

ДОКТОРСКИ РОМАНИ

Ноя Гордън

КОМИТЕТЪТ
НА
СМЪРТТА

НОА ГОРДЪН КОМИТЕТЪТ НА СМЪРТТА

Превод: Роза Григорова

chitanka.info

Отново на Лорейн: момичето, за което се ожених и жената, което то стана.

НОА ГОРДЪН РАЗКАЗВА ЗА „КОМИТЕТЪТ НА СМЪРТТА“

Един следобед преди няколко години, когато работех в отдела за наука и медицина на „Бостън Хералд“, седях в стаята на младшите хирурзи на прочут медицински център и засипвах с въпроси лекар, който още носеше зеления си костюм след дълъг ден в операционната.

Спомням си, че ме погледна уморено развеселен.

— На репортерите не им се налага да се тревожат за Комитета на смъртта — каза той.

Тогава за пръв път чух този термин. Когато научих повече за ежеседмичните болнични заседания за обсъждане на смъртните случаи, на които се решава дали те са могли да бъдат предотвратени и защо всъщност не са били предотвратени, разбрах, че съм намерил идеална основа, върху която би могъл да се напише роман за съвременната хирургия.

За щастие, когато започнах да събирам автентичен материал за „Комитетът на смъртта“, хората и заведенията, които следях толкова отблизо като репортер, не ме подведоха. Беше ми позволено да работя като лаборант в хирургията и след това дълги часове като доброволец в операционните на Бостънската градска болница, да присъствам на заседанията на изтъкнати университетски болници, да обикалям заедно със стажантите и лекарите по време на визитациите в отделенията, да стоя до патологоанатома, докато разкрива тайните, които са причинили постепенното спиране на най-сложната машина на света — човешкото тяло.

При участието ми в заседанията на различни институции открих, че тонът на техните Комитети на смъртта се различава силно между отделните болници. Във всяка болница съвещанието е аудитория за непрекъснато следуниверситетско обучение, в която хирурзите се учат от своите грешки и от тези на колегите си; в някои от тях съзнават по-добре, отколкото в други, че Комитетът също е и средство да се поддържа ред в хирургията, да се самоконтролира.

Тъй като познавах някои от хирурзите, разбрах, че въпреки страха им от мнението на старшите и равните им, последната критична оценка е лична; че никой не може да бъде осъден от другите толкова строго, колкото подсъзнателно се осъжда сам; и че начинът, по който хората се справят със своите грешки и слабости, създава светци и грешници, и дори романи.

ПРОЛОГ

Откакто Спърджън Робинсън вече три седмици обикаляше с линейката по трийсет и шест часа, а после трийсет и шест почиваше, шофьорът Майерсън отдавна му лазеше по нервите, беше потресен от съсирената кръв, съсипан от травмите и ни най-малко не харесваше дежурствата си. Откри, че средство да избяга, е собственото му въображение и при това пътуване почти се бе самонавил, че не е в линейка, а в проклет космически кораб. И не е интернист, а първият чернокож в орбита. Воят на сирената е въздушната струя, превърната в звук.

Но Мейш Майерсън, дръвникът, отказваше да му съдейства и да се държи като пилот.

— Кво прайш, бе — изрева той на шофьора на заял крайслер, като едва успя да го заобиколи с линейката.

В град като Ню Йорк биха могли да се затруднят да открият строителната площадка, но в Бостън все още имаше малко наистина високи постройки. Поради червения миниум, нанесен върху голия метал, скелетната структура се забиваше в сивото небе като кървав пръст.

Заведе ги право на местопроизшествието. Спърджън захлопна вратата точно в мига, в който млъкна сирената и купчината хора над фигурата на земята се разтвори.

Робинсън приклезна. Неувредената половина на главата показваше, че пациентът е млад човек. Очите му бяха затворени. Мъничка струйка течност капеше от месестата част на ухото му.

— Някой откъм третия етаж изпусна гаечен ключ — отговори на незададения въпрос мъж с корем — бригадирът.

Спърджън раздели с пръсти сплъстената коса и под разкъсаната плът напипа парченца кост, които се движеха свободно и бяха остри като частички от черупката на яйце. Помисли си, че вероятно от ухото се стичаше гръбначномозъчна течност. И дума не можеше да става за опит да се отстранят уврежданията, докато горкият човек лежи на

земята, реши той, взе стерилна марля и я сложи на раната, при което тя почервения.

Ципът на панталона му беше отворен и пенисът му беше отвън. Шкембестият бригадир видя погледа на Спърджън.

— Тъкмо пускаше вода — поясни той и Спърджън ясно си представи работника, който изпразва настоящия си пикочен мехур, като изпитва иронично задоволство от кръщаването на сградата, в чийто строеж участваше, френският ключ е падал, падал, падал с безпогрешна точност, сякаш Бог е протестираше срещу дребните мръсни човешки деяния.

Бригадирът дъвчеше незапалената си пура и гледаше ранения мъж.

— Името му е Пол Конърс. Сто пъти съм повтарял на тия копелета да си носят шлемовете. Ще умре ли?

— Не мога да кажа много нещо от тук — каза Спърджън. Повдигна затворения клепах и видя, че зениците са разширени. Пулсът беше едва доловим.

Дебелият мъж го изгледа изпитателно.

— Вие лекар ли сте?

Чернокож?

— Да.

— Ще му дадете ли нещо против болка?

— Той не усеща никаква болка.

Помогна на Мейш да извади носилката и двамата вкараха Пол Конърс в линейката.

— Хей! — извика бригадирът, когато Спърджън дръпна вратата, за да я затвори. — Ще дойда с вас.

— Не е разрешено — излъга той.

— Правил съм го и друг път — заяви мъжът неуверено. — От коя болница сте?

— Окръжната — дръпна вратата и я остави да се затръшне.

Майерсън отпред запали мотора. Линейката се втурна по улицата. Пациентът дишаше плитко. Спърджън пхна черната гумена дихателна тръба в устата му, за да не позволи на езика да пречи и включи респиратора. Постави маската върху лицето на пациента и положителното налягане на кислорода я захрана на бързи къси пухтения, които издаваха звук, наподобяващ бебешко хълцане.

Сирената изпусна лек възобновяващ шум и включи непрекъснатия електронен вой. Гумите на линейката свистяха върху настилката. Започна да мисли как би могъл да оркестрира злополуката в музикално парче. Барабани, рогове, кавали. Можеше да се види всичко.

Почти всичко, помисли си той, като регулира кислородния поток. Няма да пожелаете цигулки.

Задрямал с глава на ръцете си, Адам Силвърстоун се беше опрял на твърдата повърхност на бюрото в кабинета на главния лекар и сънуваше, че лежи на купчина сухи, твърдо навити листа, натрупани през много листопади, на каквито веднъж като малък бе лежал, вперил поглед в тих вир в гората. Беше късна пролет на годината, в която навърши четиринайсет — лошо време за него, защото баща му бе започнал да отговаря на възмутените италиански проклетия на баба му с пиянски свои собствени обиди на идиш и за да избяга както от Майрън Зилбърщайн, така и от старата бабичка, просто една съботна сутрин пое по магистралата и пътува три часа на автостоп, без цел, насочен единствено далече от дима и пясъка на Питсбърг, докато един моторист го остави на някакъв път сред гората. По-късно пет, шест пъти бе опитвал да намери мястото, но никога не може да си спомни точно къде е било или може би през времето, което бе изминало, гората е била унищожена от булдозер и се бяха навъдили къщи. Не че беше нещо особено. Гората бе рядка и хилава, с паднали дървета, струящото поточе никога не бе подслонявало и една-единствена пъстърва, вирчето беше дълбока бистра локва. Но водата бе студена и изпъстрена със слънчеви петна. Беше легнал по корем върху листата, като вдъхваше мириса на прохладна горска пръст. Усети глад, осъзна факта, че скоро ще трябва да започне да стопира в обратна посока, но не го беше грижа за нищо, докато лежеше и наблюдаваше малките водомерки, които се плъзгаха по водата. Какво беше преживял през своя половинчасов престой, преди настойчивата пролетна влага, която проникваше през сухите листа, да го принуди да си тръгне потреперващ, което го караше да сънува малкия вир до края на живота си?

Покой, беше решил той след много години.

Този покой сега беше нарушен от звъна на телефона, на който, още заспал, отговори.

— Адам? Спърджън е.

— Ааа — каза с прозявка.

— Може да получим донор на бъбреци, момче.

Адам малко се разсъни.

— А?

— Току-що докараха пациент. Сложно хлътнало счупване на черепа с множество мозъчни увреждания. Меомартино в момента асистира на Харълд Пул в неврохирургията. Поръча ми да ти предам, че електроенцефалограмата му не показва никаква електрическа активност.

Сега се събуди напълно.

— Каква е кръвната му група? — попита.

— АВ.

— Сюзън Гарланд има АВ. Значи този бъбрек отива при нея.

— А, Меомартино ми каза да ти предам, че майката на пациента е в чакалнята. Името ѝ е Конърс.

— По дяволите.

Задачата да осигуряват законно разрешение за трансплантация беше възложена на главния лекар и на доцентите по хирургия. Бе забелязал, че доцентът Меомартино неизменно беше зает с други спешни дела, когато дойдеше време да се говори с най-близките роднини.

— Слизам веднага — рече той.

Мисис Конърс седеше със своя пастор, едва-едва подготвена от обстоятелството, че за сина ѝ бе отправена върховната молитва. Беше изтощена от живота жена с талант да не вярва.

— А, не ми говорете такива неща — промълви тя с пълни очи и трепереща усмивка, сякаш можеше да го вразуми по въпроса. — Не — настояваше тя. — Той не е умиращ. Не и моят Поли.

Технически е права, помисли си Адам. По това време, въпреки всички намерения и цели, нейното момче беше вече мъртво. Бостънската компания Едисън поддържаше дишането му. Само да

изключат електрическия респиратор — и след дваайсет минути той ще свърши напълно.

Никога не можеше да им каже, че съжалява — беше толкова неадекватно.

Майката започна болезнено да ридае.

Той изчака дългия интервал, докато тя малко се овладее и след това възможно най-меко ѝ обясни за Сюзън Гарланд.

— Разбирате ли за малкото момиче? Тя също ще умре, ако не ѝ намерим друг бъбрек.

— Горкото агънце — каза мисис Конърс.

Той не разбра дали имаше предвид сина си или момичето.

— Ще подпишете ли тогава разрешителното?

— Той е достатъчно разкъсан. Но ако това ще спаси детето на друга майка...

— Надяваме се, че ще го спаси — рече Адам.

Щом си осигури разрешителното, той ѝ благодари и изхвъркна.

— Нашият Повелител, даде цялото си тяло за теб и мен — чу думите на свещеника, когато се отдалечаваше. — Както и за Пол, всъщност.

— Никога не съм казвала, че съм Дева Мария — отговори жената.

Потиснат, той почувства, че духът му ще се повдигне, ако погледне обратната страна на медала.

В стая 308 Бонита Гарланд, майката на Сюзън, седеше на стол и плетеше. Както винаги, когато го виждаше от кревата си, момичето дръпваше чаршафа до шията си над покритите с нощница едва наболи гърди — движение, което той внимателно се преструваше, че не забелязва. Беше подпряна на две възглавници и четеше „Лудият“, което някак си го успокои. Седмици по-рано, по време на дългите безсънни нощи, когато беше прикачена към впръскващия диализен апарат, който периодично промиваше тялото ѝ от отровите, натрупани в него поради разрушените ѝ бъбреци, я бе видял да прелиства списанието „Седемнайсетгодишните“ и я закачи, че го чете, след като е едва на четиринайсет.

— Искам да съм сигурна, че ще ги достигна — каза тя, като обърна страницата.

Сега, ентусиазиран от добрата новина, Адам застана до леглото ѝ.

— Здравсти, миличко — каза той. Тя пламенно се увличаше по английски музикални групи — пристрастие, което Адам безсрамно използваше. — Една моя позната твърди, че приличам на личност, която често е върху кориците на това списание. Как се казва?

— Алфред Е. Нойман?

— Да.

— Вие винаги изглеждате толкова много по-добре — тя надигна глава, за да го погледне и Адам видя, че тъмните кръгове под очите ѝ са станали по-дълбоки, лицето ѝ е отслабнало и край носа ѝ са се появили болезнени бръчки. Когато за пръв път бе видял това лице, то беше пълно с живот, дяволито. Сега, въпреки че луничките изглеждаха застинали на нездравата кожа, то все още беше лице, което обещавахе да стане много привлекателно.

— Благодаря — каза той. — Ти по-добре внимавай с комплиментите, които ми правиш. Хауърд може да ме погне.

Хауърд беше приятелят ѝ. Беше им забранено от родителите ѝ да ходят постоянно, довери тя една нощ на Адам, но те ходеха въпреки това. Понякога му четеше части от негови писма.

Разбра, че тя се опитва да го накара да ревнува от Хауърд и беше трогнат и поласкан.

— Той ще дойде да ме види този уикенд.

— Защо не го помолиш да направи това другия уикенд?

Вторачи се в него, получила сигнал от невидимата предупредителна система на хронично болните пациенти.

— Защо?

— Ще имаш добра новина за него. Намерихме ти бъбрек.

— О, Боже! — Очите на Бонита Гарланд бяха ликуващи. Тя остави плетивото и погледна дъщеря си.

— Не го искам — заяви Сюзън. Тънките ѝ пръсти превиваха корицата на списанието.

— Защо? — попита Адам.

— Не знаеш какво говориш, Сюзън — възрази майка ѝ. — Чакаме това толкова дълго.

— Свикнах с нещата такива, каквито са. Знам какво да очаквам.

— Не, не знаеш — каза той внимателно. Отстрани пръстите ѝ от списанието и ги задържа между ръцете си. — Ако не те оперираме, състоянието ти ще се влоши. Много силно. След операцията всичко ще бъде по-добре. Край на главоболията. Край на нощите, които прекарваш закачена за този проклет апарат. Не след дълго ще можеш да се върнеш на училище. Ще можеш да ходиш на танци с Хауърд.

Тя затвори очи.

— Ще ми обещаеш ли, че нищо няма да стане по-лошо?

Господи! Той видя майка ѝ, която се усмихваше с мъчително разбиране, да му кимва.

— Разбира се — отговори Адам.

Бонита Гарланд отиде при момичето и го прегърна.

— Мила, ще бъде съвсем добре. Ще видиш.

— Маменце!

Бонита притисна главата на дъщеря си към гърдите си и започна да се люлее.

— Сюзи-Кю — рече тя. — О, слава Богу, имаме късмет.

— Мамче, толкова се страхувам!

— Не бъди глупава. Чу, че доктор Силвърстоун ти даде своята дума.

Той излезе от стаята и тръгна надолу. Никоя от тях не попита откъде идва бъбрекът. Знаеше, че следващия път, когато ги види, ще се чувстват засрамени от това.

По улиците навън все още имаше движение, но вече намаляваше. Духаше откъм морето и от най-мръсната част на града и вятърът донасяше богата смес от миризми, повечето неприятни. Искаше му се да преплува двацет бързи обиколки или да се люби продължително — нещо безумно физическо, което да е в състояние да намали тежестта, която го притискаше към бетона. Ако не беше син на пияница, щеше да отиде на бар. Вместо това пресече улицата до заведението на Макси и си поръча ядене с риба и сланина от консерва и две чаши черно кафе. Хлапето зад тезгяха не можеше да направи абсолютно нищо нито за него, нито за яденето. Кафето беше като първата целувка на грозно момиче — нищо, с което да се похвалиш, но успокояващо.

Доцентът по хирургия Меомартино бе установил линиите за връзка между операционните и близките роднини на донорите. Трябваше да му ги подадеш, системата работеше, мислеше недоволно Адам Силвърстоун, докато стържеше ноктите си с четка.

Спърджън Робинсън стоеше пред вратата на операционна №3.

Горе, в хирургическото отделение на първия етаж, друг интернист на име Джек Мойлан чакаше с мисис Конърс. В джоба на Мойлан имаше документ, който даваше разрешение за аутопсия. Седеше с телефонна слушалка до ухото, като чакаше да чуе нещо от мълчащия отворен телефон. На другия край на линията беше работещият от една година в болницата Майк Шнайдър, който седеше зад едно бюро в коридора пред вратата на операционната.

На около три метра от мястото, където стоеше, гледаше и чакаше Спърджън. На масата лежеше Пол Конърс, бяха минали повече от двацет и четири часа, откакто го бяха докарали в болницата, но респираторът все още дишаше вместо него. Меомартино вече го бе приготвил и беше сложил стерилна пластмасова покривка над коремната област.

Край него доктор Кендър, заместник-шефа на хирургията, разговаряше тихо с доктор Артър Уилямсън от катедрата по медицина.

По същото време в съседната операционна № 4 Адам Силвърстоун, вече изжулен и облечен, отиде до операционната маса, на която лежеше Сюзън Гарланд. Момичето, получило успокоително, го гледаше сънливо, без да го познае под хирургическата маска.

— Здравсти, миличко — каза той.

— А, вие ли сте.

— Как си?

— Всички са в чаршафи. Като привидения — тя се усмихна и затвори очи.

В 7:55 в операционна №3 д-р Кендър и д-р Уилямсън поставиха електродите на един енцефалограф върху черепа на Пол Конърс.

Както и предишната вечер, писецът на апарата чертаеше права линия върху разграфената хартия, като потвърди това, което знаеха — че съзнанието му е мъртво. Два пъти за двацет и четири часа бяха отчели липсата на електрическа активност в мозъка на пациента. Зениците му бяха широко отворени и не се откриваха никакви периферни рефлексии.

В 7:59 д-р Кендър изключи респиратора. Почти веднага Пол Конърс спря да диша.

В 8:15 д-р Уилямсън провери пулса и като не напипа такъв, го обяви за мъртъв.

Незабавно Спърджън Робинсън отвори вратата, която водеше към коридора и каза на Майк Шнайдер:

— Стана.

— Свърши — обяви Шнайдер по телефона.

След това мълчаливо зачака. За много кратко време Шнайдер се вслушваше напрегнато, след това се обърна към тях.

— Тя подписа.

Спърджън се върна в операционна №3 и кимна на Меомартино. Под наблюдението на д-р Кендър доцентът по хирургия направи напречния прорез, който щеше да му позволи да извади бъбрека от трупа.

Меомартино работеше с изключително внимание, като съзнаваше, че неговата работа по отстраняване на бъбрека е чиста и правилна поради одобрителното мълчание на д-р Кендър. Беше свикнал да оперира пред оценяващите очи на шефовете и никога не се смущаваше от тях.

И все пак за части от секундата самоувереността му се пропука, когато погледна нагоре и видя, че д-р Лонгууд седи в галерията.

Сенки ли бяха? Или в този миг на наблюдението му подпухналите тъмни белези на уремичното отравяне вече се забелязваха под очите на Стареца?

Д-р Кендър се прокашля и Меомартино отново се наведе над трупа.

Отне му само шестнайсет минути да извади бъбрека, който изглеждаше добър, с единствена, добре очертана артерия. Докато търсеше с облечените си в ръкавици пръсти в корема дали няма някой скрит тумор, екипът за свръзка, всеки член на който беше вече измит и очакващ, взе изстудения бъбрек и го закачи към перфузионна система, която го наpomпа с ледени течности.

Пред очите им голямото бобовидно червено парче плът побеля, тъй като кръвта беше отмита от него и се сви от студа.

Отнесоха бъбрека в операционна № 4 на поднос и Адам Силвърстоун асистираше, докато д-р Кендър го направи част от тялото на момичето и после отстрани двата ѝ собствени бъбрека — похабени и сбръчкани парченца негодна тъкан, която не функционираше ся дълго време. И даже така, когато пусна втория с пинсетата в марлята, Адам осъзна за пръв път, че отсега нататък единствената връзка на Сюзън Гарланд с живота е артерията, свързваща нейното кръвообращение с бъбрека на Пол Конърс. По това време присаденият орган вече започна да порозовява като здрав, затоплен от потока на младата ѝ кръв.

По-малко от половин час след като трансплантацията беше започнала, Адам затвори коремния срез. Той помогна на санитаря да премести Сюзън Гарланд в стерилната реанимационна стая и така се оказа последният човек, който влезе в стаята на младшите хирурзи. Робинсън и Шнайдер вече бяха сменили зелените операционни дрехи с бели и се бяха върнали в отделенията си. Меомартино беше по бельо.

— Изглеждаше като драскотина — каза той.

Адам чукна на дърво.

— Видя ли Лонгууд?

— Не. Стареца там ли беше?

Меомартино кимна.

Адам отвори металния шкаф, който съдържаше собствените му бели дрехи и започна да събува черните си антистатични операционни обувки.

— Не знам защо ли му се е приискало да гледа — рече Меомартино след малко.

— И той скоро ще се подложи на присаждане, ако имаме късмет да намерим В-отрицателен донор.

— Няма да е лесно. В-отрицателните са редки.

Адам сви рамене.

— Предполагам, че мисис Бергстром ще намери следващия трансплантат — допусна той.

— Не бъди толкова сигурен.

Едно от дразнещите неща в отношенията между асистента и доцента беше, че когато някой от тях получи информация, която не бе стигнала до другия, трудно устояваше на изкушението да действа така, сякаш има директна връзка с Господ. Адам нави на топка

мърлявия зелен костюм и го хвърли в полупразния кош за пране в ъгъла.

— Какво, по дяволите, трябва да означава това? Бергстром ще вземе бъбрек от своята близначка, нали?

— Сестрата не е сигурна, че иска да го даде.

— Господи! — той измъкна белите дрехи от шкафа и се вмъкна в панталоните, които, както забеляза, бяха започнали да се зацапват и трябваше да се сменят с чисти на другия ден.

Меомартиното излезе, когато се зае да си връзва обувките. Адам искаше да запали цигара, но малкото електронно чудовище в джоба на гърдите му издаде мекия си звук и когато се обади разбра, че бащата на Сюзън Гарланд иска да говори с него, така че веднага се качи горе.

Артър Гарланд беше в ранните си, но затлъстяващи четирийсет години, с несигурни сини очи и с отдръпваща се назад линия на кестенявата коса. Разпространител на кожени изделия, спомни си Адам.

— Не исках да си отида, без да поговоря с вас.

— Аз съм само ординатор. Може би трябва да говорите с д-р Кендър.

— Току-що говорих с д-р Кендър. Той каза, че всичко върви толкова добре, колкото е могло да се очаква.

Адам кимна.

— Бони, жена ми, настояваше да се срещна с вас. Каза, че сте проявили разбиране. Исках да ви благодаря.

— Не е необходимо. Как е мисис Гарланд?

— Изпратих я вкъщи. Беше много трудно, но д-р Кендър каза, че няма да можем да виждаме Сюзън няколко дни.

— Колкото по-малко хора вижда, дори от тези, които я обичат, толкова по-малка е вероятността да получи инфекция. Лекарствата, които използваме, за да предпазим тялото ѝ от отхвърляне на новия бъбрек, също намаляват съпротивителните ѝ сили.

— Разбирам — каза Гарланд. — Доктор Силвърстоун, наистина ли всичко изглежда добре?

Беше сигурен, че Гарланд вече е питал д-р Кендър. Изправен пред необходимостта на човека от положителна поличба, от

кабалистичен знак, който да го увери, че всичко е под съвършен контрол, той остро почувства тяхното действително безсилие.

— Хирургическата намеса мина гладко — отговори. — Бъбрекът беше добър. Имаме много шансове.

— Какво ще правите по-нататък?

— Ще я наблюдаваме.

Гарланд кимна.

— Един малък спомен — извади от джоба си портмоне. — Крокодилска кожа. Моята фирма държи отрасъла.

Адам се чувства неудобно.

— Дадох едно и на д-р Кендър. И не мислете да ми благодарите, вие ми връщате моето момиче — заклещените сини очи станаха блестящи, плувнали, разпилени. Засрамен, мъжът погледна настрана към голата стена.

— Мистър Гарланд, вие сте дяволски уморен. Ако не възразявате, защо не ми позволите да ви предпиша успокоително и след това да си отидете вкъщи?

— Да. Моля — той си издуха носа. — Имате ли деца?

Адам поклати глава.

— Не трябва да пропускате това преживяване. Ние я осиновихме, знаете ли?

— Да. Да, знам.

— Борих се с Вони за това. Цели пет години. Срамувах се. Но накрая я получихме, беше на шест седмици... — Гарланд взе рецептата, понечи да каже още нещо, поклати глава и си тръгна.

Трансплантацията беше направена в петък. Към сряда Адам се изпълни с увереност, че са успели.

Кръвното налягане на Сюзън Гарланд все още беше високо, но бъбрекът функционираше като направен по поръчка.

— Никога не съм мислила, че сърцето ми ще подскача, защото някой е поискал подлога — каза му Бонита Гарланд.

Трябваше да мине още време, преди дъщеря ѝ да се чувства съвсем добре. Раната я безпокоеше, отнемаха силите ѝ и лекарствата, които ѝ даваха, за да предотвратят отхвърлянето на бъбрека. Беше потисната. Озъбваше се на добронамерени забележки и плачеше

нощем. В четвъртък настроението ѝ се проясни по време на посещението на Хауърд, който се оказа мършаво момче, болезнено стеснително.

Точно въздействието на Хауърд даде на Адам идеята.

— Кой е любимият ѝ дисководещ по радиото?

— Мисля, че е Дж. Дж. Джонсън — отговори майка ѝ.

— Защо не му се обадите и не го помолите да я поздрави с няколко парчета в събота вечерта? Можем да поканим Хауърд да я посети. Тя няма да може да танцува и дори да стане от леглото, но при дадените обстоятелства това би могло да бъде приемлив заместител.

— Трябвало е да станете психиатър — рече мисис Гарланд.

— Мой собствен танц? — възкликна Сюзън, когато ѝ казаха за това. — Трябва да си измия косата. Вече е мръсна.

Настроението ѝ се промени така драстично, че, вече увлечен, Силвърстоун поръча по телефона букетче, като похарчи за червени рози пари, които беше определил за други цели. Той продиктува картичка: „Забавлявай се, миличко“.

В петък духът ѝ беше висок, но падна с приближаването на вечерта. Когато Адам мина на визитация, откри, че бе направила няколко оплаквания пред сестрата.

— Какво има, Сюзи?

— Боли ме.

— Къде?

— Навсякъде. Стомахът.

— Това донякъде трябваше да се очаква. В края на краищата претърпя голяма операция.

Той разбра, че с глезенето можеше и да се прекали. Провери раната — беше почти незабележима. Пулсът ѝ беше леко ускорен, но когато запретна ръкава и премери кръвното ѝ налягане, се ухили доволно.

— Нормално е. За пръв път. Харесаха ли ти онези ябълки?

— Да — тя слабо се усмихна.

— Сега трябва да поспиш, за да можеш утре добре да се повеселиш по време на своя танц.

Сюзън кимна и той бързо излезе.

Шест часа по-късно етажната сестра, която влезе в стаята, за да ѝ даде лекарство, откри, че бе починала от вътрешен кръвоизлив в тихите нощни часове.

— Д-р Лонгууд иска случаят Гарланд да бъде обсъден на следващото заседание на Комитета на смъртта — съобщи на другия ден Меомартино по време на обяда.

— Мисля, че не е честно — каза Адам.

Седяха заедно със Спърджън Робинсън на една маса до стената. Той си играеше с ужасната яхния, която болницата сервираше всяка събота. Спърджън апатично ядеше своята, а Меомартино направо я бе отместил. Как, по дяволите, е възникнало клишето, което твърдеше, че богатите имат чувствителен стомах, се питаше Адам.

— Защо?

— Трансплантацията на бъбреци току-що е излязла от експерименталната си фаза. Как можем да припишем отговорността за смъртта в една област, в която все още нямаме възможност да упражняваме контрол? Още толкова много не ни достига!

— Там е работата — рече Меомартино спокойно, като бършеше устата си. — Тя е извън експерименталната фаза. Болниците в цялата страна извършват тази операция успешно. Ако смятаме да я използваме в клиниката, трябва да поемаме отговорността за нея.

Той може да говори така, мислеше си Адам. Единствената роля, която играеше в този случай, беше изваждането на бъбрека от трупа.

— Тя съвсем добре ли изглеждаше, когато я видях снощи? — попита Спърджън Робинсън.

Адам кимна и остро погледна интерниста. След това се насили да се отпусне. Спърджън, за разлика от Меомартино, нямаше скрити подбуди.

— Не мисля, че трябва да позволят д-р Лонгууд да председателства това заседание — заяви Робинсън. — Той не е здрав човек. Ръководи тези конференции по смъртните случаи така, сякаш те са Инквизицията, а той е Торквемада.

Меомартино се усмихна.

— Здравето му няма абсолютно нищо общо с това. Старото копеле винаги е ръководело тези конференции така.

Могат да унищожат бъдещето на човека на някое от тези заседания, помисли си Адам. Остави вилицата и дръпна стола си назад.

— Кажи ми нещо — обърна се той към Меомартино, като изпита внезапна потребност да се заяжда. — Ти си единственият в службата, който никога не нарича Лонгууд Стареца. Много неуважителен ли ти се струва този прякор?

Меомартино се усмихна.

— Напротив. Просто ми се струва, че изразява привързаност — каза спокойно. И продължи да яде с неотслабващо удоволствие.

Тъкмо преди да напусне дежурството си тази нощ, Адам си спомни за букета рози.

— Цветя? Да, пристигнаха, д-р Силвърстоун — отвърна сестрата от рецепцията. — Изпратих ги в дома на Гарланд. Винаги правим така. „Забавлявай се, миличко“...

Бих могъл да им спестя поне това, помисли си той.

— Всичко е наред, нали?

— Разбира се.

Той се качи в малката стая на шестия етаж, седна и изпуши без удоволствие четири цигари една след друга и откри, че си гризе ноктите — навик, от който смяташе, че отдавна се е отказал.

Спомни си за баща си, с когото отдавна не се беше чувал. Помисли дали да не опита да му се обади в Питсбърг, после с облекчение реши, че е най-добре да се оправя сам.

След доста време напусна стаята, слезе долу и излезе на опустялата улица. При Макси беше затворено и тъмно. Уличните лампи очертаваха пътя през мрака като трасиращи патрони, прекъснати по средата на квартала, където хлапетата вероятно бяха счупили лампа.

Той тръгна.

След това започна да тича.

Надолу към ъгъла, като усещаше как бетонната пешеходна алея удря стъпалата му.

Покрай ъгъла.

По улицата, ускорено.

Избръмча кола, изрева клаксон, жена извика нещо и изхихика сподавено. Усети леко задушаване в гърдите и затича по-бързо, въпреки болезнените бодвания, които се появиха от дясната страна.

Покрай ъгъла.

Покрай двора на линейките. Празен. Боядисаният в зелено тенекиен абажур на огромната жълта лампа над входната порта се полюшваше от нощния ветрец, като караше сенките да танцуват, докато той топуркаше край тях.

Покрай съседната товарна платформа на склада един скитник, мимолетно видян в тъмното като форма, петно, сянка — баща му, изцеди последните капки от една бутилка и я запрати в неизвестното след него, докато той ускоряваше, като вече си помагаше с ръце, преследван от болка в гърба и дрънченето на разбито стъкло.

Покрай ъгъла.

Към най-тъмното пространство, на обратната страна на луната. Покрай безизразните къщи и безизразната шарена порутена постройка през улицата, милостиво заспала.

Покрай паркираната кола, където извиващите се тела не прекъснаха своите ритмични движения, но момичето над рамото на своя любим се втренчи през стъклото в призрачната фигура, която профуча край тях.

Покрай алеята, в която шумът от неговите стъпки изплаши нещо малко и живо и извитите му нокти се впираха в твърдата земя, докато бързо се напъхваше по-дълбоко в тунела си.

Покрай ъгъла.

Отново уличните лампи. С изгарящи дробове, неспособен да диша, с отметната назад глава и пронизваща болка в гърдите, с напън да скъса лентата, въпреки че наоколо не стоеше и не викаше тълпа, той стигна при Макси, залитна и спря.

Божичко!

Поемаше въздух, гълташе въздух, знаеше, че ще се разболе, оригна се шумно и разбра, че няма.

Беше мокър под мишниците и между краката, лицето беше мокро. Глупак. Задъхан се опря на витрината на Макси, която изскърца застрашително, хлъзна се надолу по нея, докато седалището му си отдъхна върху малката червена дървена рамка, която поддържаше стъклената плоскост.

Рамката застърга под него. По дяволите, белите му дрехи бяха вече мръсни.

Той отметна назад глава и погледна беззвездното небе.

Нямат право да се молят за мен, помисли. Защо не ти искат разрешение?

Свали траекторията на погледа си с няколко градуса и откри присъствието на здание само малко по-ниско от небето, видя старите червени тухли, станали кафяви от мръсотията и пушека на града, израсъл край тях, усети глупавото спокойствие на издрасканата фасада.

Спомни си първия път, когато бе видял болницата — само преди няколко месеца и хиляди години.

КНИГА ПЪРВА

ЛЯТОТО

ГЛАВА ПЪРВА

АДАМ СИЛВЪРСТОУН

Звездите бавно се вмъкваха в скривалищата си на избледняващото небе. Когато астматичният камион напусна магистралата за Масачузетс и запъхтя през пустинните предградия, дългата редица светлини покрай реката мигна два пъти и угасна в здрача. Задаваше се горещ ден, но изчезването на светлините отпред създаде кратка измамна прохлада и мрак на разсъмване.

Той гледаше вторачено през прашното предно стъкло как се приближава Бостън и си мислеше, че това бе градът, който бе оформил баща му, беше го разбил и повалил.

Няма да направите същото с мен, заяви на преминаващите здания, на хоризонта, на реката.

— Не изглежда чак толкова груб град — каза той.

Шофьорът на камиона го погледна изненадан. Разговорът им се бе разнишил до уморена тишина преди сто и трийсет километра, между Хартофорд и Устър, вследствие на плътно, изразително несъгласие на тема дружеството на Джон Бърч. Сега човекът промърмори нещо неясно, което се загуби в шума на автомобилния мотор.

Адам поклати глава.

— Съжалявам. Не те разбрах.

— Какво има, да не си глух?

— Малко. Само с лявото ухо.

Мъжът се намръщи, подозирайки, че го подиграват.

— Попитах, получил си работа, която те очаква, а?

Адам кимна.

— Какво ще правиш?

— Хирург съм.

Шофьорът го погледна с отвращение, вече убеден, че подозренията му се потвърждават.

— Разбира се, битник, пънкар такъв. Аз пък съм астронавт.

Той отвори уста да обясни, после си каза да върви по дяволите, млъкна отново и се съсредоточи върху пейзажа. Пробивайки мрака, от другата страна на Чарлс Ривър се виждаха бели кули — несъмнено Харвард. Някъде там беше колежът Радклиф и Габи Пендър, спяща като котенце, помисли си той и се запита колко ли ще издържи да не ѝ се обади. Ще си спомни ли тя за него? Неканен цитат се появи в паметта му — нещо затова колко често един мъж има нужда да се среща с жена — че веднъж е достатъчно, но два пъти могат да го потвърдят.

Малкият компютър в главата му подсказа кой беше авторът на тези редове. Както обикновено, способността му да си спомня немедицински сведения го изпълваше със злъчно недоволство вместо с гордост. Прахосник на думи, сякаш чу той да казва баща му. Адамо Роберто Силвърстоун, ти, самодоволно копеле, си каза той, виж по-добре къде е прословутата ти памет, когато се бориш с нещо като „Анатомията в хирургията“ на Торек или „Непроходимост на червата“ на Вангенщайн.

След малко мъжът изви волана, камионът изтрополи по Стороу Драйв към една площадка и внезапно се показаха осветени прозорци на складове, камиони, коли, хора, пазарна област. Шофьорът бавно подкара колата по павирана улица, мина край ресторантче, чиито неонов светлини още светеха и продължи нагоре по друга дълга павирана улица, като спря пред надпис „Бендж. Морети и Синове“. В отговор на клаксона му се появи човек и се втренчи в тях от товарната платформа. Набит и оплешивяващ, в бялата си престилка не изглеждаше много по-различен от патолозите в болницата на Джорджия, където Адам бе прекарал стажа си по вътрешни болести и първата година на трудовия си стаж.

— Какво караш?

Шофьорът изригна звук, напомнящ раздиране на килим:

— Пъпеши. Персийски.

Мъжът в бяло кимна и изчезна.

— Крайна спирка, момче — шофьорът отвори вратата и тежко скочи от кабината.

Адам бръкна зад седалката, извади протрития си куфар и се присъедини към него.

— Мога ли да ти помогна да разтовариш?

Шофьорът се навъси подозрително.

— Те го правят — отговори той, като с глава показва склада. — Ти искаш работа, ти ги питай — предложението беше направено от благодарност, но Адам с облекчение разбра, че не бе нужно.

— Благодаря, че ме докара — каза той.

— Нищо.

Помъкна с усилие куфара обратно по улицата, към ресторанта — дребен, кривокрак мъж, прекалено голям за жокей, недостатъчно мускулист за повечето други спортове, с изключение на скоковете във вода, които бяха престанали да бъдат за него спорт преди пет години. В такива моменти съжаляваше, че не прилича повече на кафявите братя на майка си. Мразеше да зависи от някого или нещо, в това число и от парче багаж.

Вътре царяха страшно примамливи миризми на храна и ресторантски шум: приказки и смях, глухото тракане на кухненски съдове през малкото ги им към кухнята, солидното чаткане на чашите за кафе по белия мраморен тезгях, цвърченето на разни неща върху скарата. Скъпи неща, реши той.

— Кафе, черно.

— Наточи си едно — каза момичето със сламена коса. Беше добре издуто, с твърда плът и бледа, млечна кожа. Но щеше да има проблеми с пълнотата си още преди да стане на трийсет. Под обвитата ѝ в бяло лява гърда имаше две еднакви петна от червен конфитюр като клеймо. Кафето преля от чашата, когато тя го бутна към него; мрачно взе монетата му и се завъртя кръгом с риск за ханша си.

Мууу!

Кафето беше много горещо и той го пиеше бавно, като от време на време посърбваше с голяма предпазливост и се почувства победител, когато стана ясно, че не си е изгорил езика. На стената зад тезгяха имаше огледала. Оттам вторачено го гледаше небръснат, рошав тип, облечен в изцапана, износена синя работна риза. Когато свърши с кафето, стана и понесе куфара към мъжката тоалетна. Опитва крановете. И топлият, и студеният бяха студени — обстоятелство, което не успя да го изненада. Върна се в залата и поиска чаша много топла вода.

— За супа или за чай?

— Просто за вода.

С вид на търпеливо отвращение тя се отвърна от него. Накрая Адам се предаде и поръча чай. Когато го донесе, той плати, извади торбичката с чай от чинийката и я пусна на тезгяха. Отнесе чашата с топла вода в мъжката тоалетна. Подът беше покрит с пластове пясък и, съдейки по миризмата, изсъхнала урина. Остави чашата на ръба на мръсната мивка, и като закрепил куфара върху радиатора го отвори, за да вземе тоалетните си принадлежности. Чрез наливане на студена вода от крана в шепа и добавка на топла от чашата съумя да насапуниса страните си и да изплакне лицето си с вода достатъчно топла, за да омекоти четината му. Когато свърши с бръсненето, физиономията, която го гледаше от изпръсканото огледало, беше поцивилизована. Д-р Силвърстоун. Кафяви очи. Голям нос, който предпочиташе да смята за римски, наистина не прекалено огромен, но подчертан поради малкия му ръст. Широка уста като цинична цепка на тънкото лице. Лице определено светлокожо, въпреки тена, увенчано с коса в безпорядъчно кафяво. Такова едно матово кафяво. Бозаво. Измъкна четка от куфара и зашляпа косата си. Винаги се бе чувствал леко виновен за нейния цвят. „Едно дете трябва да има цвета на маслина, не на лимон или булгур“, бе чул майка си да казва веднъж. Той беше булгур — компромис между русия си баща и италианската си майка.

Майка му беше мургава, с невероятни черни очи с тежки ресници — очите от спалнята на една земна светица. Той едва успяваше да си спомни лицето ѝ, но за да призове очите ѝ, когато си поиска, достатъчно бе да затвори своите. В нощите, когато баща му се връщаше вкъщи пьян до затъпяване, заедно с ренегата Майрън Зилбърщайн, удавен в стрега^[1], когото беше приел заедно с галювни италиански фрази, за да демонстрира демократичността на брака си, като издаваше своите миришещи на анасон викове за помощ (О, puttana nera! О, troia scura! О, donna! — О, черна курво! О, свиньо навъсена! О, жено!) — тогава малкото момче лежеше будно в тъмното и трепереше при противния глух звук от ударите на юмруците на баща му върху плътта на майка му, от пляска на дланите ѝ върху неговото лице — звуци, често свършващи с други шумове, горещи и безумни, хлъзгаво-плавни и задъхани, които го караха да лежи вцепенен и да мрази нощта.

Когато беше в гимназията, а майка му от четири години бе мъртва, той откри историята на Грегор Йохан Мендел и градинския грах и се залови със задачата да нарисува картината на собствената си наследственост, като се надяваше, без да го признае, че кафявите му коса и очи са генетично невъзможни, че русата коса на баща му е трябвало да му се предаде, и че в края на краищата той е копеле, продукт на красивата си мъртва майка и непознат самец, притежавал всички благородни добродетели, които така липсваха на човека, когото наричаше тати.

Но книгите по биология разкриваха, че комбинацията от лунна светлина и сянка се равнява на булгур.

Е, добре.

Във всеки случай по това време той беше свързан с Майрън Зилбърщайн с връзките на любовта и нишките на омразата.

За да го докажеш, ти, проклети глупако, каза на образа в огледалото, насъбра с мъка двеста долара и после го остави да те навие и да ти ги измъкне, да измъкне почти всичките. Какво беше блеснало в очите му, когато неговите ръце — тези юдейски ръце на цигулар — портиер с инкрустиран по кокалчетата въглищен прах — се бяха сключили над парите?

Любов? Гордост? Обещанието за най-хубавата изненада на живота — едно непредвидено пиене? Дали старецът още тичаше по любов? Съмнително. Импотентността идва при алкохолиците още на средна възраст. Рано или късно някои вериги обвързват всекиго, даже Майрън Зилбърщайн.

Само една личност — баба му, неговата vecchia^[2], успяваше да озапти баща му. Розела Биомбети беше дребна жена от южна Италия, с бяла коса на кок, всичко друго, разбира се, черно: обувки, чорапи, рокля, забрадка, често даже настроение, сякаш в траур по света. На маслиненото ѝ лице имаше дупчици, останали ѝ от четиригодишна възраст, когато в село Авелино в Петруро всичките осем деца на родителите ѝ се разболели от ужасната вариола — едра шарка. Болестта не отнесла никого, но белязала шест от тях и съсипала седмото — осемгодишния Мудзи, чието съзнание станало на мека пепел от високата температура и го превърнала в нещо, което израсна в оплешивяващ мъж в района на Ийст Либърти в Питсбърг, Пенсилвания, играещ по цял ден със своите лъжици и бирени капачки

и носещ парцалив пуловер дори когато пластове юлска жегата святкаха над Ларимър Авеню.

Веднъж бе попитал баба си защо старият вуйчо е такъв.

— Арлекино — отговори тя.

Той рано бе научил, че Арлекин е вътрешният страх, просмукал се в живота на баба му, универсалното зло — едно наследство от Европа отпреди десет века. Дете е починало от внезапно връхлетяла го неочаквана болест? Отвякъл го е Арлекин, който ламти за деца. Жена е станала шизофреничка? Мършавият, дяволски хубав демон-любовник я е съблазнил и е избягал с душата ѝ. Ръка изсъхва от парализа, мъж бавно угасва под опустошителното въздействие на туберкулозата? Арлекин изскубва жизнеността от своите жертви, като изсмуква с наслаждение живата сила като бонбон.

В опитите си да го заключи отвън тя го бе направила член на своето семейство. Когато братовчедките на Адам напълваха и разцъфтяваха и започваха експерименти с червила и островърхи сутиени, старата жена се развика, че ще привлекат Арлекин, който открива главите на момичетата през нощта. Малко по малко, слушайки *La vecchia* с години, Адам долови подробностите. Арлекин носи бричове и жакет от многоцветни кръпки и е невидим, освен при пълнолуние, което превръща шутовския му костюм в искряща дреха от светлини. Той е безгласен, но присъствието му може да се открие от подрънкването на звънчетата на шутовската му шапка. Носи вълшебен дървен меч, нещо като пръчка на шут, която му служи за жезъл.

Момчето понякога си мислеше, че би било чудесно приключение да си Арлекин — толкова всемогъщ, така възхитително зъл. Когато беше на единайсет и получи първите си мокри нощни сънища с пицната Луси Сангано, която беше на тринайсет, на Халруин реши да бъде злият дух. Докато другите деца тичаха от стая в стая за лудории или почерпка, той се шляеше бавно в неочаквано приятната тъмнина, представяйки си пикантни сцени, в които потупва нежното младо дупе на Луси Сангано със своя меч от летва на сандък и заповядва безгласно: „Покажи ми всичко!“

Розела отблъскваше *Зло Номер Едно* чрез използването на четири метода, от които Адам смяташе за безвредни само два — пръскането със светена вода и ежедневното посещение на литургиите. Практиката ѝ да натрива дръжките на вратите с чесън намираше за

неприятна, защото ставаха лепкави и причиняваха известно неудобство в училището поради острата миризма, въпреки че тайно харесваше последния краткотраен дъх, останал върху погната му длан, когато я приближаваше към ноздрите си късно през нощта.

Най-силната защита се получаваше като свиеш двата средни пръста под палеца, изправиш показалеца и кутрето така, че да изобразиш рогата на дявола, и да се престориш, че плюеш през тях, като кажеш нужните думи: избий лошото око, *scutta mal occhio*, пу-пу-пу. Розела изпълняваше този ритуал по много пъти на ден — друг вид неудобство. За някои от връстниците на Адам знакът с пръсти беше друг вид сигнал — омаловажаване, пренебрежителен признак на недоверие, сумиран в бърза грозна дума. За тези непосветени беше весело да виждат бабчето на Дамо Силвърстоун да жестикулира с техния вулгарен таен знак. Тя му струваше първия разкъравен нос и огромно негодувание.

Младата му душа се разкъсваше между благочестивото суеверие на старата жена и баща му, който грижливо оставаше трезвен на всеки Йом Кипур^[3], макар че по някаква важна тайна причина можеше да отиде да лови риба. Нейното суеверие и религията ѝ имаха своята привлекателност, но прекалено много от това, което говореше, беше явни глупости. В повечето случаи той мълчаливо гласуваше за баща си, може би защото така упорито търсеше в него нещо, на което да се възхищава.

И все пак, когато на своята осемдесета и неговата петнайсети година тя започна да губи сили, му беше мъчно за нея. Когато дългият черен „Пакард“ на д-р Калабрезе започна да паркира пред сградата с жилища под наем на Ларимър Авеню с нарастваща честота, той се молеше за нея. Когато една сутрин тя умря с кокетна усмивка на устните, плака за нея и най-после разбра истинската същност на Арлекин. Не искаше повече да обезличава любимия шегаджия, който се оказа смърт. Вместо това реши, че един ден ще кара дълга нова кола като д-р Калабрезе и ще се бие с Арлекин по целия път.

Той се прости със старата жена на най-хубавото погребение, поръчано от застрахователната компания „Синове на Италия“, но тя никога не го напусна напълно. Години по-късно, когато бе станал лекар и хирург и беше правил и видял неща, които тя не би могла и да сънува в Петруро или дори в Ийст Либърти, първата му реакция при нещастие

беше моментално несъзнателно търсене на Арлекин. Ако едната му ръка беше в джоба, пръстите му неволно изобразяваха рога. Баща му и баба му го бяха оставили с безкраен вътрешен конфликт: глупости, казваше човекът на науката, докато момчето шепнеше: *scutta mal occhio*, пу-пу-пу.

Сега, в мъжката тоалетна на ресторантчето, той прибра тоалетните си принадлежности и след това като някаква непохватна водна птица повдигна първо единия, после другия си крак над мръсната опасност на гадния под, смъкна от себе си дънките, после синята дочена риза. Ризата и костюма, които извади от големия си куфар, бяха посмачкани, но представителни. Връзката не изглеждаше така добре, както преди година и половина, когато беше новозакупена на вехто, изтъргувана от студент-третокурсник, който бе лош играч на покер. Тъмните обувки, които замениха гуменките, бяха запазили слаб блясък.

Когато на излизане премина през ресторанта, мърлата зад тезгяха метна опашката си и се вторачи, сякаш се мъчеше да си спомни къде го е виждала по-рано.

Навън беше по-светло. До бордюра едно такси свиреше тиха механична мелодия, а шофьорът се бе заровил в един формуляр на тотото, с вечната мечта за шестица. Адам го попита дали до Общата болница на окръг Съфък може да се стигне пеша.

— Окръжната болница? Разбира се.

— Как да стигна до нея?

Бърза усмивка се плъзна по устните на таксиджията.

— Трудна работа. Проклетият път пресича целия град. Твърде рано е за автобус, никъде наблизо няма метро — той остави фишовете, сигурен, че ще пътува.

Колко имаше в портфейла му? Знаеше, че по-малко от десет. Осем, девет. И цял месец до заплата.

— Ще ме закараш ли за долар?

Израз на отвращение.

Той вдигна огромния куфар и го помъкна надолу по улицата. Когато стигна до „Бендж. Морети и Синове“, таксито го задмина и спря.

— Влизай на задната седалка — каза шофьорът. — Ще карам бавно по целия път, ако взема някой друг, слизаш. За кинта.

Вмъкна се с признателност. Таксито пълзеше по улиците и той зяпаше през отворения прозорец, като предсещаше що за болница ще е това. Улиците бяха стари и тъжни, оградени с къщи под наем с изпочупени стълби и пробити кофи за боклук — общност на бедни хора, наблъскани заедно при излишък на бедност. Ще е болница, на чиято клиника пейките всяка сутрин са пълни с болни и осакатени от някоя от клопките, които обществото само си е построило.

Тежко ви, каза мълчаливо на спящите жертви зад безучастните прозорци, покрай които минаваше колата. Но е добре за мен, това ще е учебна болница, където мога да се науча на хирургия.

Болничният комплекс изникна като монолит в ранната утринна светлина. Големите лампи на паркинга все още огряваха в жълто квадратната пустота на двора за линейки.

Вътре антрето беше мрачно и старомодно. Зад гишетото на рецепцията седеше възрастен мъже хлътнали сбръчкани бузи и неправдоподобна смолисточерна коса. Адам погледна писмото, което бе получил от администратора преди четири седмици и после попита за доцента по хирургия д-р Меомартино. А, италианците на света, ние сме навсякъде.

Човекът попита в болничната дирекция.

— Четвърта хирургия. Може да спи — подхвърли колебливо. — Да му позвъня ли?

— Боже мой, не — благодари му и се измъкна навън.

През улицата блестеше светлина на кафене и докато вървеше към него, видя зад тезгяха нисък мургав човек да налива вода в кафе машината. Но вратата беше заключена и дребният човек не погледна, когато той потропа.

Върна се в болницата и попита мъжа с боядисаната коса как да отиде в отделението на Четвърта хирургия.

— Надолу по коридора покрай Бърза помощ, после по второто стълбище нагоре до първата площадка. Отделение Куинси. Не можете да го пропуснете.

Когато приближаваше към Бърза помощ, наполовина бе решил да предложи услугите си доброволно. За щастие импулсът му премина още преди да надзърне в голямата стая и да види, че е празна откъм

пациенти. Някакъв стажант се бе отпуснал в един стол и четеше. Отсреща седеше сестра и примигваше сънливо над плетката си. На една носилка в ъгъла санитар лежеше като спяща мечка, а устата му беше леко отворена.

Изкачи стълбите до отделение Куинси, като в тихите коридори мина само покрай мършав рус стажант, чиято отворена яка клюмаше под пришкавата му брада подобно на знаме в безветрен ден.

Като се изключат нощните лампи, отделението беше тъмно. Пациентите лежаха в редове, някои неподвижни, но други неспокойни и тормозени на сън от дяволи.

„О, Сън, ти тук си призован, приятел на бедата, но ти така си от щастливец назован!“

Сауди, каза компютърът.

От едно от леглата се чу женски плач. Адам се спря.

— Какво има? — попита меко. Лицето ѝ беше скрито.

— Ужасно ме е страх.

— Няма от какво — успокои я той. Махай се по дяволите от тук, каза си сам ядосано. Доколкото знаеш, точно тук има от какво повече отколкото трябва.

— Кой сте вие?

— Лекар.

Жената кимна.

— Като Исус.

Това му даде възможност да се отдалечи.

В сестринската стая намери възрастна сестра, която беше свикнала с нови доктори. Предложи му кафе и твърди, пресни кифли с масло от кухнята на отделението, възхитително безплатни.

— Всичко, което ви трябва, докторе, е богат окръг. Аз съм Рода Новак — тя неочаквано се засмя. — Имате късмет, че тази вечер не беше дежурна Хелън Фулц. Тя никому и плюнка не би дала.

Отиде си, преди той да си изяде кифлите. Искаше му се да получи още, но беше благодарен и за малкото. Огромен мъж в зелени операционни дрехи дойде в стаята и въздъхна, когато скри един стол под ханша си. Имаше червена коса под хирургическото боне и, въпреки размера си, лицето му беше меко и неоформено, лице на момче. Той кимна на Адам и посегна към каната с кафе, точно когато сигнализаторът в униформата му забръмча.

Мъжът изпъшка, отиде до стенния телефон и се обади, каза няколко бързи думи и изхвърча от стаята.

Адам заряза утайката от кафето си и тръгна след огромната зелена форма по лабиринта от коридори.

Хирургията в болницата в Джорджия беше чиста, ярко осветена, неразхвърляна и непрепечена. Тук светлината беше в най-добрия случай мъждива. Коридорите сякаш бяха складове на излишна мебел, резервни носилки, библиотечни шкафове и случайни медицински апарати. В пиковите часове вероятно струпваха тук и предоперационните, и следоперационните пациенти. Летящите врати към операционните бяха износени по осем сантиметра от всяка страна, където безбройните носилки са удряли и стъргали, като бяха открили последователните слоеве на ламинирания дървен материал — броячи на времето, подобни на годишните пръстени на едно дърво.

Имаше стълбище и той се качи по него към галерията за наблюдение, която беше тъмна и изпълнена със странно тежко дишане. Звукът беше пъшкането на пациент по вътрешния телефон, който беше оставен включен на максимална сила. Като не успя да намери ключа за лампата, пипнешком стигна до първия ред и се отпусна на седалката. През стъклото видя мъжа на масата, оплешивяващ, приличащ на хванат в капан, на около четирийсет години, изпитващ явна болка, вперил поглед в сестрата, която подреждаше инструментите. Очите му бяха мътни. Вероятно бе получил успокоително, преди да го докарат тук — сигурно скополамин.

След минути дебелото момче, което бе пило кафе в кухнята, влезе в операционната и започна да се мие и да се слага ръкавиците.

— Докторе — обърна се към него сестрата.

Дебелото момче кимна без интерес и започна да анестезира. Дебелите му като наденички пръсти опипаха лявата ръка, намериха вената без затруднения и пъхнаха в нея интравенозния катетър. Включи апарата към дясната ръка и започна да мери кръвното налягане.

— Този не го очаквахме — каза сестрата.

— Бих могъл дяволски добре да мина и без него — отговори дебелото момче. Даде му отпускащо мускулите лекарство заедно с приспивна доза пентатол, след това вкара тръбичка в трахеята и пое работата по дишането на пациента с вентилатор.

Влезе стажантът — високият развлечен мъж, когото Адам бе видял в отделението. Нито анестезиологът, нито сестрата обърнаха внимание на присъствието му. Той започна да подготвя корема, като го натриваше с антисептични средства. Адам наблюдаваше с интерес, тъй като искаше да разбере как вървят тук нещата. Изглеждаше, че стажантът използва само един разтвор. В болницата на Джорджия те първо промиваха операционната област с етер, после със спирт и за трети път — с бетадин.

— Вярвам, че сте забелязали колко гладко избръснат човек е мистър Петерсън — каза стажантът. — Бебешко задниче в сравнение с него е същинска гора.

— Ричард, като хирург ти си сносен бръснар — каза дебелото момче.

Онзи, когото нарекоха Ричард, свърши с промивката на корема и започна да покрива пациента със стерилни чаршафи, като остави открит само квадрат с около трийсетсантиметрова страна, заграден с тъкан.

Влезе хирург. Меомартино, доцентът по хирургия, предположи Адам, но не беше сигурен, защото никой не го поздрави. Едър мъж със счупен орлов нос и стар, почти невидим белег на бузата, който се прозя и потрепервайки се протегна.

— Сънувах си толкова хубаво — рече той. — Как е перфорираната ни язва? Кърви ли?

— Не мисля, Рейф — каза дебелото момче. — Сърдечна дейност 96, дишане 30.

— Какво е кръвното налягане?

— Сто и десет на шейсет.

— Хайде да започваме. Обзалагам се, че дупката вътре е колкото изгорено от цигара.

Адам видя как той взе скалпела от сестрата и направи прав разрез малко настрана от средата — преднамерено разделяне на плътта, което създаде две устни на мястото, което допреди малко беше мек корем. Меомартино срязва кожата и жълтата подкожна тъкан и Адам видя с интерес, че другият лекар се бе научил да спира кръвта с тампони, вместо със скоби, като в същото време използваше натискането с тампона да разширява границите на раната, така че се показва блестящата сивкава обвивка от съединителна тъкан. Дяволски

ефикасно, помисли си той. Никога не им бе хрумвало да направят така в Джорджия. За пръв път изпита проблясък на щастие: имаше какво да научи тук.

Меомартино беше рязал бавно и внимателно, но сега разсече обвивката бързо и чисто. За да го направи така — с едно уверено движение, без да разреже ректалния мускул отдолу, трябваше да го е правил множество пъти досега, разбра Адам. За някакъв глупав миг си позволи да се ядоса на хирурга за лекотата и сръчността му. Беше полуизправен, за да гледа, но мърлячът-стажант надвеси главата и раменете си над операционния участък и вече нищо не се виждаше.

Той се облегна назад, затвори очи в тъмнината и мислено видя това, което хирургът долу би трябвало да направи: ще повдигне обвивката, ще я подреже отдолу с острия ръб на скалпела и ще я отдели с тъпия, като открие средната линия на съединение с правото черво. След това ще повдигне мускула, ще го отдръпне настрани и ще продължи през перитонеума към корема.

Към корема. За човек, решил да се посвети на обща хирургия, където толкова много случаи са коремни, това е името на играта.

— Стигна вече, Ричард. Ето я — каза хирургът след малко. Гласът му беше плътен. Английският му е мъничко прекалено прецизен, помисли си Адам, сякаш не му е роден. — Точно през предната стена на дванайсетопръстника. Какво ще правим сега?

— Бодем, бодем, бодем?

— И после?

— Ваготомия?

— А, Ричард, Ричард. Не мога да повярвам. Да си толкова млад и толкова умен... и толкова наполовина прав, момчето ми. Ваготомия и дренаж. Тогава ще зарасне така хубаво. Гвоздей в годишника.

След това заработиха мълчаливо и Адам се ухили над тях в тъмнината, като чувстваше огорчението на размъкнатия стажант както бе чувствал своето собствено толкова много пъти в подобни ситуации. Галерията беше топла и оцветена като утроба. Задряма и сънува стария кошмар с двете пещи, които поддържаше вечер по време на следването си, като мразеше зиналите им оранжеви гърла, които ненаситно искаха повече въглища, отколкото успяваше да пренесе.

Седнал в тъмната галерия, той простена в съня си и рязко се събуди, вкочанен и окаян, за миг несигурен от какво се промени

настроението му. След това си спомни, облиза устни и се усмихна: отново проклетият сън. Дълго не го бе сънувал — трябва да е поради новата болница, непривичната ситуация.

Под него хирургическият екип още работеше.

— Помогни ми да затворя корема, Ричард — обади се ръководещият хирург. — Аз ще зашивам, ти ще стягаш. Искам го хубаво и стегнато.

— Ще стане стегнато като детското ти гадже — каза Ричард на Меомартино, но гледаше сестрата, която не даде признаци да го е чула.

— Искам да е много по-стегнато, докторе — заяви Меомартино.

Когато най-после кимна удовлетворено и се извърна от масата, Адам излезе от галерията и забърза надолу по стълбите, като успя да хване другия мъж в момента, в който излизаше от хирургическия театър.

— Доктор Меомартино?

Доцентът по хирургия спря. Беше по-нисък, отколкото изглеждаше отгоре. Трябваше да е син на майка ми, помисли глупаво Адам, като бързаше към него. Но не е италианец, може би испанец, реши той. Маслинов цвят, тъмни очи, тъмна кожа въпреки обичайната болнична бледност, коса под хирургическото боне тъмна от влагата, но почти напълно посивяла. Този човек е по-стар от мен, мина му през ума.

— Аз съм Адам Силвърстоун — представи се, леко задъхан. — Новият главен асистент — когато оценяващите очи го погълнаха, той се здрависа с ръка като парче дърво.

— Идвате с един ден по-рано. Виждам, че ще си имам конкуренция — каза Меомартино с лека усмивка.

— Пристигнах на автостоп. Предвидих си един ден повече, но после разбрах, че не е имало нужда.

— Така ли? Имате ли къде да живеете?

— Тук ще живея. В писмото е казано, че болницата предоставя стая.

— Обикновено асистентите я използват само когато имат нощно дежурство. Аз предпочитам да живея навън. Ще бъдем ужасно достъпни, ако живеем тук.

— Искам да бъда достъпен. Фалирал съм.

Меомартино кимна без изненада.

— Нямам право да ви дам стая. Но мога да ви помогна да намерите място да подремнете през остатъка от нощта.

Асансьорът беше стар и бавен. „При спешен случай звънете три пъти“, гласеше надпис до звънеца. Адам си представи как би чакал това скърцащо чудовище при спешен случай и го обзеха съмнения.

Най-после пристигна и ги изкачи на шестия етаж. Коридорът бе особено тесен и тъмен. Номерът на стаята беше 6–13, което би могло да е поличба, помисли си той. Таванът беше наклонен. Стаята се намираше под стряхата на старата сграда. Щорите бяха спуснати. В мъждивата светлина видя ужасяваща пукнатина на една от стените, която сякаш бе оцветена с фекалии. Под пукнатината, обърнат към двете легла, имаше дървен стол, а до него бюро и маса — всичко с цвета на стара горчица. На едно от леглата се бе проснал мъж в бяло, на гърдите му лежеше отворен „Ню Ингленд Джърнал оф Медисин“, зарязан в полза на съня.

— Харви Милър. Работи на дежурства, идва от оня знаменит институт в другия край на града — рече Меомартино, без да се опитва да шепне. — Нелощ тип за онова място — тонът му отхвърляше всякакви външни лица. Прозявайки се, той махна с ръка и излезе.

Въздухът в стаята беше спарен. Адам отиде до прозореца и го повдигна на десет сантиметра. Щорите веднага запляскаха. Повдигна до стъклото и шляпането спря. Човекът на кревата се размърда, но не се събуди.

Взе списанието от Харви Милър и легна. Направи опит да си спомни как изглеждаше Габи Пендър, но откри, че не може да сглоби частите. Спомняше си само много силния загар и чудесната бенка на лицето ѝ, както и че цялата беше момиче, което бе харесвал твърде много. Дюшекът беше тънък и на буци, изхвърлен от някое отделение. През отворения му прозорец, от отворения прозорец под неговия, долетя вик на болка — повече от охкане, но по-малко от писък. Харви Милър погали слабините си насън, без да знае, че уединението му е нарушено.

— Алис — каза ясно той.

Адам обърна страниците с тематични обявления в списанието и започна да фантазира за бъдещето — как то ще му предложи всички неща в живота, което досега не е можел да си позволи, както и достатъчно пари, за да не бъде вече протегнатата ръка на Майрън

Зилбърщайн заплаха за съществуването му. Някои обявления прескачаше или четеше пренебрежително, като поканите за след аспирантска специализация с платени разноски и малка или никаква стипендия; съобщенията за научни стипендии в размер 7000 долара годишно; асистенство в университети, където плащаха кръглите десет хиляди; измамно сочните описания на евтина практика за продан в големите медицински центрове — Бостън, Ню Йорк, Филадельфия, Чикаго, Лос Анжелис, където имаше утвърдени практикуващи лекари, които връзваха ръцете на новака и го пращаха с консервна кутия в ръце да си търси работа на парче в застрахователните компании за шест долара на час.

От време на време някое обявление го караше да го чете по няколко пъти.

„МНОГОПРОФИЛНА КЛИНИКА ЗА ДЕСЕТ ДУШИ

Корпорация, търси общ хирург. Северен Мичиган, в сърцето на риболовна и ловна местност.

Ново здание на клиниката, план за разпределение на печалбата. Начална заплата 20 000 долара. Участие с право на собственост след две години. Размер на вложени пари между 30 000 и 50 000 долара. Адрес...”

Той разбра, че това, което му трябва сега, е една година в област далече от шефската медицинска атмосфера на обучаващите болници, далече от явната конкуренция. Идеалното би било боледуващ или остаряващ хирург в отдалечен район, който би желал да приеме доходи според извършеното, докато постепенно намалява практиката си, като малко по малко я прехвърля на млад съдружник. Този тип работа би струвала трийсет и пет хиляди от самото начало, като седемдесет и пет хиляди годишно не са невъзможни нататък по пътя.

В редките случаи, когато се бе поспирал, за да анализира своите чувства към медицината, беше разбрал, че иска да бъде лечител и капиталист, Исус Христос и сараф — всичко накуп. Е, добре, защо не? Хората, които могат да си плащат сметките, боледуват също както и

крайно бедните. Никой не го е карал да дава обет за бедност. Беше я имал предостатъчно и без обети.

[1] Италиански ликьор. — Б.пр. ↑

[2] Старица (итал.). — Б.пр. ↑

[3] Голям еврейски празник. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ВТОРА

СПЪРДЖЪН РОБИНСЪН

— Бебчо! — прошепна майката на Спърджън с глас като перце.
— Спърджън, Бебчо! — повтори тя с по-тежък и повишен тон като птица, която изпълва стаята със своето пляскане на крилата.

Очите му бяха затворени, но я виждаше. Беше наведена над леглото му като прасковено дърво, натежало от плодове, тялото ѝ в гладката бархетна нощница, цялото в зрели извивки и твърди равнини, босите пръсти на краката ѝ като корени, напомнящи съсипан дървесен ствол. Беше го срам, че мамчето е трябвало да дойде при него, защото знаеше, че под тънкото одеяло имаше втвърден чаршаф — резултат на сънищата. Мислеше си, че може би, ако се преструва на заспал, тя ще си отиде, но в този миг сънят стана невъзможен поради тънък метален звън, издаден от неговия будилник. Часовникът дрънчеше — познат, почти успокояващ звук, който честно го бе вдигал с години и той се събуди незабавно, въпреки че му трябваше момент, за да си спомни, че е възрастен и какъв е.

Доктор Робинсън, сети се той.

И къде — в една порутена болница в Бостън. Неговият пръв ден като лекар-стажант.

В кенефа в края на коридора някой стои на пръсти пред изпръсканото огледало и стърже брадата си с бръснач.

— Добро утро. Аз съм Спърджън Робинсън.

Бялото момче внимателно използва пешкира си, след това протяга хубавата си ръка на хирург — не голяма, но силна, с твърдо, непринудено стискане.

— Адам Силвърстоун — казва то. — Само след три маха ще се обръсна.

— Не е спешно — рече Спърджън, макар и двамата да знаеха, че беше. Банята имаше дървен под и боята от стените се лющеше. Върху вратата на едната от двете кабинки някой филантроп беше написал: „Рита Лиъри е сестра, която го прави като нежно зайче. Гръдно 7-9910“. Тъй като беше единственото четиво в стаята и бързо го свърши,

като рефлекторно хвърли поглед да види дали бялото момче е забелязало, че го чете.

— Как е главният асистент? — попита той небрежно.

Бръсначът, готов да стърже, спря на сантиметър от бузата.

— Понякога ми харесва. Понякога никак не ми харесва — отговори Силвърстоун.

Спърджън кимна и реши да млъкне и да остави човека да се избръсне. Такова чакане може да го накара да закъснее още на първия си ден, помисли той. Закачи хавлията, измъкна се от гащите си и се вмъкна под душа, без да смее да се отдаде продължително на лукса, но и неспособен да му устои след дългата нощ в лятната жегата, която се бе натрупала в стаята под покрива.

Когато излезе, Силвърстоун си бе отишъл.

Спърджън се избръсна внимателно, но бързо, извит като вдървен черен въпросителен знак над единствената старомодна мивка. От първия ден в нова болница трябваше да установява прецеденти. Един от тях е да не бъде последният човек, който пристига в кабинета на главния асистент за сутрешната визитация.

В стаята си той се напъха в бялата униформа, колосана толкова силно, че прашеше, в чисти бели чорапи и в обувките, които снощи бе лъснал. Имаше само няколко минути. Закуската, помисли със съжаление, изгърмя. Асансьорът е бавен. Щеше да му отнеме доста време да свикне с охлювската скорост на старото возило при необходимостта от бързи действия. Кабинетът на главния асистент на втория етаж беше пълен с млади хора в бяло, седнали, излегнали се, стоящи, които се опитваха да изглеждат отегчени и някои успяваха.

Главният асистент седеше зад бюрото си и четеше „Хирургия“. Видя смутено, че беше Силвърстоун. Комедиант или философ, помисли и се ядоса на себе си, че си позволи да попита съвсем непознат човек за шефа си, с когото още не се бе запознал. Погледът му се плъзна по всяко лице в стаята. Всичките бели. Моля те, Господи, нека не оплескам работата, каза той мислено молитвата, която беше използвал с години преди всеки изпит.

Стоеше, като пристъпваше от крак на крак. Накрая дойде последният човек — преместен нов лекар, с шест минути по-късно — първите шест минути от неговата работа.

— Как се казвате? — попита Силвърстоун.

— Потър, докторе. Стенли Потър.

Силвърстоун гледаше без да мигне. Новакът чакаше за знак, откровение, изявление.

— Доктор Потър, накарайте ни да чакаме. Сега ние караме да чакат пациентите и сестрите.

Новия кимна и се усмихна от притеснение.

— Разбирате ли ме?

— Да.

— Това е клиничен и образователен дълг, а не шоу, поставено за вашето юношеско развлечение, което можете да посещавате със закъснение или случайно. Ако имате намерение да работите в това отделение, ще се движите, мислите и действате като хирург.

Потър се усмихваше нещастно.

— Разбирате ли ме?

— Да.

— Добре — Силвърстоун бавно огледа стаята. — Всички ли ме разбирате?

Няколко от новациите кимнаха почти щастливо и скришно си размениха погледи, пълни със смисъл; въпросът им бе получил отговор.

Копеле, казваха си те един на друг с очи.

Силвърстоун водеше, следван от дълга редица лекари и стажанти. Спираше само до някои легла, бърбеше за малко с пациента, кратко описваше случая, задаваше един-два въпроса със сънлив, почти безучастен тон и продължаваше нататък. Групата обикаляше периметъра на голямата болнична стая.

На едно от летата чернокожа жена, чийто червен цвят на косата бе дошъл от евтино шише, се втренчи през него, когато спря пред нея и бе оградена от мълчалива стена млади хора в бяло.

— Здравей — каза Силвърстоун.

Тя много прилича на няколкото проститутки около старата ми къща, помисли си Спърджън.

— Това е... — Силвърстоун погледна картоната — ... мис Гъртруд Соумс. — Зачете по-нататък: — Гъртруд е била и по-рано в болницата във връзка с няколко симптома, които могат да бъдат приписани на

факта, че има цироза на черния дроб... която би могла да се дължи на обикновената причина. Тук като че ли нещо се опипва.

Той отметна чаршафа и повдигна грубата памучна нощница, като откри крака, които се издигаха до меланхолична туфичка и корем с два стари белега от операции.

Натисна корема ѝ първо с пръстите на едната си ръка, после и с двете, докато тя в това време го зяпаше. Спърджън си помисли за куче, което иска, но не смее да ухапе.

— Ето тук — рече Силвърстоун, като взе ръката на Спърджън и я намести.

Гъртруд Соумс погледна Спърджън Робинсън.

И ти си като мен, казваха очите ѝ. Помогни ми.

Той отмести поглед встрани, преди очите му да успеят да ѝ кажат: не мога.

— Напипахте ли го? — попита Силвърстоун.

Той кимна.

— Гъртруд, ще трябва да вземем нещо, което се нарича чернодробна биопсия — каза главният асистент бодро.

Тя поклати тава отрицателно.

— О, да — настоя асистентът.

— Не — отсече жената.

— Не можем да го направим, ако не ни разрешиш. Трябва да подпишеш документ. Но има нещо нередно в черния ти дроб и няма да знаем как да ти помогнем, ако не направим това изследване.

Тя отново млъкна.

— Това е само една игла. Ще я вкараме и когато я извадим, на върха ѝ ще има частичка черен дроб — съвсем мъничка, но за нашите цели достатъчна, ще ни стигне да направим изследването.

— Болезнено ли е?

— Боли съвсем малко, но нямаме избор. Трябва да се направи.

— Аз не съм ви никакво проклето морско свинче.

— Не ни трябва морско свинче. Искаме да ти помогнем. Разбираш ли какво може да стане, ако не го направим? — попита кротко той.

— Ти така казваш, разбирам — лицето ѝ остана каменно, но мрачните очи внезапно блеснаха и по страните ѝ към устата потекоха сълзи.

Силвърстоун взе салфетка от шкафчето и посегна да избърше лицето ѝ, но тя рязко отмести главата си. Той оправи нощницата и я зави с чаршафа.

— Помисли си за това известно време — потупа я по коляното и всички продължиха нататък.

В мъжкото отделение едър мъж, толкова широк, че сякаш бе излязъл извън границите на леглото, лежеше подпрян с три възглавници и ги наблюдаваше бдително, докато приближаваха към него.

— Мистър Стратън тук е шофьор на камион в концерн за безалкохолни напитки — каза Силвърстоун с очи към картоната. — Преди около две седмици дървен сандък паднал от камиона и го ударил под дясното коляно — той дръпна чаршафа и откри крака на мъжа, солиден, но бял и с болен вид, с грозно изранено възпаление с диаметър десет сантиметра.

— Студено ли ви е на крака, мистър Стратън?

— Непрекъснато.

— Опитаме промивки и антибиотици, но това не зараства добре и кракът изгуби цвета си — обясни Силвърстоун. Той се обърна към лекаря, когото бе разнищил заради закъснението. — Доктор Потър, какво мислите?

Потър отново се усмихна. Изглеждаше окаяно, но нищо не каза.

— Доктор Робинсън?

— Артериограма.

— Първенец на класа. Къде бихте инжектирали оцветителя?

— В бедрената артерия — отговори Спърджън.

— Какво, ще ме оперирате ли?

— Не говорим за операция, поне засега — каза Силвърстоун. — На крака ви му е студено, защото кръвта не се движи по него така добре, както би трябвало. Ще трябва да открием защо. Ще инжектираме една боя в артерията и ще направим малко снимки.

Лицето на мистър Стратън почервения.

— Не приемам тази работа — заяви той.

— Какво искате да кажете?

— Защо просто не продължавате с промивките, както прави д-р Пърлман?

— Защото д-р Пърлман опита това и то не ви помогна въобще.

— Опитайте пак.

Последва минутна тишина.

— Къде е д-р Пърлман? — попита човекът. — Искам да говоря с него.

— Той вече не е главен асистент тук — рече Силвърстоун. — Казаха ми, че сега е капитан Пърлман и пътува за Виетнам. Аз съм д-р Силвърстоун, новият главен асистент.

— Аз дори не се опитвах да стрелям, когато бях в Търговския флот — каза мъжът.

Някой се изкикоти в периферията на групата, оградила леглото, Силвърстоун се обърна и погледна студено.

— Трябва да е смешно, човек с моите размери да го е страх от копелета като вас — засегна се Стратън. — Но не е смешно, повярвайте ми. Първият, който се допре до мен, ще си го получи.

Силвърстоун постави ръката си леко, почти разсеяно, на гърдите на пациента. Те се погледнаха един друг. Невероятно, но влага блесна в очите на мистър Стратън.

Никой не се изкиска. На неговото лице, помисли Спърджън учудено, беше изписан същият остър страх, който бе сковал лицето на стареещата проститутка от отсрещната страна на коридора — изражението беше толкова еднакво, че би могла да му бъде сестра.

Този път Силвърстоун не посегна за салфетка.

— Слушайте сега — започна той, сякаш говореше като мъж с непослушно дете. — Внимавайте добре. Не можете да си позволите да губите време. Ако ни пречите по какъвто и да е начин да ви изследваме, дори няма да се наложи да се безпокоим, че ще си го получим. Няма да сте в състояние да направите да си го получи дори Палечко, човече. Или ще имате само един крак, или ще умрете. Разбирате ли ме?

— Касапи — прошепна мистър Стратън.

Силвърстоун се обърна кръгом и се отдалечи, послушно следван от четиринайсет сенки, облечени в бяло.

Те се събраха в хирургическия амфитеатър за заседанието по смъртността.

— Що за дявол е това заседание по смъртността? — прошепна Джек Мойлан, стажантът до Спърджън, след като хвърли поглед към програмата за първия ден, Спърджън знаеше. Те бяха имали заседания по смъртността в Ню Йорк, въпреки че като студент той нямаше право да присъства.

— Място, откъдето вашите грешки отлитат да си легнат вкъщи.

Мойлан беше озадачен.

— В края на краищата ще започнеш да ги наричаш Комитет на смъртта, както правят всички. Целият хирургически щат се събира, за да обсъди смъртните случаи в отделението и да реши дали не са могли да бъдат предотвратени... и ако са могли, защо не са предотвратени. Това е начин да се продължи обучението и да се контролира качеството на хирурзите. Определя отговорността, нещо като професионално забождаване на пискюл.

— Господи — каза другият.

Те седяха на редиците с подвижни седалки и пиеха кафе или пепси в картонени чашки. Една от сестрите подаваше подноси с бисквити. В предната част на стаята Силвърстоун и Меомартино седяха един срещу друг на малка маса, отрупана с доклади по случаите. По административни и учебни причини служителите в отделението бяха разделени на две групи — Син екип и Червен екип. Случаите, отнасящи се до Червения екип, се даваха на Меомартино, а тези на Синия се разглеждаха от Силвърстоун.

До празна седалка в началото на първия ред заместник-шефът на хирургията, д-р Бестър Сийзър Кендър („когато е в беда, е само Бестър С. Кендър“), дъвчещ пура бивш полковник от Въздушните сили, който си беше създал национално име като военен хирург по бърбеци и новатор в трансплантацията, разказваше земна история на д-р Джоуел Сак, шеф на Патологията. Бяха образец на физически контраст: Кендър беше едър, космат мъж с червендалесто лице и лек отзвук на произхода му от картофената област Мейн все още в говора му. Сак беше плешив и суетлив — нещо като изкривен образ на катерица.

Заедно седяха двамата китайци в щата — д-р Луис Чин, роден бостънец и временно пребиваващ в болницата и д-р Хари Ли, мъж с лице като луна, от Фромоза, който работеше тук вече трета година. И, сякаш за утеха, двете жени, д-р Мириам Паркхърст, също временно

пребиваваща и д-р Хелена Манинг — хладнокръвно, уверено момиче, което работеше първа година.

Всички станаха, когато шефът на хирургията влезе и Спърджън плисна кола от чашата си върху своя чист бял панталон.

Д-р Лонгууд кимна и те послушно седнаха.

— Господа — каза той. — Поздравявам тези от вас, които са нови в Общата болница на окръг Съфък. Това е деен общински институт, който ви предлага брутално тежка работа и в отговор изисква от вас твърде много. Нашите стандарти са високи. Очаква се, че всеки от вас най-малкото ще изпълни своето обещание. Заседанието, което сега ще започне, е по смъртността. Това е тази част от седмицата, която е най-важна за вашето постоянно професионално развитие. След като напуснете операционната, хирургията, която сте осъществявали там, става минало. На това заседание вашите и моите провали ще бъдат извадени и обсъдени под търсеция критичен поглед на нашите равни. Това, което става тук, може би дори повече от ставащото в операционната, ще ви превърне в истински хирурзи.

Той взе шепа солени бисквити, настани се на първия ред и кимна на Меомартино.

— Можете да започвате, докторе.

Когато доцентът по хирургия прочете подробностите, беше явно, че първият случай е банален — 59-годишен мъж с напреднал чернодробен карцином бе потърсил помощ твърде късно.

— Предотвратима или неизбежна смърт? — попита д-р Лонгууд, като изтърсваше трохите.

Всички старши гласуваха, че е неизбежна и шефът обобщи:

— Дълго след необратимата точка. Подчертава необходимостта от ранна диагноза.

Вторият случай беше на жена, починала от сърдечна недостатъчност, докато е лекувана в отделението по стомашно-чревни заболявания. Нямаше никаква предистория за сърдечно страдание и аутопсията бе показала, че уврежданията всъщност не са били злокачествени. Отново всички гласуваха, че смъртта е била неизбежна.

— Съгласен съм — каза д-р Лонгууд, — но трябва да отбележа, че ако не бе починала от коронарна болест, щяхме да я лекуваме неправилно. Трябвало е да я отворят и изследват. Интересна статия в „Ланцет“ преди два месеца подчертава, че пет години след

медикаментозно лечение на гастротуморите — независимо дали са доброкачествени или злокачествени — преживяват само десет процента. Когато пациентът се изследва, за да се види какво става вътре, процентът на петгодишно преживяване се вдига до петдесет-седемдесет.

Това е класна стая, помисли си Спърджън, като се отпусна и започна да изпитва удоволствие. Само класна стая.

Д-р Лонгууд представи д-р Елизабет Хокинс и д-р Луис Соломон. Спърджън почувства лека промяна в атмосферата, забеляза, че д-р Кендър, специалистът по бъбречна трансплантация се наведе напред и нервно запрямата нещо в своята приличаща на шунка ръка.

— Радваме се, че д-р Хокинс и д-р Соломон приеха поканата ни да се срещнат с нас днес — рече д-р Лонгууд. — Те работят в педиатрията, където почти завършваха едногодишния си стаж, когато е настъпила следващата смърт, която ще обсъдим.

Адам Силвърстоун прочете за петгодишната Бет Ан Майер, която получила трийсетпроцентно обгаряне при заливане с вряла вода. Направени й били две присаждания на кожа в педиатрията на болницата, по-късно една нощ в три часа повърнала и парчета храна запушили трахеята й. Анестезиологът се отзовал едва след шестнайсет минути. Когато пристигнал, малката пациентка вече била мъртва.

— Разбира се, нищо не може да извини анестезиолога за неговото закъснение — заяви д-р Лонгууд. — Но кажете ми... — студените му очи се местеха от д-р Хокинс към д-р Соломон — ... защо не направихте трахеотомия?

— Нямаше принадлежности за трахеотомия — отговори д-р Соломон.

Д-р Кендър повдигна между палеца и показалеца си предмета, който поклащаше в ръката си.

— Знаете ли какво е това?

Д-р Соломон се изкашля.

— Джобно ножче.

— Никога не ходя без него — каза тихо бъбречният хирург. — С него мога да отворя трахея и в тролейбус.

Никой от педиатрите не отговори. Спърджън не можеше да откъсне очи от бледото лице на момичето. Та те направо смазваха тези хора, мислеше той. Те им казваха: Вие... вие убихте детето.

Д-р Лонгууд погледна д-р Кендър.

— Предотвратима — рече заместник-шефът през пурата.

Към д-р Сак.

— Предотвратима.

Към д-р Пол Съливан, временно пребиваващ хирург.

— Предотвратима.

Към д-р Паркхърст.

— Предотвратима — каза тя.

Спърджън седеше, докато думата се търкаляше като студен камък по периметъра на стаята и вече не можеше да погледне никого от детските лекари.

Господи, молеше се той, не позволявай никога това да се случи с мен!

Той беше определен за отделение Куинси при Силвърстоун и те заедно вървяха натам. За сестрите беше натоварено време за припряна работа, за смяна на простите превръзки, за мерене на температурата, за поднасяне на сокове и разнасяне на подлоги, за раздаване на лекарства и попълване на рапортите. Те стояха в коридора, лекарят проверяваше бележките, които си бе водил по време на сутрешната визитация, а Спърджън гледаше две кискащи се студентки от училището за сестри, които оправяха леглата, докато д-р Силвърстоун най-после вдигна очи.

И Всевишният рече, помисли си Спърджън, думите...

— Харолд Кребс, постоперационна простатоектомия, стая 304, има нужда от две банки кръв. Започнете интравенозно вливане на Ейбрахам Батсън от 310. После вземете необходимото и ще направим венесекция на Роджър Корт от 308.

Суха, сламенокоса възрастна жена с лента на старша сестра на бонето седеше на сестринското гише. Спърджън се протегна покрай нея, мърморейки извинение и взе телефона.

— Имате ли телефона на кръвното депо? — попита я той.

Без да го погледне, тя му подаде телефонния указател.

Номерът даваше заето.

Много хубава сестра, брюнетка с красиво тяло, демонстрирано в найлонова униформа, дойде в сестринската стая и започна да пише на

дъската съобщение: „Д-р Ливайн, моля обадете се на В. Айланд 872-8694“.

Той отново набра кръвното депо.

— По дяволите.

— Мога ли да ви помогна, докторе? — попита младата сестра.

— Само се опитвам да се свържа с кръвното депо.

— Този номер се набира най-трудно в цялата болница. Повечето лекари просто слизат долу и сами вземат кръвта. Там трябва да се потърси Бети Калауей.

Той ѝ благодари и забърза навън. Наведе се пак край старата сестра и върна телефона. Стара бяла вещице, помисли си той, защо ти не ми каза? Дявол да го вземе, аз дори не знам къде да търся проклетото кръвно депо.

Наведе се и прочете името на сестрата върху значката ѝ.

— Мис Фулц — каза той. Тя продължи да пише в дневника си. — Можете ли да ме упътите към кръвното депо?

— Сутерена — изрече тя, без да вдигне поглед.

Намери го след още две запитвания и поръча кръвта от Бети Калауей, като чакаше нетърпеливо, докато тя търсеше кръвната група на Харолд Кребс. Докато пълзеше нагоре в бавния асансьор, той се проклинаше, че като магаре се бореше с хазяите, вместо да обиколи цялата болница и да разбере всичко къде е.

Както се започна, нямаше да се учуди, като открие, че пациентът от 304 има невидими вени, но се оказа, че Харолд Кребс беше човек с хубави, изпъкнали вени, създадени за приставяне на катетри и той направи кръвопреливането без затруднения.

Сега системата в 310. Но къде ли ги държат? Не би могъл да попита мис Фулц, помисли си той, след това бързо промени решението си. Защо да позволи на старата вещица да го плаши?

— В складчето Холуей — каза тя, пак без да вдигне глава.

Стара госпожо, погледни ме, каза той мислено, това е само черна кожа, няма да ти избоде очите. Взе системата и, разбира се, Ейбрахам Батсън от 310 се оказа това, което бе очаквал в 304 — изсушен дребен човечец с тънки като косъм вени и точки по кожата, които показваха, че и други неуспешно се бяха опитвали.

Наложи се да го прободат още осем пъти сред пышкане, яростни погледи и мърморене от страна на игленика, докато най-последно протече

кръв.

Господи, венесекцията.

— Мис Фулц — рече той.

Този път тя го погледна. Беше вбесен от презрението в очите ѝ, които бяха избеляло-сини.

— Къде да намеря принадлежности за венесекция?

— Три врати нататък отляво.

Той ги взе и откри Силвърстоун в женското отделение.

— Господи! Вече щях да вдигна тревога — възкликна докторът.

— Повечето си време загубих в търсене.

— Аз също — те отидоха заедно в стая 308.

Роджър Корт беше с рак в червата. Ако човек се вгледа внимателно, помисли си Спърджън, може да види ангела, кацнал на дясното му рамо.

— Правили ли сте някога венесекция?

— Не.

— Гледайте внимателно. Следващия път ще я правите вие.

Той следеше как Силвърстоун стерилизира глезена и инжектира новокаин, след това си сложи стерилни ръкавици и направи микроскопичен срез преди средния малеолус. Направи два бода — един под и един над, пхна вътре канюлата, стегна я с втория бод и след няколко секунди глюкозата закапа в кръвния поток на Роджър Корт. Извършеното от Силвърстоун изглеждаше лесно. Ще мога да го направя, помисли си Спърджън.

— Какво е следващото ви удоволствие? — попита той.

— Кафе — отговори Силвърстоун и тръгнаха да потърсят. Наля им го хубавата сестра-брюнетка.

— Как ви се струва нашето отделение? — попита тя.

— Каква е тайната болка на вашата старша сестра? — попита главният асистент. — Цяла сутрин само ми мърмори.

Момичето се засмя.

— О, тя е болнична легенда. Не говори с докторите, ако не ги харесва, а харесва много малко. Някои от посетителите я познават от трийсет години и тя все още им ръмжи.

— Каква наследственост — каза Силвърстоун мрачно.

Поне, помисли си Спърджън, не е цветът ми, който предизвиква неприязънта ѝ. Тя мрази всички. Тази мисъл някак си го зарадва. Той

допи кафето си, остави Силвърстоун и смени няколко превръзки, без да пита мис Фулц къде е всяко нещо. По-добре ще е да разуча тая болница, помисли, като внезапно се запита какво би правил, ако някой получи инфаркт. Не знаеше къде има дефибрилатор, нито кислороден апарат. Една сестра бързаше по коридора.

— Бихте ли ми казали, къде е апаратурата за код 99?

Тя спря, сякаш се бе бухнала в стъклена стена.

— Код 99 ли имате?

— Не — отговори той.

— Очаквате спешен случай ли, докторе?

— Не.

— А аз имам жена, която си повръща червата — заяви възмутена тя и забърза нататък.

— Да, мадам — каза той, но тя си беше отишла. Въздъхна и се залови с търсене — изследовател в една странна и чужда страна.

В осем вечерта, трийсет и шест часа след като бе започнал кариерата си на стажант, Спърджън отвори вратата на стаята си на шестия етаж и потрепери от жегата, която нахлу навън за да го посрещне.

— Уух — въздъхна той тихо.

Бе поспал тук само няколко часа предната нощ, стажантите бяха за всякакви повиквания, а лекарите ги безпокояха само при по-сериозни случаи. Осем или девет пъти го бяха будили, за да предписва лекарства, които да осигурят на пациентите съня, отказван на техния стажант.

Остави плика, който носеше и широко отвори прозореца. Изхлузи обувките си, без да ги развързва, измъкна се от бялата униформа и смъкна мокрия потник. Извади от плика опаковка с шест бири, скъса алуминиевата капачка на едната кутия и изпи една трета от нея на дълга, прохладна глътка. След това с въздишка отиде до шкафа и извади китарата.

Седнал на кревата, той допи бирата, започна да подръпва струните и да пее тихо теноровата партия на един мадригал.

*„Има роза в моята градина.
И тя има един остър трън.
А аз се убождам на него
най-малко по два пъти на утро.
И бързам да помоля,
както бързам да кървя:
Избършете кръвта от розата
в моята градина...“*

По дяволите, не, помисли си той, настроението е съвсем неподходящо на това място.

Онова, от което естеството му винаги бе имало нужда, беше възхитена публика, гъвкаво пиленце, което да му казва с очи „Браво, Спърджън“, леко обещаващо притискане на коляно, когато тя седи до него на скамейката пред пианото, и момчета, които пият наздрависи за него сякаш е Дюк Елингтън и го карат да свири тази или онази песен.

Разбра, че му липсват тези купони.

— Ти си виновен, чичо Калвин — каза той гласно.

Чичо Калвин смяташе, че той със сигурност ще свърши като свири на пиано в някой харлемски вертеп и ще се изпотрепва за трохи или нещо по-лошо. Усмихна се, отвори втора бира и я изпи за своя втори баща, чиито пари го направиха лекар, въпреки отказа на Спърджън да се обучи и да поеме бизнеса, за развитието на който старецът се бе блъскал почти цял живот. След това пи за себе си, плувнал в собствената си пот в мъничката стая — фурна.

— Чичо Калвин — призна гласно той, — не точно това е моята представа за успех.

Спърджън отиде до прозореца и погледна навън към светлините, които бяха започнали да се пръкват с потъмняването на града. Ще трябва да се махна от този гардероб, си каза той. Някъде долу имаше удобна квартира, където вероятно би могъл да получи пиано на старо.

— Копелета — рече той на града.

Бе живял три дни в Статлър, като звънеше на всички обяви за апартаменти в Хералд и Глоуб. Наемодателите реагираха топло на обажданията на доктор Робинсън, но когато се показваше, за да види апартамента, той се оказваше току-що даден.

— Чували ли сте някога за Криспъс Атъкс? — обърна се той към последния посредник.

— Кой? — попита мъжът нервно.

— Бил е цветнокож, като мен. Първият американец, убит през проклетата ви революция.

Мъжът кимна зарадвано и се усмихна с облекчение, когато си тръгна.

Трябва да има хубави сгради, които са били разрушени, помисли той.

Е, каза си, сигурно търся сред прекалено хубавите апартаменти. Въпросът беше, че можеше да си позволи хубаво жилище. От чичо Калвин ежесечно щеше да пристига чек, макар да бе обяснил, че сега вече от болницата ще му плащат. Бяха спорили дълго, докато накрая разбра, че всеки трети четвъртък от месеца, когато подписва този чек, Калвин ще изпраща две неща — парите, които цени, защото е преживял време, когато ги е нямал и обич — най-чудесното нещо в неговия живот.

Старият чичо, помисли той нежно. Защо не можах да го нарека татко?

Имаше време, което помнеше ясно, но като лош сън, когато бяха бедни нигро, преди майка му да се омъжи за Калвин и да станат богати негри. Той спеше в детско креватче до леглото на майка си в ужасна малка стая на Уест Стрийт 172. Стените ѝ бяха покрити с избелели кафяви тапети със следи от вода в горния край, останали там преди много време, когато нещо бе наводнило горния — етаж или се бе пукнала тръба от парното. Винаги ги бе смятал за петна от сълзи, защото когато плачеше, майка му ги показваше и говореше, че ако не спре да реве, на бузите му ще останат белези като тези по тапетите. Помнеше скърцащ стол-люлка с протрита карирана тапицерия, двуместния газов котлон, който работеше толкова лошо, че за да кипне вода трябваше да се чака много дълго; малката масичка, на която не можеше да се остави никаква храна заради гладните същества, които излизаха от стените. Той се сещаше за тези неща само когато не можеше да избегне спомена за тях. Предпочиташе да си мисли за мама, за това, каква беше на млади години.

Когато беше малък, майка му всеки ден го бе оставяла при мисис Симпсън, която живееше в три стаи на долния етаж и имаше три свои деца и чек за социална помощ вместо съпруг или работа. Мама не получаваше социална помощ. Работеше като келнерка в цяла серия ресторанти, докато той беше момче и се връщаше вкъщи с болящи и подути крака. И въпреки това бе изключително красива. Беше го родила като младо момиче и над отеклите крака тялото ѝ бе узряло, но бе останало стройно и стегнато.

Мама често плачеше на сън и избърсваше с дезинфектанти тоалетната чиния, която използваша заедно с Хендърсънови и Катлитови. Понякога нощем, след като бе прочел молитвите си, той шепнешком повтаряше и повтаряше името ѝ в тъмнината. Роу Елън Робинсън... Роу Елън Робинсън...

Когато беше малък и тя го чуваше да шепне името ѝ, му позволяваше да дойде при нея в леглото. Прегръщаше го, притискаше го и го мачкаше, докато се развика, почесваше го по гърба и му пееше песни...

*„О, реката е дълбока и широка, алилуя,
мед и мляко има на онзи бряг...“*

... разказваше му колко добре ще живеят, когато отидат в страната на меда и млякото и той слагаше глава на големите ѝ меки гърди и заспиваше щастлив, щастлив, щастлив.

Тръгна в близкото училища — стара сграда от червени тухли, чиито прозорци се изпочупваха по-бързо, отколкото общината успяваше да смени стъклата, с бетонен двор отвън и особена миризма вътре, съставена главно от мириса на светилен газ и тела, несвикнали с бани в жилището и топла вода. Когато започна в първи клас, майка му поръча да бъде сигурен в себе си и да се научи да чете, защото баща му е четял много, носът му винаги е бил забит в някоя книга. Така че Спърджън се научи и постепенно започна да му харесва. Когато беше в по-горните класове — четвърти, пети, шести — беше трудно да чете в училище, защото там винаги нещо пречеше, но по това време вече бе открил пътя към обществената библиотека и вземаше през цялото време книги за вкъщи.

Дружеше особено много с две момчета — Томи Уайт, който беше много черен и Шишко Маккена, който беше светложълт и съвсем кльощав, затова го наричаха Шишко. Отначало в тях харесваше най-много имената им, но след известно време станаха приятели. И тримата харесваха едно момиче на име Фей Хартнет, което можеше да пее като Сачмо и да бръмчи с устни като оркестров тромпет. Най-често се шляеха наблизко по 171 Уест Стрийт, играеха футбол, обсъждаха „Гигантите“ и критикуваха янките с техните скапани бели учители. От време на време пооткрадваха нещо, като двамата отвличаха вниманието на продавача, а третият отмъкваше обикновено нещо за ядене. В три съботни вечери мъкнеха пияни, като Томи и Спърджън подпираха с ръце гърбовете им, докато Шишко, който си представяше, че изглежда като Шугар Рей, вършеше физическата работа.

Те следяха изкъсо измененията, които настъпваха в тялото на Фей Хартнет и една нощ върху покрива на къщата на Шишко тя им показва как да правят нещо, на което я бяха научили по-големите момчета. Хвалиха се с това на всички посоки и след две нощи тя извърши същата услуга на тях и на голяма група техни приятели и познати. След два месеца напусна училището и от време на време я виждаха по улиците и се кискаха, защото стомахът ѝ се подуваше, сякаш бе глътнала баскетболна топка и някой я помпаше с въздух. Спърджън не се чувстваше нито виновен, нито отговорен; първият път той беше втори, а вторият — седми или осми в редицата. И кой знае още колко купони е имало, на които той не е бил поканен. Но понякога му липсваха песните ѝ, които пееше като Луис.

Не можеше да си представи мама да прави тези женски неща така, както ги бе правила Фей — разтворила крака, като се гърчеше цялата влажна и възбудена и все пак някъде дълбоко в себе си знаеше, че вероятно понякога е правила това. Роу Елън винаги бе познавала много мъже и от време на време плащаше на мисис Симпсън да остави Спърджън да спи при нея заедно с двете ѝ момчета — Пийти и Тед. Особено един мъж, Елрой Грант — висок и хубав, който държеше магазин за химическо чистене на Амстердам Авеню — непрекъснато се въртеше около мама. Миришеше на силно уиски и не обръщаше никакво внимание на Спърджън, който го мразеше. Той ходеше с много жени и един ден Спърджън намери Роу Елън разплакана в леглото, а когато попита мисис Симпсън какво става, тя му отговори,

че Елрой се е оженил за вдовица, която притежава кръчма в Бъро Хол, затворил е химическото си чистене и се е преместил в Бруклин. Майка му бродеше потисната много седмици, след това най-после се разведри и обяви, че Спър ще трябва да се отглежда по-особено, защото бе приета в курс за секретарки след работа и ще прекарва четири вечери на седмица в гимназията „Патрик Хенри“ в горен Бродуей. През вечерите, когато не беше в училището, тя се стараеше да си бъде вкъщи. Те станаха неговите празници.

Роу Елън посещава курсовете две години и когато ги завърши, можеше да пише на машина 72 думи в минута и да записва поето думи в минута по стенографската система на Грег. Очакваше трудно да си намери работа, но само две седмици след като бе започнала да търси, бе наета в секретариата на застрахователната компания „Американски флаг“. Всяка вечер се връщаше вкъщи с искрящи очи и разкази за нови чудеса — бързия асансьор, прекрасните момичета в секретариата, броя на писмата, които бе написала този ден, кратките часове, радостта от почивката на краката ѝ, въпреки че работи пълен работен ден.

Един ден се върна почти изплашена.

— Сладуранчо, днес видях президента.

— Айзенхауер?

— Не. Мистър Калвин Дж. Прийст, президент на застрахователната компания „Американски флаг“. Спър, миличък, той е цветнокож!

Това не можеше да е вярно.

— Трябва да грешиш, мамо. Вероятно просто е много мургав бял.

— Казвам ти, че е черен като теб. И ако Калвин Дж. Прийст може да направи нещо прекрасно като например да стане президент на застрахователна компания „Американски флаг“, защо да не може Спърджън Робинсън? Бебчо, бебчо, ние тепърва ще видим страната на меда и млякото, обещавам ти!

— Вярвам ти, мамо.

Колата им към страната на меда и млякото, разбира се, беше чичо Калвин.

Когато вече бе станал мъж, Спърджън опозна Калвин Прийст такъв, какъвто бе когато Спърджън се запозна с него, както и какъвто е бил преди срещата им. Беше лесно, да придобие тези знания, защото Калвин бе общителен човек, който използваше гласа си, за да влезе в контакт с хората, като достигаше до Роу Елън и нейния син с думи като ръце. Частиците и парченцата на неговия живот бяха насъбрани от Спърджън в течение на дълъг период, по време на много разговори, след като бе изслушал безкрайни спомени и несвързани разкази, за да получи истинския портрет на човека — неговия втори баща.

Роден бе през една тропическа буря на 3 септември 1907 година в страната на прасковите, градчето Джъстин, Джорджия. Инициалът в името му означаваше Джъстин — името на фамилия, основала общината, в чийто дом бабата по майчина линия на Калвин някога работела като прислужница и робиня.

Последният жив член на семейство Джъстин — мистър Осбърн Джъстин — адвокат, секретар и юрисконсулт на градската корпорация, възстар вечен шегаджия, както и наследник на някои традиционни роли — бе предложил на старата Сара десет долара, ако дъщеря ѝ кръсти бебето си Юда, но старата дама бе едновременно и твърде горда, и твърде умна. Тя кръсти детето на името на бялото семейство, въпреки — или може би поради — факта, че според местната легенда на млади години техните отношения били нещо много повече от тези на млада робиня и син на господаря и напълно съзнавайки, че обичаят изисква старият бял мъж и без това да направи подарък на детето, за да признае почитта, отдадена на неговото име.

Калвин расъл като селски негър. Докато бил в Джорджия, никога не бил чувал да го идентифицират без да наблегнат на средното му име — Калвин Джъстин Прийст — и може би точно тази връзка с привилегирован произход и знамение на предстоящи забележителни неща станала причина да му позволят да получи разширено образование. Бил религиозно момче, което изпитвало удоволствие от драматизма на молитвата и дълго смятал, че ще стане проповедник. Имал щастливо детство, въпреки че и двамата му родители били отнесени от грипната епидемия, която проникнала на село от градовете, закъсняла, но не по-малко смъртоносна, през 1919 година. Три години по-късно Сара разбрала, че макар и Бог да ѝ бил дал богат и дълъг живот, той приближава своя край. Продиктувала писмо на

младия Калвин, който старателно го преписал и го изпратил в Чикаго — мястото на възможностите и свободата. То предлагало парите на Сара, спестени за погребение — сто и седемдесет долара, на едни предишни съседи на име Хаскинс, ако приемат внука ѝ в техния дом и до сърцата си. Била сигурна, че Осбърн Джъстин ще се погрижи за погребението ѝ. Това бил шанс за последна шега за негова сметка.

Отговорът пристигнал във формата на евтина пощенска картичка, на която някой бил надраскал с молив: „Испратети мумчето“.

Преди да се върне в Джорджия, той вече бил станал мъж.

Мозес Хаскинс се оказал брутален тип, който биел Калвин и собственото си потомство системно и безпристрастно, и Спърджън избягал оттам след по-малко от година. Продавал вестници, лъскал обувки, след това излъгал за възрастта си и постъпил в опаковъчното отделение на една кланица. Работата била горчиво трудна — кой би могъл да си помисли, че закланите животни могат да тежат толкова много? — и в началото мислел, че няма да оцелее, но тялото му се стегнало, а заплатата била добра. Все пак, когато след две години се появила възможност да стане общ работник в пътуващ цирк за по-малко пари, той приел охотно. Пътувал с шоуто по широкия свят, попивал всичко с целия му блясък — високите планини и отдалечените долини, хората от всякакъв вид. Правел по малко от всичко, което искало силен гръб, опаковал и разопаковал палатките, разпъвал ги и ги свалял, хранил и поял нещастните животни; няколко крастави котки, няколко маймуни, екип дресирани кучета, стара мечка, орел с подкастрирани крила, който бил прикован към пръчката си за кацане, а от опашката му клюмали бели пера. Орелът умрял в Чиликот, Охайо.

Десет месеца, откакто постъпил в цирка, представлението се отправило на юг и в деня, в който пристигнали в Атланта, той помогнал да вдигнат палатките, после казал на надзирателя, че ще отсъства няколко дни, взел автобуса, седнал на задната седалка и пристигнал в Джъстин.

Сара била умряла преди две години и той вече я бил оплакал, но искал да види къде е погребана. Но не могъл да открие гроба на баба си. Когато намерил свещеника онази вечер, човекът замърморил, защото бил уморен от целодневна беритба на праскови, но взел джобно

фенерче, тръгнал с Калвин и търсили, докато намерили гроба — малък и незабележим, и — което със Сара приживе никога не се било случвало — в ъгъла на погребаните от благотворителни дружества.

На другия ден Калвин наел човек да му помогне. Нямало свободно място до майка му, но имало недалече, и двамата изкопали гроб. Преместили баба му. Сандъкът, в който била погребана, малко се поразрушил, когато го вдигнали, но бил в изненадващо добра форма след двегодишен престой във влажната червена глина. Той стоял там онази вечер, докато проповедникът редял хубаво звучащите библейски фрази под потъмняващото небе. Някъде високо, високо горе гордо се реела птица. Орел, решил той. Но напълно различен от пленената циркова птица, която умряла. Тази се движела толкова свободно във въздуха, който ѝ принадлежал, че докато я гледал, започнал да плаче. Разбрал, че като захвърлил старата негърска дама в един бедняшки гроб, Осбърн Джъстин, адвокат, секретар и юрисконсулт на градската корпорация, възстар вечен шегаджия и наследник на традиционни роли, се е смял последен в края на краищата. Калвин оставил пари на проповедника да постави камък и взел обратния автобус към пътуващия цирк. Никога вече не използвал средното си име. От този ден нататък бил Калвин Дж. Прийст.

Когато американската икономика се разпаднала, той бил на двайсет и две години. Бил видял страната, нейната ширина и дълбочина, гигантските градове и сънливите малки градчета, и открил, че я обича отчаяно. Разбрал, че това е страна, която не му принадлежи, но пък хиляда и седемстотин долара били негови, обвити за по-сигурно в кафяв чорап.

Пазарът рухнал по време на есенното им турне на юг, а че бизнесът не върви и корпорациите изпитват задълбочаването на депресията се виждало от все по-намаляващото посещение на всяко представление, докато в Мемфис, Тенеси, трупата играла пред единайсет души и фалирала.

Той си наел там стая и прекарал есенния сезон, като се опитвал да измисли какво ще прави по-нататък. Отначало само се шляел. Лятото било сухо и прекарал много дни в ловене на риба с вила и чувал от зебло — майсторлък, на който го научил веднъж един

работник от Мисури. Ходел по оголеното дъно на спадналата река и пробивал сухия напукан горен слой на тинята, докато стигнел до богатия влажен пласт под него, където рибите се заравяли като тлъсти черни скъпоценности до зимните валежи. Събирал ги като картофи и завличал чувала, пълен с рогати същества вкъщи, за да помогне на хазайката си да ги остърже и изчисти. Тя пържела вкусното бяло месо и всички наематели ядели и пеели осанна на неговата ловкост с въдицата и макарата. Нощем лежал в леглото си и четял във вестниците как бели хора, които преди били милионери, скачали от прозорците на небостъргачи, докато той опипвал и потупвал в джоба си своите пари като мъж, който разсеяно докосва члена си, и се опитвал да реши дали да тръгне на Север.

Хазайката имала дъщеря — скитница на име Лина, с очи като бели езерца на кафявото ѝ лице, с права коса и гореща уста, която играела по тялото му и когато една нощ лежал е стоята с момичето и се опитвал да прави любов на дюшека, под който били скрити парите, любенето им било развалено от звука на нечие разбито сърце.

Когато запитал Лина кой плаче, тя му отговорила, че е майка ѝ.

Попитал защо и чул, че бялата банка, в която майка ѝ пазела парите си за погребение, току-що фалирала и тя ридаела за церемонията, която никога нямало да получи.

Когато момичето си отишло, той си помислил за старата Сара и за нейните пари за погребение, които някога забола за неговото бельо. Спомнил си мизерния бедняшки гроб в Джъстин, Джорджия.

На следващата сутрин се разхождал из Мемфис. После след обяд излязъл от града пеша през предградията в полето. След пет дни оглеждане се спрял на осем декара изтощена ливада, сгушена между борова горичка и река с назъбени брегове. Струвала му шест стодоларови банкноти, ръцете му треперели, когато плащал парите и взимал нотариалния акт, но нищо не можело да го спре, защото го бил обмислил добре и знаел, че това е нещо, което трябвало да направи.

Струвало му още дваисет и един долара и петдесет цента да поръча хубава черна табела с бели букви, на която пишело „Гробище Шедоуфлауър“. Взел името от стих от Книгата на Йов, която била любима на Сара.

*„Цъфти като цвете, и се покосява;
Бяга като сянка, и не се държи.“*

Намерил своята хазайка в кухнята на къщата с наематели, където изварявала голям казан с дрехи, зачервените ѝ очи сълзели в лютивата пара. Там имало глинена кана със суроватка, той седнал и изпил три чаши без нищо да каже, след това оставил монети от пет и десет цента на масата, за да си плати за освежаването, и започнал да говори. Разказал ѝ своите планове за Шедоуфлауър, за хубавите парцели, поголеми от тези на който и да е бял човек; за пеещите в боровете птици и даже за едрите риби в реката, които, макар и да не ги бил виждал, някак си знаел, че ги има.

— Няма полза, момче — казала му тя. — Моите пари за погребение хвъркнаха.

— Но трябва да имаш някакви пари. Нали имаш наематели.

— Не и пари, които мога да похарча. Дори за погребение.

— Добре, слушай — докоснал монетите, които бил оставил на масата. — Ти получи това.

— Петнайсет цента? Искаш да ми предоставиш гроб за петнайсет цента?

— Виж какво ще ти кажа — рекъл ѝ той. — Внасяй по петнайсет цента всяка седмица и гробът ще бъде твой веднага.

— Човече — отвърнала тя, — какво ще стане, ако умра след три седмици?

— Ще бъде истинска загуба.

— А ако никога не умра?

Той се усмихнал.

— Тогава и двамата ще бъдем щастливи, сестро. Но знаеш, че всички трябва да умрат един ден. Не съм ли прав?

— Тук със сигурност си прав — отговорила тя.

Продал ѝ още два парцела — за двете ѝ дъщери.

— Имаш ли приятели, които като теб са загубили от фалита на банките парите си за погребение?

— Разбира се, че имам. Гробищен парцел за петнайсет цента! Трудно ми е да повярвам.

— Каж ми имената им и аз ще ги наобикаля — казал Калвин.

Това било началото на Застрахователна компания „Американски флаг“.

Спърджън помнеше деня, в който мама бе довела Калвин вкъщи. Той седеше в стаята си и си пиеше домашното, когато ключът щракна в ключалката на заключената врата и разбра, че трябва да е майка му. Стана да я посрещне и когато вратата се отвори, до нея стоеше мъж, невисок, полуплешив, с очила в сребърни рамки, насмешливи кафяви очи, които погледнаха право към него, като го претеглиха, прецениха и очевидно харесаха това, което бяха видели, защото човекът се усмихна и ръката му взе неговата, като я стисна в уверена, суха шепа.

— Аз съм Калвин Прийст.

— Президентът?

— Какво? О! — той се засмя. — Да.

После бавно огледа стаята, видя наводнения таван, потъмнелите тапети, изпотрошените мебели.

— Не можеш повече да живееш тук — каза на майка му.

Гласът ѝ се накъса в гърлото.

— Мистър Прийст — прошепна тя. — Имате погрешна представа за мен. Аз съм просто, обикновено цветнокожо момиче. Дори всъщност не съм секретарка. През по-голямата част от живота си съм била келнерка.

— Ти си дама — отговори той.

Когато Роу Елън после до края на живота си повтаряше и повтаряше тази история, винаги казваше, че точните му думи били: „Ти си моята дама“, като Дон Кихот на Дулцинея.

Нито Спърджън, нито Калвин някога я поправиха.

През следващата седмица той ги настани в апартамент в Ривърдейл. Тя трябва да му бе разказала много неща за тях. Когато влязоха вътре, на масата във всекидневната имаше бутилка най-качествено мляко и буркан прекрасен мед.

— Значи успяхме, така ли, мамо? — попита Спърджън.

Роу Елън не можа да му отговори, но Калвин разроши буйната му коса.

— Минахте отвъд реката, синко — каза той.

Те се ожениха след още седмица и за един месец заминаха за Вирджинските острови. Пълна, весела жена на име Беси Маккой остана при Спърджън. Тя по цял ден решаваше кръстословици, готвеше чудесни ястия и го оставяше на мира, като се изключат редките въпроси за странни думи, на които той никога не можеше да отговори.

Когато младоженците се върнаха, Калвин посвети няколко седмици на задачата да избере за него добро частно училище, като накрая се спря на Хорас Ман — хубаво начално училище, разположено недалече от техния апартамент в Ривърдейл, и след приемен изпит и събеседване Спърджън за свое огромно облекчение беше приет.

Отношенията му с Калвин бяха добри, но веднъж той попита втория си баща защо не прави повече за други хора от тяхната раса.

— Спърджън, какво мога да направя? Ако вземеш всичките ми пари и ги разделиш между братята само в един блок с жилища в Харлем, там няма да има нито един човек, който рано или късно няма да остане без пари. Трябва да разбереш, че хората са едни и същи. Запомни това, момче: едни и същи. Какъвто и да е цветът им, те се делят на мързеливи до костите и такива, които желаят да работят.

— Не може да вярваш в това — рече Спърджън с отвращение.

— Разбира се, че вярвам. Никой няма да е в състояние да им помогне, докато не престанат да въртят на празен ход и не си помогнат сами.

— Без образование и достатъчно възможности как биха могли да си помогнат?

— Аз можах, нали?

— Ти. Ти си един на милион. За останалите от нас ти си куриоз, не го ли разбираш?

В своята млада непохватност той смяташе това за комплимент, но горчивата безнадеждност в тона му прозвуча на мъжа като презрение. Месеци след това, въпреки взаимните им усилия, между тях имаше тънка стъклена стена. Същото лято — Спър тогава беше на шестнайсет години — той избяга и отплава в морето, като си казваше, че се опитва да открие как се е чувствал покойният му баща — моряк, но всъщност изпитваше върху себе си легендата на втория си баща за независимост от ранна възраст. Когато есента се върна, те с Калвин бяха готови да подхванат всичко както трябва и веднага. Старата

топлина се бе върнала и никой от тях не дръзна отново да я разруши чрез започване на спора за тяхната раса. Постепенно причината за спора им умря в съзнанието на момчето и той започна да мисли за обитателите на Амстердам Авеню така, както мислеше и за белите.

Те бяха „онези хора“.

В края на краищата животът с Калвин го обърка много. В Ривърдейл, черен по кожа и бял по живот, той не разбираше нито какъв е, нито що за човек се очаква да стане. Сега вече знаеше каква расова гордост бе доставил на Калвин (дори Джъстинови от Джъстин, Джорджия, не бяха имали някога лекар в семейството). Но години след като бе напуснал Ривърдейл първата мисъл на Спър беше за апартамент в блок с бял портиер, и тогава чу вица за богатите негри, които, като чуели, че някакво нигро се крие наоколо, изпищявали, диво се озъртали наоколо и викали изтерзано: „Къде? Къде? Къде?“.

Малката стая под покрива на болницата беше непоносимо гореща и много отдалечена от Амстердам Авеню и комфортната климатична инсталация в Ривърдейл. Той стана и се взря през прозореца; видя, че шестият етаж на болницата е дръпнат навътре. Точно отдолу покривът на петия се издаваше напред на около три метра и след миг взе възглавница и одеяло и ги пусна през прозореца. След това взе китарата и бирите и прескочи през перваза.

Тук имаше лек солен ветрец и той с благодарност легна на покрива с възглавница до стената. Под него бяха фантастичните светлини на града, горе отдясно започваше резен широка тъмнина, който бе Атлантическият океан, а далече нататък — постоянното жълто трепкане като трогателно намигване — фар.

През отворения прозорец на съседната стая той чу Адам Силвърстоун да отключва вратата, да влиза и да излиза. Чу се звук от падане на монета в коридорния автомат и после Силвърстоун попита някого дали може да говори с Гейбриъл.

Това не е като подслушване, помисли си той. Какво, по дяволите, мога да направя — от покрива ли да скоча?

— Ало, Габи? Адам е. Адам Силвърстоун. Помниш ли, от Атланта?... — Той се засмя. — Бях ти казал, че ще дойда насам. Получих място в Окръжната болница... О? Не обичам да пиша.

Наистина. Не пиша на никого... И аз също. Беше чудесно. Много мислих за теб.

Звучи много младежки, помисли Спърджън, и без доверието, което вдъхваше като лекар. Засмука кутията сбира и се опита да си представи какъв ли живот трябва да е имало това бяло момче. Евреин, помисли си той, това е еврейско име. Вероятно предани родители, нов велосипед, танцова школа, църква, къща в колониален стил... Адам, стой си в стаята, този свят е лош, доведи я вкъщи, скъпи, и ни запознай с нея.

— Виж какво, бих искал да те видя. Какво ще кажеш за утре вечер?... О — каза той глухо и Спърджън, който го чуваше, се усмихна със симпатия в тъмното. — Не, тогава ще съм отново в отделението, трийсет и шест часа работя, трийсет и шест съм свободен. И следващият един-два пъти, когато съм свободен, ще трябва да поработя по съвместителство, да понатрупам мангизи... Е, ще успея някак си да те видя най-после — каза той. — Аз съм търпелив човек. Ще ти се обадя другата седмица. Бъди добро момиче.

Чу се тракването на поставената обратно слушалка и бавни стъпки назад към стаята.

На бялото момче не му се отвори парашута. Главен асистент или не, първият му опит тук беше може би също толкова суров, колкото и моя, помисли Спърджън.

— Хей — извика той високо. Трябваше да го повтори, за да накара Силвърстоун да надникне през прозореца.

Адам видя Робинсън, седнал на покрива върху болничното си одеяло, кръстосал колене като черен Буда и се ухили.

— Излез тук. Има бира.

Той излезе и Спърджън му подаде запотена бира. Адам седна, отпи и въздъхна, като затвори очи.

— Ама че начало имаме днес — каза Спърджън.

— Амин. Господи! Още много дни ще минат, преди да научим къде, по дяволите, са всичките неща. Биха могли поне да ни разведат отначало.

— Чувал съм някъде, че в болниците през първата седмица на юли, когато идват новите лекари и стажанти, умират повече хора, отколкото по всяко друго време.

— Хич няма да се изненадам — отвърна Адам. Отпи отново и поклати глава. — Тая мис Фулц!

— Тоя Силвърстоун!

— Как е главният асистент? — попита любезно Силвърстоун.

— Понякога ми харесва, понякога не.

Внезапно откриха, че и двамата се смеят.

— Харесва ми как се отнасяш с пациентите — каза Спърджън.
— Доста добре се грижиш за себе си.

— Доста дълго време се грижа за себе си — отговори Силвърстоун.

— Стратън ни разреши да му направим артериограма. Няма вече проблеми.

— Онова цветнокожо момиче, Гъртруд Соумс, напусна болницата срещу подпис — рече Адам. — Направо се самоубива.

Може би няма достатъчно за какво да живее, момче, мислено каза Спър. Оставаха още две кутии бира. Подаде едната на Адам и запази последната за себе си.

— Малко е топла — подхвърли той с извиняващ се тон.

— Хубава бира. Последната, която съм пил, беше Бакс.

— Никога не съм я чувал.

— Помия, конска пикня. Далеч на юг.

— Не говориш като южняк.

— Пенсилванско момче. Пит, Медицинския, Джеферсън. А ти?

— Нюйоркчанин, университета на Ню Йорк през цялото време.
Къде си бил на стаж?

— В Общата болница на Филаделфия. Взех първата част на ординаторската си практика в хирургията на Атланта.

— Клиниката на Хостфогел? — попита Спърджън впечатлен, въпреки че не искаше да бъде. — Успя ли да видиш великия мъж?

— Бях стажант на Хостфогел.

Спърджън подсвирна беззвучно.

— Какво те доведе тук? Програмата за трансплантация на бъбреци?

— Не, ще се заема с обща хирургия. Трансплантацията е само глазурата на сладкиша — той се усмихна. — Да си стажант на Хостфогел не е толкова хубаво, колкото изглежда. Великият мъж обича да оперира. Работещите при него едва успяват да хванат ножа.

— Господи!

— О, не го прави от лошотия. Просто, ако някакъв срез трябва да се направи, той не може да се спре. Може би точно това го поддържа като голям хирург.

— Наистина ли е голям? Толкова, колкото казват?

— Голям е, така е — отговори Силвърстоун. — Толкова голям, че усеща пулс, който никой друг на света не може да усети, защото просто го няма. И статистиката е създадена за него. Спомням си конференция на Медицинското дружество, когато той обяви, че благодарение на хирургична техника, която той е измислил, само три от хиляда операции на простатата дават усложнения и един стар хирург на бедните земеделски работници, който бе използвал метода, стана и каза провлечено: „Даа, разбираа сее, и всиичките триима саа мои паациеенти“.

Той се усмихна.

— Голяма репутация, скапан преподавател. След като прекарах времето си главно в наблюдение, казах си да върви по дяволите и дойдох тук да се науча на хирургия вместо на шумна реклама. Лонгууд не може да се сравни с блясъка на Хостфогел, но е фантастичен учител.

— Той ми изкара ангелите на заседанието по смъртността.

— Е, според клюките не следват действия. Оня китаец, Ли, ми каза, че традицията в тази болница произлиза отпреди много години, когато предшественика на Лонгууд, Пол Харелман, се е борел за шефското място срещу Кърт Дортланд. Средството им за борба са били заседанията. Предизвиквали са се един друг, спорили са, бодвали са се, задавали са въпроси, изисквали са основания за приложената техника. Най-после дали на Харелман мястото и Дортланд си отишъл, за да стане знаменит в Чикаго, разбира се. Но те са показали, че Комитетът на смъртта може да се използва, за да се заставят лекарите да практикуват възможно най-добрата хирургия — Силвърстоун поклати глава. — Това не е благородна група. Никога не съм очаквал нещо подобно.

Спърджън сви рамене.

— Не само тук е така. Даже без някой като Лонгууд, който да оказва такъв натиск, на много места само новите момчета трябва да седят изправени по време на заседанието. Тези стари професори знаят

много добре как остро да се критикуват един друг — той изглежда Силвърстоун с любопитство. — За теб май това е нещо ново. Нямахте ли Комитет на смъртта там, в страната на берачите на праскови и Лестър Мадокс?

— О, да. Може би правеха по една обсъждана аутопсия с учебна цел. Един тип на име Сам Мейъс, вторият след Хостфогел, си седи там с двама-трима доктори, говори си как момчето на Джери Уинтърс е било прието в Медицинския институт във Флорида, може би проклина силите на социалната медицина във Вашингтон или коментира линиите на задника на новата сестра. После някой ще се прозине и ще каже: „Много лошо за горкия човек, неизбежна смърт, разбира се“, и те ще кимнат и ще си отидат вкъщи или ще мамят жените си.

Известно време мълчаха.

— Както е тук повече ми харесва — каза накрая Спърджън. — По-неспокойно е, всъщност ме изплаши ужасно, но поне е сигурно, че ще ни държи нащрек, може би ще ни гарантира, че няма да станем това, което хората започват да си мислят за лекарите.

— И какво е то?

— Знаеш, шофьори на кадилаци. Охранени котараци. Богати простаци.

— Такавай ги хората.

— По-лесно е да се каже, отколкото да се направи.

— Какво знаят те за усилията, които ти струва да се накараш да учиш медицина? Аз съм на двацет и шест. Бил съм беден като църковна мишка двацет и шест години. Лично аз копнея за най-дългия, най-скъпия, най-люксово обзаведения кадилак, който може да се купи с пари. И за много други неща — материални неща, които ще си купя с парите, които спечеля като хирург.

Спърджън го погледна.

— По дяволите, щом искаш тези неща, няма защо да се мъчиш с дългата работа тук. Свършил си си стажа. Още утре можеш да напуснеш и да печелиш добри пари.

Адам поклати глава усмихнат.

— А, ето тук е заблудата. Добри, но не много. Това, което носи истински пари в този свят, е документ за широка специализация. За да го получиш трябва време. Така че съм му предвидил време. За мен

следващата година ще бъде най-хубавия вид самоизтезание, последно напъване преди оргазма.

Спърджън трябваше да се захили на сравнението.

— Ако се изправиш няколко пъти пред този Комитет на смъртта, можеш да отидеш в манастир — каза му той.

Те пак пийнаха, след това Адам насочи кутията бира към китарата.

— Свириш ли на това нещо?

Спърджън я взе и издрънча няколко такта. „О, бих искал да съм в страната на памука...“

Адам се ухили.

— Проклет лъжец.

Няколко блока по-надолу зави сирена на линейка, самотният зов като на морска сирена се засилваше и се забиваше в тях.

Когато той затихна, Спърджън се изкиска.

— Днес говорих с шофьор на линейка, приятен тип с бирен корем на име Майерсън. Морис Майерсън. Наричай ме Майш, каза той. Както и да е. Миналия месец бил изпратен в малките часове да вземе този човек от Дорчестър. Изглежда пациентът е страдал от безсъние и една нощ не могъл да заспи. Звукът на капещ кран от кухнята го побърквал, така че изскочил от чувала и слязъл да го поправа — той се оригна. — Пардон. Сега чуй това. Той е от ония типове, които спят само с горнището на пижамата. Нищо надолу, разбираш ли? Така че отива в килера си за френски ключ или нещо такова, а точно в килера държали огромния си зъл котарак. На път към кухнята той забравя да затвори вратата на килера и застава на четири крака под мивката, за да спре водата — без долнище, нали помниш? — когато котаракът пристига с котешки стъпки, вижда странния предмет и... — Черната ръка се вдигна, пръстите се свиха като нокти на орел, след това падна. — Е добре, човекът, разбира се, скача право нагоре и удря главата си ужасно силно в дъното на мивката. Жена му се събужда от сътресението, изтичва от спалнята по стълбите надолу, намира го проснат и се обажда в болницата. Разтърсването е сравнително слабо и докато Майерсън и неговият стажант се отзоват, човекът идва в съзнание. Те го извеждат от къщата, Майерсън го пита как е станало, и когато човекът му разказва, Майш се разсмява толкова силно, че

носилката се изплъзва от ръката му, човекът пада и си счупва бедрото. Сега съди болницата.

По-скоро общата им умора, отколкото историята, ги взриви. Те се смееха заедно, люлееха се, кискаха се, плачеха, биха се затъркаляли в своята щуротия, ако не бяха толкова близо до края на покрива. Внезапната, неочаквана радост дойде от долната дълбочина на коремите — им, като развиваше пружините на напрежение, стегнато навити през изтеклите трийсет и шест часа. С мокри бузи, Адам риташе щастливо, кракът му удари един от мъртвите войници. Празната кутия се плъзна по насмоления картон и изчезна зад ръба.

Тя падаше.

И падаше.

И най-после издрънча върху циментовия двор долу.

Те чакаха мълчаливо, затаили дъх.

— По-добре да погледна — прошепна Адам.

— Нека аз. Имам естествен камуфлаж — той пропълзя напред и подаде глава над стряхата на покрива.

— Какво виждаш?

— Нищо няма долу, освен една тенекиена кутия — отвърна той. Лежеше с буза на стряхата, летвите още бяха топли от дългото лятно слънце, главата му бе замаяна от умора, смях и твърде много бира. Това място може прекрасно да свърши работа, помисли си Спърджън.

По-късно тази нощ той не беше толкова оптимистично настроен. Беше по-горещо, светкавици прорязваха тъмнината, но не валеше. Спър лежеше гол в леглото си и му липсваше Манхатън. Когато всички звуци и движения в съседната стая престанаха и той се увери, че Силвърстоун е заспал, взе китарата и тихо засвири в мрака, отначало откъслечно, а после като импровизираше сериозно звучащата винаги мелодия номер едно, която никога не бе чувал, ала тя изразяваше най-точно чувствата му — комбинация от самота и надежда. Минаха десет минути, преди де спре да свири.

— Хей — обади се Силвърстоун. — Как се казва това парче?

Той не отговори.

— Хей, Робинсън — извика Силвърстоун. — Човече, това е велико. Изсвири го пак, а?

Спър лежеше мълчаливо. Не би могъл да го повтори дори да искаше. Какво място, мислеше си той. Никакво уединение, но добра акустика. Проблясваха светкавици, като от време на време предизвикваха в далечината тътен на гръмотевица. Още два пъти се разнесе вой на линейки, фантастичен звук за вмъкване в музикално произведение, помисли си той. Ще трябва да се използват духови инструменти.

Накрая, без да помисли, че това е възможно, заспа.

ГЛАВА ТРЕТА

ХАРЛАНД ЛОНГУУД

В началото на август, след като адвокатите му бяха уредили неоспоримото попечителство, Харланд Лонгууд телефонира на Гилбърт Грийн, председателя на съвета на болницата и го помоли да дойде в кабинета му, за да обсъдят условията на неговото завещание, в което той бе определил Грийн за изпълнител.

Струваше му се, че попечителството беше съставено добре. Състоянието от пакет ценни осигурителни книжа ще създаде нова катедра за Кендър в Медицинския институт. Заплатата на Лонгууд като оглавяващ хирургията в болницата беше повече от достатъчна за непосредствените му нужди, но той притежаваше вътрешното отвращение на човек от Ню Ингленд да се занимава с капитал.

Основната част от състоянието му няма да се прибавя към сумата под попечителство, докато е жив, а след това на факултетско тяло от съветници ще бъде предоставено правото да се разпорежда с него в полза на Медицинския институт.

— Надявам се, че още дълго няма да се наложи да избираме факултетско тяло от съветници — каза Грийн, след като прочете документите.

Забележката беше толкова сърдечна, колкото винаги бе чувал от банкера, когато му се налагаше да направи емоционално изказване.

— Благодаря, Гилбърт — рече той. — Мога ли да ти предложа едно питие?

— Малко бренди.

Доктор Лонгууд отвори подвижното барче зад бюрото си и наля от една от старите сини бутилки. Само една чаша, за себе си — не.

Беше особено привързан към малкото шкафче за напитки, цялото от тъмен махагон и старо сребро. Купил го бе един следобед на търг за антики на Рюбъри Стрийт, само два часа след като бе гласувал за назначението на Бестър Кендър в щата на болницата. Кендър вече си бе създал име като новатор в трансплантацията в Кливлънд и този следобед Харланд Лонгууд осъзна за пръв път появянето на по-

млади и по-способни хора в неговия свят. Той плати повече, отколкото струваше старото шкафче, отчасти защото знаеше, че Франсес ще го хареса, отчасти защото си каза с черен хумор, че ако някога младите хуни го преместят в тих ъгъл, ще може да напълни бутилките със своето любимо питие и ще анестезира до забрава дългите следобеди.

Сега, след десет години, все още бе шеф на хирургията, си напомни той с известно удовлетворение. Кендър беше привлякъл други млади гении в щата, но всеки хвърляше своята ярка светлина върху тясна област. Все още им трябваше побелял стар общ хирург, за да свързва парчетата в цяло и да поддържа отделението като хирургическо.

Грийн душеше, посърбваше, обливаше с брендите небцето си, преглъщаше бавно.

— Това е щедър подарък, Харланд.

Лонгууд сви рамене. Те бяха еднакво ангажирани към болницата и Медицинския институт. Въпреки че Грийн не беше медик, баща му е бил главен лекар и той влезе в управителното тяло почти автоматично, веднага, след като положението му в банковия свят го свърза с болницата. Лонгууд знаеше, че Грийн ще поставя условия, които ще облагодетелстват болницата дори повече от неговите собствени.

— Сигурен ли си, че не си позволил на лоялността си към това място да те накара да пренебрегнеш другите наследници? — попита Грийн. — Забелязах, че единствените други завещани суми са десет хиляди долара на мисис Марджъри Снайдър от центъра Нюгън и мисис Рафаел Меомартино от Блек Бей.

— Мисис Снайдър е стара приятелка — поясни д-р Лонгууд.

Грийн, който цял живот бе познавал Харланд Лонгууд и мислеше, че познава всичките му стари приятели, кимна с липсата на изненада на човек, който беше прочел множество изненадващи завещания.

— Тя има прилична рента и нито има нужда, нито иска финансова помощ от мен. Мисис Меомартино е моята племенница — Елизабет. Дъщерята на Флорънс — добави той, като си спомни, че по едно време Гилбърт беше наполовина влюбен във Флорънс.

— За кого е омъжена?

— За един от доцентите по хирургия. Доста добре е устроен. Семейни пари.

— Трябва да съм го срещал — каза Грийн с нежелание. — Лонгууд бе забелязал, че Гилбърт не обичаше да си признава, че не познава някои от по-младите хора в болницата — сякаш това все още беше малка, интимна организация.

— Няма никой друг — рече д-р Лонгууд. — Затова исках да осигуря издръжка на катедра за Кендър незабавно. Тя отдавна трябваше да бъде създадена.

— Катедрата на Харланд Мейсън Лонгууд по хирургия — каза Грийн, като вкусваше заглавието така, както бе вкусвал брандито.

— Катедрата на Франсес Сиърс Лонгууд — поправи го д-р Лонгууд.

Грийн кимна.

— Това е много мило. Франсес би го харесала.

— Не съм сигурен. Мисля, че би могло и да я притеснява — каза той. — Искам ти и другите да разберете, че това няма да намали бюджета на отдела, Гилбърт. Това съвсем не е целта на дарението. Искам да се използват фондовете, които то ще освободи.

— По какъв начин? — попита Грийн предпазливо.

— Например, чрез плащането за обучение на нови хирурзи. Ние не развиваме наши собствени факултетски хора. Мисля, че най-добре ще е да започна с това, и то дяволски скоро.

Грийн кимна замислено.

— Звучи ми правилно. Имаш ли предвид някой кандидат?

— Не съвсем. Имаме Меомартино, но още не знам, дали това го интересува. И един млад асистент, на име Силвърстоун, който току-що се присъедини към нас и изглежда ужасно добър. Не е необходимо да решаваме още сега. Това е работа на отдела. Можем да си отваряме очите и да оставим комитетът по номинациите да ни представи най-добрия наличен човек навреме през следващия юли.

Грийн стана да си тръгва.

— Как си всъщност, Хартланд? — попита той, когато си стискаха ръцете.

— Добре съм. Ще те уведомя, когато не съм — каза той, като знаеше, че Грийн получава доклади за неговото състояние.

Председателят на болничния управителен съвет кимна. Той се двоумеше.

— Точно онзи ден си мислех за съботните следобеди, които прекарвахме навън във фермата. Бяха хубави времена, Харланд. Наистина чудесни.

— Да — рече д-р Лонгууд изненадан. Трябва да изглеждам много по-зле, отколкото мислех, си каза той, за да измъкна толкова много сантименти от Гилбърт.

Когато Грийн си отиде, той се отпусна на стола и си припомни летните следобеди, когато като млад временно пребиваващ хирург правеше следобедните визитации и след това завеждаше три коли, пълни с хора — служители, щатни лекари, случайно един попечител — във фермата в Уестън, където играеха шумен футбол на неравната наклонена поляна, докато станеше време да изядат съботната вечеря от кренвирши, печен боб и черен хляб, която Франсес бе приготвила.

След един такъв хубав съботен следобед тя се бе разболяла. Той разбра веднага, че бе апендиксът ѝ и че имаше достатъчно време да я закара в своята болница.

— Сам ли ще ми го изрежеш? — попита тя усмихнато, въпреки болката и гаденето, защото беше толкова дяволски забавно да бъде негова пациентка.

Той поклати глава.

— Харелман. Ще бъда там, скъпа.

Никога не бе искал да я оперира. Дори за един апендикс.

В болницата я бе предал за обработка на млад стажант пуерториканец на име Самирес.

— Жена ми е алергична към пеницилин — каза той за всеки случай, ако тя забрави да спомене.

Повтори го още два пъти, преди да я целуне и да забърза да намери Харелман. По-късно откриха, че момчето почти не знае английски. Не бе взел историята на болестта на Франсес, защото нито можеше да задава въпроси, нито да разбира отговорите. Очевидно единствената дума, която бе различил, е била „пеницилин“ и покорно ѝ направил мускулна инжекция с 400 000 единици. Преди Харланд да успее да намери д-р Харелман, тя бе получила анафилактичен шок и бе умряла.

Въпреки че приятелите му се мъчеха да го държат настрана от заседанието по смъртните случаи, той бе присъствал спокойно и бе настоял на присъствието на преводач, така че д-р Самирес да може да

разбере всяка дума. Пред наблюдателните, аналитични очи на Харелман той се бе отнасял към момчето с разбиране и голяма сдържаност. Но беше безмилостно задълбочен. Месец след като комитетът бе обявил смъртта за предотвратима, д-р Самирес бе прекъснал стажа си и се бе завърнал на своя роден остров, д-р Харелман бе поканил Харланд на обяд и го бе убедил да оглави отдела след неговата оставка.

Трябваше да изостави собствената си частна практика, но никога не съжали за това. Наруши в колкото бе възможно направления предишния им начин на живот. Бе продал фермата на следващата есен, като изпусна печалба от пет хиляди долара от един счетоводител от Устър на име Розенфелд, за да я продаде на адвокат от Фармингам на име Банкрофт. Розенфелд и жена му изглеждаха мили хора и той никога не каза за предложението им на някого от своите приятели. Знаеше, че това е нещо, което би разсърдило Франсес, но въпреки това не можеше да понесе мисълта, че фермата, която тя бе обичала, ще доставя удоволствие на хора, които бяха толкова различни от нея.

Той поклати глава и върна бутилката с бренди на мястото ѝ след кратка борба със себе си.

Никога не бе пил кой знае колко, но напоследък си бе създал малък приятен навик, подхранван от разсъждения, че алкохолното съдържание на брендите почти напълно е метаболизирано и следователно може да се разглежда като форма на самопредписание.

Когато се бяха появили първите симптоми, той бе предположил, че се е увеличила простатата му. Беше на 61 години — точно възрастта, в която това става вероятно.

Перспективата да му отстранят простатата беше досадна. Това означаваше, че трябва да си вземе отпуска, а тъкмо бе започнал дело, за което бе работил години наред — написването на нов учебник по обща хирургия.

Но скоро стана ясно, че не бе простатата.

— Напоследък боляло ли те е гърлото? — бе попитал Артър Уилиамсън, когато най-после бе поканил интерниста да го прегледа. Беше точно въпросът, който бе очаквал и това го обезпокои.

— Да. Трая само един ден. Преди около две седмици.

— Направи ли посявка?

— Не.

— Взе ли антибиотик?

— Не беше стрептокок.

Уилиамсън се втренчи в него.

— Откъде знаеш?

Но и двамата подозираха, че е бил точно стрептокок, и той някак си разбра със странна покорна сигурност още преди да се направят изследванията, че инфекцията е поразила бъбреците му. Уилиамсън незабавно го отпрати към Кендър.

Бяха му поставили венозно-артериален шунт в една вена и една артерия на крака.

От самото начало беше много лош пациент, като емоционално се бореше с диализатора от момента, в който свързваха тръбичката с шунта. Апаратът беше шумен и безличен и докато му пречистваше кръвта, което траеше четиринайсет часа, той лежеше неспокойно в леглото и страдаше от страхотно главоболие, като напразно се опитваше да работи с фишовете, на които бе насъбрал материала за първата глава на своята книга.

— Често бъбреците се оправят и започват отново да функционират след няколко процедури с апарата — му казваше Кендър окуражително.

Изпълняваше гадния ритуал с проклетата машина два пъти седмично вече от месец и беше ясно, че бъбреците му не реагират и че само хемодиализата го поддържаше жив.

Назначиха му твърд график, всеки понеделник и четвъртък от осем и половина.

Отказа се от всички операции. Замисли се за напускане, но после реши — безпристрастно, както се надяваше — че е прекалено ценен като администратор и преподавател. Продължаваше да участва в ежедневните визитации.

В четвъртъка на седмата му седмица с диализатора, обаче, без всякакво предварително планиране той просто не отиде в нефрологичната лаборатория. Съобщи им, че трябва да поставят друг пациент на неговото място.

Помисли си, че Кендър ще се опита да го убеди да се върне при апарата, но на следващия ден специалистът по бъбреци не направи опит да се срещне с него.

След две нощи забеляза, че глезените му са отекли и подути. Лежа буден през по-голямата част от нощта и на сутринта за пръв път от години се обади на секретарката и ѝ каза, че този ден няма да отиде на работа.

Две-три капсули му помогнаха да поспи до два часа. Събуди се изнервен и раздразнителен, направи си супа от консерва, която всъщност не искаше, след това взе още хапче и половина и се върна към съня до пет и половина.

От желание да извърши нещо по-добро той се избърсна и взе душ, после се облече. Седна в смрачаващата се всекидневна без да запали лампа. След малко отиде до шкафа в антрето и извади от дъното на поличката бутилка „Шато-мутон Ротшилд“ от 1955, подарено му преди три години от признателен пациент, който го бе посъветвал да го запази за специален случай. Отвори го само с малко затруднение и напълни чаша, след това се върна в приемната, седна в здрача и отпи от топлото, тъмно вино.

Мислеше много ясно. Да продължава по този начин просто не си заслужаваше. Не беше толкова болката, колкото унижението.

Приспивателните капсули бяха наистина прекалено слаби и човек би трябвало да вземе твърде много, но в малкото шишенце имаше повече от достатъчно.

Започна да мисли за жизнените ситуации, при които биха имали нужда от него.

Лиз имаше Меомартино и тяхното малко момченце, и Бог бе свидетел, че той никога не е бил в състояние да ѝ помогне в нейните проблеми.

На Мардж Снайдър ще ѝ липсва, но те взаимно си бяха дали твърде малко от години насам. Тя бе загубила съпруга си малко преди да умре Франсес и те бяха любовници в периода на голяма взаимна нужда, но това бе свършило много отдавна. Ще ѝ липсва само като стар приятел, а тя имаше подреден живот, в който той няма да остави празно място.

В болницата може би ще се отвори дупка, но макар че Кендър би предпочел да си остане специалист по трансплантация, по задължение ще приеме отговорностите на главен хирург и Лонгууд знаеше, че несъмнено ще бъде много добър, дори блестящ в тази роля.

Оставаше само книгата.

Влезе в кабинета и погледна двете очукани картотеки с по четири чекмеджета, препълнени с медицински картони и грамадите библиотечни фишове, натрупани по бюрото.

Можеше ли да се окаже, че тя ще бъде големият принос, който си представяше?

Или беше в края на краищата задоволяване на последното издихание на някога виталната му суета, силно желаеща студентите по медицина да четат Лонгууд вместо Моузли или Драгстед?

Той взе шишенцето с приспивателни капсули и го сложи в джоба си.

Предизвикателно изпи още чаша вино и излезе от апартамента. Влезе в колата и подкара през мътната ранна тъмнина към Харвард Скуеър, като си мислеше, че може би ще отиде на кино, но показваха стар Богарт и той продължи направо през площада, като отбеляза, че Франсес не би го познала — покрит целия с боси крака, бради и голи бедра.

Заобиколи полицейския участък и паркира недалече от параклиса Апълтън. Без да знае защо, излезе от колата и влезе в Апълтън, който беше тих и пуст — каквато религията винаги е била за него.

Скоро чу стъпки.

— Мога ли да ви бъда в помощ?

Лонгууд не знаеше дали любезният млад човек бе свещеник, но видя, че едва ли е по-стар от неговите стажанти.

— Не мисля — отговори той.

Излезе и отиде в колата. Този път знаеше къде отива. Подкара към Уестън и когато пристигна при фермата, паркира встрани от пътя така, че гледаше към поляната, където бяха играли на топка.

В тъмното не можеше да различи много добре, но като че ли не беше променена. На няколко метра от колата още стоеше, голямата стара сребристосива бреза. Той се зарадва, че е оцеляла.

Почти невероятно — усети някога привичното налягане, което се увеличаваше в пикочния му мехур.

Може би е от виното, помисли си той с нарастващо вълнение.

Излезе от колата и отиде до място на половината път между колата и голямото дърво. С лице към старата каменна стена той разтвори ципа си, измъкна члена си и се съсредоточи.

След много време паднаха две капки — като от затворен кран.

Появиха се и се приближиха фарове и той трескаво си закопча панталона като момченце, изненадано от отварянето на врата. Колата проблесна край него и се отдалечи, а той стоеше разтреперан. Идиот, идиот, мислеше си вбесен, опитал се да пикае върху лехата с момина сълза, която беше посадил тук преди четвърт век.

Дъждовна капка студено го целуна по челото.

Питаше се, дали когато му дойде времето Комитетът по смъртта ще реши, че провалът на Харланд Лонгууд е бил предотвратим или ще го сметне за неизбежен.

Ако по някакъв трик на прераждането можеше да му се падне да председателства това заседание, би стоварил отговорността право върху д-р Лонгууд, мислеше си той.

Заради толкова много неправилни решения.

Изпълнен с благоговение, той видя това свършено ясно.

Целият живот бе Конференция по смъртността.

Историята на болестта започва от първия момент на отговорно съществуване.

И рано или късно — отначало пълзейки, после със зашеметяваща скорост — при всеки човек идва моментът, когато историята наближава своя край. И той бе изправен пред финала на собственото си несвършено представление.

И е така уязвим, така ужасно уязвим.

Джентълмени, нека разгледаме случая Лонгууд.

Предотвратим или неизбежен?

Докато стигне до колата, дъждът заваля трайно, сякаш изцеждан от небето от тазовите му мускули.

Когато обърна колата, фаровете му осветиха знака в края на алеята и видя, че семейство Банкрофт бе продало фермата на хора с фамилията Фелдщайн.

Надяваше се, че Фелдщайн са толкова симпатични, колкото и Розенфелд.

След малко започна да се смее и скоро се разсмя толкова силно, че трябваше отново да отбие и да спре колата.

— О, Франсес, каза ѝ той, как без да разбере можах да се превърна в този глупав, зле функциониращ старец?

Спомняйки си, той вътрешно още се чувстваше като младежа, който гол бе коленичил пред нея, когато за пръв път правиха любов.

И след като цял живот се бе прекланял пред олтари като този, помисли си той, не можеше внезапно да започне да вярва в божие спасение, просто защото сам имаше нужда да бъде спасен.

Нито пък, разбра изведнъж с ужасяваща яснота, можеше, след като цял живот се бе борил със смъртта, да си помогне да умре.

Когато пристигна в болницата, откри Кендър все още в нефрологичната лаборатория да разглежда рентгенови снимки, заедно с младия Силвърстоун.

— Бих искал да се закача отново за апарата — каза той.

Кендър втренчено разглеждаше един филм.

— Те са заети до края на нощта — отговори му той. — Мога да осигуря един утре сутринта.

— По кое време?

— О, да кажем в десет. Когато свършиш с апарата, бих искал да получиш кръвопреливане.

Това беше изявление, а не молба. Кендър говори на пациент, разбра той.

— Не смятаме, че хемодиализата е постоянно разрешение за теб — казваше му Кендър. — Ще опитаме да ти намерим друг бъбрек.

— Знам колко е трудно да се подберат реципиенти за бъбреци — каза д-р Лонгууд глухо. — Не искам никакви специални привилегии.

Д-р Кендър се усмихна.

— Няма да ги имаш. Твоят случай е избран поради ценността си за обучение от Комитета по трансплантация, но имаш рядка кръвна група и, разбира се, може да ни отнеме много време търсенето на подходящ покойник — донор. А междувременно ще бъдеш зависим и ще се появяваш тук два пъти седмично за хемодиализа.

Д-р Лонгууд кимна.

— Лека нощ — рече том.

Извън лабораторията затворените врати прекъснаха шума на апаратите и стана тихо. Почти бе стигнал до асансьора, когато чу отзад да се отваря и затваря вратата, а после и забързани стъпки.

Като се обърна видя, че е Силвърстоун.

— Оставихте това на бюрото на д-р Кендър — подаде му Адам шишенцето с приспивателното.

Лонгууд потърси в очите на младия човек състрадание, но намери само наблюдателен интерес. Добре, помисли си той, от този може да стане хирург.

— Благодаря — пое шишенцето. — Колко небрежно от моя страна.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

АДАМ СИЛВЪРСТОУН

Трийсет и шест часовите смени правеха дните и нощите да се сливат странно, така че през периодите на свръх работа понякога, ако не погледнеше през прозореца, не беше сигурен, дали навън е тъмно или светло.

Откри, че Общата окръжна болница на Съфък беше нещо, което бе търсил дълго време, без да знае това.

Болницата беше стара, овехтяла и не така чиста, както бе му се искало. Немитата бедност на пациентите късаше нервите. Администрацията отмъкваше стотинки по кокошкарски начини, като например не доставяше на персонала достатъчно често чисти бели престилки. Но отделението практикуваше страхотно вълнуващ вид университетска хирургия. Още отначало той оперира за един месец случаи с по-интересно разнообразие, отколкото бе имал за шест месеца в Джорджия.

Бе изпитал чувството, че потъва, когато за пръв път научи, че Рейф Меомартино е женен за племенницата на Стареца, но трябваше да признае, че добрите случаи се разпределяха безпристрастно между тях двамата. Забеляза, че съществува необяснима студенина между Меомартино и Лонгууд и започна да разбира, че роднинството всъщност е във вреда на Рейф.

Единствената неудобна част от неговото съществуване тук настъпи, когато се намери на шестия етаж, който той в момент на разсеяна глупост превърна в студено и самотно място.

Най-лошата част от целия сапунен епизод бе, че той наистина харесваше Спърджън Робинсън.

Една сутрин бе влязъл в банята, когато стажантът се бръснеше и си заговори за бейзбол, докато Адам се събличаше и влезе под душа.

— По дяволите — измърмори той.

— Какво има?

— Нямам никакъв проклет сапун.

— Вземи моя.

Адам бе погледнал белия сапун в ръката на Робинсън и бе поклатил глава.

— Не, благодаря.

Беше се отпуснал под топлите пръски и минути по-късно, без да мисли, беше взел тънката люспа изоставен сапун от сапунерката и се бе намазал с него.

Когато Робинсън си отиваше, хвърли поглед към душа.

— А, виждам, че в края на краищата си намерил, някакъв — каза той.

— Да — потвърди Адам, внезапно почувствал неудобство.

— Това е парчето, което използвах вчера, за да измия черния си задник — каза Спър любезно.

Парите вече не бяха непосредствена заплаха. Започна да работи и вечер с любезното съдействие на кръгличкия лекар-анестезиолог, когото операционните сестри наричаха Хубавия Зелен Гигант, за когото той винаги мислеше като за дебелото момче, но чието име се оказа просто незабележителното Норман Померанц. Един ден той се домъкна в стаята за персонала и докато си наливаше кафе попита, дали някой се интересува от дежурства в кабинета за спешни случаи няколко нощи седмично в общинската болница на запад от Бостън.

— Пет пари не давам къде е — каза Адам, преди някой друг да успее да отговори. — Ако плащат нещо, ще ги поема.

Померанц се засмя.

— Това е Уудбъро. Ще ти плащат от болничното осигуряване.

Така той продаде на търг съня си и никак не бе недоволен от сделката. Още първата нощ, когато не бе на работа в Съфък, взе въздушния влак за Парк Скуеър и автобус за Уудбъро, което се оказа бароково Нюингландско фабрично село, превърнато по-късно в разпростиращо се и гъсто населено спално предградие. Болницата беше добра, но малка, работата — едва ли стимулираща — отоци и цицини, рани и ранички. Най-сложната процедура, на която се натъкна, беше счупване на долния край на лъчевата кост на китката — но плащането беше хубаво, следващата вечер седна в свързан с Бостън автобус и помисли с благоговение, че е платежоспособен. Разбира се, направо излизаше от кожата си — не си бе лягал от шейсет часа —

трийсет и шест в Общата окръжна болница на Съфък и после още двайсет и четири в Уудбъро — но внезапното усещане на охолство си струваше. Когато се върна в стаята си в болницата, спа осем часа и се събуди с лека глава, мъх около устата и странно богат.

Пътуваше с автобус до Уудбъро всеки път, когато не беше на работа. Тъй като тялото му се изтощаваше все повече, свикна да си открадва малки скъпернически котешки подрямвания — на носилките, седнал в стаята за персонала, веднъж даже опрян на коридорната стена, като скъпеше моментите със като дете, смучещо твърд кръгъл бонбон.

Чувстваше се дори по-самотен от обикновено. Една нощ лежеше в леглото си и слушаше Робинсън да свири на китара така, както не знаеше, че може да се свири. Мислеше си, че музиката му казва много за стажанта. След малко стана, слезе долу до магазинчето и купи опаковка с шест бири. Робинсън отвори вратата, когато почука и за момент застана пред него, без да каже нищо, като го гледаше.

— Зает ли си? — попита Адам.

— Не. Влез.

— Помислих си, че пак можем да излезем на покрива и да пийнем бира.

— Щуро.

Съвършен домакин, той отвори прозореца, грабна торбата и остави Адам пръв да прескочи перваза.

Пиха, говориха за незначителни неща и внезапно разговорът секна, почувстваха се неудобно, докато Адам не изригна и не погледна гневно.

— По дяволите — каза той. — Съжалявам. Ти и аз не можем да ходим наоколо сърдити един на друг като малки момченца. Ние сме професионалисти. Има болни хора, които зависят от нашата способност да общуваме.

— Много се ядосах и си изтървах устата — призна Спърджън.

— Добре, дявол да го вземе, ти беше прав. Не обичам да използвам чужд сапун, на когото и да е...

Спърджън се ухили.

— Аз не бих използвал твоя и срещу бас.

— ... но колкото повече мисля затова, толкова повече разбирам, че не затова отказах твоя сапун — продължи тихо той.

Спърджън само го погледна.

— Никога не съм познавал истински цветнокожо момче. Когато бях хлапе в италиански квартал в Питсбърг, банди черни хлапаци често идваха и се биеха с нас. Досега това е най-истинската част на моите между расови контакти.

Спърджън все още мълчеше и Силвърстоун посегна за нова бира.

— Познавал ли си много бели?

— През последните дванайсет години, човече, аз бях обкръжен и те имаха числено превъзходство.

И двамата погледнаха към съседните покриви.

Робинсън протегна нещо и Адам посегна към него, като мислеше че е бира, но откри, че бе ръка.

Която той стисна.

От първия чек той върна аванса на заплатата си, който бе получил от болницата в деня на пристигането си и когато дойде вторият чек, отиде в банка и си откри спестовен влог. В Питсбърг беше старецът, който засега мълчеше, но положително щеше да заговори и да го врънка за пари. Даде обет да се съпротивлява: цялото ми състояние при бедствие, но нито цент за пиячка. Въпреки че не теглеше от парите и започна да се навърта край магазините за коли на старо, за пръв път в живота си изпитваше желание да харчи безразсъдно. Искаше да има кола, в която да се свре и да се боричка с някого, например с Габи Пендър.

След шест седмици още нея бе видял. Бе говорил с нея по телефона няколко пъти, но се въздържаше да я покани да излязат, тъй като се чувстваше подтикван да ходи в Уудбъро и да увеличава своето малко налично съкровище.

Когато наистина излязат, си казваше той, ще може да си позволи да похарчи малко пари.

Но на другия край на линията тя ставаше разбираемо объркана и все по-студена при всяко обаждане, и накрая той реши, че ще трябва да й каже какво прави през свободното си време.

— Но ти ще рухнеш от изтощение — каза тя ужасена.

— Вече съм почти готов да позадържа малко.

— Обещай ми, че ще си освободиш следващия уикенд.

— Ще го направя, ако ми обещаеш да излезеш с мен. В неделя вечерта.

— Ти ще спиш.

— След като те видя.

— Добре — каза тя след малко. Звучеше радостно, когато се съгласи, помисли си той оптимистично.

— Ще бъде голяма вечер в града.

— Слушай — рече тя. — Имам идея за прекрасна вечер. — Бостънската филхармония предава тази вечер от Тангълуд. Ще взема транзистора си, ще опънем одеяло на Еспланадата и ще слушаме музика.

— Опитваш се да ми спестиш парите. Мога да си позволя по-добра вечер от тази.

— По-скъпа, но не по-хубава. Моля те. Това ще ни даде възможност да говорим.

Тя се съгласи да се приготви в шест часа, така че да имат повече време.

— Ти си побъркана — заяви той, като страшно харесваше частта с одеялото.

От неделя следобед очакването му достигна апогея си. Денят беше спокоен. Като мислеше в перспектива, той се погрижи за всички рутинни подробности в работата си отрано, така че нищо да не се превърне в досадно забавяне. Над сестринската стая висеше огромен часовник със стрелки на пет без двацет и пет — като краката на танцуващ чарлстон, парализиран в мига, в който е разтворил коленете си. Осемдесет и пет дълги минути, мислеше той. Ще вземе душ, ще се преоблече и ще излезе от болницата, защитен по всички фронтове — анатемосан, въздигнат и миросан, избръснат, с лице намазано с лосион и напудрено, обувки лъснати, коса пригладена, надежди високи, за да вземе Габи Пендър.

Облегна се на стола си и затвори очи. Голямата сграда е като заспало куче, помисли си той; може да дреме доволно, но рано или късно...

Избръмча телефонът.

Старата кучка вече се събуди, помисли си кисело той и отговори. Спешно, три случая на изгаряне. „Идвам“, каза Адам и отиде. В асансьора продължи да се безпокои, разтревожен да не би това да се окаже нещо, което може да го накара да закъснее за срещата си.

В коридора го срещна мирис на огън.

Имаше мъж и две жени. Видя, че жените не са много зле и вече им бяха дали обезболяващо; две точки за лекаря от спешното отделение, хлапак на име Потър, който имаше нужда от поощрение. Беше направил трахеотомию на мъжа, може би му беше първата (още една точка за куража, минус пет точки: в подобен случай е трябвало да почака още две минути и да направи това в операционната) — и припряно и разтреперано се суетеше с дихателен катетър, като се мъчеше да изсмуче секретите.

— Извикан ли е Меомартино?

Потър поклати глава и Адам се обади на доцента по хирургия.

— Бихте ли помогнали тук, докторе.

Меомартино се колебаеше.

— Можеш ли да се справиш сам? — попита той дрезгаво.

— Не — отговори Адам и пусна слушалката в гнездото ѝ.

— Господи, виж цялата тази боза, която измъквам от дробовете — каза Потър.

Адам погледна и го дръпна за рамото настрана.

— Това е стомашно съдържание. Не разбираш ли, че го е всмукал? — рече той с отвращение. Започна да реже дрехите, които не можеха да се отлепят от обгорената плът. — Как е станало?

— Пожарната полиция разследва, докторе — каза Майш Майерсън от вратата. — Почти както можем да си представим, станала е експлозия на един фритюрник. Заведението им е било затворено за преобоядисване и ремонт. Съдейки по миризмата, обаче, фритюрникът е бил пълен с керосин и олио. Може би е пламнал точно преди да го затворят.

— Имал е късмет, че не е било пицария. Няма нищо по-лошо от изгаряне трета степен с разтопен кашкавал — рече Потър, като правеше усилия да си върне малко от хладнокръвието.

Мъжът изпъшка, Адам се увери, че не е получил обезболяващо и му даде пет милиграма морфин, после казана Потър да ги почисти

всичките колкото е възможно, което в случая не беше много; огънят е толкова мръсно нещо.

Меомартино се появи с каменно лице, но леко се отпусна, когато видя, че наистина трябваша повече ръце и взе кръв от жените за лабораторни изследвания и кръстосани проби за съвместимост, докато Адам работеше над мъжа, след това дадоха на пациентите си първата доза електролити и колоиди през иглите, с които бяха взели кръв. Докато преместваха цялото шоу в операционна 3, една от сестрите бе преровила портфейла на мъжа и той вече имаше име и възраст — Джоузеф П., което означаваше Пол Гриджио, на 48 години. Меомартино надзираше Потър, който се грижеше за жените, докато Адам постави уринарен катетър на мистър Гриджио и след това направи венесекция на дългата вена на глезена, като вкара полиетиленова канюла и я закрепил с копринени връзки, за да установи жизнения вътревенозен поток.

Имаше частични дълбоки изгаряния — над трийсет и пет процента от телесната повърхност — лице, (дробове?), гърди, ръце, слабини, малки участъци от краката и гърба. Някога е бил мускулист, но сега беше провиснала маса. Колко резервна сила имаше все още в това тяло на средна възраст?

Адам внезапно осъзна, че Меомартино го наблюдава как се справя с пациента.

— Никакъв шанс. Той няма да е с нас утре — каза доцентът по хирургия, докато смъкваша ръкавиците си.

— Мисля, че ще бъде — каза Адам неохотно.

— Защо?

Той сви рамене.

— Просто имам такова чувство. Виждал съм твърде много изгаряния. — Веднага се ядоса на себе си: едва ли би могъл да бъде квалифициран като специалист по изгарянията.

— В Атланта?

— Не, във Филаделфия. Работех в моргата, докато следвах.

Меомартино изглеждаше огорчен.

— Това не е точно същото като да работиш с тях, докато са живи.

— Знам. Но ми се струва, че този човек ще се справи — рече той от инат.

— Надявам се, но не мисля така. Той е изцяло твой — Меомартино се обърна да си ходи и се спря. — Виж какво ще ти кажа. Ако се справи, ще ти купувам кафе при Макси цяла седмица.

Дяволски спорт, помисли си Адам, като го видя да излиза с жените.

Направи му противотетанусна инжекция и след това го последва, когато го отвеждаха в отделението. Като използваше правилата на Еванс, за да изчисли количеството на изразходваните течности за един седемдесет и седем килограмов мъж, получи 2100 мл колоид, 2100 мл физиологичен разтвор и 2000 мл вода, за да постигне отделяне на урина. Половината от тях трябва да се вкарат във вената през първите осем часа, както знаеше, заедно с масивни дози антибиотици, за да се попречи на бактериите, които ще се настанят навсякъде по обгорените и замърсени участъци на изгорените места.

Когато избутваха носилката от асансьора на втория етаж, той видя часовника с внезапно чувство на тревога.

Шест и петнайсет.

Трябваше вече да се бе приготвил за Габи. Вместо това беше изправен пред най-малко още двацет минути, преди да може да остави пациента си.

Стая 218 беше празна, той настани в нея мистър Гриджио изолиран и се съсредоточи върху мисълта как локално да лекува изгарянията, като се питаше какво ли използва Меомартино на другите пациентки в женското отделение.

Мис Фулц седеше в сестринската стая и работеше над неизбежните отчети с масивната си черна автоматична писалка. Както винаги, той все едно че беше сянката на комар. Уморен да я чака да вдигне глава, той се прокашля.

— Къде мога да намеря голям стерилен леген? А ще ми трябват още някои неща.

Сестра-първокурсничка се изнизваше покрай тях.

— Мис Андерсън, дайте му каквото му трябва — нареди тихо старшата сестра, без да пропусне нито ред.

— Джоузеф П. Гриджио е в 218. Ще му трябват специални сестри най-малко три смени.

— Няма никакви специални — рече тя на бюрото си.

— Защо няма, по дяволите? — каза той, ядосан повече от отказа ѝ да говори с него, отколкото от възникналия проблем.

— По някакви причини момичетата вече не стават сестри.

— Ще трябва да го прехвърлим в интензивното отделение.

— Грижете в интензивното не са интензивни. То е претоварено от миналия вторник, вече цяла седмица — каза тя и голямата ѝ като копие писалка направи тесни малки кръгчета във въздуха, преди да се забие долу, за да забодее един период за хартията.

— Дайте поръчка за специални. Уведомете ме веднага, щом научите нещо, моля.

Той пое бяла стерилна купа от мис Андерсън и забърка своето дяволско биле. Кубчета лед, за да охладят и анестезират изгарянето и да смъкнат отока колкото е възможно. Физиологичен разтвор, защото само водата би изпомпвала електролитите на тялото, файзохекс за почистване. Сместа коагулира на парцали, докато я бъркаше. Липсваше само драконова кръв и език от тритон.

Започна да взема марлени компреси от един шкаф, когато забеляза дамски превръзки на по-висок рафт, и взе три кутии котекс, идеален за целта.

— А вие случайно не можете ли да помогнете малко на този пациент?

— Не, докторе. Мис Фулц ми възложи да правя три други неща, в това число и да разнеса подлогите за цялото отделение.

Той кимна с въздишка.

— Бихте ли направили само едно нещо за мен? Бързо да се обадите по телефона? — Той написа името и номера на Гейбриъл Пендър на една рецепта и ѝ го подаде. — Кажете ѝ, че се боя, че малко ще закъснея.

— Разбира се. Тя ще почака. Ще се обадя — момичето се ухили и си отиде, като го остави да мисли над тясно ханшовата скандинавска привлекателност, но не за дълго.

Внимателно отнесе купата в стая 218, като изплиска само малко върху излъскания под на коридора и натопи компресите в течността. Леко изстикване, за да се махне излишната влага и след това наложи всеки мокър компрес върху изгорената плът, като започна от главата и продължи надолу, докато мистър Гриджио се оказа облечен в щур костюм от наkisнат котекс. Когато покри и пиццалите, започна всичко

отначало, като сменяше стоплените компреси с нови, студени и влажни.

Мистър Гриджио спеше, понесен от вълните на опиума. Преди десет години лицето му несъмнено е било хубаво — лице на италиански фехтовчик, но хубавият средиземноморски вид бе помрачен от издигналата се линия на косата и потъващата челюст. Адам знаеше, че утре сутринта лицето щеше да бъде уродлив балон.

Обгореният мъж се размърда.

— Къде ще намерим парите? — измърмори той.

Чудеше се къде ще намери парите. Не от застрахователната компания, мълчаливо разбра Адам. Бедният мистър Гриджио. Мазнината и керосина са били сложени на печката и сега, след като се е заинтересувал кабинетът на шерифа по пожарите, за мистър Гриджио мазнината беше в огъня.

Мъжът се размърда на пресекулки и промърмори име, може би на жена, преследван от съвестта си или може би от предвиждането за болката, която щеше да изпитва, ако оживее. Адам топеше компресите в ледената течност, изстискваше ги, слагаше ги, а часовникът му, който беше вдигнал високо към лакътя си, тиктакаше подигравателно.

Малко след като бе използвал и отново напълнил четвъртата ледена купа, той спря и забеляза, че мис Фулц стои до него с дебела чаша в ръце.

Смаян, Адам прие чая.

— Вярвам, че осигурих специална сестра за тази нощ — каза тя. — Очаква се да дойде в единайсет и аз съм напълно свободна дотогава. Има само един час. Можете да си отидете.

— Аз имах среща — с мъка възстанови гласа си той.

Десет и пет!

От най-близкия телефонен пост се обади на Габи и чу развеселен женски глас.

— Това трябва да е доктор Силвърстоун?

— Да.

— Тук е Съзън Хаскел. Съквартирантката на Габи. Тя ви чака много дълго. Преди около час ми каза, когато се обадите да ви съобща, че ще се срещнете на Еспланадата.

— Отишла е сама да чака в тъмното край реката? — попита той като си мислеше за ограбване, за насилие.

Последва пауза.

— Вие не познавате Габи много добре, нали? — каза гласът.

— Къде на Еспланадата?

— Близко до естрадата с форма на мида, знаете ли я?

Той не я знаеше, но шофьорът — да.

— Тази вечер там няма концерт — рече таксиджията.

— Знам, знам.

Когато излезе от таксито, закрачи навътре от Стороу Драйв в тъмнината по меката трева. За малко помисли, че тя не е там, но после я видя седнала доста далече на своето одеяло, постлано под един стълб с лампа като под подслоняващ бор.

Когато се стовари до нея на одеялото, получи цялата топлина на усмивката ѝ и забрави, че е уморен.

— Някакво земетресение ли беше това, което почти те накара да ме зарежеш?

— Чак сега се оправих. Бях сигурен, че няма да ме чакаш — той посочи бялата си униформа. — Дори не губих време да се преоблека.

— Радвам се, че най-после дойде. Гладен ли си?

— Умирам от глад.

— Дадох твоите сандвичи. — Той я погледна. — Ти не се появи. Минаха трима студенти и не се опитваха да ме отвлекат или нещо подобно. Един от тях беше малък сладур и подхвърли, че нямат пари за вечеря. Ето ти една праскова.

Той я взе и я изяде, защото не можа да измисли какво приятно нещо да каже. Тя беше досадно сочна. Чувстваше се мърляв, в неизгодно положение, а искаше да направи хубаво впечатление на това момиче, но внезапно разбра, че въпреки силното до болка желание да я види отново, съквартирантката ѝ беше абсолютно права — той въобще не я познаваше. Всъщност бе прекарал с нея само три часа, един от които в центъра на твърде многолюден купон във всекидневната на сестрата на Хърб Шейфър в Атланта.

— Съжалявам, че пропусна симфонията — каза тя. — Често ли се случват такива неща?

— Не чак толкова често — опита се да не я плаши.

Той легна на одеялото и по-късно си спомни, че бяха говорили с нея за музика и за програмата ѝ на дипломантка по психология, и после затвори очи, и когато пак ги отвори разбра, че е спал, но не знаеше колко дълго. Тя седеше, гледаше към реката и търпеливо чакаше. Чудеше се как бе могъл да забрави това лице. Ако носът ѝ бе изваян по-добре, щеше да има чудесна линия на косата. Очите ѝ бяха кафяви, сега спокойни, но много живи. Устата ѝ бе може би малко широка, горната устна тънка, намекваща за лошотия, а долната — щедро пълна. Тъмнорусата коса, блестяща под падащата светлина на лампата, имаше слънчеви следи в себе си. Бенката беше под лявото око и подчертаваше скулите. Чертите ѝ не бяха достатъчно правилни, за да я направят наистина хубаво момиче. Беше доста дребна, но твърде привлекателна сексуално, за да я наречеш хубавичка. Може би малко прекалено слаба, реши той.

— Това е най-силния тен, който съм виждал от много време. Трябва да живееш на плажа — каза той.

— Имам кварцова лампа. Три минути на ден през цялата година.

— Дори през лятото?

— Разбира се. В спалнята е по-спокойно.

Без бели места и следи от презрамки. Той усети слабост в коленете.

— Едно от момчетата в института казва, че толкова съм привързана към физическата топлина, защото идвам от разбит дом. Обичам горещите дни.

— Анализирате ли се един друг в класа по психология?

Тя се усмихна.

— След занятията. През цялото време — и легна до него на одеялото. — Миришеш на силни мъжки сокове и сякаш си бил в пожар.

— Господи, толкова ли е зле? Смятах да дойда при теб ухаещ на цветете.

— Кой иска мъж да мирише на цветете?

Главите им бяха много близо на одеялото и му струваше съвсем малко усилие да я целуне.

Целуна бенката.

Нейният транзистор меко им поднесе темата на „Никога в неделя“.

— Знаеш ли хасапико?

— Бих се радвал да го науча — каза той развратно.

— Гръцкия танц.

— О, така ли. Не.

Стана със съжаление след настояването ѝ и тя му го показва. Като гмуркач той имаше добро естествено вътрешно чувство за ритъм и научи основната стъпка. Хванати за ръце, те танцуваха под отпуснатия такт, после по-нашироко, когато музиката от радиото достигна кресчендо — Зорба и неговата жена върху меката трева на Еспланадата — но, разбира се, той сбърка и паднаха, смеейки се до задъхване и отново я целуна, почувства топлината ѝ под своята уста, в ръцете си.

Беше приятно. Лежаха, без да говорят с чудесно чувство на усамотеност при трафика, плющящ зад тях по Стороу Драйв и реката пред тях, задоволително тъмна, поне до светлините на Мемориал Драйв откъм Кеймбридж. В средата — неясно бяло платно на яхта.

Разбира се, те бяха осветени от лампата на уличния стълб.

Платното се движеше.

— Бих искал да се повозя на лодка — подхвърли той.

— Има две-три лодки с гребла в яхтклуба точно зад концертната мида.

Той протегна ръка, тя я пое и затичаха към дока. Нямаше весла, но той ѝ помогна въпреки това да се качи в една от лодките.

— Можем да се преструваме. Аз ще бъда Одисей — каза той, все още елинистично настроен. — Ти си сирена.

— Не. Аз съм само Гейбриъл Пендър.

Те седяха на кърмата с лице към далечния бряг и светлините, които можеха да развалят всичко, но не успяха. Кеймбридж Електрик, Електронната корпорация на Америка и всички останали. Той отново я целуна и когато спря, тя заяви:

— Той е бил женен.

— Кой?

— Одисей. Спомни си за горката Пенелопа, която го е чакала в Итака.

— Той не я е виждал двайсет години. Но, така да е, ще бъда някой друг — той зарови лице в косата ѝ. Боже, тя миришеше чудесно.

Едва доловимото ѝ дишане се ускори, когато целуна шията ѝ и хубавият ѝ пулс правеше малки почукващи удари под устните му. Лодката се повдигаше и спускаше от малките вълнички, които стигаха до тях от устието на реката на няколко километра надолу и се пъхаха под дока.

— Ей, Адам — каза тя между целувките. — Адам Силвърстоун, кой си ти сега? Кой си всъщност?

— Открий и ме уведоми — отговори ѝ той.

Комарите ги прогониха навътре. Той ѝ помогна да сгъне одеялото и го прибраха в колата ѝ — раздрънкан син плимут от 1963-а с подвижен покрив, паркирана на Стороу Драйв. Отидоха в кафене на Чарлс Стрийт, седнаха на маса до стената и пиха кафе.

— Какъв беше случаят, който те задържа в болницата?

Той ѝ разказа за Гриджио. Беше добър слушател, задаваше интелигентни въпроси.

— Не ме е страх от огън или удавяне.

— Това значи, че от нещо те е страх.

— Имали сме много случаи на рак в рода. И от двете страни. Баба ми току-що почина от него.

— Съжалявам. На колко години беше?

— На осемдесет и една.

— Бих приел да живея толкова.

— Е, аз също. Но леля ми Луиза, например. Млада, красива жена. Ужасно не бих искала да умра, преди да остарея — каза тя. — Много пациенти ли умират в болницата? Имам предвид, голям брой ли?

— В отделение като нашето, само неколцина на месец. Ако мине месец без смъртен случай, главният асистент или доцентът по хирургия устройват купон.

— Ти често ли устройваш купони?

— Не.

— Не бих могла да правя това, което правиш ти — промълви тя. — Не мога да гледам болката и умирането.

— Има много начини да умреш. Достатъчно мъка може да се наблюдава и в психологията, не е ли така?

— Разбира се, в клиничната. Затова накрая ще свърша с тестване на малки момченца, за да разбере защо не искат да излязат изпод кревата.

Той кимна усмихнат.

— Какво е да гледаш как някой умира?

— Спомням си, първия път... Бях студент. Един човек... Е, бях го виждал по време на визитациите. Беше много добре, смееше се и се шегуваше. Докато му поставях система, сърцето му спря. Опитавме всичко от учебника, за да го съживим. Спомням си как го гледах и се питах: къде отиде? Какво бе онова, което си отиде? Какво го превърна от личност в... това?

— Боже мой — възкликна тя. После: — Аз имам тази бучка.

— Какво? — попита той.

Тя поклати глава.

Но Адам бе чул.

— Къде?

— По-добре да не казвам.

— За Бога — възкликна той. — Аз съм лекар, забрави ли?

Вероятно на гърдата, помисли си Адам.

Тя погледна настрана.

— Моля те. Съжалявам, че споменах за това, сигурна съм, че не е нищо. Просто съм от тези, които се тревожат.

— Тогава защо не си запишеш час за преглед при някой лекар?

— Ще си запиша.

— Обещава ли?

Тя кимна, усмихна му се, смени темата: разказа му за себе си. Разведени родители. Баща ѝ се оженил повторно и управлява курорт в Бършишр, майка ѝ също се омъжила за скотовъд от Айдахо. Той ѝ каза, че майка му е била италианка и е починала, че баща му е евреин, но внимателно избягваше да ѝ каже нещо повече за него, съзнавайки, че тя отбелязва, но не те притиска.

Когато изпиха по три чаши кафе, тя настоя да го върне в болницата. Той не я целуна за лека нощ — отчасти защото входът на болницата съвсем не беше уединено място, отчасти защото бе дяволски уморен да се прави на Зорба или Одисей, или който и да било, освен на спящо същество в леглото на стаята от последния етаж.

Въпреки това спря асансьора на втория етаж и закрачи като привличан от магнит към стая 218. Само кратка проверка, обеща си той, и ще отиде да си легне.

Хелън Фулц се навеждаше клюмайки над Джоузеф Гриджио.

— Какво правите?

— Сестрата от единайсет до седем не дойде.

— Е, добре, аз съм тук — вината му се проявяваше в раздразнителност. — Легнете си, моля.

На колко ли години е тя, запита се. Изглеждаше пребита от умора, сивата ѝ коса се спускаше на кичури върху сбръчканото ѝ лице със стиснати устни.

— Никъде няма да отида. Мина твърде много време, откакто не съм се занимавала малко със старомодни сестрински грижи. Канцеларската работа те превръща в чиновник — тонът ѝ не търпеше възражения, но той започна да спори. Накрая се споразумяха. Минаваше полунощ. Той ѝ каза, че може да остане до един часа.

Откри, че присъствието на втори човек силно променя нещата. Тя пазеше невротизиращото си мълчание, но поднасяше кафето по-топло от плътта на Габи и по-черно от Робинсън. Те се сменяха при поставянето на компресите, когато ръцете им протестираха срещу непрекъснатото потопяване в ледения разтвор.

Джоузеф Гриджио продължаваше да диша. Този стар ужас, тая мълчалива сива кучка, тази уморена остаряваща жена го беше поддържала жив. Сега, с помощта на един хирург, той може и да се оправи и да се окаже серсем.

В два часа той я изведе от стаята, като храбро издържа погледа ѝ. Сам беше по-трудно. Клепачите му падаха. Лека болка в схванатите мускули на гърба му. Левият крачол на някога белия му панталон беше ледено мокър там, където физиологичният разтвор бе капал от мокрите компреси.

Болницата беше тиха.

Тиха.

С изключение на отделни слаби звуци. Викове от болка, глухо тъпо барабанене на урина по подлогата, потропване на гумени токове

по покритите с линолеум подове. Те обогатяваха фона като песен на щурци и птичи кръсци на село, усещаха се, но всъщност не се чуваха.

Два пъти задрямва за малко, като стреснато подскачаше, за да смени ледените компреси.

Извинете, мистър Гриджио, каза мислено той на лежащата в кревата фигура.

Ако не бях жаден за пари, щях да съм по-отпочинал сега, способен да се грижа за вас. Но съм жаден за пари по сериозни причини и имах нужда от заплащането на онези нощни дежурства. Наистина имах нужда.

Само, моля ви, не умирайте, задето съм заспал.

Ръцете му се потопиха в ледената вода.

Извиха шията на мократа тъкан.

Поставиха хладния компрес.

Взеха произведението, предназначено затопли женски слабини, стоплено сега вместо от тях от горещината, погълната от опечена мъжка плът и го пуснаха в купата за ново охлаждане.

Той повтаряше и повтаряше процедурата, докато Джоузеф Гриджио изпускаше тихи несъзнателни въздишки и от време на време изскимтяваше нечленоразделни италиански изречения. Изгореното му лице и тяло вече бяха видимо отекли.

„Слушай, каза му Адам. Ще създадеш дяволски много затруднения, ако умреш. Няма да умреш при мен, жалък възпламенителен кучи сине. Да не си посмял, заплашваше го той.“

Веднъж си помисли, че чу арлекинът да крачи по коридора на отделението.

— Стой далече от тук — каза той гласно.

Scutta mal occhio, пу-пу-пу.

Повтаряше молитвата, докато топеше ръцете си в студената влага.

Загуби следата на часовете, но това вече не беше битка да бъде буден. Имаше болезнени бодели, които го поддържаха в съзнание. Понякога просто стенеше от болка, когато се протягаше към купата, чийто лед беше сменил още три пъти през нощта. Ръцете му станаха чепати и сини, пръстите му се сгъваха трудно, връхчетата им — сбръчкани и празни.

Веднъж в собственото си страдание той забрави пациента, изостави го. Стана, разтри ръцете си, протегна се, изви гърба си, огъна пръстите си, замига с очи, отиде в мъжката тоалетна и се облекчи, изми ръцете си с чудесна топла вода.

Когато се върна в стая 218, компресите на мистър Гриджио бяха топли, прекалено топли. Той гневно изстиска нови, сложи ги, пусна старите в купата.

Мистър Гриджио изпъшка и Адам му отговори също с пъшкане.

— Да не си бил тук цяла нощ? — попита Меомартино.

Той не отговори.

— Исусе Христе! Очевидно си готов да направиш всичко, за да спечелиш кафето.

Чуваше гласа като по телефона, въпреки че доцентът по хирургия стоеше до него.

Значи е сутрин, разбра той.

Мистър Гриджио още дишаше.

— Отивай горе, по дяволите, и лягай да спиш.

— А сестра? — попита той.

— Ще намеря някоя, д-р Силвърстоун — каза мис Фулц. Не беше забелязал, че стои на вратата.

Той стана.

— Да ви изпратя ли някаква закуска горе? Или кафе? — попита тя.

Поклати глава.

— Хайде, ще се кача горе с вас.

Когато влязоха в асансьора, Хелън Фулц отново му заговори.

— Имате ли някакви специални нареждания, д-р Силвърстоун?

Пак поклати глава.

— Събудете ме, ако се влоши — откри, че е необходимо да говори много грижливо.

— Ще повика мен — каза Рейф Меомартино с отвращение.

— Разбира се, д-р Силвърстоун. Приятен сън, сър — пожела тя, сякаш Меомартино го нямаше.

Меомартино го изучаваше по особен начин, докато асансьорът се качваше.

— От колко време си тук — шест, седем седмици? Няма и два месеца. И тя ти говори. На мен това ми отне две години. Някои никога не успяват. Шест седмици е най-краткото време, за което някога съм чувал.

Адам отвори уста да каже нещо, но това се превърна в прозявка.

Той потъна в сън в седем и петнайсет и беше събуден малко след единайсет и половина от думкане по вратата на стаята му. Майерсън, шофьорът на линейка, стоеше отвън и го гледаше с приятелско презрение.

— Съобщение от канцеларията, докторе. Не си попълнил страницата.

Главата му трещеше.

— Влез — прошепна, като разтриваше слепоочията си.

— Проклет сън.

Майерсън го погледна остро и с нов интерес.

— Какъв?

Той и Габи бяха умрели. Просто бяха престанали да са живи, но не бяха отишли никъде. Не бе разбрал промяната, има ли задгробен живот или няма.

Майерсън слушаше с интерес.

— Не сънуваш ли числа?

Адам поклати глава.

— За какво са ти числата?

— Аз съм мистик.

Мистик?

— Какво става с душата след смъртта, Майш?

— Колко добре познаваш своя Талмуд?

— Стария завет?

Майерсън го изгледа особено.

— Не. Исусе Христе, къде си ходил в юдейско училище?

— Не съм ходил.

Шофьорът на линейка въздъхна.

— Не знам много, но толкова знам. Талмудът е книга със старите закони. Той гласи, че добрите души сполучват да бъдат поставени под трона на Йехова — Майш се ухили. — Представям си, че това ще е

дяволски голям трон, или дяволски малко от нас са добри въобще. Едното или другото.

— А онези с лошите души? — попита той пряко волята си.

— Два ангела стоят на противоположните ъгли на света и играят на топка с лошите хора.

— Будалкаш ме.

— Не. Запращат горките момчета напред-назад — Майерсън си спомни поръчението си. — Слушай, казаха, че има повикване с наложен платеж от Питсбърг. Ако искаш да го получиш, обади се на телефон... — той погледна едно листче — ... 284.

— О, Боже. Благодаря. Хей! — той го повика обратно. — Имаш ли монети за игралните автомати?

— Само моите „виж и наддавай“ пари.

— Какво?

— Купчинката ми за игра, парите за покер.

— О! Ще ми дадеш ли малко? — Той му подаде две банкноти и взе дребните.

— Само ти и мацката ли бяхте в съня? Никакви числа?

Адам поклати глава.

— Това прави двама. Ще заложа на 222. Негърско число. Искаш ли да заложа половин кинта за теб долу?

Малко мистика.

— Не.

— Може би на 284 — номера на телефонистката?

— Не.

Майш сви рамене и си отиде. Адам го болеше главата и устата му бе пресъхнала, когато отиде до стенния телефон в коридора.

Все някога трябваше да се случи, помисли си той.

Накрая е паднал от някой мост. Или е скочил.

А може и да е в болница, вероятно обгорен като мистър Гриджио. Става непрекъснато, децата подпалват пияниците.

Но обаждането беше от баща му, каза телефонистката. Пет четвъртинки, десет цента, пет цента.

— Адам? Ти ли см, синко?

— Татко, какво има?

— Ами трябва ми две стотачки. Искам да ми ги намериш.

Облекчение и гняв, нещо като емоционално махало.

— Дадох ти пари, когато те видях последния път. Заради това дойдох тук като скитник. Трябваше аз самият да вземам пари назаем от болницата.

— Знам, че няма да вземеш. Казах да намериш за мен. Слушай. Вземи нов заем.

— За какво са ти?

— ... Болен като куче.

Внезапно всичко стана ясно. Трябва да бе пиан в момента, иначе нямаше да играе играта си толкова глупаво. Трезвен, той беше хитър и опасен.

— Върви в Медицинския институт и кажи на Мори Бърнхард, доктор Бърнхард, че аз те пращам. Той ще ми се обади и ще му кажа да ти приложи нужното лечение.

— Трябват ми пари, парите.

Имаше време, помисли си той, когато бих заложил нещо, за да се погрижа да ги имаш.

— От мен повече няма да получиш.

— Адам!

— Ти си пропилил двестата долара и това означава, че щом си го направил, ще изтрезнееш и ще си намериш работа. Ще ти изпратя десет долара за храна.

— Адам, не постъпвай така с мен. Бъди милостив. Сине... — риданията дойдоха тъкмо навреме. Беше интелигентен: можеше да плаче просто като погледне в лицето действителността. Да изиграеш, че ти е смешно, беше трудното.

Адам изчака да премине спазъмът, като се размекна съвсем малко.

— Ще прибавя още пет. Петнайсет долара, но това е всичко.

За сметка на телефонната такса баща му, без да бърза се изсекна в Питсбърг. Когато заговори отново, арогантността на стария джентълмен сред простациите се бе върнала в тона му.

— Извадил съм цитат от твоята колекция, празнодумецо.

— Татко... — но след това зачака уморено.

— „Съжалявам, че си по-мъдър. Съжалявам, че си пораснал...“
Разбра ли го?

Адам го повтори.

— Да — каза Майрън Зилберщайн и затвори, о, старото копеле, човек, който много държеше на театралното напускане.

Стоеше с телефонна слушалка на ухото, не знаеше, дали да се смее или да плаче и затваряше очи пред постоянното думкаме в тавата си, което ставаше все по-силно. Заради мислите си се усети грабнат от ангела, повдигнат, захвърлен през ледената тъмнина, сграбчен от ужасните ледени ръце и отново захвърлен. Когато върна телефонната слушалка на мястото ѝ, телефонът веднага звънна отново и той се подчини на искането на телефонистката за още трийсет цента.

Върна се в леглото, но надеждата да заспи си бе отишла. Не знаеше цитата. Като се предаде накрая, облече се и слезе в болничната библиотека, за да провери при Бартлет. Беше от Илейн Килмър, чийто съпруг Джойс е бил убит още млад и вероятно още любим. Имаше и още два реда:

*„Съжалявам, че си по-мъдър.
Съжалявам, че си пораснал.
Повече те харесвам безразсъден.
Повече те харесвам по-малък.“*

Въпреки самия себе си почувства бодването, както баща му и е бил уверен, че ще стане. Просто трябва да забравя за него, помисли той, да го зачеркна от живота си.

Вместо това седна, написа кратка бележка, пъкна петнайсетте долара и ги изпрати с марка за въздушна поща, която открадна от сестринската стая, докато Хелън Фул се правеше, че не вижда.

Габи Пендър.

Беше го хипнотизирала с равномерния си тен и сочната си праскова. Мислеше за нея постоянно, обаждаше ѝ се твърде често. Беше ходила в студентската поликлиника, отговори му тя, когато я попита. Бучицата се бе оказала нищо, даже не бучица, а мускул и въображение. Признателни, те заговориха за други неща. Той искаше да я види отново колкото е възможно по-скоро.

Сюзън Гарланд застана между тях със смъртта си. Спасяването на живота на Джоузеф Грииджио не заплащаше за загубата на нейния. Той откри, че в медицината няма такова нещо като изравняване на сметките.

Духът му се зарази с умора от всичко, която го плашеше, но не можеше да се отърве от нея. Може би страхът на Габи от смъртта го бе направил по-чувствителен, отколкото е желателно, мислеше той. Каквато и да беше причината, той откри вътре в себе си дълбок кладенец от гняв за тяхната неспособност да се справят със загубата на прекрасни човешки животи.

За пръв път след завършването на института изпитваше големи съмнения по време на визитациите в отделението. Откри, че търси потвърждение в професионалните мнения, като избягваше да прави независими съждения в случаи, по които преди няколко седмици не би се колебал.

Той обърна гнева си навътре, като намираше грешки във всичко, свързано с Адам Силвърстоун.

Тялото му например.

Старите дни на скоковете във вода бяха отминали, но беше още млад, си казваше той заядливо, като се гледаше в огледалото и мислеше за меките бели червеи, които неговият чичо франк изкопаваше в двора, като обръщаше земята за своята доматена градина.

Когато стоеше по бельо и поглеждаше надолу, виждаше мека заобленост над стомаха — корем, какъвто само жена в ранна бременност би могла да притежава.

Взе си гуменки и анцуг от спортния клуб и започна да бяга редовно, половин дузина пъти около квартала, когато свършеше дежурството му. Вечер тъмнината му осигуряваше уединение, но когато тичаше сутрин, понякога галопираше между кискащи се редици медицински сестри.

Една сутрин малко цветнокожо момче, на около шест-седем години, вдигна очи от ровенето в праха на канавката.

— Човече, кой те гони? — попита то тихо.

Първият път, като пазеше дъха си, Адам не отговори. Но тъй като въпросът се поставяше всеки път, когато обикаляше квартала, той започна да подхвърля отговори като мини признания.

— Сюзън Гарланд.
— Майрън Зилбърщайн.
— Спърджън Робинсън.
— Габи Пендър.

Но изпитваше принуда да отговори на въпроса честно. Така че когато обикаляше блока за последен път с пружиниращи крака и размахани ръце, той подхвърли на детето през рамо:

— Гоня се аз самият!

Сутринта, когато обсъждаха случая Сюзън Гарланд, той откри нещо ново в заседанията за починалите пациенти.

Научи, че когато лично си замесен в случая, който се обсъжда, Комитетът на смъртта внезапно се превръща в друго животно.

Беше като разликата между игра с домашна котка и с леопард.

Той посрбваше кафе, което незабавно му причини киселини, докато Меомартино представяше историята на болестта, а после д-р Сак прочете постморталното заключение.

Аутопсията бе показала, че не е имало нищо неправилно около присадения бъбрек, което веднага откачи Меомартино от куката.

Не е имало никакви проблеми около съединяването или някакви други фактори в трансплантационната техника на д-р Кендър.

Оставаше само един човек, разбра Адам.

— Д-р Силвърстоун, кога за последен път я прегледахте? — попита д-р Лонгууд.

Внезапно усети очите на всеки един в залата.

— Малко преди девет часа вечерта — отговори той.

Очите на Стареца изглеждаха по-големи от обикновено, защото загубата на тегло бе направила удължените му грозни лицеви черти почти мършави. Д-р Лонгууд прекара замислено пръсти през рядката си бяла коса.

— Нямаше ли признаци на инфекция?

— Абсолютно никакви, сър.

Сестрата я бе намерила мъртва в два часа и четирийсет и две минути през нощта.

Д-р Сак се прокашля.

— Времето не е показателно. Тя би могла да получи смъртоносен кръвоизлив за относително кратко време. Може би за час и половина.

Д-р Кендър изтърси пепелта от края на пурата си.

— Оплака ли се от нещо?

Искаше да ѝ измият косата, помисли си Адам идиотски.

— Общо неразположение — отговори той. — Някаква стомашна болка.

— Какви бяха признаците?

— Пулсът ѝ беше леко ускорен. Кръвното ѝ налягане преди беше повишено, но бе станало нормално, когато го измерих.

— Какво ви подсказва този факт? — попита д-р Кендър.

— Тогава помислих, че е благоприятен признак.

— Какво ви подсказва той сега, когато знаете повече? — попита д-р Кендър, без да е нелюбезен.

Дръпнаха се несприетно, усети Адам; може би беше знак, че мислят добре за него. И все пак му се повдигаше.

— Смятам, че вече вътрешно е губела кръв, когато съм я преглеждал, което е било причина за спадналото кръвно налягане.

Д-р Кендър кимна.

— Просто не сте виждали достатъчно пациенти с присадени тъкани. Не можем да ви обвиним за това — той поклати глава. — Искам да стане ясно, обаче, че когато в бъдеще се срещнете с нещо необяснимо в някой от моите пациенти, трябва да извикате човек от ръководството на болницата. Всеки временно пребиваващ хирург тук щеше да разбере незабавно какво става. Бихме могли да ѝ прелеем кръв, да влезем в кръвоносния съд по Флин и да опитаме да поправим артерията, да поставим дълбок дренаж зад бъбрека и да я натъпчем с антибиотици. Даже ако бъбрекът би бил непоправим, бихме могли да го извадим.

И Сюзън Гарланд щеше да е жива, помисли си Адам. Той вцепенено съзнаваше, че когато се движеше наоколо подсъзнателно е знаел, че е трябвало да извика някой от временно пребиваващите хирурзи онази нощ. Ето защо след това се допитваше до тях даже за рутинни неща.

Той кимна на Кендър.

Специалистът по трансплантации въздъхна.

— Проклетият феномен на отхвърлянето все още ни тормози. Имаме достатъчно добри хирургически техники да присадим физически всичко — сърце, крайници или кучешка опашка. Но тогава антители на реципиента се включват и отхвърлят присадения орган и за да предотвратим това ние отравяме системата с химикали и оставяме пациента широко открит за инфекция.

— Когато правите следващата трансплантация — бъбрека за мисис Бергстром — смятате ли да използвате по-ниски дози лекарства? — попита д-р Сак.

Д-р Кендър сви рамене.

— Ще трябва да се върнем в лабораторията. Като направим повече изследвания върху животни, тогава ще решим.

— Нека се върнем към случая Гарланд — каза д-р Лонгууд спокойно. — Как ще класифицирате смъртта?

— О, боже, предотвратима — заяви д-р Паркхърст.

— Предотвратима — повтори д-р Кендър, като смукна от пурата си.

— Определено — рече д-р Сак.

Когато стигнаха до Меомартино, той само прояви милосърдието да кимне мълчаливо.

Старецът впи в Адам онези огромни очи.

— В това хирургическо отделение, д-р Силвърстоун, когато един пациент умира от кръвоизлив, винаги ще се смята, че смъртта е могла да бъде предотвратена.

Адам отново кимна. Сякаш нямаше основания да се каже нещо.

Д-р Лонгууд стана и заседанието бе закрито.

Адам със стъргане отстригна стола си от масата и избяга от амфитеатъра.

Когато свърши работата си тази вечер, той проследи д-р Кендър до вивариума и го намери да поставя нова серия експерименти с лекарства върху кучета.

Кендър го поздрави сърдечно.

— Вземи си стол, синко. Ти май че оживя от своето огнено кръщение.

— Но не без изгаряния — отговори Адам.

По-възрастният човек сви рамене.

— Ти заслужаваше да си опърлиш задника, но това е грешка, която повечето от нас биха допуснали при твоята липса на опит в трансплантацията. Работиш добре. Случайно знам, че д-р Лонгууд те държи под око.

Той откри, че вътрешно затрептя от радост и облекчение.

— Разбира се, не бих разчитал на това, ако започнеш редовно да се изправяш пред Комитета на смъртта — добави замислено Кендър, като си подръпваше ухото.

— Няма да се изправям.

— Смятам, че наистина няма. Добре, какво мога да направя за теб?

— Мисля, че е по-добре да надникна и откъм този край — отговори Адам. — Има ли нещо, което бих могъл да правя тук?

Кендър му хвърли заинтригуван поглед.

— Ако беше работил тук толкова дълго, колкото съм работил аз, щеше да си се научил никога да не отказваш, когато някой доброволно иска да работи — той отиде до един шкаф и извади тавичка, пълна с малки шишенца. — Четиринайсет нови медикамента. Получаваме ги с дузини от работещите в областта на рака. По целия свят изследователите разработват лекарства за борба с рака. Открихме, че повечето агенти, които са активни срещу туморите, потискат и способността на тялото да отхвърля или не приема чужда тъкан — Кендър избра две книги от своя шкаф и ги подаде на Адам. — Ако наистина те интересува, прочети това. После пак намини.

След три вечери Адам влезе отново във вивариума, този път за да наблюдава как Кендър присажда кучешки бъбрек и да замени двете книги за трета. Следващото му посещение беше отложено от лакомия и възможността да продаде свободното си време в Уудбъро. Но след седмица, когато свърши работата си, откри, че крачи към лабораторията и отваря старата врата с олющена боя. Кендър го поздрави без изненада, даде му кафе и заговори с него за нова серия експерименти с животни, която искаше да започне.

— ... Мислиш ли, че разбираш всичко това? — попита той накрая.

— Да.

Той се ухили и посегна за шапката си.

— Отлично и превъзходно. Тогава ще си отида вкъщи и ще шокирам жена си.

Адам го погледна.

— Искате да започна сан?

— Защо не? Един студент по медицина на име Казанджян ще бъде тук след половин час. Работи като лаборант и знае къде е всичко — той взе бележник от шкафа и го шляпна на масата. — Води си грижливи бележки. Ако се объркаш, цялата схема е начертана тук.

— Отлично и превъзходно — каза плахо Адам.

Той потъна в един стол и си спомни, че се бе уговорил да дежури в Бърза помощ на Уудбъро на другия ден.

Докато пристигне студентът по медицина, Адам бе проучил бележника и се радваше, че е там. Когато помагаше на Казанджян да подготви една кучка на име Хариет, предимно коли с лъскави кафяви очи и ужасен дъх, тя лизна ръката му с топъл, грапав език. Прииска му се да ѝ купи кокаин и да я замъкне в стаята на шестия етаж, но си спомни Сюзън Гарланд и вместо това събра цялата си жестокост и я приспа със силна доза пентаном. Той се миеше и четкаше ръцете си точно както би го правил за човек и докато Казанджян подготвяше една немска овчарка на име Вилхелм, той извади бъбрек от Хариет и докато Казанджян го промиваше, извади бъбрек от Вилхелм и от този момент нататък забрави, че са кучета. Вените бяха вени, артериите — артерии и знаеше само, че осъществява първата си бъбречна трансплантация. Работеше много грижливо и чисто и когато най-после Хариет притежаваше един от бъбреците на Вилхелм, а той — един от нейните, беше вече близо един часа, но той чувстваше мълчаливото уважение на Казанджян и това му харесваше повече, отколкото ако го бе изразил с думи.

Дадоха на Хариет минимална доза имуран, а на Вилхелм — максималната. Не беше едно от новите лекарства — всъщност него бяха приложили на Сюзън Гарланд, но Кендър искаше първо да изследва установените медикаменти, за да бъде готов за предстоящата трансплантация на мисис Бергстром. Казанджян задаваше интелигентни въпроси за имуносупресията и, след като върнаха кучетата в колибките им, студентът свари кафе на една Бунзенова

горелка, докато Адам обясняваше как антителата в системата на реципиента са като отбраняващи войници, които действат така, сякаш в присадения орган е нахлула неприятелска армия и как функцията на имуносупресорите е да нанесат достатъчно силен удар на защитните сини, така че да не са в състояние да го отхвърлят.

Докато се прибере в стаята си бе станало почти два часа. Би трябвало да падне в леглото и да заспи като пън, но когато затърси съня, той все му се изплъзваше. Беше възбуден от експеримента по трансплантация и преследван от ужасяващото задължение да се обади на Артър Гарланд и да му се извини.

Минаваше четири, когато най-после заспа. Будилникът на Спърджън Робинсън го събуди в седем. Бе сънувал Сюзън Гарланд.

„Забавлявай се, миличко“.

Около осем часа реши да стане, да направи кратко тичане и да вземе много дълъг душ — комбинация, за която вече бе открил, че може да замени почивката.

Той намъкна анцуга и гуменките си и слезе долу да бяга. Когато заобиколи ъгъла и стигна до бедняшката негърска къща, видя, че малкото момченце вече се бе измъкнало от бърлогата, в която живееше семейството му.

Негърчето клечеше в канавката и пресяваше праха. Тъмното му лице се просветли, когато Адам уморено зашляпа край него.

— Човече, кой те гони? — прошепна то.

— Комитетът на смъртта — отговори Адам.

КНИГА ВТОРА

ЕСЕНТА И ЗИМАТА

ГЛАВА ПЕТА

РАФАЕЛ МЕОМАРТИНО

Единствените звуци, които се чуваха в кабинета на Меомартино, бяха гласът на жената и песента на сгъстения въздух, който се продухване през тръбите, опасали тавана на малката стая. Мъркащият звук го изпълваше с чувство на носталгична еуфория, необяснима, докато една сутрин разбра, че бе същото чувство, което бе изпитвал в друг свят, в друг живот, когато седеше на верандата на един клуб — Златката гъска — любимото място на брат му Гилермо в Прадо — замаян по онова време от прекалено многото алкохол, но с горещия кубински вятър, който изтръгваше стържеш стон от палмовите дървета, подобен на шума от вентилационните тръби на болницата.

Изглежда уморена, помисли си той, нещо повече от умора създаваше разликата между лицата на двете сестри. Жената от стая 211 имаше мека, почти отпусната уста, леко нерешителна, но също и твърде женствена. Устата на близначката ѝ беше... по-скоро женска, отколкото женствена, реши той. Нямаше никаква нерешителност. Ако изсечените черти въобще излъчваха нещо през грима, то бе намек на преходно защитно лустро.

Докато я наблюдаваше, пръстите му докосваха мъничките ангели, изработени в барелеф върху масивния сребърен корпус на джобния часовник върху масата. Играта с часовника беше слабост, нервно фетишизиране, в което изпадаше само когато бе под напрежение; като разбра това, я изостави.

— Къде най-накрая ви намерихме? — попита той.

— При Харолд, в Рино. Тъкмо правех две седмици.

— Преди три вечери бяхте в Ню Йорк. Видях ви в шоуто на Съливан.

Тя за пръв път се усмихна.

— Не, частта с шоуто беше направена преди седмици. Работех, така че дори не отидох да го видя.

— Беше много хубаво — каза той правдиво.

— Благодаря — усмивката автоматично светна по-ярко и изчезна. — Как е Мелани?

— Трябва й бъбрек — както д-р Кендър те информира по телефона, помисли си той и ти му намекна, че може би няма да е един от твоите. — Смятате ли да останете в Бостън известно време?

Тя отгатна истинския въпрос.

— Не съм сигурна. Ако ви трябва, ще бъда в Шератон Плаза. Регистрирана като Маргарет Уелдън — добави тя, като че ли се сеца със закъснение. — Също така, веднага ще взема мерки да не се разбере, че Пеги Уелд е тук.

— Разбирам.

— Защо трябва да е моят? — попита тя.

— Не трябва — отговори той.

Жената го погледна, като съдържа облекчението си.

— Бихме могли да присадим на мисис Бергстром бъбрек от някой труп, но той няма да има толкова близко имунологично сродство с нея колкото вашия.

— Защото сме близначки ли е така?

— Ако бяхте еднояйчни близначки, тъканите ви биха били идеално съвместими. Но от това, което Мелани ни разказа, следва че сте двуяйчни. Щом е така, съвместимостта няма да е идеална, но вашите тъкани ще бъдат приети от тялото на сестра ви по-лесно, отколкото всякакви други, които бихме могли да й намерим — той сви рамене. — По този начин ще й бъде даден много по-голям шанс.

— Човек има само два бъбрека — каза тя.

— Не всеки.

Жената замълча. Широко разтвори очи и го погледна.

— Човек има нужда само от един бъбрек, за да живее. Много хора се раждат с един бъбрек и доживяват до дълбока старост.

— А някои си дават единия бъбрек и после нещо се случва с другия. И умират — добави тихо тя. — Научила съм си домашното.

— Така е — призна той.

Тя взе цигара от чантата си и разсеяно я запали, преди той да успее да помръдне.

— Не можем да омаловажаваме риска. Не можем даже по никакъв морал да ви заставяме да направите това. То е напълно лично решение.

— Свързано е с твърде много неща — уморено заяви тя. — Трябва да отида на Западния бряг и да направя филм за дните на големите банди. Това е, което очаквам.

Този път той замълча.

— Вие не разбирате как стоят нещата между някои сестри. Много мислих за това снощи в самолета — тя се усмихна безмилостно. — Аз съм по-голямата, знаехте ли го?

Меомартино се усмихна и поклати глава.

— С десет минути. Ще си помислите, че са десет години при начина, по който се държеше майка ми. Мелани беше кукличката с хубавото име, а Маргарет — надеждната по-голяма сестра. През целия ни живот аз бях онази, която трябваше да се грижи за нея. Откакто станехме на шестнайсет години пеехме в кръчми, в които ни беше страх да използваме тоалетната и аз трябваше да се уверявам, че тя не е зад естрадата с някой скапан тромпетист. И така шест години. След един добър сезон с шоу по телевизията на Ленард Ратбоун започнахме да успяваме, записаха ни в Блинстръб и нашият агент я запозна с бостънския си братовчед. И това бе краят на представлението за сестра им — тя стана, отиде до прозореца и се вгледа в паркинга отвън. — Вижте какво, радвах се за нея. Мъжът ѝ е приятен, уравновесен човек. Завършил е колеж, печели прилично. Отнася се към нея като с кралица. Пет пари не даван за представлението. Започнах всичко отначало — сама.

— И се справяте много добре — вмъкна Меомартино.

— Спечелила съм сама всичко до последната стотинка. Имам предвид, че започнах съвсем отначало, върнах се към онези ужасни петачета, винаги на път. Това означаваше всяко лято да обикалям с Американската военна организация в Гренландия, Виетнам, Корея, Германия и кой знае още къде с надеждата някой да ме види. Означаваше и много други неща — тя студено го погледна. — Вие сте лекар, за вас не е новост, че една жена има нужда от сексуален живот.

— Не е много голяма новина.

— Е, добре, означаваше множество ужасни еднократни връзки, защото никога не се задържах на едно място достатъчно дълго, за да развия някакви отношения.

Той кимна, податлив както винаги към една честа жена.

— Накрая ми провървя и направих няколко нови неща, които всички дребни глупаци изкупиха. Но кой знае какви плочи ще се купуват следващата година или дори, нека си го кажем — следващия месец? Агентът ми казва на всички, че съм на двайсет и шест, но аз съм на трийсет и три.

— Това едва ли е старост.

— Старост е, когато тепърва трябва да ставаш кинозвезда. И е дълбока старост, ако трябва да ставаш за пръв път голям в телевизията и по клубовете. Този успех трябваше да съм постигнала преди десет години. Фигурата ми се поддържа все по-трудно и не след дълго ще имам бръчки по шията. Ако не натисна сега много силно, всичко ще свърши. Искате от мен да й дам повече, отколкото изобщо вече ще пожелае да й дам.

— Нищо не ви карам да й давате — възрази Меомартино.

Тя загаси цигарата си.

— Добре, недейте. Трябва да оправям собствения си живот.

— Бихте ли искали да я видите?

Жената кимна.

Сестра й беше заспала, когато влязоха в стаята.

— По-добре да не я будим — каза Меомартино.

— Аз само ще седна тук и ще чакам.

Но болната отвори очи.

— Пег — промълви тя.

— Здравей, Мели — сестра й се наведе и я целуна. — Как е Тед?

— Добре е. Колко е хубаво да се събудя и да те видя тук!

— А двете малки шведчета?

— Чудесни са. Гледаха „Срещата на Съливан“. Хей, беше толкова хубаво, бях така горда — тя погледна нагоре към сестра си и седна в леглото. — А, не, Пег. Недей — прегърна своята близначка и я погали по главата. — Моля те, Пеги. Пеги, мила, не прави това...

Рейф се върна в кабинета си. Седна зад бюрото и се опита да се отърве от писмената си работа.

Вие не знаете как стоят нещата между някои сестри.

Но знам как стоят между някои братя, помисли си той.

Сгъстеният въздух продължаваше да стене през тръбите. Пряко волята му ръката му се протегна към джобния часовник, пръстите му нервно заопипваха релефните ангели върху потъмнелия сребърен

капак, докато отвори часовника и се вторачи през старомодния циферблат с римски цифри към събития, които отчаяно не искаше да си спомня.

Моделът беше установен, когато Рафаел бе на пет години, а Гилермо — на седем.

Лео, семейният прислужник — едро, тромаво човешко животно, което го обичаше — се опита да му каже един ден, когато бе хванал Рафаел като се готвеше да скочи от един прозорец на втория етаж, екипиран с хартиени крила, които Гилермо бе привързал към раменете му.

— Той ще те разсипе, това малко копеле, да ми прости майка ти — каза Лео, като плю през отворения прозорец. — Никога не го слушай, помни какво ти казвам.

Но да се слуша Гилермо беше винаги толкова интересно.

След седмици той обяви:

— Имам нещо.

— Дай да видя.

— То е място.

— Заведи ме.

— То е място за големи момчета. Ти още си пикльо.

— Не съм — разгорещи се Рафаел, изплашен, че ще се разплаче, изпитващ лек напън в слабините точно в тази минута и помнещ, че само преди три дни не успя да стигне до тоалетната навреме.

— Мястото е чудесно. Но не смятам, че си достатъчно голямо момче, за да те заведе. Ако там си намокриш гащите, старата вещица ще те вземе. Тя се превръща в каквото животно си поиска. И тогава — край.

— Будалкаш ме.

— Не те будалкам. Но мястото е велико.

Рафаел мълчеше.

— Виждал ли си я? — попита той най-накрая.

Гилермо му се облеци.

— Аз никога не си мокря гащите.

Те поиграха, след малко се замъкнаха в стаята на родителите си. Гилермо застана на кревата, за да достигне най-горното чекмедже на

шкафа и да вземе кутията от червено кадифе, в която баща им оставяше часовника всяка вечер и от която го вадеше всяка сутрин.

Той я отвори и затръшна капака, пак я отвори и затвори, като предизвикваше приятен шум.

— Ще те накажат — предупреди го Рафаел.

Гилермо издаде просташки звук.

— Мога да я пипам, защото ще бъде моя — часовникът се предаваше на най-големия син, както бе обяснено на момчетата. Въпреки това я върна на мястото ѝ и се помъкна към своята стая, с Рафаел по петите му.

— Заведи ме, Гилермо. Моля те.

— Какво ще ми дадеш?

Рафаел сви рамене. Брат му избра трите играчки, за които знаеше, че са най-близо до сърцето на по-малкото момче: един червен войник, книжка с картинки за един тъжен клоун и едно мече, наречено Фабио, прегърбено, защото го притискаше толкова силно, когато спеше с него всяка нощ.

— Мечето не го давам.

Гилермо му хвърли поглед твърд като мрамор и после се съгласи.

Този следобед, когато се предполагаше, че спят, Гилермо го поведе по пътеката през гората от подрязани борове зад къщата. Отне им десет минути ходене по старата виеща се пътека, докато стигнат до малка полянка. Опушвалнята представляваше голям бокс без прозорци. Небоядисаните ѝ греди бяха обезцветени от слънцето и посребрени от дъждовете.

Вътре беше нощ.

— Върви напред — подкани го Гилермо. — Аз съм веднага след теб.

Но когато влезе, като напусна света на светлината и зеленината, вратата зад него се затръшна и резето щракна.

Той зарева.

След малко спря.

— Гилермо — каза със смях — не се занасяй.

Дали беше с отворени или затворени очи — светлината си оставаше сгушена зад клепачите му. Пурпурни сенки се люлееха край него, към него, през него — форми, които не искаше да различи, с цвета на кръвта на голямата свиня, която висеше там. Няколко пъти

баща му бе го водил в кланицата. Той си спомняше миризмите, кръвта и грухтенето, дивото въртене на очите.

— Гилермо — навика, — ще ти дам Фабио.

Тишината беше черна.

Разплакан, той се хвърли напред и се блъсна неочаквано в невидимата стена, която смяташе, че е на метър-два по-нататък. Моментално огромна болка замени носа му.

Коленете му се подгънаха и издаден пирон разкъса мекотата на бузата му, като за малко се размина с дясното му око. На лицето му имаше нещо мокро, което болеше, болеше; а в ъгъла на устата му беше солено. Когато се отпусна върху прохладата на твърдия мръсен под, усети да се разлива мека топлина, ужасяваща струя надолу по вътрешната страна на бедрата му.

В далечния ъгъл листата прошумоляха и нещо мъничко притича.

— Ще бъда голямо момче. Ще бъда голямо момче — викаше Рафаел.

След пет часа, когато търсачите, които викаха името му, бяха минавали покрай него отново и отново, някой — прислужникът Лео — се сети да отвори вратата на опушванията и да погледне вътре.

Тази нощ, успокоен, нежно изкъпан, разрезът на лицето му зашит, носът му смешен, но обработен — той спа в ръцете на майка си.

Лео бе съобщил, че вратата на опушвалнята бе залостена отвън. Фабио бе открит в леглото на похитителя, Гилермо си призна и бе съответно набит. На другата сутрин се представи пред брат си и произнесе красноречиво и разкаяно извинение. След десет минути за изумление на родителите си двете момчета играеха заедно и Рафаел се засмя за пръв път през последните двайсет и четири часа.

Но той имаше коефициент на интелигентност 147 и дори на възраст пет години бе достатъчно умен, за да разбере, че нещо е научил.

Животът му бе оформен от стремежа да избягва брат си.

Възмъжалият Меомартино учи в чужбина; когато Гилермо избра да отиде в Сорбоната, година след него Рафаел стана първокурсник в Харвард. Той живя четири хубави години в една стая с момче от Портланд, Мейн, на име Джордж Хамилтън Кърмър — дръглив

наследник на печен боб, консервираните продукти на чието семейство бяха основна храна в шкафовете на три от всеки десет кухни в Америка. Бобеният Кърмър му даде първото и единствено кратко име — Рейф — заедно с постоянното излагане на възгледите си за великолепието на медицината като кариера. Гилермо бе решил да учи право в Калифорнийския университет — беше традиция за мъжете Меомартини да придобиват някаква професия, въпреки че деловият им живот преминаваше в стопанисване на семейните дялове в захарния бизнес — и когато Рейф завърши Кеймбридж с втора награда, почти като допълнителна мисъл му хрумна да следва медицина в Куба. Баща му бе умрял от удар преди няколко години. Светът на майка му, който винаги се бе въртял под топлата светлина на съпруга ѝ, сега поддържаше стабилността си чрез подобна орбита около най-малкото ѝ дете. Беше хубава жена с приятна, но тревожна усмивка — старомодна кубинска дама, чиито дълги изящни ръце плетяха дантела с пъргаво умение, но достатъчно съвременна, за да колекционира абстрактно изкуство и да отиде незабавно при семейния лекар, когато откри бучката на дясната си гърда. Ужасната дума никога не бе произнесена в нейно присъствие. Гърдата бе отстранена бързо и с мили думи.

Годините на Рейф в Медицинския факултет на Университета в Хавана бяха хубави, от онези, които не се повтарят в живота на човека, комбинация от младост, безсмъртие и убеденост във всичко, в което вярваше. От самото начало болничната миризма беше по-опияняваща за него от предизвикващата повдигане сладникава миризма на отпадъците от захарна тръстика — багасата. Имаше едно момиче, състудентка на име Паула, дребна, мургава и топла, с малко конски зъби, с недотам свършени крака, но със задник като круша, апартамент близо до университета и абсолютна, клинична сигурност по отношение на контрола на раждаемостта. Тя погледна заплашително, когато бе споменат Батиста, така че той се научи да не споменава Батиста, което едва ли бе проблем. Имаше случаи, когато пристигаше в апартамента ѝ и намираще малка група, никога повече от половин дузина бързо говорещи мъже и жени, които странно млъкваха, когато влизаше в стаята, при което той незабавно и охотно си тръгваше.

Не го беше грижа за паяжините, които тя плетеше без него на тайните събирания и интригата само прибавяше нова съставка към подправката, наречена Паула. Колкото до събранията, в Куба винаги е имало тайни събирания, кой се вълнува от тях? Да се мечтае и заговорничи за бъдеще, което никога не идва, бе част от атмосферата — като слънцето, любовниците по тревата, като играта хи ли, като борбата между петли, като тайнствените петна, останали по мраморните пътечки на Прадо, когато стъпвате върху тъмносините плодове, паднали от ниско подрязаните дървета. Той си гледаше своята работа и никой не си правеше труда да го кани на събранията, тъй като беше от фамилията Меомартино, която обогатяваше хората на властта, въпреки неизбежните периодични смени на правителството.

Гилермо се върна вкъщи, когато Рафаел беше студент последна година в Медицинския институт, годината на неговия стаж в Университетската болница „Генерал Каликсто Гарсия“. Той закачи адвокатската си диплома на стената на един кабинет в захарната фабрика и прекарваше времето си, като се преструваше, че чертае схеми, показващи връзките между захарната тръстика, кафявата захар и черната меласа. Често писалката трепереше в ръката му вследствие на горещото му пристрастие към двойно и тройно дестилираните питиета — домашни и вносни. Рафаел го виждаше рядко, стажът изпълваше цялото му време, дните се изпаряваха от горещината на свръх работата, твърде многото болни, твърде малкото лекари.

Два дни след като получи степента „Доктор по медицина“ вуйчо му Ернейдо Песка мина да го навести. Братът на майка му бе висок, слаб мъж с военни маниери, някога сиви мустаци, сбръчкано провиснало лице, склонност към пури „Партагос“ и добре изгладени бели ленени костюми. Той свали панамената си шапка, при което отри синкаво синия си перчем, въздъхна, поиска питие — под което разбираше ром — и погледна неодобрително, когато племенникът му си наля уиски.

— Кога ще влезеш във фирмата? — попита накрая вуйчото.

— Мислех си — отговори Рафаел, — че може да се заема с медицина.

Ернейдо въздъхна.

— Брат ти — каза той — е глупак и разпуснат слабак. Моме би и по-лошо.

— Знам.

— Тогава трябва да влезеш във фирмата. Аз не съм вечен.

Те заспориха, тихо, но възбудено.

Накрая постигнаха компромис. Рафаел ще получи кабинет до този на Гилермо в захарната фабрика. Ще има и лаборатория в медицинския институт, Ернейдо ще се погрижи за това. Три дни от седмицата във фабриката, два дни — в медицинския институт; така, докато Ернейдо се напруга като глава на семейството и последовател на баща му.

Рейф се съгласи покорно. Беше повече, отколкото се бе надявал да постите.

Деканът, академичен ветеран, вещ в набавянето на средства, лично го заведе в голямата, но занемарена лаборатория, пълна с оборудване, достатъчно не за един, а за трима изследователи, и я предостави на Рейф заедно със званието научен сътрудник.

Беше горд като момченце с новата си крачка, когато показваше лабораторията на Паула. Тя го гледаше озадачено развеселена.

— Никога не си споменава за научна работа. От къде сега този интерес към изследванията? — Тя бе приела пост в държавната здравна служба в малко планинско селце в провинция Ориенте в Сиера Маестра.

Защото съм потънал до задника в багаса, защото не искам да се удавя в захар, помисли си той.

— Необходими са — отговори Рейф, като не убеди никого от тях двамата.

В лабораторията до неговата имаше кандидат на науките, биохимик на име Ривкинд, който бе дошъл в Куба от щат Охайо с договор за малка сума от Раковата фондация. Причината да е тук, призна той на Рейф, беше, че да се живее в Хавана бе по-евтино, отколкото в Кълъмбъс. Единственият път, когато Ривкинд започна разговор, бе за да се оплаче горчиво, че университетът не иска да му купи една скапана двеста и седемдесетдоларова центрофуга. Рейф имаше такава в новата си лаборатория — факт, който му бе твърде неудобно да спомене. Не се сприятелиха. Всеки път, когато Рейф стъпваше в неговата тясна, претрупана кабинка, американецът изглеждаше много зает.

Отчаян, той реши да работи сам.

Стана писач. Направи списък.

Лептоспироза — посредствена малка мръсница.
Проказа — дрипав просяк.
Жълтеница — жълто копеле.
Малария — нещо, което те изпотява.
Други болести с висока температура — множество
горещи проблеми.
Елефантиазис — голям проблем.
Болести от рода на дизентерията — много лайна.
Туберкулоза — можем ли да я изкашляме?
Паразити — преживяват върху изтощената страна.

Носеше списъка сгънат в джоба си дни наред и го вадеше да го прочете, докато се прокъса и свърши.

На кой проблем да се съсредоточи отначало?

Стана читател. Вае големи купчини книги от библиотеката и в понеделник и вторник всяка седмица седеше в честната си лаборатория заобиколен от грамади томове и четеше, като си водеше подробни бележки, някои от които успяваше да запази. В сряда, четвъртък и петък ходеше в кабинета си в захарната фабрика и събираше друга литература — „Кореново гниене и чернилка по захарната тръстика, причинени от Питиум“, „Причини и предотвратяване на хлорозното набраздяване“, маркетингови отчети, трактати на Американското министерство на земеделието, монографии по продажба, поверителни бележки — цяла захарна библиотека, с любов събрана за него от вуйчо Ернейдо. Тези неща четеше с по-малък интерес. Към третата седмица изцяло заряза захарната литература, като донасяше медицинските томове във фабричния кабинет в чантата си и ги четеше като крадец при заключена врата.

Често в късния следобед се чуваше внимателно драскано по вратата.

— Ссст. Хайде да излезем тази вечер и да си сменим късмета — казваше Гилермо с глас, вече прегракнал от уиски. Беше покана, която той често отправяше, а Рейф отхвърляше с нещо, за което се надяваше да е братска привързаност. Би ли могъл Пастър да създаде основите

на микробиологията, Семълвайз да постави спирачки на родилната треска, Хипократ да напише проклетата си клетва, ако бяха през цялото време пияни до козирката? Прекарваше вечерите си в лабораторията, като пробваше, упражняваше се, чупеше стъклария, отглеждаше плесени, виждаше ресниците си в огледалото на микроскопа.

Един следобед Паула дойде в Хавана от малкото село в Сиера Маестра, където заемаше пост в здравната служба.

— Над какво работиш? — попита тя.

— Проказата — отвърна той, като взе решение.

Тя му се усмихна скептично.

— Дълго няма да се връщам в Хавана — каза Паула.

Рейф разбра, че това е сбогуване.

— Толкова много болни ли зависят от теб? — Мисълта го изпълни със завист.

— Не е това, причината е лична.

Лична? Какво е лично? Те обсъждаха месечните й периоди като бейзболни резултати. Единственото лично нещо в живота й бе политиката. Фидел Кастро беше някъде в онези планини, като периодично взривяваше обстановката.

— Не се забърквай в каши — посъветва я той, като протегна ръка да погали косата й.

— Би ли те засегнало? — Очите й го изненадаха със сълзите си.

— Разбира се — отговори Рейф.

След два дни тя излезе от живота му. Той не можа отново да помисли сериозно за нея, освен единствения път, в който бе му съдено да чуе гласа й.

След като й бе казал, че работи върху проказата, той прекарваше много време в ровене в Индекс Медикус, вадеше дълги списъци на източници, събираше нови купчини списания от библиотеката и сядаше да чете още и още.

Това не го доведе до нищо.

Рейф просто седеше в скъпата си лаборатория, гледаше прашинките, плаващи в слънчевия лъч, който се спускаше вътре през малко мръсните прозорци и се опитваше да измисли програма за изследвания.

Ако се бе оказал способен да измисли нещо лошо, нямаше да бъде толкова изплашен.

Той просто нямаше нищо в главата си.

Накрая изгони целия страх. Опули се към отражението си в огледалото критично, но честно, и призна за пръв път, че това, което вижда, не бе изследовател.

Нагоре и надолу по коридора и по три етажа, понякога почти бегом, той раздаваше нещата — кубински дядо Коледа на съвременната медицина — всички малки преносими неща от оборудването, всички колби и епруветки, всичките чудесни неизползвани химикали. Взе центрофугата и я отнесе в малката лаборатория на Ривкинд. Микроскопът — незаменим предмет в общественото здравеопазване той грижливо опакова и го изпрати на Паула в трескавите планини, където тя бе истински лекар. След това пусна своя ключ и кратко, но признателно писмо с оставката си в пощенската кутия на декана и напусна званието, като сърцето му оставяше големи болезнени капки, почти видими.

Така.

Не беше медицински изследовател.

Ще послуша гените на баща си и ще стане човек на захарта.

Ходеше в кабинета в централата всеки ден.

До левия лакът на вуйчо Ернейдо (Гилермо беше до десния) седеше на заседанията по продажбите, продукцията, ключовите наемам, ключовите уволнения, програмните сесии, транспортните конференции.

Не беше вече голямото, твърде израснало момче, което си играеше на учен мъж.

Сега, както разбра, голямото, твърде бързо израснало момче играеше на бизнесмен.

Всяка вечер, когато напускаше кабинета, отиваше с предварителна резервация в някой от клубовете с барове и след малко се показваше Гилермо с жените, повечето полупрофесионалистки. Докато прекосяваха стаята до мястото, където той седеше и чакаше, Рейф си играеше на отгатване кое от двете е вярно и често бъркаше. Една двойка определи като момичета за повикване, а те се оказаха

ученици от Мичиган, съзнаващи необходимостта да се чувстват виновни, но използвани.

Гилермо, както той скоро разбра, беше второкачествен и в това, както и във всичко друго. Ходеха по банално-порочни места, квартири на наркомани, секс-кръжоци — клишетата, които знаещите и по-мъдри хабанерос (хаванци) освиркваха като капани за самодоволните туристи янки, търсачи на Хемингуей. Намери се повлечен към едно оядено бъдеще. Виждаше се след десет години, с тъп поглед, незаинтересован, смучещ захарната цица и разменящ си с Гилермо мръсни истории по баровете из Прадо. И все пак се чувстваше странно безсилен да се измъкне — сякаш беше индуска фигура, замразена против волята си в похотлив каменен фриз, проклинайки скулптора.

По-късно нямаше никакви съмнения в съзнанието си, че бе спасен от Фидел Кастро.

Няколко дни всеки стоеше в дома си. Имаше няколко фарисейски разрушавания и плячкосвания, места като, Казино Довил, където Батиста делеше печалбата с американски картоиграчи.

Хората на Кастро бяха навсякъде, облечени в разнообразни мръсни дрехи. Униформите им бяха червено-черните ленти на ръкава с надпис 26 юли, заредените пушки и брадите, които правеха някои от тях да приличат на Христос, а други просто на кози. Екзекуциите на стрелящите взводове започнаха в хаванския Дворец на спорта и продължаваха ежедневно, понякога и със сутрешни сеанси.

Един следобед, както си седеше в почти празния Жокейски клуб, Рейф бе извикан на телефона. Не бе казал на никого къде отива. Някой трябва да ме е проследил, помисли си той.

— Ало?

Жената на другия край на линията се нарече приятелка. Той веднага позна гласа на Паула.

— Тази седмица е подходяща за пътуване.

Децата си играят на мелодрама, помисли Рейф, но против волята си усети леката целувка на страха. Какво ли беше чула?

— Семейството ми?

— Също. Трябва да е дълго пътуване.

— Кой е това? — попита той снизходително.

— Без въпроси. И още, телефоните ви вкъщи и в кабинетите се подслушват.

— Получи ли микроскопа? — попита той, слагайки край на снизходителността.

Сега тя ридаеше, тежко и съсипващо и се опитваше да говори.

— Обичам те — каза Рейф, като се ненавиждаше.

— Лъжец.

— Не — излъга той.

Телефонът млъкна. Той стоеше със слушалката в ръка и се чувстваше вцепенен и признателен и се питаше какво ли е изпуснал, когато така грижливо я държеше настрана от нуждите си. След това остави слушалката и забърза към вуйчо си.

Те не спяха тази нощ. Не можеха да вземат със себе си земята, сградите, машините, дългите хубави години. Но имаше подлежащи на договаряне застраховки, скъпоценности, най-ценните от картините на майка му, както и парите в банката. Разглеждани като фамилия Меомартино, ще бъдат бедни; погледнати през повечето стандарти, ще бъдат финансово обезпечени.

Лодката, която Ернейдо осигури, не беше рибарска. Бе мощен катер, седемнайсетметров Крис-Крафт с двоен 320-дизелов мотор, самостоятелна кабина, покрит с килим салон и кухня: бърз и удобен плавателен съд, построен за удоволствие на богатите. Даде на майка си таблетка и половина нембутал, когато напуснаха плажа на Матансас на следващата нощ. Тя заспа дълбоко.

Той и майка му останаха в Маями само десет дни. Гилермо и вуйчо Ернейдо, които планираха легална кампания с надеждата, че ще могат някак си да запазят собствеността на Меомартино в тяхно отсъствие, установиха главната си квартира в две стаи на хотел Холидей Ин. Погледнаха на решението на Рейф да заmine на север като на временно отклонение.

Майка му хареса пътуването с влак до Бостън с Шампиона на Източния бряг. Отидоха право в Риц през лимоново-замръзналия въздух на пролетта в Ню Ингленд. Няколко седмици след това те бяха туристи, тичащи след света на Пол Ревийър и Джордж Апли, като силите на майка му изтичаха като стърготините на кукла с пробита пета. Когато започна да вдига лека температура, той й намери известен специалист по рака от Общата болница на Масачузетс и я настана там, докато температурата изчезна. След това възобнови скитническото си търсене без нея — на какво?

Беше март, хладен и жесток. Люляците и магнолиите по авеню Комънуелс бяха стегнати твърди пъпки, кафяви и черни, но в Пъблик Гардън, отвъд улицата пред Риц, лехи с оранжерийни лалета създаваха цветни петна на фона на замръзналия чим.

Той направи кратка екскурзия до Кеймбридж и мина покрай полицията, като гледаше червенобузите студенти, някои с бради а ла Кастро, изучаваше здравите, не глупави момчета със зелените им филцови чанти и не изпитваше чувството, че се е върнал вкъщи.

Имаше среща с Бийни Къриър, сега вече втора година педиатър в Бостънската флотска болница за бебета и деца. Чрез Бийни се срещна с други млади лекари, пиеше бира с тях при Джейк Уърт и слушаше разговорите им. Една сутрин с радост откри, че едва ли е скъсал с медицината. Започна да се оглежда в тази област за нови перспективи бавно и внимателно. Започна да изучава болниците и хирургическите им отделения. Прекарваше цели вечери по коридорите на отделенията в Общата болница на Масачузетс, болниците на Литър Бент Бригам, Карни, Бет Израел, Бостън Сити, Медицинския център на Ню Ингленд. В момента, в който видя Общата окръжна болница на Съфък изпита странно вълнение в корема — като че ли току-що бе видял момиче, което желае твърде силно. Болницата беше голямо старо чудовище, препълнено с бедняци. Не би изпратил майка си тук, но разбра, че това е мястото, където хирургията може да се научи с нож в ръката. Тя го привлече, стопли кръвта му със своите шумове и миризми.

Д-р Лонгууд, шефът на хирургията, не беше сърдечен.

— Не знам дали мога да насърча молбата ви — заяви той.

— Защо не, сър?

— Нека бъда откровен, докторе — рече той със студена усмивка. — Имам както лични, така и професионални причини да се отнасям предпазливо към лекарите, учили в чужбина.

— Личните ви причини не са моя работа — каза Рейф внимателно. — Но имате ли нещо против да разкриете професионалните?

— Както и болниците в цялата страна, имали сме своите затруднения с лекарите — чужденци.

— Какъв вид затруднения?

— Вземахме ги безогледно поради недостига от наши лекари. И констатирахме, че те невинаги могат да снемат както трябва една

история на болестта. И често не знаят достатъчно добре английски, за да разберат какво трябва да направят в спешни случаи.

— Вярвам, ще се уверите, че мога да сменя добре една история на болестта. Цял живот съм говорил английски свободно, дори преди да завърша Харвард — добави той като забеляза, че степен от Харвард висеше на стената в кабинета на д-р Лонгууд.

— Чуждестранните медицински институти не обхващат такива широки области толкова детайлно, както това правят американските.

— Не знам какво ще стане в бъдеще, но моят медицински институт винаги е бил признаван в тази страна. Той има достойно минало.

— Ще трябва да повторите тук стажа си.

— Това би ме задоволило — съгласи се Рейф спокойно.

— И ще трябва да минете теста на Учебния съвет за чуждестранни медици. Мога да добавя, че аз бях един от тези, които се погрижиха този тест да бъде установен.

Той взе изпита в сградата на щатското правителство в компанията на един нигериец, двама ирландци и група нещастни, изпотени разнообразни пуерториканци и латиноамериканци. Беше най-прост тест по основните медицински принципи и английски език, почти обиден за човек, завършил колеж с отличие.

Според правилата на американската медицинска асоциация той представи дипломата си от Медицинския факултет на Университета в Хавана, придружена от легализиран превод на Берлиц. На първи юли, в бяла униформа и отново стажант, той докладва за дежурството си в болницата. Откри, че Лонгууд се отнася към него така, както той се бе отнасял към прокажените по брега на Хавана — учтиво, но с принудена търпимост. Нямаше голяма лаборатория; на никого не би му хрумвало да му купува центрофуга или каквото и да било; откри, че когато държеше скалпел, все още се чувстваше добре, не го беше страх и вярваше, че ще стане по-добър с течение на времето. Закрачи по излъскания кафяв линолеум на коридорите с дълги, щастливи крачки, задържайки импулса си да извика.

Беше в Общата болница на Масачузетс. Майка му чакаше в един кабинет на осмия етаж на сградата Уорън за ежеседмичния си преглед и ново количество от купуващите време стероиди. Той влезе бавно в кафенето на партера и поръча чаша черно кафе от момиче в един от

онези сини гащеризони, с думата „Доброволец“, бродирана с червено над лявата гърда. Беше тъмноруса, привлекателна по спокойно изискан, дълбоко скрит начин, който обикновено не намираше отклик у него, може би защото включваше точно това, което действаше на Гилермо при една жена — просто намек на минала похотливост.

Бе изпил кафето си наполовина, когато момичето остави тезгяха и дойде до масата му, като носеше поднос със списание на него, чаша чай и десертна чиния със сладкиш.

— Може ли?

— Разбира се — отговори той.

Тя се устрои удобно. Подносът ѝ беше малък, списанието — голямо. То бутна чинийката му, когато го сложи на масата и кафето се разплиска, но не се изля.

— Съжалявам!

— Няма нищо, нищо не е станало.

Той пиеше, като зяпаше през стъклените стени към коридора. Тя четеше, посрббваше, гризваше от сладкиша си. Той усети лек, несъмнено скъп парфюм, мускус и рози, както реши. Неволно затвори очи и просто го вдъхна. До него тя прелисти страница.

Рискува бърз страничен поглед и бе заловен — прави сиви очи, много силна дълбочина, намек на мрежести бръчици в краищата — следи от усмивки или грях? Вместо да погледне встрани, в смущението си той не помръдна глава, а хлопна надолу ресници като виновни тавански капаци.

Тя се разсмя като дете.

Когато отново отвори очи, Рейф видя, че бе извадила от чантата си цигара и пипаше наоколо за кибрит. Той запали клечка, сигурен, че ръцете му на хирург няма да трепнат и все пак после, когато връхчетата на пръстите ѝ докоснаха ръката му, за да насочат пламъка към върха на цигарата, трепнаха. Този момент му даде възможност да я погледне. Русата ѝ коса не беше с естествения си цвят — нюансирането беше скъпо, но различимо. Кожата ѝ бе хубава: носът леко издаден, закривен, пламенен; устата мъничко широка, но пълна.

И двамата едновременно разбраха, че той се е вторачил. Тя се усмихна и Рейф се почувства авантюрист.

— С пациент ли сте тук?

— Да — отговори той.

— Това е много добра болница.

— Знам. Аз съм лекар, стажант в Общата болница на окръг Съфък.

Тя вдигна глава.

— В кой отдел?

— Хирургията — той протегна ръка. — Името ми е Рейф Меомартино.

— Елизабет Букстайн — по някаква причина тя се смееше — обстоятелство, което Рейф намираше досадно. Не я мислеше за глупава жена. — Д-р Лонгууд ми е чичо — каза тя, като се ръкуваше.

Божичко!

— О?

— Да — беше престанала да се смее, но наблюдаваше лицето му и се усмихваше. — Охо, вие не обичате чичо ми. Ни най-малко.

— Да — отговори той, като също се усмихна. Още държеше ръката ѝ.

За нейна похвала, тя не попита за причините.

— Говорят, че е добър преподавател — рече тя.

— Така е — отговори Рейф. Отговорът видимо я задоволи. — Името ви. Откъде взехте това Букстайн?

— Аз съм разведена дама.

— Дали сте случайно нечия разведена дама?

Тя измъкна ръката си, но усмивката ѝ остана.

— Случайно не съм.

Той видя майка си да влиза през вратата, като изглеждаше много по-дребна, отколкото я помнеше да е била едва вчера, движейки се много по-бавно, отколкото се бе движила някога.

— Мамо — стана той. Когато тя дойде, ги запозна. След това любезно каза довиждане на момичето и бавно излезе от кафенето, като изравняваше стъпките си с тези на майка си.

Когато правеха следващите си посещения в болницата, той я търсеше, но в кафенето я нямаше. Доброволците изпълняваха случайни поръчения и идваха повече или по-малко когато искаха. Би могъл да намери телефона ѝ — не си направи труд дори да погледне в указателя, — но работеше твърде много в болницата и болестта на майка му, интензивно засилваща се, тежеше все по-силно на раменете му с всеки изминал ден. Плътта ѝ ставаше все по-тънка и прозрачна,

все по-трудно се опъваше по фината рамка на гостите ѝ. Кожата ѝ придоби някакъв блясък, по който щеше да разпознава раковите пациенти веднага щом ги види до края на живота си.

Тя по-често говореше за Куба. Понякога, когато се прибираше след работа, я намираще да седи на тъмно в стаята си до прозореца, загледана долу в трафика, пълзящ бавно по Арлингтън Стрийт.

Какво ли виждаше, питаше се той — кубинските води? Кубинските гори и полета? Лицата на призрак, хора, които никога не е познавал?

— Майчице — каза той една нощ, неспособен да бъде съвсем мълчалив. Целуна върха на главата ѝ. Искаше да я достигне, да погали лицето ѝ, да я дръпне нежно към себе си, да я ограда с ръцете си така, че нищо да не може да я достигне, така, че всичко, което би могло да ѝ навреди, да трябва да мине първо през него. Но се страхуваше, че може да я изплаши и не направи нищо.

След седем седмици аспириът и кодеинът станаха неефикасни. Онкологът ги замени с демерол.

След още единайсет седмици той я върна в много хубавата слънчева стая на отделение Филипс в Общата болница на Масачузетс. Очарователни сестри редовно пълнеха вените ѝ с дара на мака.

Два дни след като майка му изпадна в кома онкологът му каза, меко, но неоспоримо, че би могъл да продължава да прави много неща, за да поддържа агонизиращите функции на жизнените ѝ органи или просто да престане да прави това, и тогава тя ще умре доста бързо.

— Не говорим за евтаназия — обясни по-възрастният лекар. — Обсъждаме решението да не поддържаме живот, за който вече няма надежда да бъде истински — освен, може би, в междинни периоди на ужасна болка. Никога не вземам подобно решение сам, когато има роднина. Помислете. Това е решение, пред моето многократно ще се изправяте като лекар.

Рейф не мисли дълго.

— Нека я оставим да си отиде — каза той.

На следващата сутрин влезе в болничната стая на майка си и видя тъмна сянка, надвесена над нея — висок, мършав свещеник,

чието луничаво бебешко лице и морковената му коса над черното расо бяха като присмех.

Миро вече блестеше по клепките на майка му, отразявайки примигванията на светлината.

— ... Нека Всевишният ти прости каквито грехове си сторила — казваше свещеникът и потопеният му палец чертаеше кръстен знак на стиснатите ѝ устни; гласът му беше отвратителен, най-лошият вариант на южно бостънски акцент.

Ти, нездравословно въздържан млади човече, какви ли сериозни грехове би могла да е извършила тя — питаше се Рейф. Юношеският пръст се потопи отново.

— Чрез това свещено миропомазване...

О, Боже, както казват, ти си мъртъв. Ако съществуваше, защо ще ни наказваш така? Обичам те. Не умирай. Обичам те. Моля те!

Но гласно не каза нищо.

Той застана до краката на леглото на майка си, усетил внезапно самотата, ужасната изолация, съзнанието, че е само частичка от гълъбово изпращане в огромната, огромна пустота.

След малко клинично отбеляза, че няма никакво дишане. Отиде до нея, несъзнателно бутна ръката на свещеника и я прегърна.

— Обичам те. Обичам те. Моля те! — Гласът му беше висок в тихата стая.

Майка му си отиде в скъп, но самотен блясък. Рейф осигури да има цветя в изобилие. Ковчегът приличаше на меден кадилак с драперия от синьо кадифе. Последното нещо, което направи за нея, бе предплащането за Тържествената Висока Меса от реквизиема в Санта Сесилия. Гилермо и чичо Ернейдо долетяха от Маями. Икономката и камериерката от Риц дойдоха и седнаха на последния ред. Треперещ пияница, който нещо си мърмореше сам и коленичеше когато не трябва, седеше сам в ъгъла, на четири стола от църковния пазач. Извън тези хора Санта Сесилия беше съвсем празна, полираното ехо миришеше на паркетин и тамян.

На гробището в Бруклин те бяха сами, треперещи от скръб, страх и проникващ до костите студ. Когато се върнаха в Риц-Карлтън, Ернейдо се извини и отиде да си легне с главоболие и таблетки. Рейф и

Гилермо отидоха във фоайето, седнаха и започнаха да пият скоч. Беше като в лошите стари времена, когато пиеше и не чуваше какво му говори Гилермо. Накрая през алкохолното замайване като от разстояние чу, че Гилермо му казваше нещо много важно.

— ... И ни дават оръжие, самолети, танкове. Ще се бият открито на наша страна, тези моряци са чудесни бойци. Ще ни прикриват от въздуха. Ще ни трябва всеки офицер, ще трябва да влезеш във връзка с всички познати. Аз съм капитан. Ти без съмнение също си капитан.

Той се съсредоточи и разбра какво говори брат му, след това безжалостно се разсмя.

— Не — бе отговорът му. — Благодаря.

Гилермо млъкна и го погледна.

— Какво искаш да кажеш?

— Не ми трябва никакви нападения. Смятам да остана тук. Ще подам документи за гражданство.

Шейсет процента ужас, трийсет процента омраза, десет процента презрение, определи той, като гледаше замъглените меомартиновски очи на брат си.

— Не вярваш ли в Куба?

— Да вярвам? — Рейф се засмя. — Ще ти кажа истината, стари братко. Не вярвам в нищо, не по начина, по който ти мислиш. Смятам, че всички движения, всички големи организации на този свят са лъжа и от полза за някого. Предполагам, че вярвам в хората, които причиняват възможно най-малко зло на други човешки същества.

— Благородно. Всъщност искаш да кажеш, че не ти стиска — Рейф се втренчи в него. — Никога не ти е стискало. — Гилермо пресуши чашата си и щракна пръсти към келнера — На мен ми стиска за всички Меомартиновци. Аз обичам Куба.

— Не споменавай Куба, *alcahuela* (своднико). — Досега бяха говорили на испански; внезапно, без ясна причина, Рейф откри, че е преминал на английски. — Говориш за захар, как можеш да се преструваш, че е за нещо друго? Как това ще помогне на горките бедняци, които наистина са Куба, ако изритаме Фидел обратно в планините и блатата и си върнем всичките мрамори? — Той пое гневна глътка скоч. — Ще се отнася ли различно към тях този, когото бихме поставим на неговото място? Никога — отговори Рейф на собствения см въпрос. За свое огорчение откри, че трепери.

Гилермо го изчака студено.

— Малко хора от нашето движение се занимават със захарна индустрия. Но при нас са някои от най-добрите — каза той, сякаш говореше на дете.

— Маже би всички са патриоти. Но дори да са, причините им за това несъмнено са толкова лоши, колкото и твоите.

— Чудесно е да си всезнаещ, безгръбначен кучи сине.

Рафаел сви рамене. Гилермо беше любящ син по свой начин. Рейф знаеше, че необмислената обида беше отправена към него, а не към майка им. Най-послед, помисли си той със странно чувство на облекчение, гласно се наричаме с думи, които винаги сме държали на скришни места.

Въпреки това Гилермо явно съжаляваше за избрания израз.

— Мама — промълви той.

— Какво?

— Мислиш ли, че може да почива спокойно в гроб със сняг върху него? Би могла да бъде върната за вечния си сън в Куба.

— Защо не отидеш по дяволите — рече ядосано Рейф.

Стана, без да си довърши питието и тръгна, като остави брат си да седи вторачен в чашата.

Гилермо и вуйчо Ернейдо си заминаха тази вечер, след като си докоснаха ръцете като чужди.

След четири дни последният североизточен вятър изсипа върху Ню Ингленд бяла виелица, като стовари десет сантиметра сняг по крайбрежието от Портланд до Блок Айленд. Късно този следобед Рейф взе такси до гробището Хоулихуд. Бурята бе преминала, но вятърът издухваше снежни вихрушки, които се изсипваха по ръкавите на палтото му и влизаха във врата му. Отиде до гроба, като напълни обувките си със сняг. Пръстта още беше висока. Въпреки вятъра вени от заклещен сняг минаваха между буците замръзнала земя. Стоя дълго, колкото можа да издържи, докато му протече носът и престана да усеща замръзналите си крака. Когато се върна в стаята си, седна в тъмното до прозореца, както тя бе свикнала да седи, загледана в трафика, който продължаваше движението си по Арлингтън Стрийт. Нямаше съмнение, че някои от колите бяха същите. Автомобилите умират по-бавно от хората.

Премести се от Риц в преустроен блок от кафяв камък на една пряка от болницата. Отсреща в коридора живееха двама пъргави студенти, може би в грях. Горе имаше кривогледо момиче, което той смяташе за проститутка, въпреки че нямаше никакви признаци да приема в стаята си дори приятел.

Прекарваше повечето от свободното си време в болницата, като укрепваше репутацията си на задълбочен и компетентен и осигуряваше избирането си на постоянно място следващата година. Но отказа официално да живее в болницата, защото не искаше да признае пред себе си, че имаше нужда от убежище.

Пролетта го свари уязвим и нищо не забелязващ. Забравяше да си подстриже косата; размишляваше над възможността за задгробен живот и в мъдростта си реши, че отвъд нямаше нищо; обмисляше да се подложи на психоанализа, докато прочете статия от Анна Фройд, че индивидът е недостъпен за анализа, когато скърби и когато е влюбен.

Нападението в Залива на свинете неприятно го извади от летаргията му. За пръв път чу новината от подвижно радио в женското отделение. Съобщението беше оптимистично по отношение на успеха на нахлуването, но беше схематично и даваше твърде малко факти. С изключение на това, че бяха нахлули в Залива на свинете.

Рейф си го спомняше добре — морски курорт, където понякога го бяха водили родителите му, когато беше малък. Всяка сутрин, докато родителите им спяха, те събираха по брега големи купчини морски съкровища, които се вмирисваха до вечерта и малки гладки бели камъчета като вкаменени птичи яйца.

С всяко ново съобщение новините ставаха все по-лоши.

Опита се лично да се свърже с Гилермо в Маями, но не успя и накрая се обади на вуйчо Ернейдо.

— Не е възможно да ти кажа къде е. Някъде там, с другите. Май че става много лошо. Тази проклета страна, която уж ни е приятелска...

Старият мъж не продължи.

— Уведоми ме веднага, щом научиш нещо — поръча Рейф.

След много кратко време стана възможно да се пресъздаде част от ужасната картина и да се отгатне останалата: огромността на поражението, размерите на неподготвеността на нападащата бригада,

старостта на екипировката, липсата на въздушна подкрепа, арогантната неспособност на ЦРУ, очевидните терзания на младия американски президент, липсата на флотата на Съединените щати, когато от нея имаше толкова остра нужда.

Рейф прекарваше много време в опити да си представи какво ли им е било с морето зад гърба, блатата и въоръжената от Съветската армия милиция на Фидел Кастро — навсякъде другаде. Убитите, оскъдните възможности да се помага на ранените.

Крачейки бавно из болницата, той видя някои неща за пръв път.

Кислороден апарат.

Аспирационен апарат.

Леглата, предлагащи топлина и отдых на пациентите в шок.

Фантастичните операционни с оборудването си, лекарския екип.

Господи, ами кръвното депо! Всички членове на фамилията Меомартино бяха от рядка кръвна група.

Никога не бе крил, че е кубинец. Някои хора от щатните и неколцина пациенти му промърмориха съчувствени думи, но повечето избягваха темата. В няколко случая разговорите гузно спираха, когато се присъединяваше към групата.

Внезапно откри, че може да спи нощем. Щом се пъхнеше в леглото, потъваше в дълбокия, безчувствен сън на човек, обхванат от желание да избяга от действителността.

Един ден през май тежкият сребърен часовник с ангели на капака пристигна като бяло перце от вуйчо Ернейдо с препоръчана пратка. Бележката, която го придружаваше, беше кратка, но съдържаеше много съобщения.

„Мой племеннико,

Както знаеш, този семеен часовник е част от наследството на Меомартино. Съхраняван е с чест от тези, които го пазеха за теб. Пази го възможно най-добре и ти. Дано го предадеш на много поколения Меомартино.

Не знаем как точно е умрял брат ти, но от най-големи авторитети разбрахте, че е загинал и че се е проявил добре преди унищожението си. Ще опиташ да науча повече с течение на времето.

Не очаквам да се видим в близко бъдеще. Аз съм стар човек и колкото енергия ми е останала ще се опитам да използвам по най-добрия начин, който знам. Надявам се и вярвам, че медицинската ти кариера върви добре. Загубих надежда да видя своята Куба освободена. Няма достатъчен брой патриоти с мъжка кръв в жилите, които да изтръгнат от Фидел Кастро това, което е тяхно по право.

Твой вуйчо
Ернейдо Песка.“

Остави часовника в бюрото си и тръгна към болницата. Когато се завърна след четирийсет часа и отвори чекмеджето, той го очакваше там. Втренчи се в него, после затвори чекмеджето, облече си палтото и напусна квартирата си. Навън следобедът се опитваше да реши дали бе край на пролетта или начало на лятото, събираха се дъждовни облаци. Вървя дълго по тротоарите на Бостън, квартал след квартал в следобедната горещина.

На Уошингтън Стрийт, усетил глад като внезапна изненада, влезе в едно заведение в сянката на въздушната железница. Бостънският „Хералд Трейвълър“ се намираше през един квартал. Беше хубава кръчма, бар за работещи, пълен с журналисти, които ядяха или пиеха своята вечеря, като някои от вестникарите още носеха квадратни шапки от сгънати осведомители бюлетини, за да предпазват косите си от вестникарското мастило и маслата.

На крайния стол той си поръча телешки котлет. Телевизор над огледалото изригваше към тях новините, последната оценка на катастрофата в Залива на свинете.

Малко от нашествениците са били евакуирани.

Голям процент са били избити.

Фактически всички са попаднали в затвора.

Когато котлетът пристигна, не си направи труд да го разреже.

— Двоен скок.

Изпи го, после втори, след който се почувства по-добре и трети, от който му стана много зле. Трябваше му въздух, остави банкнота на махагоновата стойка и излезе с уморените си крака.

Навън новото нощно небе беше ниско и черно, вятърът приличаше на поредица мокри пешкири, издухани от морета. Търсеше убежище, когато спря едно такси.

— Заведи ме в някой добър бар. И чакай, моля.

Парк Скуеър. Името на заведението беше „Пясъците“. Светлината бе мъждива, но скочът категорично не бе разреден. Когато излезе, таксито беше там — призрачен кон, който галопираше с него, при тиктакането на таксиметъра, към ярките неонов дворци на удоволствието за живите. Пробиваха си път на север, като често спираха. Слизайки пред една кръчма на Чарлс Стрийт, признателен за верността, Рейф тикна банкнота в ръката на шофьора и разбра грешката си, когато таксито бе заминало.

Когато напусна заведението на Чарлс Стрийт, всички предмети бяха размазани, някои бяха по-ярки от други. Вятърът откъм Чарлс Ривър беше бурен и влажен. Дъждът барабанеше и свистеше по тротоара до краката му. Дрехите и косата му го приемаха, докато не можеха да поемат повече и потекоха като останалия свят. Дъждът, твърд и студен, го хапеше по лицето и необяснимо защо от нето му се повдигаше.

Мина покрай Масачузетската очна болница и мокрите очертания на Масачузетската Обща. Не беше сигурен до каква точка влагата вътре в него се бе покачила и се бе срещнала с външната, но неочаквано откри, че от дълбините, дълбоко от вътрешността си плачеше.

За себе си, несъмнено.

За брат си, когото така бе ненавиждал и когото никога вече нямаше да види.

За покойната си майка.

За баща си, когото едва помнеше.

За загубения си вуйчо.

За дните и местата на своето детство.

За скапания свят.

Бе стигнал до осветена ниша пред светло убежище, където направени от човешка ръка фонтани плющяха в дъжда.

— Изчезвай! — каза портиерът на Чарлс Ривър Парк полугласно и заплашително. Той се отстри, за да пропусне да минат две жени,

които миришеха на смачкани рози. Едното от момичетата бе влязло в таксито. Другата се върна и протегна ръка, сякаш за да го пипне.

— Докторе? — попита тя невярващо.

Като си я спомняше отнякъде, той се опита да заговори.

— Докторе — рече тя. — Не си спомням името ви. Срегнахме се в кафенето на Общата болница. Добре ли сте?

Страхливец съм, каза си той, но звук не се чу.

— Елизабет — повика другото момиче от таксито.

— Мога ли да направя нещо? — попита тя.

Сега другото момиче излезе от таксито.

— Вече закъсняхме — заяви то.

— Не плачете — промълви Елизабет. — Моля ви.

— Елизабет — каза другото момиче, — какво мислиш, че правиш? Колко мислиш, че ще чакат онези момчета?

Лиз Букстайн обви ръка около талията му и го поведе по покритата с червен килим с цвѳета на кръв ниша към входа на хотела.

— Кажѳи им, че съжалявам — каза тя, без да се обърне.

Първият път, когато се събуди, при мъждукащата светлина на нощната лампа видя, че тя спи на един стол до леглото, все още в рокля, но с колан, чорапи и обувки на пода и боси крака, пъхнати под нея, сякаш за да ѳи запази от студа. Вторият път сивата светлина на първото разсъмване проникваше в стаята, тя беше будна и го гледаше с онези очи, които той сега си спомни без никакво затруднение, без да се усмихва или да говори нещо — просто го гледаше и, без да иска, той след малко пак заспа. Когато се събуди напълно, яркото слънце на късната утрин струеше през прозореца и тя беше на същия стол, все още в роклята си, главата ѳ ѳе паднала на една страна, странно беззащитна и много хубава в съня си.

Не си спомняше да е бил събличан, но когато се измъкна от леглото беше гол. За негово затруднение бе получил гигантска ерекция и бързо затопурка към банята. Беше много лош пиѳян, мрачно размишляваше той, докато прочистваше тялото си от отровите.

След малко тя почука на вратата.

— Има нова четка за зъби в аптекката.

Той се прокашля.

— Благодаря.

Намери я до самообръсначка — шок за него, докато си каза свирепо, че беше нейна, за да я използва за краката си. Под душа откри, че сапунът е налепен със смачкани рози, но сви рамене и стана непукист. Позволи си да се избърсне и след това едва-едва откряхна вратата, докато довършваше избърсването си.

— Може ли да получа дрехите си?

— Те бяха мръсни. Изпратих ги навън, всичко освен обувките ви. След малко ще ги върнат.

Той омота мократа кърпа около долната си половина и излезе.

— Е, изглеждате по-добре.

— Съжалявам, че заех леглото ви. Снощи, когато ме намерихте...

— Недейте — каза тя.

Той седна на стола и сега тя дойде до него с босите си кряка.

— Не се извинявайте за това, че сте мъж, който може да плаче.

Той си спомни всичко с бърз бяг на паметта и затвори очи. Пръстите ѝ докоснаха главата му, той стана и плътно я прегърна, като усещане нейните пълни топли длани и разперени пръсти на голия си гръб. Знаеше, че тя го усеща през кърпата, но не се отстраняваше.

— Имах намерение само да ви измъкна от дъжда.

— Не мисля така.

— Вече ме познавате толкова добре. Мисия, че вие сте единственият. Търсих толкова много.

— Така ли? — попита той тъжно.

— Вие някъде от Южна Америка ли сте?

— Не, кубинец.

— Защо ли трябва така да се забърквам с малцинствата? — попита тя след малко в гърдите му.

— Вероятно защото вуйчо ви е такова копеле по този въпрос.

— Да, но бъдете мил. Моля, не се превръщайте в злобар. Не бих могла да го понеса — тя вдигна лице и той откри, че трябва да наведе главата си, за да я целуне по устата, която вече бе отпусната и подвижна. Бърникаше зад врата ѝ, за да открие копчетата на смачканата рокля. Когато накрая се предаде и тя пристъпи назад, за да го направи сама, кърпата се плъзна надолу по него, частите от дрехите ѝ падаха една по една, за да се присъединят към нея на синия килим. Откритите ѝ гърди бяха малки, но с години след напълващата фаза,

бяха всъщност малко презрели, с пъпки като връхчета на пръсти. Беше като с чорапи от слънчев загар на малките си, пухкави стъпала и хубави, но мускулести крака — тенисистка? — с пълни бедра като приветствен комитет.

И при все това след малко той откри за свой ужас, че става същото като предната вечер, когато, прегладнял си бе поръчал ядене и разбра, че не може да яде.

— Не се безпокой — каза тя накрая, като внимателно го отблъсна, докато легна на матрака със затворени очи, а когато стана, пружините въздъхнаха.

Тя беше много опитна.

След съвсем малко, когато той отвори очи, лицето ѝ покриваше неговата вселена — много сериозно лице, като на малко момиченце, наведено над задача. Появяваше се блясък на пот там, където се разширяваха ноздрите в тъглчетата на жестокия извит нос; сивите очи бяха много широки, ирисите — диво бляскави, зениците топли и прозрачни, обхващащи всичко; очите се разширяваха, все повече и повече, вкопчиха се в неговите и потънаха в неговия поглед, докато му позволиха да се хлъзне вътре в нейния, дълбоко, дълбоко, с нежност, която бе странна и нова.

Може би, Господи, помисли той мимолетно, това е особен момент да придобиеш религия.

Месеци по-късно, когато за пръв път се почувстваха в състояние да обсъдят тази сутрин с думи — това бе дълго преди тя отново да стане неспокойна и той да започне да чувства, че любовта ѝ се изплъзва като пясък между пръстите му — тя му каза, че е била засрамена от опитността си, тъжна, че не е могла да му предложи дара на своята невинност.

— Кой може? — бе запитал той.

Сега стенещият шум на вкарания в тръбите въздух стана глухо подсвирване. Отвратен, Меомартино изостави всички опити да се концентрира върху писмената си работа и отдръпна стола си от бюрото.

На вратата се появи Пеги Уелд със зачервени очи и лице, измито от грима. Трябва да ѝ се е свършил, каза си той.

— Кога искате да ми вземете бъбрека?

— Не знам точно. Има много предварителни процедури. Изследвания и прочее.

— Искате ли да дойда в болницата?

— Евентуално, но не сега. Ще ви уведомим кога.

Тя кимна.

— По-добре забравете какво ви казах за намирането ми в хотела. Ще остана в Лексингтън при зет си и децата.

Тя е безкрайно по-привлекателна с изчистено лице, помисли си Меомартино.

— Ще задвижим нещата — каза той.

ГЛАВА ШЕСТА

СПЪРДЖЪН РОБИНСЪН

Спър съществуваше точно в центъра на добре познат пустинен остров и го местеше със себе си, където и да отидеше. Някои от пациентите изглеждаха благодарни за помощта му, но знаеше, че други не могат да откъснат очи от пурпура на ръцете му на фона на тяхната бледа кожа. Една много стара полякия три пъти отмести пръстите му от сбръчкания си корем, преди да му позволи да го натисне.

— Доктор ли сте?

— Да, мадам.

— Истински доктор? Ходил в институт и така нататък?

— Да.

— Ами... Не знам...

С пациентите — негри повечето пъти му бе по-лесно, но невинаги, някои от тях автоматично го оценяваха като подлизурко. Ако аз съм тук в леглото беден като негър, пълен съм с болка и разни хора ме бодат и нараняват непрекъснато, какво правиш ти в тази бяла униформа, като си живееш живота?

Никога не се чувстваш напълно непринудено като негър — професионалист, заобиколен от бели — така например, както ориенталците от щата смятаха за напълно естествено пълното приемане. Един ден в операционната видя д-р Чин и д-р Ли, които чакаха да асистират на д-р Кендър, докато намъкваше престилката си. Алис Такаява, една от анестезиращите сестри — американка от японски произход, тъкмо бе привлякла стол близо до главата на пациента и бе седнала. Лицето на д-р Чин стана любезно, когато разтваряше ръкавиците на д-р Тайлър.

— Сър, вие сте близък както със синия, така и с червения екип.

Д-р Кендър изчака.

— Запознайте се с Жълтия екип.

Това предизвика бурен смях, повтаряше се по цялата болница и послужи да направи китайските лекари дори по-популярни, отколкото бяха преди. Спър никога не би могъл да каже такова нещо в трезво

състояние на по-висш бял за своя цвят. Като се изключи приятелството му с Адам Силвърстоун, тези първи няколко седмици той никога всъщност не знаеше, къде точно стоеше сред останалия персонал.

Когато веднъж просто се мъкнеше сам в три часа сутринта, за да изпие едно кафе, видя Лу Холц и Рон Преминджър да спират трети стажант на име Джек Мойлан наскред пътя. Зашепнаха си с често клатене на раменете и множество прикрити погледи към стаята за спешни случаи. Мойлан първо направи гримаса като от лоша миризма, но след това се ухили и тръгна към спешното.

Холц и Преминджър продължиха по коридора, широко усмихнати и двамата му казаха „Здравей“. Холц сякаш се канеше да спре и да каже още нещо, но Преминджър го дръпна за ръкава и те не се спряха.

Спърджън имаше още десетина минути. Той бавно и спокойно се отправи към спешното.

Чернокожо момче — може би на шестнайсет години — седеше само на дървена пейка в зле осветения коридор. То погледна към Спърджън.

— Вие специалист ли сте?

— Не. Само стажант.

— Колко лекари им трябват? Надявам се, че тя ще се оправи.

— Сигурен съм, че добре ще се погрижат за нея — каза той внимателно. — Аз слязох само за кафе. Ти искаш ли?

Момчето поклати тава.

Спър пусна петнайсет цента в машината, измъкна пълната чаша и седна на пейката до момчето.

— Злополука ли?

— Не... Ммм, то е лично. Обясних го на доктора вътре.

— О — Спърджън кимна. Бавно отпиваше от кафето си. Някой бе забравил един „Дейли Рекърд“ на пейката. Таблоидът беше само леко смачкан от налягането на задник, той го взе и зачете бейзболните истории.

Джек Мойлан излезе от спешното през две врати от мястото, където седяха. На Спърджън му се стори, че го чу да се смее надолу по коридора. Беше сигурен, че го видя да клати глава.

— Виж какво, не забравяй, че съм лекар — каза Спърджън. — Ако ми разкажеш какво е станало, моме би ще мога да ти помогна.

— Много ли цветнокожи лекари има тук?

— Не.

— Ние, тъъ, се натискахме в колата, разбирате ли? — започна момчето, като реши да му се довери.

— Аха.

— Влязох вътре. Разбирате ли какво искам да кажа?

Спърджън кимна.

— На нея ѝ беше за пръв път. Но не и на мен. Това, тъъ, нещото, излезе от мен и остана в нея.

Спърджън отново кимна и сръбна кафе, като не откъсваше очи от чашата.

Започна да обяснява за промивките, но момчето го спря.

— Не ме разбирате. Чета всичко по въпроса. Но не успяхме изобщо да го извадим от нея. Тя стана, ау, истерична. Не можехме да отидем нито при моя брат, нито при нейната майка. Щяха да ни убият. Така че я докарах право тук. Докторът вътре вика специалисти вече цял час.

Спърджън изпи последната глътка и внимателно постави чашката на вестника. Стана и влезе в спешното.

Те бяха в отделението за прегледи със спуснати завеси. Момичето беше със затворени очи. Лицето ѝ, обърнато към стената, приличаше на стиснат кафяв юмрук. Беше на масата като за операция на пикочния мехур, краката ѝ бяха в стрemenата. Потър, втрeнчен през огледалото и лупата на отоларинголог, с едното око покрито, използваше тъничко джобно фенерче като показалка и изнасяше заучена лекция на стажант, който стоеше зад главата на момичето. Стажантът беше от анестезиологията. Спърджън не знаеше името му. Той се гърчеше от сдържан смях.

Потър изглеждаше изплашен, когато завесите се дръпнаха, но щом позна Робинсън се ухили.

— А, д-р Робинсън, радвам се, че имате време за консултация. Д-р Мойлан ли ви изпрати?

Спърджън взе форцепс и без да погледне някого от другите двама намери и извади заседналия предмет и го пусна в кошчето за боклук.

— Приятелят ти те чака да те заведе вкъщи — каза той.

И излезе много бързо.

Стажантът от анестезиологията беше престанал да се смее. Потър просто стоеше и го гледаше през глупавото кръгло огледало на челото си.

— Беше безопасно, Робинсън. Само майтап.

— Гадна отрепка.

Изчака малко за усложнения, но такива, разбира се, не последваха. Той излезе от спешното и се върна в отделението, само леко разтреперан.

Ако трябваше да си създава враг сред персонала, би си избрал точно Потър — ненадминатия мърляч. Определен да покаже на един стажант как да изреже варикозна вена на крака, д-р Лу Чин му разказал и обяснил цялата процедура. Когато го повикали в съседната операционна да помогне при спряло сърце, Потър продължил сам, като изрязал феморалната артерия вместо вената. Д-р Чин, толкова разгневен, че едва можел да говори, опитал да поправи увреждането като замени жизнената артерия с найлонова тръбичка. Но се превърнало в касапница: присаждането на тръбичка не успяло и жената, която влязла в операционната за проста процедура, се върнала в отделението с отрязан крак. Д-р Лонгууд бе говорил остро за случая при обсъждане на седмичните усложнения. Но след по-малко от седмица Потър, изпълняващ най-елементарна операция от херния, бе завързал и семенния канал заедно с херниалната торбичка. Кръвоснабдяването в участъка било напълно нарушено и след дни човекът непоправимо загубил функцията на единия си тестис. Този път Стареца разгледа случая по-кисело, напомняйки на персонала, че медицината още не е получила достъп до склад за резервни части.

Спърджън съжаляваше Потър, но арогантната глупост на доктора направи продължителната симпатия невъзможна и сега бе доволен от презрително мълчание на Потър, когато се срещаха по коридорите. Инцидентът в спешното имаше обратен ефект върху Джек Мойлан, който се опитваше да се държи извънредно приятелски — подмазване, което презираше.

В тази история бяха замесени само малък брой хора и повечето от колегите му се отнасяха към него както и преди. Той и Силвърстоун бяха премахнали расовата сегрегация на шестия етаж. Иначе той живееше самотен на своя остров, като в редки случаи даже предпочиташе самотата.

В средата на септември се случеха няколко прохладни дни, последвани от период на тежка горещина, но по въздуха, който всяка сутрин нахлуваше през отворения прозорец — странна смес от морски озон и градска воня — той разбираше, че дори циганското лято няма да трае дълго. През следващия си свободен ден — неделя — смъкна одеялото от леглото, взе банския си костюм и тръгна със стария микробус — фолксваген към плажа Ревийър, който беше по-приятен от Кони, разбира се, ала далеч не така приятен като Джоунс. Беше почти пуст, когато се оказа там в десет и половина, но след обяда, който за него бе хотдог и минерална вода, хората заприиха.

Спърджън си взе одеялото и реши да проучи наоколо, като мъчително вървеше покрай водата, докато напусна общинския плаж. Съоръженията тук бяха все още обществени, но не ги поддържаха. Пясъкът беше пепеляво сив и разпилян, вместо да е отрупан, бял и дълбок и имаше широки пространства с изпотрошени камъни. Но хората бяха много по-малко. В непосредствена близост четирима атлети с аполонови тела демонстрираха пози, пълни с его и мускули. Дебел мъж с бледен корем лежеше на пясъка като гъба, лицето му бе покрито с кърпа. Две деца тичаха, подскачаха като танцьори покрай пенестите гребени на вълните и скимтяха като животинчета. И негърско момиче лежеше простряно на слънцето.

Той мина покрай момичето, за да има повече време да я разгледа, след това заобиколи и се върна на едно място на около три метра от това, на което тя лежеше по гръб със затворени очи. Навсякъде имаше хубави участъци с пясък, а там, където опъна одеялото си, бяха камъни. Те се забиха в плътта му, когато седна.

Беше по-светла от него — нещо като шоколад в сравнение с неговото виолетово-черно. Носеше цял плетен бански костюм, бял, замислен да бъде скромнен, но обречен на провал поради фигурата на момичето. Косата ѝ бе черна, дребно къдрава и подстригана толкова късо, че обхващаше фината ѝ глава като мъхеста шапка. Тя беше нещо, което никое бяло момиче не би могло някога да се надява да бъде.

След известно време на тримата атлети им омръзна да си показват мускулите и се хвърлиха в Атлантика. Четвъртият, който сякаш беше син на Джони Вайсмюлер от Айседора Дънкан, припикаше

надменно по разочарования терен и клекна до одеялото на дамата. О, той беше само мускули, явно до върха на главата: говореше за времето, за приливите и отливите, щедро ѝ предложи да ѝ купи кока-кола. Накрая, като се призна за победен, мрачно се оттегли, за да направи бицепса си като цица след раждане.

Спърджън висеше отзад, доволен от ролята си на наблюдател, предупреден, че това не е жена за случайно запознанство.

След неопределено време тя намъкна плувната си шапка, стана и влезе в морето. Клинично трениран, той с интерес забеляза, че му причинява физическа болка да я гледа.

Стана от одеялото и направи дългото пътешествие обратно до синия микробус. Вървеше бързо, но се заставяше да не тича. Китарата бе там, където я бе оставил — на пода под втората седалка. Занесе я до одеялото, като болезнено си изгори краката на напечените камъни. Беше сигурен, че когато се върне, тя ще си е отишла завинаги, но момичето седеше на одеялото си, след като явно дълго бе плувала и въпреки шапката бе намокрила косата си. Сега бе свалила шапката и седеше облегната назад, опряна на лактите си. От време на време разтърсваше глава, за да си изсуши косата на слънцето.

Той седна и започна да подръпва струните. На купони и когато го наемаха бе свирил виртуозно в безброй случаи, като се бе опитал да го прави и с едно момиче, използвайки само ноти, без думи. Понякога се получаваеше, понякога изгърмяваше. Предполагаше, че по-често когато се получаваеше, се включваше всичко — очи, димни сигнали, пееща телеграма или превит и размахан пръст. Въпреки всичко, човек използва всякакви оръжия. Китарата ѝ говореше стеснително, с откровена, смела неискреност.

*„Искам да ти бъда приятел, безименна мис.
Искам да ти бъда като брат.
Вярвай ми.“*

Момичето бе вперило поглед в морето.

„Искам да говоря с теб за софизмите на Шопенхауер.

Искам да споря с теб за най-добрите произведения на киноизкуството.

Искам да гледам с теб телевизия в дъждовен следобед и да ти дам половината от своите сладки от овесено брашно.“

Тя хвърли бърз поглед, явно озадачена.

„Искам да се кискам на твоите каламбури, колкото и да са патетични.

Искам да се смея весело на всичките ти шеги, дори когато не ги разбирам.“

Пръстите му летяха, като произвеждаха каскади и звън на радостен кратък смях, и тя обърна глава... и... а, тя се усмихна!

„Искам да целуна тази развеселена африканска уста.“

Вярна, предателска китара.

„Ти си черен цвят, който аз единствен открих на този чудесен мръсносив плаж.“

Музиката вече едва ли беше безполова. Тя й шепнеше, галеше я. Усмивката избледня. Сега тя обърна лице настрана от очите му.

„Трябва да заровя лице в кръглото кафяво на твоя корем.

*Мечтая да танцувам гол с теб, с твоето дупе в
дланта на моята ръка.“*

Момичето стана. Като взе одеялото си, без да го сгъва, тя си отиде от плажа, забързана, но без да е в състояние да промени или развали великолепната си походка.

Проклетата похотлива китара.

Той престана да свири и едва сега видя гората от грозни колене. Четирите атлета, дебелият мъж, двете деца и няколко непознати стояха до одеялото му онемели.

— Уууух — прошепна Спърджън, зяпнал след нея.

Трийсет и шестте часа, които последваха, не бяха хубави. Тази вечер подготви четирима пациенти за операция — работа, която ненавиждаше. Да бръснеш хорските кореми или задници с неочаквани брадавици, които трябва да се заобикалят или неподозирани дефекти, които порязваш и присмиващи ти се малки торбички с косъмчета, които избягват и най-острия бръснач, съвсем не беше като да бръснеш собственото си познато, макар и грозничко лице. Той предано асистира на Силвърстоун при една операция на апендикс в понеделник сутринта и за награда му бе позволено да впримчи и изреже една дяволска серия възпалени сливици.

Дежурството му свърши във вторник в осем и в десет и половина беше на плажа. Сутринта бе облачна и ветровита и имаше твърде малко хора, когато пристигна там. Гледаше чайките и научи много за фината аеродинамика. Около единайсет и половина слънцето проби през облаците и вече не беше толкова студено, когато се върна от обяд, започнаха да пристигат хора, но остана ветровито и от момичето нямаше следа.

Прекара ранния следобед в прескачане на крака и търсене на едни чувствени кафяви. Но не намери нужния чифт, така че упражни своя кроул и странично плуване, дремеше, като периодично сепнато се събуждаше, сядаше и втренчено оглеждаше плажа. Накрая намери шестгодишната Соня Коен и двамата построиха Йерусалим от пясък

— междурелигиозен проект, който бе разрушен от едра римска вълна в четири часа и седем минути. Момиченцето седна до водата и заплака.

Отиде си от плажа в последния възможен момент, като се върна в болницата толкова късно, че му остана време само за бърз душ и се яви на доклад в отделението с пясък от лопатката на Соня, който още стържеше по тавата му.

Смяната в отделението беше тъпа, но по-лесна за понасяне. По това време той вече бе приел факта, че никога повече няма да види момичето и се беше самоубедил, че не би могла да е чак толкова поразителна, колкото я бе запомнил. В четвъртък вечерта този кретен Потър си само постави диагноза вирусно заболяване, което вероятно означаваше, че имаше нещо друго и си предписа режим на легло. Адам преразпредели списъка на дежурствата и в резултат Спърджън изкара четири часа в спешното.

Когато влезе там, видя седналия отегчено на една пейка Майерсън да чете вестник.

— Какво трябва да знам, Майш?

— Твърде малко, докторе — каза шофьорът на линейка. — Само не забравяй, че ако дойде човек, който сякаш се кани да си ходи, бързо го прати в някое отделение. Неписано правило.

— Защо?

— В пиковите часове тази бърлога е претъпкана. Понякога пациентите трябва да чакат дълго. Много дълго. Наоколо пълзят слухове, че някой е умрял в спешното и първото, което ще си помислят повечето хора, е, че всеки може да умре на това проклето място, преди да се погрижи някой за него.

Това го накара да се стегне за усилена работа, но бяха четири спокойни часа, съвсем не като безумната дейност, която бе очаквал. Прочете три пъти единствената бележка на дъската за обявления.

„КЪМ:

Целия персонал професионалисти

ОТ: Екануела Бродски, дипломирана сестра,
бакалавър, главен фармацевт

ПРЕДМЕТ: Изчезнали кочани с рецепти

На вниманието на фармакологията пристигнаха съобщения за известен брой изчезнали кочани с рецепти от няколко клиники през последните две седмици. Тази седмица известно количество барбитурати и амфетамини също са описани като липсващи. Поради засилващия се проблем на наркоманията отделът по фармакология предлага нито кочани с рецепти, нито лекарства да се оставят на места, откъдето биха могли да попаднат в безотговорни ръце.“

Рано вечерта Майш докара жена — алкохоличка, която му каза неубедително, че с онеправданото ѝ тяло беше станало маса контузии, защото паднала по стълбите. Разбра, че някой — съпруг, любовник? — я е бил. На рентгеновите снимки нямаше нищо, но той почака да слезе някой от лекарите преди да я пусне, следвайки болничното правило че само старшите лекари издават крайните разпореждания при злополуки. Адам имаше свободна вечер и работеше в Уудбъро. Меомартинo най-после пристигна и изпрати жената да си иде и да прави топли бани. Точно това щеше да направи и той още преди двайсет минути, помисли си Спърджън, като се присмиваше на болничните правила.

Цветнокожа двойка пристигна малко след десет часа с четиригодишното си дете, което ревеше и от разкъсаната му длан капеше кръв. Той постави половин дузина шевове, след като отстрани стъклените парченца. Момченцето паднало някак от мивката в банята, когато държало в ръката си шише с лекарство.

— Какво имаше в шишето?

Жената примигна.

— Някакъв стар боклук. Забравих. Беше червеникаво. Имах го от много, много отдавна.

— Имате късмет. Могъл е да изпие съдържанието. Досега можеше и да е умрял.

Те заклатиха глави, като че ли отрязани от него с езикова бариера.

Единственото, което можеше да направи, бе да им даде малко шишенце с ипепакуана и да се надява, че ако момченцето някога

погълне нещо отровно, но неразяждащо, ще се сетят да му дадат незабавно от нея, за да може да повърне, докато чакат лекар.

Ако го повикат, помисли си той.

Малко след полунощ полицейска патрулна кола докара мисис Терез Донъли, изплашена, но разярена.

— Имам гатанка за вас. Какво става с ирландец, когато го направите ченге?

— Предавам се — отговори той.

— Англичанин.

Полицаят до нея пазеше грижливо с безизразно лице.

Мисис Донъли беше на седемдесет и една. Колата ѝ със сила бе налетяла на дърво. В резултат си бе ударила главата, но настояваше, че нищо ѝ няма. Това е едва третата ѝ злополука за повече от трийсет и осем години внимателно шофиране, натъртваше тя.

— При това другите две много скръбни, без да съм виновна за нито една от тях. Мъжете показват истинската си природа, глупавите му магарета, когато ги поставиш зад волана — тя излъчваше, заедно с възмущението си, слаб дъх на бутилиран спирт.

— И аз имам една гатанка за вас — заяви той, като измъкна отнякъде един ред, който несъмнено бе прочел преди години в отдавна изпепелена комична книга. — Ако Ирландия потъне, какво ще изплува?

И полицаят, и старата дама се съсредоточиха, но не казаха нищо.

— Корк — отговори той.

Тя изпищя от удоволствие.

— Коя е най-голямата част на един кон?

Над главата ѝ той и полицаят си размениха усмивки като тайно братско ръкостискане.

— Не, мръсници такива. Отговорът е главната.

Старческо изкуфяване — питаше се той. Тя бе достатъчно будна, за да бъде язвителна и да протестира по време на прегледа, който не показва нищо особено.

Поръча снимки на черепа и гледаше мокрите плаки, когато пристигна синът ѝ. Артър Донъли беше пълнолик и видимо разтревожен.

— Добре ли е тя?

Снимките не показваха никакво черепно счупване.

— Като че ли е добре. Но на нейната възраст мисля, че е неразумно да ѝ се позволява да кара кола.

— Знам, знам. Това е една от най-големите ѝ радости. Откакто баща ми се помина, единственото нещо, което ѝ доставя удоволствие, е да навестява с кола приятелките си. Играят бридж за трима, може би пийват по чашка.

Или две, помисли си Спърджън.

— Изглежда добре — каза той. — Но като се има предвид фактът, че е на седемдесет и една година, може би ще я задържим тук през нощта под наблюдение.

При това предложение мисис Донъли направи каменна физиономия.

— Какво е това глупак? — попита тя.

— Предавам се — отвърна той безпомощно.

— Някой, който не може да разбере, че след всичко, което преживях, искам да спя в собственото си легло.

— Вижте какво, ние познаваме тази болница — рече синът ѝ. — Брат ми Вини... познавате ли го, Винсънт К. Донъли, щатският представител?

— Не — отговори Спърджън.

Донъли изглеждаше раздразнен.

— Нищо, той е член на управителния съвет на болницата и знам, че ще поиска да си я вземем вкъщи.

— Тук можем да положим за майка ви всички възможни грижи, мистър Донъли — настоя Спърджън.

— Зарежете това. Познаваме мястото. Не е алея с рози. Вие, хора, имате достатъчно хуманност в ръцете си и без да се безпокоите за нашата стара дама. Бъдете добро момче и ми позволете да я заведа вкъщи на собствения ѝ матрак. Ще повикаме д-р Франсис Делахант, който я познава от трийсет години. Даже ще наемем сестри, които да идват вкъщи. Толкова дълго, колкото поискате.

Той се обади на Меомартино, който го слушаше нетърпеливо, докато излагаше резултатите от прегледа.

— Между другото следя спиране на сърцето — каза Меомартино. — При това трябва поне малко да поспя тази нощ. Наистина ли имате нужда от мен долу?

Това беше негласен вот на доверие в най-добрия случай, но Спърджън се хвана за него.

— Мога да се справя — отговори той. Освободи старата жена от болницата и започна да се чувства като лекар.

Останалата част от нощта бе спокойна. Направи сам своите специални късни визитации, предписа известно лечение, смени няколко превръзки, каза лека нощ на призрачното старо здание и дори успя да си почине три часа без прекъсване преди настъпването на сутринта. След това, като свърши смяната му, се пхна в леглото си и спа до обяд.

По пътя към болничната столова за персонала промени намерението си почти на половин крачка и без да си прави труда да се качва горе за тоалетните си принадлежности излезе от болницата и подкара към плажа Ревийър.

Соня Коен не се виждаше никъде, но момичето лежеше на мястото, където я бе видял за пръв път и гледаше как той се приближава към нея с пясък в кафявите си велурени обувки.

Стори му се, че видя нещо — кратък проблясък на непредпазлива радост? — преди тя да го погледне, сякаш никога не го е виждала.

— Мога ли да седна при вас?

— Не — беше отговорът.

Той се затътри със своите пълни с пясък обувки към недалечния камънак — мястото на мълчаливите обожатели, — където бе постлал одеялото си първия ден. Камъните изгориха кожата му през тъканта на памучния панталон, когато седна.

Той просто остана там, без да вдигне очи от нея. Слънцето беше много горещо.

Момичето се опита да се държи сякаш беше само на плажа, от време на време се раздвижваше с безцелна грация, за да влезе във водата, плуваше с удоволствие, което изглеждаше неповлияно и истинско, след това излизаше от водата и сядаше отново на старото одеяло на Американския флот в златната горещина.

Беше от онези дни на ранната есен, които понякога идваха в Ню Ингленд направо от тропиците. Той седеше под убийственото слънце и

усещаше как соковете изтичат от порите му, докато намокриха ситно къдравата му късо подстригана коса, затъркаляха се по бузите му на капки като дъжд и накараха дрехите му да залепнат за тялото.

Пропусна обяда. Към три часа почувства главата си куха и лека — безтегловна сгурия, останала под лъчите на силното изгарящо слънце. Очите му смъдяха от собствената му сол. Държеше ги постоянно отворени и видя три момичета, които вървяха в грациозен унисон като добър съвременен балет. Периодично разnogледство, си каза той, като мислеше колко чудесно ефикасни са обикновено очните мускули.

Малко след три и половина тя се предаде и отлетя, както бе направила и предишния път. Този път, обаче, той я последва.

Чакаше я пред душовете, когато излезе, облечена в жълта памучна рокля и с одеялото и банските ѝ принадлежности в ръка. Спърджън тръгна да я посрещне.

— Вижте... — започна той.

Видя, че е изплашена.

— Моля ви — продължи Спърджън, — не съм перверзен тип, нито сводник или нещо подобно. Казвам се Спърджън Робинсън. Аз съм порядъчен, изключително порядъчен — дори до глупост, но не смея да поема риска да не ви срещна отново. Наоколо няма никой, който би могъл да ни запознае.

Тя си тръгна.

— Ще бъдете ли тук утре? — попита той, като я последва.

Момичето не отговори.

— Поне ми кажете името си.

— Не съм това, което търсите — каза тя. Спря, погледна го прямо и той хареса твърдото презрение в очите ѝ. — Искате едно малко, вълнуващо разнообразяване на отегчителния ден на плажа. Не мога да ви предоставя никакви вълнения, господине. Защо не опитате някъде другаде?

Следващият път, когато тя се огледа, беше като стигна до стълбите към Въздушната железница.

— Само ми кажете името си. Моля ви — рече тихо той.

— Дороти Уилямс.

Да остане и да гледа нагоре, докато тя изкачваше стръмните стълби, едва ли беше почтено, но не можеше да откъсне очи, докато тя

не пусна жетона си в турникета горе и не изчезна през летящата врата.

Много скоро влак като разтърсващ земята дракон закри светлината и когато се махна, същото направи и той.

Слънцето блестеше, но горещината си бе отишла — несъмнено завинаги. Всеки ден носеше за всеки случай банските си гащета, и някак си не бе изненадан, че я намери там, когато пристигна. Стеснително се поздравиха един друг й тя не възрази, когато той опъна одеялото си до нейното, където пясъкът бе по-мек.

Заговориха.

— Изгледах си очите цяла седмица.

— Бях на училище. Вчера беше първият ми свободен ден.

— Студентка ли сте?

— Учителка. В училище по изкуства, седми и осми клас. Вие музикант ли сте?

Той кимна, разбирайки, че това не е лъжа, а не искаше още да навлиза в останалото в желанието си да научи всичко за нея.

— Рисувате ли, или ваите камък, или правите неща от глина?

Тя кимна.

— Кое от трите? Искам да кажа — каква е тясната ви специалност?

— Сносна съм във всичко, добра — в нищо. Затова преподавам. Ако имах истински талант... ако можех да работя така, както свирите вие — бих искала да се занимавам с това непрекъснато.

Той се усмихна и поклати глава.

— Това е аматорско мислене. Направете го или умрете за творчеството, всички вие ужасно талантлив хора, докато ние, нещастните останали, спокойничко ще ви наблюдаваме.

— Нямате право да ме наричате лицемерка — рече тя.

Дори неудоволствието й му хареса.

— Не правя това. Но първото ми впечатление е, че сте момиче, което не обича да рискува.

— Нещо като момиче — лелка.

— Не, по дяволите. Не съм казал такова нещо.

— Но аз съм нещо като стара мома.

— Колко стара?

— Двайсет и четири през миналия ноември.

Това го изненада. Беше само с година по-млада от него.

— И си въобразявате, че сте прекалено повехнала за брак?

— О, това няма нищо общо с омъжването. Говоря за ограничения в манталитета. Ставам много консервативна.

— Едно цветнокожо дете няма право да бъде консервативно.

— Силно ли усещате нещата, политически?

— Дороти, аз съм черен — отговори Спърджън. За пръв път я бе нарекъл по име. Изглежда ѝ стана приятно — или от това, или от отговора му.

Той започна да строи пясъчни замъци, момичето коленичи и се залови да копае дупка в плажа, за да могат да вземат влажен пясък от дъното, след това и тя заработи с част от мокрия материал, като моделираше лице с очи върху чертите му и нейните дълги нежни пръсти галеха пясъка по начин, от който костите му ставаха на пихтия. Беше права за таланта си, помисли си той, като гледаше лицето, на което тя не може да придаде голямо сходство с неговото.

Накрая, както бяха изцапани с пясък, тя скочи без предупреждение и затича към водата. Той я последва през острия бриз и откри с облекчение, че водата го обгръща като топла коприна в сравнение с по-студения въздух. Момичето се насочи право навън и Спър храбро запляска във водата, за да може да остане до нея. Точно преди да излезе, тя се обърна и двамата започнаха да порят водата — телата им бяха близо, но не се докосваха.

— Вие плувате страхотно — каза той задъхано, с болка в гърдите.

— Живеем до езеро. Дълго прекарвам във водата.

— А аз се научих да плувам чак когато станах на шестнайсет години, на Ривиерата — видя, че тя помисли това за шега. — Не е честно.

— Какво сте правили там?

— Не познавам баща си. Бил е морски търговец, на нефтени танкери. Майка ми се омъжи повторно, когато бях на дванайсет години за прекрасен човек. Чичо ми Калвин. Когато питах за истинския си баща, ми казваха само, че е мъртъв. Тогава през лятото, когато бях на шестнайсет години, реших да опитам да видя света така, както го е виждал той. Сега изглежда малко глупаво, но мисля, че някак си смятах, че може би ще успея да го намеря. Или поне да го разбера.

Тя пореше водата с много малко движения, белия бански бе потопен, гладките ѝ кафяви рамене — над повърхността, прелестни.

— Не изглежда глупаво — каза тя. На горната ѝ устна, над пълната розова уста се появи едва доловим бял пращец, след като морската вода изсъхна от слънцето. Би предпочел да го премахне с езика си, но протегна мокър палец и нежно го прекара над устната ѝ.

— Сол — обясни той, когато тя се дръпна назад. — Е, не можах да си намеря работа на танкер, което беше всъщност късмет. Но им казах, че съм на осемнайсет и ме взеха на „Ил дьо Франс“ като пианист. Първата нощ в Хавър имаше гъста мъгла и просто се мотаех по улиците, гледах и казвах „не“ на проститутките, опитвах се да си въобразя, че съм по-голям и по-як и че имам жена и бебе, които ме чакат в Щатите, но, разбира се, нищо не излизаше. Не успях да си представя какво му е било всъщност на баща ми.

— Господи. Това е най-тъжното нещо, което някога съм чувала.

Той реши да се възползва от нейната тъга, приближи се като непохватен ухажващ морски лъв, за да достигне устата ѝ със своята. Тя започна да се отдалечава, но после, като промени намеренията си, постави ръце на раменете му и за кратък миг нежно положи устни върху неговите — целувка с вкус на море без страст, но с много нежност.

— Мога да си спомня неща, много по-тъжни от това — рече той и отново се протегна към нея. Тя му показва хубавите си зъби, допря двете си стъпала до гърдите му и се отблъсна от него — не беше истински ритник, но достатъчно силен, за да го потопи и да го накара да се задави с вода. Когато спря да кашля, и двамата се съгласиха, че е време да излязат на брега.

Заплуваха и всичко беше треперене и настръхнала кожа. Спър предложи да я разтрие с кърпата, за да я стопли, ала тя отказа. Затича по брега, за да се стопли и той бързо разбра, че му е по-хубаво дори отколкото да я следва, когато върви. Прекалено скоро това свърши, те се върнаха на одеялото, тя отвори нещо, което той помисли за чанта с плетка, и раздели с него много хубав обяд.

— Но още не сте ми обяснили как се научихте да плувате — каза тя.

— О — той преглътна салатата от кактус върху ръж. — Обикалях с кораба цяло лято — от Манхатън през Саутхемптън до Хавър, с два

дни престой и после обратно по същия път. Параходът беше от класа и спестих пари, но виждах само вода. Прекалено се боях дори да взема нощен параход до Париж. И тогава, някъде по това време на годината, параходът пристана в Хавър за едноседмичен ремонт. Там срещнах един помощник-касиер, мъж на име Дюсо. Жена му имаше бебешки бутик в Кан и той ми предложи да ме закара, ако го сменям в шофирането на пежото. Пътуването отне трийсет часа. Докато той беше при жена си, аз всеки ден седях на плажа и зяпах бикините. Банда френски хлапета — джазменчета почти ме осинови. Едно малко момиченце за три дни ме научи да плувам.

— Правехте ли любов с нея? — попита тя след малко.

— Беше бяла. Твърде живо си спомнях Амстердам Авеню. По онова време по-скоро бих се оставил да ми прережат гърлото.

— А сега?

— Сега? — От години малкото френско момиче беше главна фигура в неговите сексуални и светски фантазии. Той непрекъснато се бе питал какво би станало, ако бе останал там, бе я опознал истински, бе я ухажвал, бе се оженил за нея, бе станал европейец. Понякога загубената мечта го правеше безчувствен от копнеж и съжаление. В повечето случаи, обаче, решаваше, че резултатът би бил опустошителен. Прелестното малко момиче вероятно ще е порасло в опърничава жена, хората след време ще са загубили своята слепота за цветовете, змията ще е проправила своя път към рая.

— Вижте... Мисля, че задавате твърде много въпроси — каза той.

Покани я да вечеря с него, но тя отказа.

— Родителите ми ще ме чакат.

— Ще ви закарам вкъщи.

— Много е далече — отговори тя, но той настоя. Момичето се засмя, като видя микробуса.

— Не сте музикант. Вие сте нещо като доставчик.

— Шеф на група е наистина нещо като доставчик. Возите басист, два-три духови, солист и тип, който мъкне цял комплект барабани.

Тя мълчеше.

— Какво има?

— Нищо — рече тя.

— Държете се като изплашена.

— Откъде да знам кой сте? — избухна момичето. — Мъж, на когото позволих да ме вземе от един обществен плаж. Може да сте сваляч, може да сте нещо много по-лошо.

Смехът му се разнесе наоколо.

— Аз съм пристанищен скитник. Ще ви отведа на пуст остров и ще сплитам червен жасмин в косите ви.

Той едва не й каза за медицинските си занимания, но се забавляваше много и веселостта му бе достатъчно спонтанна, за да я успокои. Настроението й се промени и тя стана словоохотлива, почти весела. Той беше пощурял просто от факта, че беше с нея и преди да се усети, фолксвагенът затрополи, оставяйки масачузетската магистрала, към място, наречено Нейтик. Къщата бе само на две-три минути от платената магистрала — мъчително спретнато бунгало от остарели дъски в едно иначе бяло обкръжение. Майката беше тънка и суха, с остри черти, които наемкваха за отдавна забравено изнасилване от бял. Бащата беше кафяв и спокоен мъж и имаше вид на човек, който прекарва свободните си часове в подстригване на ливада, събиране на сено и хвърляне на тревожни погледи за сравнение със съседните анголсаксонски и семитски ливади и храсти.

Родителите неуверено стиснаха ръката му, но бяха много радостни, че момичето е довело някого вкъщи. Имаше дете — тригодишно, на име Марион, с къдрава черна коса и кожа като кафе с какао. Той откри, че неволно мести поглед от едно лице на друго, като отбелязва повтарящите се черти.

Нейно дете, каза си той.

Мисис Уилямс имаше фино настроена естествена възприемчивост.

— Наричаме я Мидж — каза тя. — Защото е толкова мъничка, нали виждате. Дъщеря на по-малката ми, Джанет.

Те го изведоха навън, за да седнат в беседката зад къщата — сенчесто място, благоуханно от грозде, но гъмжащо от комари. Когато Спърджън се плесна, мистър Уилямс наля бира, в правенето на която сам бе участвал.

— Качествен контрол. Пробване на продукта, по време на производствения процес. Провеждам химични и бактериологични проверки на всяка партия по време на ферментацията.

Започнал в пивоварната като метач, след това работил шест години като разпространител, доверяваше той, докато жена му и дъщеря му пазеха мълчание с търпение, което явно бе резултат на дълга практика. Трябвало да премине през редица тестове, за да спечели длъжността. И накрая гвоздеят:

— Пред трима бели!

— Чудесно — рече Спърджън.

— Образованието е това, което е чудесно — заяви мистър Уилямс. — Затова ми е приятно да виждам, че Дороти е учителка и прави каквото може за младите хора — той наклони глава. — Какво можеш да правиш ти, сине?

Той и момичето отговориха едновременно.

— Той е музикант.

— Аз съм лекар.

Родителите й бяха явно озадачени.

— Лекар съм — повтори той. — Стажант по хирургия в Общата окръжна болница на Съфък.

Те го изгледаха — родителите с учудване, момичето — с ненавист.

— Обичате ли пилешки пай? — попита мисис Уилямс, като оправи престилката си.

Той хареса начина, по който го сервира — димящ, с хрупкава коричка и съдържащ повече тънички резенчета пиле, отколкото зеленчуци, с прясна каша от пресни плодове и малки картофки, които предположи, че отглеждат сами в голямата зеленчукова градина зад къщата. Десертът бе изстуден нектар от ревен и ябълки, последван от леден чай с лимон. Докато дамите миеха чиниите, мистър Уилямс пускаше плочи на стария Карузо, надраскани, но интересни.

— Той можеше да разтрепери стъкло само с гласа си — каза мистър Уилямс. — Няколко години назад, преди да стана качествен контрол, често припечелвах по някой долар през уикенда, нали разбирате? Една събота сутрин чистех някакъв сервиз във Фреймингам Сентър, а тази надута лейди просто излезе навън и остави цяла купчина плочи на Карузо на боклука. „Мадам — рекох й аз, — хвърляте късче от своята култура.“ А тя само ми метна зъл поглед, така че пренесох плочите върху задната седалка на колата си.

Те слушаха как се извисява големият мъртъв глас, лекото като снежинка малко момиченце седеше на коляното на Спърджън, а от кухнята долиташе шумът на ръчно измивани чинии. След Карузо Спърджън се порови в купчината плочи, като търсеше дикси или съвременен джаз, но не намери нищо добро. Имаше старо изправено пиано, очукано и пребоядисвано, но с верен тон, когато той пробяга по октавите.

— Кой свири?

— Дороти вземаше малко уроци.

Дамите тъкмо се бяха върнали.

— Взех точно осем урока. Свирия всичко на всичко три детски песнички, плюс една шепа фрагменти. Спърджън свири като професионалист — каза тя на родителите си злонамерено.

— О, изсвирете ни няколко химна — помоли майка ѝ.

Ама че дявол, помисли си той. Седна на въртящия се стол пред пианото и изсвири „Отвлечен“, „Слез, Мойсей“, „Скалите на вечността“, „Старият груб кръст“ и „Мили Боже, каква сутрин“. Между тях четиримата нямаше приличен глас и всеки бял боклук, който твърди, че негрите се раждат с чувство за ритъм, трябваше да чуе нейния старец. Но той слушаше момичето — не така, както би слушал професионална певица, а както личност слуша друга личност, и като чуваше гласа ѝ, тънък като свирка, пълен с чувство, да пее така с майка ѝ и баща ѝ, се почувства като риба, която си играе с червейче и внезапно разбира, че кукичката е в гърлото ѝ.

Те казаха много топли думи за неговото свирене, той измърмори няколко лицемерни похвали за тяхното пеене и след това родителите ѝ отидоха да сложат детето да спи и да направят кафе. Веднага щом останаха сами тя започна да се отнася с него така, сякаш не заслужаваше дори да го настъпи.

— Защо трябваше да лъжете?

— Не съм излъгал.

— Казахте им, че сте лекар.

— Лекар съм.

— На мен казахте, че сте музикант.

— Музикант съм. Бях музикант, преди да стана лекар, но сега съм доктор.

— Не ви вярвам.

— За ваша сметка е.

Баща ѝ се върна, после и майка ѝ с поднос в ръцете, и пиха кафе с бананов хляб. Той видя, че навън е тъмно и заяви, че трябва да си тръгва.

— Посещавате ли църква? — попита майка ѝ.

— Не, мадам. Мисля, че не съм бил на църква и шест пъти през последните пет години.

Тя замълча за момент.

— Възхищавам ви се, че казвате истината — заяви накрая. — Каква църква посещавате, когато ходите?

— Майка ми е методистка — каза той.

— Ние сме унитаристи. Ако си направите труда да дойдете с нас утре сутринта, ще бъдете добре дошъл.

— Чувал съм някъде, че унитаристите вярват в бащинството на Бога, братството на човека и съседството на Бостън.

Хенри Уилямс отхвърли назад глава и гръмко се разсмя, но Спърджън видя, че мисис Уилямс стисна устни и разбра, че е постъпил като проклет глупак.

— Ще бъда дежурен в болницата следващите две недели. Но бих се радвал много да седя до Дороти в църквата през третата неделя, ако поканата все още важи.

Той видя, че и двамата родители я гледаха.

— Аз не ходя на църква — каза тя отчетливо. — Посещавам бостънския Храм Единансет.

— Мюсюлманка ли сте?

— Не е — бързо се намеси майка ѝ. — Просто много я интересува тяхното движение.

— Някои неща в тази религия имат смисъл — добави Хенри Уилямс притеснено. — По това няма спор.

Той им благодари, сбогува се и момичето го изпрати до входната врата.

— Харесвам майка ви и баща ви — каза той.

Тя се облегна назад на вратата и затвори очи.

— Баща ми и майка ми са чичо Том и старата му жена. А вие — отвори очи тя и го погледна, — вие ги накарахте да ядат от шепата ви като шарлатанин. Казвате ми, че сте едно, а на тях казвате нещо друго.

— Елате с мен на плажа следващия уикенд.

— Не — отговори тя.

— Мисля, че сте много хубаво момиче. Но не ви моля. Благодаря, че ме доведохте в дома си.

Той бе стигнал до портата, когато гласът ѝ го спря.

— Спърджън!

Бялото на очите ѝ блестеше в тъмното на оградената с лоза порта.

— И аз не моля. Но ела преди обяд и носи топъл пуловер. Ще се разходим — тя се усмихна. — Замръзна ми задникът да те чакам на онзи нещастен плаж.

Болницата беше точно каквато я бе оставил. Същата миризма на бедност висеше тежко и потискащо във въздуха. Асансьорът скърцаше и тракаше, докато бавно се издигаше. Импулсивно слезе на четвъртия етаж и провери отделението. В него не достигаха хора — някои от сестрите се бяха разболели от същия Коксаки вирус, който бе повалил Потър и още няколко души от персонала.

— Моля ви — обади се един глас.

Зад дръпната завеса много старата полякия, с крака като греди, покрити с гнойни рани, лежеше и бавно умираше сред миришещите ужасно отпадъци на тялото ѝ. Той я почисти, внимателно я изми, даде ѝ таблетка и половина безчувствие, поправи уринарния ѝ катетър, ускори потока в системата и ѝ позволи да умре по-приятно, отколкото бе започнала.

Когато минаваше покрай кабинета на Силвърстоун на път към асансьора, вратата се отвори.

— Спърджън!

— Здравей, шефе.

— Влез, можеш ли?

Той отново се чувстваше добре, като вече бе забравил старата жена, чийто живот гаснеше и си спомняше младото момиче, чийто живот узряваше.

— За какво става дума, бебчо?

— Имал ли си пациентка онази нощ в спешното на име Тереза Донъли?

Дамата с гатанките. Малко възелче на мрачно предчувствие се образува в гърдите му.

— Да, разбира се. Спомням си случая.

— Върна се в болницата преди шест часа.

Възелчето порасна и се затегна.

— Искаш да спра и да й хвърля поглед?

Очите на Адам бяха прями и немигащи.

— Може би не е лоша идея да погледнем през рамото на патологоанатома утре сутринта — каза той.

ГЛАВА СЕДМА

АДАМ СИЛВЪРСТОУН

Във вътрешния свят на Адам Силвърстоун патологоанатомите бяха получили много уважение, но малко завист. Те бяха вършили своята важна работа достатъчно често, за да се разбере, че тя изисква познания на учен и квалификация на детектив, но на емоционално ниво никога не можа да разбере, защо някой ще я предпочете пред практиката с живите.

След всичко това той все още мразеше аутопсиите.

Един хирург опознава човешкото тяло като чудесна машина от месо, опакована в забележителна епидермална обвивка. То цялото тупти с многобройни процеси. Неговите сокове и фибри, грандиозната сложност на неговата чудесна същност пулсира от живот и постоянно се променя. Химикалите реагират на ензимите; клетките се сменят, понякога криминално; мускулите дърпат лостове и крайници се движат върху ябълковидни стави; помпи, клапи, филтри, горивни камери, невронни мрежи, по-сложни от електронните вериги на гигантски компютър — всичко работи, докато лекарят се мъчи да прецени нуждите на целия, цялостния организъм.

Обратно, патологоанатомът работи над разпадащи се органи, в които нищо не работи.

Д-р Сак влезе намусен, поради силното си желание за сутрешно кафе.

— Какво те доведе тук? — поздрави той Адам. — Жажда за знания? Не беше твоя пациентка, нали? — Той си приготви кафе в огромна нащърбена зелена чаша с надпис „МАЙКА“.

— Не беше, но е лекувана в моя отдел.

Д-р Сак изсумтя.

Когато изцеди и последната капка кафе, те го придружиха в облицованата с бели тухли аутопсионна стая. Тялото на мисис Донъли беше на масата. Инструментите бяха готови и чакаха.

Адам се огледа одобрително.

— Трябва да имаш добър помощник — каза той.

— Ужасно вярно — отговори д-р Сак. — Работи с мен от единайсет години. Какво знаеш за помощниците?

— Работех като такъв, когато бях студент. За един съдебен медик в Питсбърг.

— За Джери Лобзенц? Лека му пръст, той ми беше добър приятел.

— И на мен — рече Силвърстоун.

Д-р Сак никак не бързаше да започне. Седна на единствения стол в стаята и зачете бавно и внимателно историята на случая, докато те чакаха.

Най-после остави стола си и отиде до трупа. Като държеше главата в ръце, той я задвижи наляво и надясно.

— Д-р Робинсън — каза той след малко, — бихте ли дошли тук?

Спърджън отиде, Адам го последва. Д-р Сак отново задвижи главата. В смъртта си старата жена сякаш упорито отричаше нещо.

— Чувате ли?

— Да — отговори Спърджън.

Застанал до него, Адам успя да долови лек стържещ звук.

— Какво е това?

— Скоро ще разберем със сигурност — заяви д-р Сак. — Помогнете ми да я обърна. Мисля, че ще открием счупване на зъбовидния израстък — обърна се той към Спърджън. — С една дума, горката бабка си е счупила врата, когато си е ударила главата при автомобилната катастрофа.

— Но нея нищо не я болеше, когато я преглеждах — възрази Спърджън. — Нямаше абсолютно никакви болки.

Д-р Сак сви рамене.

— Не е задължително да изпитва болка. Имала е стари, крехки кости, които лесно се чупят. Зъбният израстък е много дребно нещо, костна изпъкналост на втория шиен прешлен. Синът ѝ съобщи, че снощи се е чувствала много добре, яла е с добър апетит, всъщност час преди да умре. Била е на легло, с три възглавници зад нея, които да я подпират. Бих предположил, че разтърсването плюс частично завъртане на главата върху шийните ѝ кости е преместило свободния фрагмент към гръбначния мозък и е направило смъртта почти моментална.

Той отстрани пластинката на дъгата на прешлена, като разреза шията отзад, за да открие възелчетата на гръбначния мозък и ловко раздели червените мускули и белезникавите връзки.

— Забелязвате ли обвивката на гръбначния мозък, Робинсън?

Спърджън кимна.

— Тя е също като ципата, която обвива главния мозък.

С пръста си в ръкавица и скалпела д-р Сак разшири разреза, така че можаха да видят областта на кръвоизлива и гръбначния мозък, разкъсан от парченцето кост, причинило смъртта.

— Ето го — каза бодро той. — Не сте поискали снимки на шията, нали, д-р Робинсън?

— Не.

Д-р Сак сви устни и се ухили.

— Предсказвам, че другия път ще поискате.

— Да, сър — отговори Спърджън.

— Обърнете я пак — нареди д-р Сак. Той погледна Силвърстоун. — Хайде да видим на какво те е научил старият Джери — каза той. — Довърши я вместо мен.

Без колебание Адам взе скалпела от него и направи широк и дълбок V-образен разрез на гърдите.

Когато след няколко минути вдигна поглед, съзря удовлетворение в очите на д-р Сак. Но погледна и Спърджън, и приятното му чувство изчезна. Очите на стажанта бяха върху неговия нож, но чертите му бяха сковани и пълни със страдание.

Това, което виждаше, беше твърде далече от малката група около масата.

Адам съчувстваше на Спърджън. Но вцепеняващото съзнание, че той единствен е отговорен за допускането на смъртта, беше професионална Горгона, с която рано или късно се сблъсква всеки лекар и той инстинктивно разбираше, че стажантът трябва да бъде оставен да се срещне с нея по свой собствен начин.

Адам имаше свои проблеми във вивариума.

Немската овчарка на име Вилхелм — първото куче, на което бе дал голяма доза имуран, — бе развила клинична картина почти същата

като тази, която бе убила Сюзън Гарланд. След три дни Вилхелм умря от инфекция.

Нечистокръвната кучка Хариет, на която бе дал минимална доза от имуносупресивното лекарство, отхвърли присадения бъбрек един ден преди да умре Вилхелм.

Той оперира голяма серия кучета — някои стари и грозни, но някои все още почти кученца и толкова хубави, че трябваше да оковава в желязо сърцето си, за да не си спомня странните, безумни статии на анти-вивисекционните групи, които предпочитаха да се жертват децата пред животните. С работата си той се прицелваше към най-ефикасните дози, като намаляваше максималните и увеличаваше минималните и грижливо записваше резултатите в изцапвания с кафе бележник на Кендър.

Три от кучетата, които получиха големи дози от лекарството, развиха инфекции и умряха.

Четири кучета с по-малки дози изхвърлиха присадения бъбрек.

Когато стесни границите на избраните дози, стана ясно, че границата между ефикасните и опасните е тънка като острие на бръснач, с отхвърляне на присадения орган от едната страна и открита покана за инфекция от другата.

Той продължи с изпитването на други лекарства и беше завършил изследванията върху животни на девет от тях, когато д-р Кендър прие Пегги Уелд в болницата за предоперационна подготовка.

Д-р Кендър грижливо изучи лабораторния дневник. Те заедно преизчислиха теглото на животните към това на хората и пресметнаха пропорционалните дози лекарства.

— Какъв имуносупресор ще използвате при мисис Бергстром?
— попита Адам.

Кендър щракна с пръсти, без да отговори, след това подръпна ухото си.

— Ти кой би използвал?

Адам сви рамене.

— Сред тези, които изследвах досега, като че ли няма панацея. Бих казал, че четири-пет са незадоволителни. Две-три, според мен, са приблизително толкова добри, колкото и имурана.

— Но не по-добри?

— Не смятам, че са по-добри.

— Съгласен съм с теб. Твоето изследване е някъде към двайсетото, което сме направили тук. Десет-дванайсет от тях съм направил аз сам. Поне нашият трансплантационен екип познава добре това лекарство. Ще се придържахме към имурана.

Адам кимна.

Те поставиха трансплантацията в операционната програма за четвъртък сутринта, с мисис Бергстром в операционна 3 и мис Уелд в операционна 4.

Вече беше по-малко притеснен и работеше допълнително много по-малко, но все пак не спеше достатъчно — сега поради Габи Пендър. Те обикаляха музеи, ходеха на симфонични концерти и два-три пъти — на купони. Една вечер останаха в апартамента ѝ и се натискаха с чудесен напредък, но се върна съквартирантката ѝ. В дните, когато не можеха да се срещнат, говореха по телефона.

След това в началото на ноември тя небрежно му съобщи, че трябва да отиде с колата си до Върмънт и попита, дали не би могъл да дойде с нея. Адам се замисли над последиците, а след това над избора на думите.

— Какво искаш да кажеш с това „трябва“?

— Трябва да отида и да видя баща си.

— О!

Защо не, помисли си той. Беше определен да участва в трансплантацията на Бергстром, но биха могли да заминат в четвъртък вечерта.

Можеше да е свободен само трийсет и шест часа, но се споразумя с Меомартино след това да поеме двойна смяна, за да има повече време.

Мириам Паркхърст и Луис Чин, двамата хирурзи на специализация, бяха работили над спешен случай в ранните часове на сутринта в четвъртък в операционна 3 — мръсен случай, което означаваше, че цялата операционна трябваше да бъде много добре измита и дезинфекцирана, преди да се вкара в нея мисис Бергстром.

Адам чакаше отвън в коридора, с Меомартино до носилките, на които лежаха близначките, получили успокоително, но в съзнание.

— Пег? — рече сънливо Мелани Бергстром.

Пеги Уелд се надигна на лакът и погледна сестра си.

— Бих искала да ни повторят всичко още веднъж.

— Това ние можем да го импровизираме.

— Пег?

— Мммм?

— Нито веднъж през цялото това време не ти казах „благодаря“.

— Хайде, не започвай, не бих могла да го понеса — каза сухо Пеги Уелд. После се усмихна. — Помниш ли как те мъкнех в дамската тоалетна, когато бяхме хлапачки? По някакъв начин още те водят там.

Под силното действие на пентатола започнаха да се кискат и скоро затихнаха.

— Ако нещо ми се случи, грижи се за Тед и момичетата — поръча Мелани Бергстром.

Сестра ѝ не отговори.

— Обещавах ли, Пег? — настоя Мелани.

— О, млъкни, глупаво момиче.

Вратата на операционна 3 се отвори и излязоха двама санитарии, които бутаха пред себе си две кошчета за отпадъци на колела.

— На ваше разположение е, докторе — каза единият.

Адам кимна и те подкараха мисис Бергстром към операционната.

— Пег? — обади се тя отново.

— Обичам те, Мели — каза Пеги Уелд.

Тя плачеше, когато Адам буташе носилката ѝ към операционна 4. Без да е необходимо да му се казва, дебелият момче ѝ направи нова инжекция в ръката, преди да я поставят на операционната маса.

Адам влезе в бокса, за да се измие. Когато се върна, анестезиологът вече бе седнал на стола си до главата ѝ и се занимаваше със своите измервания. Рейф Меомартино, чиято задача бе в другата стая, стоеше над Пеги Уелд и внимателно попиваше влагата от лицето ѝ със стерилна марля.

Протече безупречно. Пеги Уелд имаше много здрави бъбреци, Адам асистираше, докато Лу Чин извади единия, след това го проми и

отиде в другата стая, за да гледа, докато Меомартино помагаше на Кендър да извърши трансплантацията.

След това; остатъкът от деня беше без върхови моменти, течеше бавно и той много се зарадва на Габи, когато дойде да го вземе вечерта.

По пътя говориха съвсем малко. Пейзажът беше много красив, есенно-застинал, но не след дълго мръкна и извън колата се виждаха само движещи се сенки. Вътре, при слабата светлина на арматурното табло, тя беше силует, прелестен, променящ се леко от време на време, когато задминаваше по-разумно карана кола или натискаше спирачка, за да не налети на някой камион. Караше твърде бързо и те профучаваха напред, сякаш се състезаваха с дявола или с Линдън Джонсън.

Тя забеляза, че я гледа и се усмихна.

— Гледай си пътя — каза той.

Когато навлязоха в предпланините, температурата падна. Той смъкна прозореца и се изложи на пощипването на есента във въздуха, който се носеше към тях от хълмовете с цвят на слива, докато Габи го помоли да затвори, защото се изплаши, че ще се простуди.

Курортното място на баща ѝ се наричаше „Северен вятър на Пендър“. Беше голямо и разхвърляно селско имение, което в по-благородната ера бе видяло по-велики дни. Тя зави между два каменни фонтана с фантастични фигури и пое по дълга трещяща чакълеста алея към викторианска къща, която изникна неочаквано, със светлини само в средната част на долния етаж.

Когато излязоха от колата, нещо наблизо — животно или птица — нададе висок, траурен вик, повтарян отново и отново в неспокойна, скръбна молитва.

— Боже — възкликна той, — какво е това?

— Не знам.

Докато Адам измъкваше багажа им от колата, баща ѝ излезе да ги посрещне. Беше висок човек, мършав и стегнат, облечен в работен панталон и синя трикотажна риза. Косата му бе сива, но буйна и чуплива. Беше приятен мъж с чист профил, който трябва да е правил особено силно впечатление, когато е бил по-млад, но дори сега бе хубав.

Но се боеше да целуне дъщеря си, забеляза Адам.

— Е — каза той. — Значи успя, и то с приятел. Радвам се, че доведе някого този път.

Пеги ги запозна и те си стиснаха ръцете. Очите на мистър Пендър бяха живи и твърди.

— Наричайте ме Брюс — нареди той. — Оставете багажа. Ще се погрижим да го приберат — поведе ги по пътеката покрай площадка за голф с последните пеперуди, които се стрелкаха около горната лампа, и спря пред тиха проблясваща водна площ. — Не си го виждала, нали?

— Не — отвърна тя.

— Олимпийски размер. Цяла проклета армия би могла да плува тук, да се провеждат професионални състезания. Все пак, трябваше да ги видиш как го натъпкваха с плът през лятото в някой хубав горещ уикенд. Платих солидна сума, но си струваше.

— Много е хубав — рече тя със странно официален тон.

Той ги поведе през странична врата надолу по вътрешна стълба, през един тунел, и скоро се озоваха в сутеренен бар. Стаята беше построена може би за двеста души. Пред голямата камина, в която пламъците скачаха и пращяха по три големи пъна, жена и две малки момиченца седяха и чакаха с боси, еднакво стройни крака, протегнати към огъня, чиито отражения блестяха върху трийсет лакирани нокти като кърваво червени миди.

— Довела е приятел — каза баща ѝ.

Полин, мащехата на Габи, бе грижливо червенокоса, пищното ѝ тяло беше още младо, но не толкова младо, за колкото го обявяваше червената ѝ коса. Момичетата, Сюзън и Бънти, бяха нейни дъщери от предишен брак, на девет и на единайсет. Предпазливата им майка говореше малко. Когато се обаждаше, всяка дума изглеждаше планирана предварително.

Брюс Пендър хвърли още едно дърво в огъня, вече и без това твърде горещ, според Адам.

— Яли ли сте?

Бяха яли, но така отдавна, че Адам вече бе гладен, но и двамата кимнаха. Мистър Пендър наля чаши с тежка ръка.

— Какво чуваш за майка си? — попита той Габи.

— Добре е.

— Още ли е омъжена?

— Доколкото знам.

— Хубаво, фина жена. Толкова е лошо, че е на тоя хал.

— Мисля, деца, че е време да си лягате — каза Полин.

Момичетата протестираха, но се подчиниха, пъхнаха се в обувките си и казаха сънливо „лека нощ“. Адам забеляза, че Габи ги целуна с топлота, каквато не бе в състояние да прояви към майка им или баща си.

— Полин ще се върне веднага — рече Брюс, когато останаха сами. — Къщата е надолу по пътя.

— О, не живеете ли в хотела?

Пендър се усмихна и поклати глава.

— Цяло лято и всеки уикенд през ски сезона това място е лудница. Музикални квартети. Над хиляда посетители, повечето неженени, които идват тук да вдигнат ада и да получат оргазъм.

— Можеш да се убедиш, че баща ми е твърде деликатен — вметна Габи.

Пендър сви рамене.

— Наричам нещата с имената им. Печеля пари от един легализиран вертеп. Нюйоркска тълпа, но добри консуматори, падат хубави пари.

Последва тишина.

— Силвърстоун — каза той. Погледна косо към Адам. — Еврейско момче ли си?

— Баща ми е евреин. Майка ми беше италианка.

— О — той наля още питие на себе си, на Габи и на отсъстващата Полин. Адам сложи ръка над чашата си.

— Миналото лято една сутрин около два часа — започна Пендър — бяхме твърде близо до удавяне във фонтана на поляната. Не в басейна, забележете. Във фонтана. Изобретателност. Две колежански хлапета, пияни като маймуни.

Габи нищо не каза и отпи от чашата си.

— Някои от момичетата са бомба. Полин ме държи изкъсо — той пийна замислено. — Това място е нейно, разбира се. Искам да кажа, на нейно име е. Майката на Габи ми смъкна кожата. Накара ме да плащам по опис.

— Имаше основания, мили татко.

— Основания, дявол — той отпи.

— Помня сцените от детството си, татко. Дали ти и милата Полин поднасяте на Сузи и Бънти същия вид удоволствия?

Пендър безизразно погледна дъщеря си.

— Мислех, че с гост тук ще бъдеш по-поносима — заяви той.

Навън жалният вибриращ звук се повтори.

— Какво е това? — попита Адам.

Пендър охотно смени темата.

— Елате. Ще ви покажа.

На излизане той запали външната лампа, която освети част от задната поляна зад плувния басейн. В телен кафез за пилета една миеша се мечка крачеше като лъв, а малките ѝ очи бяха злобно червени на черната лицева маска.

— Откъде я намерихте? — попита Адам.

— Един от колежаите я смъкнал от дърво с прът и я покрil с един кашон.

— Ще я задържите ли тук като... атракция за туристи?

— Не, по дяволите, те са опасни. Женска мечка като тази може да убие куче — той взе една метла и пхна дръжката през мрежата, като я заби в ребрата на животното. Мечката се обърна; лапите ѝ като деликатни дамски ръце сграбчиха пръта, устата ѝ го захпа и го натроши на парченца. — Точно сега е разгонена. Взех я тук, за да привлича мъжките мечки. — Показа два по-малки кашона на ръба на осветения сектор. — Капани.

— Какво ще ги правите, ако ги хванете?

— Фино изпечени, с патати. Деликатес.

Габи се обърна и тръгна към къщата, те я последваха. Седяха пред огъня с нови питиета, когато влезе Полин.

— Бррр — потрепери тя, оплаквайки се от вечерния студ. Като се пхна до съпруга си, попита Габи за училището. Брюс я обвини с ръка и щипна веднъж облия пъпеш на гърдата ѝ, изтъквайки собствеността си. Адам отмести, поглед. Двете жени продължиха да говорят, като се правеха, че не са забелязали.

Разговорът затихваше и се възобновяваше, понякога безнадеждно. Обсъждаха театъра, бейзбола, политиката. Мистър Пендър завиждаше на Калифорния, задето си имаше Роналд Рейгън, мърмореше в чашата си, че великата стара партия е покварена от Рокфелер и Джавиц, настояваше, че Съединените щати трябва да

съберат силите си и да заличат на Четвърти юли червен Китай с дъжд от атомни експлозии. Адам, вече парализиран от огромността на отвращението си към този човек, не можеше да се застави да бъде достатъчно сериозен, за да спори с необятното безумие.

Освен това невероятно му се спеше. В края на краищата, след като се бе прозинал три пъти, Пендър взе почти празната бутилка бърбън и показа, че вечерта е завършила.

— Ние обикновено настаняваме Гейбриъл в къщата с нас. Но като виждаме, че си е довела приятел, даваме ви съседни стаи на третия етаж.

Те казаха „лека нощ“ на Полин, която седеше замислено и почесваше тясното си бяло стъпало с острите си нокти, които имаха същия цвят като кървавите нокти на краката ѝ. Пендър ги заведе горе.

— Лека нощ — пожела Габи студено, очевидно на двамата мъже. Тя влезе в стаята, без да ги погледне и затвори вратата.

— Ако нещо ви потрябва, ще трябва да го получите. Гейбриъл знае къде е всичко. Имате на разположение цялото проклето здание.

Как можеше един човек да гледа толкова похотливо, когато момичето, за което мисли, че е на път да се чука, е негова собствена дъщеря, чудеше се Адам.

Знаеше, че Габи слуша от другата страна на затворената врата.

— Лека нощ — каза той.

Пендър помахаше и си отиде.

Господи!

Той легна на кревата, без да се съблича. Чу, как Пендър слезе надолу по стълбите, посмяха се кратко с жена си и после напуснаха хотела. Старата сграда беше много тиха. Чуваше как в съседната стая Габи се движи, очевидно приготвяйки се за лягане.

Стаите им бяха разделени от баня. Той мина през нея и почука на затворената врата.

— Какво има?

— Говори ли ти се?

— Не.

— Добре тогава. Лека нощ.

— Лека нощ.

Той затвори двете врати на банята, облече си пижамата, угаси лампата и легна в тъмното. Отвън под отворения прозорец щурците

изпълняваха бясна серенада, може би поради предчувствие, че студовете, които щяха да ги убият, са вече някъде до хоризонта. Мечката виеше с безнадежден стон. Габи Пендър влезе в банята и през затворената врата той чу струйката, след това ръмженето на тоалетното казанче — звуци, които въпреки дългата му клинична практика, го караха да лежи скован и да мрази баща й.

Стана и щракна лампата. На масата имаше папка с бланки на курорта. Взе писалката си и написа бързо, сякаш пишеше рецепта:

„До комисаря
Отдел по лов и риболов
Монпелие, Върмънт
Драги господине,

Голяма женска миеша се мечка, уловена незаконно, се държи в клетка в този курорт като примамка за привличане и незаконно улавяне на мъжки мечки. Бях свидетел на малтретиране на животното и с удоволствие ще потвърдя това. Можете да ме намерите в хирургията на Окръжната обща болница в Съфък, Бостън. Необходима е бързата Ви намеса, тъй като мечките са предназначени за изсяждане.

Искрено Ваш,
Адам Р. Силвърстоун, доктор по медицина“

Пъхна бланката в плик, облиза лепилото с език и грижливо го запечата. Намери пликчето с марки в портфейла си и постави една, след това сложи писмото в сака си и се върна в леглото. Около четвърт час лежа и се въртя, сигурен, че въпреки съкрушителната преумора вече няма да може да заспи. Старият хотел скърцаше, сякаш развратни духове подскачаха по леглата от стая в стая, като дрънчаха с разкопчаните си девствени пояси, вместо с вериги. Мечката плачеше и се вбесяваше. Веднъж му се стори, че чува Габи да плаче, но реши, че вероятно е сбъркал.

Накрая заспа.

И бе събуден — почти незабавно, както му се стори — от нейната ръка.

— Какво има? — попита той, като отначало помисли, че е в болницата.

— Адам, отведи ме от тук.

— Разбира се — каза той глупаво, нито спящ, нито буден. И затвори очи от лампата, която тя щракна. Видя, че беше в панталон и пуловер. — Искаш да кажеш, сега?

— Веднага — очите ѝ бяха зачервени от плач. Усети вълна от нежност към нея, и съжаление. В същото време умората тласна главата му обратно към възглавницата.

— Какво ще си помислят? — попита той. — Не смятам, че просто трябва да изчезнем през нощта.

— Ще оставя бележка. Ще им кажа, че са те извикали в болницата.

Той затвори очи.

— Ако не дойдеш с мен, ще тръгна сама.

— Иди напиши бележката. Ще се облека.

Трябваше да налучкват пътя си надолу по широкото стълбище в тъмното. Луната беше ниско, но хвърляше достатъчно светлина и те лесно стигнаха до колата. Щурците бяха заспали или каквото там правеха, след като бяха престанали да пеят. Зад басейна горката мечка още виеше.

— Почакай — каза тя.

Запали фаровете и коленичи в светлината им, за да намери голям камък. Когато той понечи да я последва, тя го спря.

— Искам да го направя сама.

Той седна на седалката, обвита с кожа като от труп, която бе влажна от росата и потрепери, когато Габи заудря ключалката на кафеза, като се питаше дали би пуснал писмото, което съобщаваше за баща ѝ. След миг воят спря. Той я чу да тича към него, след това шум от удар и изругаване.

Когато стигна до колата, тя хълцаше и се смееше, като смучеше обелената си длан.

— Страх ме беше да не ме ухапе и като тичах, налетях на един от капаните. Едва не паднах в проклетия плувен басейн.

Той започна да се смее заедно с нея. Смяха се по целия път по дългата алея, минаха покрай каменните фонтани и стъпиха на шосето. Когато Адам престана да се смее, видя, че тя плаче. Помисли си да вземе кормилото от нея, за да я остави да се наплаче безопасно, но реши, че е толкова уморен, че всъщност е все тая.

Габи плачеше безшумно. Беше много по-мъчително за гледане от по-драматичните изяви.

— Слушай — каза той най-после притеснено, с глас надебелял от умора, сякаш беше пиян. — Няма защо да се измъчваш заради ужасни родители. При твоя баща е сексът, при моя — бутилката.

Той ѝ разказа основното за Майрън Зилбърщайн, фактологично, без емоции, като съобщи много малко: историята на един странстващ музикант от Дорчестър, който попаднал на работа в оркестъра на театър Дейвис в Питсбърг и една вечер срещнал много по-младо и неопитно малко италианско момиче.

— Сигурен съм, че се е оженил за нея заради мен — рече той. — Започнал е да пие, преди да имам някакъв спомен за него и още не е спрял.

Когато отново излязоха на път 128 и колата пробиваше мрака в посоката, от която бяха дошли, тя докосна ръката му.

— Ние можем да положим началото на ново поколение.

Той кимна и се усмихна. След това заспа.

Когато се събуди, тъкмо минаваха моста Сейгамор.

— Къде сме, по дяволите?

— Уредили сме си свободно време — отговори тя. — Щеше да е жалко просто да се върнем вкъщи и да си провалим уикенда.

— Но къде отиваме?

— На едно място, което познавам.

Така че той замълча и я остави да кара. След четирийсет и пет минути влязоха в Тръроу според пътния знак, осветен за кратко, когато тя обърна колата от път 6 към пътя за Кейп Код — две бразди бял пясък, разделени от ивица остра трева. Изкачиха малко нанагорнище и високо над тях вдясно въртящ се пръст от светлина опипваше черното небе в края на морето. Шумът на прибоя се появи внезапно, сякаш някой току-що го бе включил.

Габи намали скоростта почти до спиране. Той не знаеше какво търси, но каквото и да беше, го бе открила и зави с колата настрани. Адам не виждаше нищо, освен мастилена чернота, но когато излязоха от колата, успя да различи още по-плътен мрак, който беше малка постройка.

Много малка постройка — вила или закусвалня.

— Имаш ли ключ?

— Ключ няма — отговори тя. — Залостено е отвътре. Влизаме през таен вход.

Тя го заведе отзад, като малки борчета ги дърпаха с невидими пръсти. Прозорците бяха заковани, забеляза той при по-внимателно вглеждане.

— Дръпни силно дъските — каза Габи.

Адам го направи и пироните лесно се извадиха — сякаш беше им се случвало много пъти. Тя плъзна прозореца нагоре и се вмъкна над долния перваз.

— Пази си главата — предупреди го тя.

Той все пак я удари в горния нар. Помещението беше колкото килер, при моето дори стаичката му в болницата изглеждаше просторна. Грубите дървени нарове заемаха по-голямата част от пространството, като оставяха само пътечка до вратата. Осветлението идваше от голи крушки, които се включваха чрез дръпване на шнур. Имаше две други камери, подобни на тази, през която бяха влезли, миниатюрна баня с душ, но без вана, и стая за всички цел и с кухненски принадлежности, разнебитен стол — люлка и прояден от молци диван, целият на буци и ями. Декорът беше класическият за Кейп Код — мидени черупки за пепелници, кошче за ловене на омари вместо масичка за кафе, морски таралежи и морски звезди на камината, мачта от сърф, подпряна в единия ъгъл, в другия — газова печка, която тя опитно зареди и запали с лекота.

Той стоеше и се олюляваше.

— Какво мога да направя? — попита.

Габи го погледна и за пръв път можа да оцени пълната степен на умората му.

— О, Боже — промълви тя. — Адам, съжалявам. Наистина — поведе го към долния нар, свали му обувките, нежно го покри с кафяво вълнено одеяло, което гъделичкаше брадата му, утеши го с целувки по

очите, които затвориха клепачите му и го остави да потъне в шума на приборя.

Той най-после се събуди от предупреждаващите за мъгла сирени, които приличаха на куркане на гигантски стомах, от миризмата и пращенето на пържено и усещането, че пътува в трета класа на много малък параход. Опушена мъгла правеше прозорците слепи като очите на малкото сираче Ани.

— Надявах се, че ще спиш до късно — каза Габи, като обръщаше беконата. — Но така дяволски огладнях, че трябваше да отида до магазина в къмпинга за храна.

— На кого е тази барака? — попита той, все още под влияние на видението, че е арестуван.

— Моя. Беше ми оставена от баба ми в малко завещание, преди да умре. Не се безпокой, законно сме тук.

— Господи, наследница.

— Има достатъчно топла вода. Печката е много добра — каза гордо тя. — Пастата за зъби е в банята.

Душът възстанови ентусиазма му, но съдържанието на аптеката отново донякъде го смъкна. Там имаше нещо, което отначало с опасение помисли за кесийка за душ, но се оказа иригатор, придружен от очистително, капки за нос и за очи, аспирин и болкоуспокояващи от няколко вида, а също и сбирщина от витамини, ненадписани таблетки и лекарства — самоделна сбирка илачи, които един невротик може да натрупа.

— Божичко — каза Адам раздразнено, — ще ми направиш ли една услуга?

— Каква?

— Отърви се от този... боклук в аптеката си.

— Да, докторе — каза тя, прекалено смирено.

Закусиха консервирани праскови, бекон с яйца и замразени царевични питки, които се налепиха по тостера и трябваше да ги изядат на трохи.

— Правиш по-хубаво кафе от всички — заяви той с по-добро душно настроение.

— Интимно познаване на кафеника. Живях тук сама една година.

— Цяла година? Имаш предвид и през зимата?

— Особено през зимата. При тези обстоятелства една чашка хубаво кафе може да бъде абсолютно животоспасяваща.

— Защо си искала да се скриеш?

— Е добре, ще ти кажа. Бях зарязана.

— Наистина ли?

— Наистина.

— Проклетият глупак.

Тя се усмихна.

— Благодаря ти, Адам. Много мило.

— Аз го мисля сериозно.

— Е, няма значение. Отгоре на недотам съвършената ми родителска ситуация — с която ти вече донякъде се запозна — това ме постави в истинска емоционална безтегловност. Реших, че което е добро за Торо, е добро и за народа. Просто взех малко книги и дойдох тук. За да помисля над нещата. Да се опитам да разбера каква съм всъщност.

— Успя ли? Да разбереш, искам да кажа?

Тя се двоумеше.

— Мисля, че да.

— Щастливка.

Той ѝ помогна да измие чиниите.

— Май че сме блокирани от мъглата — каза Адам, когато подредиха чашите и чиниите.

— О, не, не сме. Облечи си сако. Искам да ти покажа нещо.

Извън хижата тя го поведе по пътека, почти заличена от ниска, гъста растителност. Той позна мирти и безлистни плажни трънки. Мъглата беше толкова гъста, че виждаше само къде стъпва и лекото поклащане на тесните ѝ сини дънки пред себе си.

— Знаеш ли къде отиваш?

— Мога да отида със затворени очи. Сега внимавай. От тук нататък ще вървим бавно. Почти стигнахме.

Слизането като че ли беше направо отвесно. Стояха на козирката на морска скала, мъглата беше като стена пред тях, а под тях наклон, който въображението му подсказа, че е ужасяващ — копие на трийсетметровия скок, който някога бе правил за пари в аквакадата на Бенсън.

— Стръмно ли е? И много надолу?

— Много стръмно. И доста надолу. Плаши хората, когато го виждат за пръв път. Но е съвсем безопасно. Стигам до дъното седнала на малко пясък.

— Добре, да видим возилото.

Габи се усмихна, приемайки това за комплимент. Докато той нервно клекна на няколко крачки зад нея, тя провеси крака над ръба на скалата и затвори очи, когато вдъхна студената солена мъгла.

— Ти си влюбена в това — обвини я той.

— Бреговата линия винаги се променя и при все това е все още такава, каквато бе когато дядо ми построи бараката за баба. В Провинстаун има посредник за продажба на недвижими имоти, който непрекъснато ми предлага малко състояние за нея, но аз искам моите хлапета да я видят такава и техните деца също. Това е част от националния плаж Джон Ф. Кенеди, така че тук не може да се строи нищо друго, но океанът постоянно отхапва от сушата, по няколко стъпки всяка година. След около петдесет години скалата ще бъде разрушена почти до къщичката. Ще трябва да я преместя навътре или океанът ще я достигне.

Струваше му се, че висяха окачени в мъглата. Далече долу приборът гърмеше и съскаше. Адам слушаше и поклати глава.

— Какво има? — попита тя.

— Мъглата. Това е една несвойствена атмосфера.

— Не толкова на сушата. Във водата е напълно несвойствена, преживяването е почти мистично — каза Габи. — Когато живееш тук, понякога не си правех труд да си слагам бански и се потопявах по кожа в мъглата. Неописуемо е, като че ли ставаш част от кюрето.

— Не е ли също и опасно?

— Чуваеш приборя, дори отдалече. Той ти казва къде е земята. Два-три пъти... — тя заглъхна несигурно и после, сякаш взела решение, продължи: — Два-три пъти плувах право навътре, но нямах кураж да продължа.

— Габи! Защо би ти притрябвало да продължиш? — Зад тях в мъглата закрещя яребица. — Толкова много ли означаваше за теб мъжът, който те е зарязал?

— Не, той беше момче, а не мъж. Но аз бях... Мислех, че умирам.

— Защо?

— Имах болки, които ме измъчваха. Периоди на схващане, непреодолима умора. Същите признаци, които имаше баба ми, когато умираше.

А, сбирката от всевъзможни лекарства в аптеката внезапно стана трогателна част от разказа.

— Звучи като в учебник за истерията — каза той кротко.

— Разбира се — тя остави шепа пясък да изтече между пръстите й. — Знам, че съм хипохондричка. Но по онова време бях убедена, че ужасна болест се кани да отнеме живота ми. Да си сигурен, че си болен от тази болест, може да бъде също толкова лошо, колкото и да я имаш. Повярвай ми, докторе.

— Знам.

— Мисля, че плуването беше търсене на изход от страха ми, опит да го преодолеея.

— Господи, но защо си дошла тук? Защо не си отишла на лекар?

Габи се усмихна.

— Ходих при лекари. И още лекари. Просто не им вярвах.

— А сега вярваш ли им, когато ти казват, че нищо ти няма?

Отново се усмихна.

— В повечето случаи.

— Радвам се — каза Адам. Но някак си разбра, че тя лъжеше.

Около тях мъглата сякаш се проясняваше. Над тавите им започна да се разпространява светло петно през изпаренията.

— Какво са мислели родителите ти за живота ти тук сама?

— Майка ми тъкмо се бе омъжила повторно. Тя беше... твърде заета. Случайно ми изпрати едно писмо. Баща ми не прати дори пощенска картичка — тя поклати тава. — Той наистина е копеле, Адам.

— Габи... — той търсеше подходящите думи. — Не го харесвам, но ние всички сме слаби, всеки от нас е в някакъв чувал. Бих бил лицемер, ако го осъждам. Сигурен съм, че и аз бих направил повечето неща, заради които го мразиш.

— Не.

— Живял съм сам през по-голямата част от живота си. Познавал съм много жени.

— Ти не разбираш. Той никога нищо не ми е дал. Никога нищо от себе си. Плати за обучението ми в колежа, след това се облегна на стола си и зачака да проявя съответстваща благодарност.

Адам не каза нищо.

— Останах с впечатлението, че си работил, за да се издържаш в колежа.

— Завърших го благодарение на вуйчо си Вито.

— Вуйчо ти?

— Имам трима вуйчовци. Джо, Франк и Вито. Франк и Джо са като бикове, работеха в стоманените заводи. Вито беше висок, но крехък. Умря, когато бях на петнайсет.

— Пари ли ти е оставил?

Той се засмя.

— Не. Нямах паре. Беше човек по пешкирите в една съблекалня в Организацията на младите християни в клона Ийст Либърти, Питсбърг.

— Какво значи човек по пешкирите?

— Никога ли не си била в съблекалня на ОМХ?

Тя се усмихна и поклати глава.

— Е добре, той подава пешкирите, разбира се. И между другото натиска малките копчета, които пропускат хората в басейна. Всеки ден, когато излизах от училище и разнасях „Питсбърг прес“ по маршрута, отивах на Уайтфийлд Стрийт и Вито ме пускаше в басейна. Когато накрая ме хванаха, че не си плащам таксата, всички ме опознаха и ми дадоха стипендия от Клуба на вестникарчетата. Един голям треньор на име Джек Адамс ме взе в ръце и станах известен скачач във вода, когато бях на дванайсет. Гмурках се толкова често, че получих възпаление на ухото и затова понякога имам проблеми със слуха.

— Не съм забелязала. Глух ли си?

— Съвсем слабо, отляво. Точно достатъчно, за да не стана войник.

Тя докосна ухото му.

— Горкият Адам. Много ли ти досаждаше това, когато порасна?

— Всъщност не. Като скоча във вода представлявах ОМХ и моето училище, и преминах четирите години в Пит при пълна атлетска стипендия като член на плувен екип. Живеех си добре. След това през първата година в Медицинския институт отново се оказах беден. За да

си изкарам пари за храна и квартира вземах в едно химическо чистене бельо и го разнасях всяка сутрин по всички общежития. А вечер изминавах същия път с кашон сандвичи.

— Бих искала да съм те познавала тогава — каза тя.

— Нямах да имам време да разговарям с теб. Не след дълго трябваше да изоставя и двете работи — институтът отнемаше твърде много време. Два семестъра работих в един стол за храната си и вземах на заем от университета за квартирата си. В онова първо лято работих като келнер в един хотел. Имах връзка с една от клиентките, богатата гъркиня, женена за мъж, който не искаше да се разведе с нея — президент на верига от специални магазини. Тя живееше в Дрийксъл Хил, недалече от моя институт във Филаделфия. Виждах я през цялото време в продължение на почти година.

Габи седеше и слушаше.

— Това не беше само връзка. Тя понякога ми даваше пари. Не се налагаше да работя. Викаше ме по телефона, отивах в къщата ѝ и след това често пъхаше банкнота в джоба ми. Голяма банкнота.

Главата ѝ беше обърната настрани.

— Замълчи — каза тя.

— Накрая престанах да ходя при нея. Не мажех повече да се понасям. Намерих си работа като огняр, където наистина трябваше да се потя за парите си, сякаш за изкупление на греховете си.

Някъде от много далече друга яребица започна да отговаря на първата птица.

Сега Габи гледаше него.

— Защо ми каза?

Защото съм луд, помисли си той учуден.

— Не знам, никога на никого не съм го казвал.

Тя протегна ръка и отново докосна лицето му.

— Радвам се. — След малко попита: — Моме ли да ти задам въпрос?

— Разбира се.

— Правенето на любов с онази жена... разбираш, случайна връзка — различно ли е от същото нещо с някоя, която обичаш?

— Не знам — отговори той. — Никоя от тях не съм обичал.

— Това е като... при животните.

— Ние сме животни. Няма нищо лошо в това да сме животни.

— Но трябва да сме и нещо повече.

— Невинаги е възможно.

Мъглата се разкъсваше. Адам разбра, че светлината през нея е всъщност огромен слънцеотражател, всичко това беше океан — повече, отколкото някога бе виждал. Плажът беше широк, бял, отбелязан само от изхвърлени боклуци и плавен в горния край, а в долната му част блестящ, твърд и набит така гладко от прибоя, че проблясваше на слънцето.

— Искях да го видиш — каза тя. — Седях тук и си казвах, че ако струпаш всички грозни рани долу, отливът ще ги отнесе.

Той мислеше за това, когато за негов ужас Габи извика и изчезна от погледа му зад края на пропастта, която завършваше зашеметяващо далеч надолу под ъгъл, който беше поне стоградусов. Задните ѝ части бяха оставили права бразда в мекия червен пясък. След миг тя му се смееше от дъното. Оставаше му да направи само едно. Седна на ръба, затвори очи и се хлъзна. „Той, Всемогъщата сила, профуча стремително пламтящ от вечното небе с грозна разруха и горене към бездънната гибел. Джон Милтън.“ В обувките му имаше пясък и несъмнено парчето свличаща се почва под него не бе достатъчно голямо: бутовете му бяха натъртени. Момичето виеше от смях. Когато отвори очи, видя, че когато е радостна, тя беше изключително красива. Не, нещо повече — беше най-хубавото момиче, моето някога бе виждал.

Те прочесаха плажа, като намериха доста миризливи гъби, но не и съкровище. Гледаха как рибка лъкатушеше по пътя си през бистро малко заливче. Събраха осем неповредени огромни мидени черупки. Изкопаха червена глина от козирката и изработиха гърне, което се напука, щом изсъхна на студения бриз.

Когато премръзнаха, опитаха безуспешно да изтърсят пясъка от обувките си, изкатериха се право нагоре по разнебитените дървени стъпала и се върнаха в топлото бунгало. Слънцето се процеждаше през прозореца и обливаше цицинезия диван. Докато той палеше огъня, тя легна и когато огнището зарева, му направи място. Адам легна до нея, затвори очи и позволиха на бога на слънцето да превърне техния свят в голяма червена тиква.

След доста време той отвори очи, обърна се и я целуна много нежно и още по-нежно я докосна с връхчетата на пръстите си. Устните ѝ бяха топли, сухи и солени. Цареше тишина, с изключение на шума на морето, крясъците на чайките и вътрешните звуци на огъня и диханието им. Докосна гърдите ѝ през синята трикотажна блуза, съзнаваш, че и двамата си спомняха как баща ѝ бе превърнал същия жест в печат на презрението, с който бе белязал жена си.

Друго е, казваше ѝ той мълчаливо. Разбери това. Моля те, разбери го. Адам почувства вътре в нея потиснато потрепване — по-скоро страх, отколкото желание, разбра това и по някакъв начин, въпреки всичките момичета и жени, страхът се предаде и на него, така че и той потрепери. И все пак остави ръката си да създава мост между тях, докато почувства, че трепетът стихва — неговият и нейният. Този път тя го целуна — отначало нерешително, след това със стремително чувство, сякаш искаше да го погълне, което го разтрепери. Накрая по неизречено съгласие те се дръпнаха един от друг и започнаха трескаво да си помагат взаимно с копчета, ципове и токи. Беше както го бе очаквал: нямаше бели петна, следи от презрамки, съзря той, и това превърна краката му във вода.

— Имаш малко коремче — отбеляза тя.

— Бягам — защити се той. — Много си стегната.

— Невинаги.

След това лежаха притиснати и отново съвършено заедно. Господи, колко беше приятно на топлото слънце. Тя целуваше повреденото му ухо, плачеше и той разбра с внезапно ново чувство, че не искаше да вземе нищо, копнееше само да дава, да ѝ даде всичко, което притежава на този свят, всичко, което бе Адам Силвърстоун.

Постепенно огладняха.

— Утре ще станем рано — каза Габи, — за да успеем за ранния отлив на Хед ъф дъ Мийдоу. Ще ти хвана няколко малки, но дебели камбалки и ти като добър хирург ще ми ги изчистиш, ще ти ги изпека на въглени, после ще ги полеем с лимонов сок и много масло.

— Мммм... — И после: — А какво ще правим днес?

— Днес... Останали са ни малко яйца.

— Не мисля.

— Португалска супа?

— Какво е това?

— Специалитет на местността. Макарони и зеленчуци, най-вече зеле и домати, сварени със свинско месо. Има хубаво място в Провинстаун. Сервирано с топъл, хрускав бял хляб. Последвано, ако желаете, от студена наливна бира.

— Това е то, Чарли.

— Не съм някаква Чарли — те отново взаимно се стрелнаха с очи и той се ухили.

— Известно ми е.

Замотаха се из стаята, като събираха разхвърляните по пода дрехи и се обличаха само с леко стеснение, след това отидоха при колата и подкараха бавно в прекрасния ден на осем километра надолу по път номер 6 покрай дюните към Провинстаун. Поднесоха им супата, гореща и миришеща на дим, пълна с възхитителни парченца месо, после пристигнаха на риболовния кей точно когато лодка дойде от морето и Габи безсрамно се пазари, докато за трийсет и пет цента купи хубава едра камбала, която още се мятеше — застраховка срещу възможността на другата сутрин да вали или да се успят и да не отидат за риба.

Когато се върнаха в бунгалото, тя пъхна рибата в хладилника, взе лицето му в дланите си и го притисна здраво.

— Ръцете ти миришат на камбала — оплака се той, целуна я продължително, погледна я и двамата разбраха, че той отново ще прави любов с нея, без да ѝ даде възможност да отмие рибата от ръцете си.

— Адам — каза тя развълнувано, — искам да ти подаря шест деца. Най-малко шест. И да бъда омъжена за теб седемдесет и пет години.

Омъжена, помисли си той.

Деца?

Тази побъркана жена.

— Габи, слушай... — започна той неспокойно.

Тя се дръпна назад, той протегна ръце към нея така, че да може да я държи, докато ѝ говори, но Габи не се хващаше на въдицата, гледаше го право в очите.

— О, Боже — каза тя.

— Виж какво...

— Не — спря го тя. — Не искам да виждам. Не съм много умна. Не ме изненадваш, винаги съм го знаела. Но ти! Боже — повтори тя. — Горкият Адам. Ти си едно нищо.

Габи изтича в банята и заключи вратата. Не се чу плач, но след малко се появи нещо ужасно — накъсан звук на гадене в клозета.

Той почука на вратата, като се чувстваше ужасно виновен.

— Габи, добре ли си?

— Върви по дяволите — изпъшка тя, вече разплакана.

След много дълго той чу шум на течаща вода, докато тя се миеше и най-после вратата се отвори и Габи се появи.

— Искам да си отида.

Адам отнесе чантите в колата, тя изключи газта, залости вратата отвътре и скочи през прозореца, на който той намести дъските. Когато се опита да седне зад волана, Габи изръмжа. Карането ѝ по обратния път беше самоубийствено и в резултат в Хингам по път 128 получи квитанция за превишена скорост. Щатският полицаи беше твърде саркастичен, тъй като охраняваше общественото имущество и благополучие.

След глобата беше по-внимателна, но започна да кашля — серия стържещи астматични спазми, които я разтърсваха цялата, докато се навеждаше над кормилото.

Той изтърпя звука, докато можа.

— Отбий от магистралата и намери аптека — каза той. — Ще ти предпиша ефедрин.

Но тя продължаваше да кара.

Падаше здрач, когато най-после спря колата на паркинга пред болницата. Не бяха прекъсвали пътуването си за ядене и Адам отново беше изморен, гладен и емоционално изтощен.

Остави чантата си на тротоара.

Чу кашлицата ѝ, когато кракът ѝ натисна газта. Плимутът скочи към средата на улицата пресичайки пътя на приближаващо такси, чийто шофьор изпсува и легна на клаксона.

Адам стоеше на тротоара и внезапно си спомни, че забравиха да извадят рибата от хладилника. Следващият път, когато Габи отиде в бунгалото си ще има поредна отвратителна причина да си спомни прекъснатата им ваканция. Чувстваше се повален от противоречиви чувства, тревожен, виновен и пълен със съжаление. Беше я препълнил

до ушите с грозни признания от най-унизителен вид, след това си бе позволил да...

По дяволите, помисли си той, нима нещо съм обещавал?

Договор ли съм подписвал?

Но с внезапно самоотвращение разбра, че докато се бе отнасял към тялото ѝ с нежна кротост, бе разкъсал душата ѝ като животно.

Вдигна глава и погледна нагоре към сградата — старо чудовище.

Е добре, върнах се, каза той на болницата.

С настъпването на здрача се включваха светлините и болницата му връщаше погледа с множество очи. Помисли си за това, което ставаше вътре, с всичките мравки в мравуняка и се запита колко ли от пациентите в отделението ще трябва да оперира следващата седмица.

Като човешко същество съм жалка каша и глупак, помисли си той, но като хирург работя добре и това трябва нещо да означава. Бог дава мъдрост на онези, които я имат, а онези, които са глупави, нека използват талантите си. Уил Шекспир.

Адам взе сака си. Входната врата се отвори като уста и ухиленото здание го погълна.

Когато си разопакова багажа, слезе в отделението да си открадне чаша кафе и почти веднага двойно съжали, че се е върнал.

Мисис Бергстром е добре, каза му Хелън Фулц, но от ранния следобед са се появили признаци, че отхвърля бъбрека. Температурата ѝ е 38,7° и се оплаква от отпадналост и болки в раната.

— Бъбрекът отделя ли урина? — попита той.

Мис Фулц поклати глава.

— Работеше добре, но днес отделеното количество силно намаля.

Той погледна картоната и видя, че д-р Кендър се опитва да попречи на отхвърлянето чрез въвеждане на преднизон и имуран.

Коронен щрих за гарнитура на деня, каза си Адам.

За малко си помисли да отиде във вивариума и да поработи, но не можа да се застави да го направи. В момента му беше дошло до гуша от кучета, жени и хирургия. Вместо това се качи горе, мечтаещ да поспи, сякаш сънят бе спасително лекарство, привличащо с перспективата на забравата.

ГЛАВА ОСМА

СПЪРДЖЪН РОБИНСЪН

Спърджън Робинсън прекарваше голяма част от времето си в тревога.

Ако един от твоите случаи трябва да се представи на заседание по смъртните случаи, то ще е когато нещата ти тръгнат добре. Във време като това, когато присаден бъбрек показва увеличаващ се брой признаци на отхвърляне и Стареца започва да прилича на вампир, на заседанието ще има хора от персонала, които ще бъдат в настроение да разкъсат някого на части.

Започна да мисли какво ще прави, ако го изхвърлят.

Когато би трябвало да спи, мислеше си за гатанките на мисис Донъли. Една нощ сънува, че случката в Спешното отделение се повтаря, само че този път вместо да пусне жената от болницата и да я изпрати вкъщи да умре, неговата голяма квалификация на лекар му позволи моментално да разбере, че има счупване на зъбовидния израстък. Събуди се тази сутрин с щастие във всяка клетка и известно време се питаше защо, а след това си спомни, че бе защото е спасил мисис Донъли. Накрая разбра, естествено, че е било сън и нищо не може да промени действителността, която я бе убила. Той лежеше в нещастieto си, неспособен да се вдигне от леглото.

Беше доктор по медицина. Не можеха да му отнемат това.

Ако го отстранят от стажа, единствената възможност пред него ще бъде да заеме някой платен пост някъде. Чичо Калвин ужасно ще иска да му предложи медицинско назначение в „Американски флаг“, издигането гарантирано. И някои от големите фабриканти, наемаха лекари — негри. Но знаеше, че ако го уволнят от болничния щат, ако не можеше да се занимава с медицина така, както иска, ще се върне там, където беше преди няколко години и ще се опита да прави музика, каквато иска.

Започна да си намира предлози да ходи в стаята на Пеппи Уелш, да въвлече певицата в разговори за музиката.

Отначало виждаше, че тя го взема за поредното момче, което малко посвирва и се мисли за музикант, но тогава откриха име, което познаха и двамата.

— Искате да кажете, че вие сте свирали при Дино на 52 улица? В Манхатън?

— Моята малка група. Три други момчета, аз на пианото.

— Кой беше мениджърът? — попита тя предизвикателно.

— Вин Скорлоти.

— Положително е той. Аз самата съм пяла там два-три пъпа. Трябва да сте добър. На Вин не е лесно да се харесаш.

Но изчерпа претекстите си да говори с нея за музика, а и на нея в мислите ѝ беше сестра ѝ. Престана да ѝ досажда.

След трийсет и шест часова смяна, умиращ за сън, той седна на краката си и засвири на китарата, като се насилваше да се упражнява в музиката по начин, който не бе практикувал от няколко години.

Трябваше му пиано.

Този след обед след кратък сън взе въздушната железница на Роксбъри и слезе на Дъдли Стрийт, където слязоха много цветнокожи, и тръгна по Уошингтън Стрийт, докато стигна до такова място, каквото търсеше — занемарена кръчма в гетото с прозорци, боядисани в червено и черно, угасналият неонов знак показваше сочеща ръка и името на клуба в бяла стъклена тръба — „Силен коз“. Да се нарече нощен клуб бе прекалено, беше евтин салон за цветнокожи, но в ъгъла имаше пиано.

Поръча си уиски с мляко, което не искаше и го занесе до пианото. Издрасканият „Болдуин“ беше неакордиран, но когато засвири, музиката му подейства като балсам. Забрави всичко, моето би казал чичо Калвин, ако момчето му се довлече вкъщи и му съобщи, че не е могло да се справи като белите. Забрави дори мъртвата ирландска дама и нейните гатанки.

След малко съдържателят на бара приближи.

— Може ли да те почерпя с още нещо, приятелю? — попита той, като хвърли поглед към питието на пианото, което Спърджън едва бе докоснал.

— Да, бих пийнал още едно.

— Свириш много добре, но вече имаме пианист. Момък на име Спийд Найтингейл.

— Не съм на прослушване.

Той донесе второто питие и Спър плати долар и осемдесет. След това барманът го остави на мира. В края на следобеда се отдалечи от пианото, седна пред стойката и си поръча още едно.

Очите на бармана се стрелнаха към двете чаши на пианото, от които само едната беше празна.

— Няма нужда да поръчваш, само за да говориш с мен. Искаш ли да ме питаш нещо?

— Аз съм лекар в една окръжна болница. Не мога да държа пиано в стаята си. Бих искал да идвам тук и да свиря два-три следобеда седмично, както днес.

Съдържателят сви рамене.

— Нищо не губя, пет пари не давам.

Но се оказа, че дава. Беше особено привързан към Дебюси, което оценяваше в уиски с мляко вместо с аплодисменти. Спърджън се опитваше да плаща за питието, но с благодарност се предаде; един професионалист никога не обижда любител на музиката.

След няколко дни, когато отново пристигна в клуба, там стоеше мършав кафяв мъж с коса като зулус и тънки мустачки, който пред стойката говореше със съдържателя. Спърджън кимна и отиде право към пианото. По целия път насам бе чувал музика в главата си и сега седна и я изсвири. Бах. Добре темперираното пиано. След това откъси и части от „Френска сюита“ и „Хроматична фантазия и фуга“.

След малко мършавият кафяв мъж дойде при него с две уискита с мляко.

— Свирите чудесно класическа музика — той протегна чаша.

Спърджън я взе и се усмихна.

— Благодаря.

— Знаете ли да правите нещо по-отпуснато?

Той отпи, остави чашата и изсвири малко от Шеринг.

Мъжът дръпна стол до ниската част на клавиатурата, лявата му ръка подхвана баса, лявата се вмъкна в хармонията. Спър му направи място и се залови за високите клавиши с импровизации, които ставаха все по-буйни, тъй като басите го изискваха, защото установяваха по-бързо темпо. Съдържателят престана да бърше чаши и се заслуша.

Отначало доминираше единият, после другият. Те се бориха, докато пот заблестя на лицата им и когато спряха — по взаимно съгласие, Спър се чувстваше като че ли дълго беше тичал в проливен дъжд.

Протегна ръка и тя бе грабната.

— Спърджън Робинсън.

— Спийд Найтингейл.

— О! Тази музикална кутия е ваша.

— Вятър е моя. Принадлежи на заведението. Аз съм само нает. Благодаря, че го акордирахте, младежо. Свиренето ми не бе звучало така от дълго време.

Те отидоха на една маса и Спърджън поръча втори тур питиета.

— Нашата група се събира и свири заедно през цялото време, рано сутрин, в едно малко заведение на Кълъмбъс Авеню, надолу в един строителен обект. Апартамент д-4, блок 11. Истинска музика. Елате.

— Аха — той извади бележника си и записа адреса. — Ще го направя.

— Малко свирим, малко говорим, забавляваме се. Ако искате да се включите, някои донасят много добър прах.

— Не употребявам.

— Никакъв вид?

Той поклати глава.

Найтингейл сви рамене.

— Все пак елате. Ние сме демократични.

— Окей.

— Напоследък в този град е по-трудно да се намери добър прах, отколкото добър ангажимент.

— Наистина ли?

— Да. Разбрах, че сте лекар.

— Кой ви каза? — Зад бара мъжът грижливо бършеше стъкларията. Спър почака. След миг предложението дойде, както и бе очаквал.

— Донеси малко дрога на някоя наша сбирка, положително много ще го оценим.

— Ами откъде да я взема, Спийд?

— По дяволите, всички знаят, че всякакви видове дроги просто се ваят навсякъде из болниците. Никой няма да забележи, ако

мъничко изчезне. Нали така, докторе?

Спърджън стана и остана банкнота на масата.

— Виж какво ще ти кажа — продължи Найтингейл. — Забрави това. Само ми подпиши няколко рецепти. Ще си намеря сам истински прах.

— Довиждане, Спийд.

— Страшно хубав прах.

Когато минаваше покрай мъжа зад бара, любителят на музиката дори не вдигна очи от бърсането на чашите.

В музиката намери катарзис, който го направи по-свободен в операционната, способен на по-голяма заостреност и интензивност като хирург. Чрез сравнение той откри, че не е лош. Този петък разбра, че е определен да асистира в операционната на д-р Пакхърст и Станли Потър. Неизбежно беше той и лекарят да работят заедно, но всеки случай беше неприятно изживяване без шеги и закачки и времето минаваше бавно.

Тази сутрин присаждаха на Джоузеф Гриджио, онзи с изгарянията, нова кожа от бедрото на гърдите. След това махаха апендикса на един много пълен пациент на име Макмилън, сержант в полицията. Дебелината на човека ги принуди да разсичат безкрайни тлъстини; д-р Паркхърст сръза червея и ги остави да закрийт основата на апендикса и да затворят разреза.

Спърджън режеше, а Потър държеше и стягаше. Стори му се, че докторът дърпаше и стягаше кетгута прекалено силно около пънчето. Увери се в това, когато шевът започна да изчезва в тъканта.

— Стегна го прекалено силно.

Потър студено го погледна.

— Точно така съм го правил много пъти твърде успешно.

— Шевът изглежда като че ли може да среже серозната мембрана.

— Ще бъде наред.

— Но...

Потър държеше края и го гледаше язвително, като го чакаше да пререже.

Спърджън сви рамене и поклати тава. Този човек е лекар, а аз съм стажант, помисли си той. Рязна като послушно момченце.

Той не се върна в „Силен коз“. Вместо това попита мисис Уилиямс дали понякога може да се упражнява на тяхното пиано. Беше лош инструмент и шофирането до Нейтик не беше като да вземеш метрото до Уошингтън Стрийт, но музиката доставяше удоволствие на мисис Уилиямс и му даваше възможност да вижда Дороти.

Във вторник вечерта, когато навън падаше първият зимен сняг, те седяха и си шепнеха във всекидневната, а майка ѝ, баща ѝ и момиченцето спяха наблизко зад полузатворени врати, и тя го попита какво го измъчва отвътре.

И той започна дрезгаво да ѝ шепне за старата дама, която умря заради него, за Комитета на смъртта и затова, че винаги може да изкара добри пари с музика.

— О, Спърджън!

Тя притегли тавата му и той кротко остана там, както някога с Роу-Елън, когато беше малък. Дороти се наведе да целуне затворените му очи и той почувства как то протича от нея, докато го държеше — симпатия, желание, охота да направи нещата в неговия свят правилни.

Но когато постъпи съответно на това усещане, успя само да получи ухапана устна и драскотина на китката, и разбра, че тя все още пази вярата си в една от основните мюсюлмански догми.

Беше му невъзможно да го повярва. Наоколо, както сред белите, така и сред черните, които бяха го формирали, имаше твърде малко двайсет и четири годишни девственици. Това го изпълни със страхопочитание, но той ѝ се усмихна въпреки болката в устната.

— Късче тъкан. Тънка, често много крехка. Няма нищо общо с интимността. Какво означава тя? Ние вече сме интимни.

— Познаваш ли тази къща, този двор? Какво е той, освен греди, стъкло, малко дървета, половин дузина храсти. Знаеш ли какво означават те за моя баща?

— Благоприличието на средната класа?

— Точно така.

Той подсвирна.

— Господи, каква аналогия. Вие толкова силно искате да се приспособите, че накрая ставате неприспособенци. На тази улица няма друга собственост така добре поддържана, както тази на баща ти. И аз бих се обзаложил, че съответен преглед не би установил тук армия от двайсет и четири годишни девственици. Смятате, че трябва да бъдете по-строги към себе си от всички тези бели хора, за да си проправите път към техния вид свят?

— Не се опитваме да се приспособим. Смятаме, че много от белите хора са загубили нещо, което някога са притежавали, нещо твърде ценно. Опитваме се да го придобием — каза тя, като бръкна в джоба му за цигара. Той запали клечка кибрит. В блясъка на меката, кратка светлина африканското лице накара ръката му да трепне и клечката угасна, но крайчето на цигарата светна, когато Дороти дръпна дима. — Слушай — каза тя, — ти помисли, че Мидж е мое дете, нали? Е, на прав път си бил. Тя е на сестра ми. На неомъжената ми сестра Джанет.

— Майка ти ми каза. Не знаех, че няма съпруг.

— Няма. Знаеш ли как е изглеждала Лена Хорн, когато е била млада? Прибави към това... весело безумие. Това е по-малката ми сестра.

— Защо не съм я виждал?

— Тя понякога идва вкъщи. Тогава си играе с Мидж сякаш тя самата е малко момиченце, а не като майка. Казва, че не се чувства като майка. Живее в Бостън с тайфа бели хипита.

— Съжалявам.

Тя сви рамене.

— Джанет казва, че при тях цветът ѝ няма значение. Сякаш никога на нищо не може да се научи. Бащата на Мидж е играч на бейзбол от Минеаполис, който беше на пробно участие за „Ред сокс“ за няколко седмици. Играел е трета база. И със сестра ми.

— Не е първото момиче, което е правило такава грешка — каза той кротко.

— Би трябвало да знае, че белите бейзболисти не ухажват младите цветнокожи момичета, за да следват каузата на американската демокрация. Когато вече се бил върнал в по-слабия си отбор, не ѝ дошла първата менструация — тя угаси цигарата си. — Щеше да е доволна да даде детето, но баща ми е най-странният човек. Той взе

бебето, не осъди бейзболиста за издръжка и даде на Мидж собственото си фамилно име. Гледа всичките си бели съседи в очите и ги предизвиква да му кажат, че семейството му е точно такъв боклук, за какъвто е работил през всичките тези години. Доколкото знам, никой никога не му е казал нито дума. Но моят баща, голяма част от него...

Той я прегърна.

— Тя винаги е била любимката му — каза Дороти в рамото му.
— Би го отричал, но знам, че е истина.

— Мила, не можеш да зачеркнеш загубата за баща си, като живееш като монахиня — каза меко той.

— Спър, това несъмнено ще те прогони мигновено от тук, но ще ти го кажа. Той по цял ден ходи наоколо затаил дъх, защото мисли, че има вероятност между нас да се развива нещо сериозно, че може да поискаш да се ожениш за мен. Черен зет, който е лекар, боже мой!

Той раздвижи длани по гърба ѝ.

— Не мисля, че това ще ме прогони — този път, когато я целуна, тя отговори на целувката му.

— Маже би трябва да те прогони — рече тя почти без дъх. — Искам да ми обещаеш нещо.

— Какво?

— Ако някога... загубя контрол... искам да се закълнеш...

Той бе раздразнен само за миг, после трябваше да положи големи усилия, за да не си позволи да се ухили.

— Когато се омъжиш, твоят съпруг ще получи целият пакет, в това число и пломбата — обеща ѝ той сериозно. След това отметна глава назад и се изсмя така гръмко, че я ядоса страхотно и събуди родителите ѝ. Мистър Уилямс влезе по халат и чехли и Спърджън видя, че спи с дълги гащи. Майка ѝ се появи мигаща и мърмореща и без горната си челюст. Мисис Уилямс бе започнала да го приема по свой начин, бе отбелязал той. Направи му горещо какао, пред и да се върне в леглото, но смехът му бе събудил Мидж и когато момиченцето заплака, му се изплези безсрамно заради това, че бе прекалено шумен и невнимателен.

Когато се върна в болницата, минаваше два часа. По пътя към стаята си той провери няколко пациента, сред тях и Макмилън. Намери

огромния полицейски офицер да пъшка и с температура. Картонът му показваше, че и температурата, и пулсът му бяха 100.

— Доктор Потър посети ли пациента тази вечер? — попита сестрата.

— Той се оплакваше от неразположение и болезненост. Д-р Потър му каза, че има много нисък праг на болкотърпимост. Предписа му 100 мг демерол — каза тя, като посочи картоната.

За друго трябва да се безпокоим, мислеше той, като чакаше асансьора.

Когато си легна, впери очи в мрака и се замисли за промяната, която мажеше да настъпи в живота му.

Ако го изхвърлят, може би някой от предишните му професори ще може да му помогне да си намери място в някоя от нюйоркските болници.

Но ще трябва да остави Дороти. Още не би могъл да си позволи да се ожени за нея. Не би искал чичо Калвин да издържа жена му.

Заседанието по смъртта, което ще разглежда случая Донъли, ще бъде само след седмица...

Беше последната му мисъл, преди да се събуди в лъжливата светлина на ранното разсъмване в чаршафи мокри от пот, въпреки че стаята бе студена.

Ясно си спомни, че бе сънувал както момичето, така и Комитета на смъртта.

Когато в събота дойде в отделението, видя, че Макмилън силно се е влошил. Лицето му бе пламнало, устните му бяха сухи и напукани. Пъшкаташе от болка, за която казваше, че идва от дълбините на твърдия му корем. Пулсът му бе станал 120, температурата — 38,9°.

Потър бе заминал на широко разгласена екскурзия по луксозните заведения на Ню Йорк. О, нещастен мръсник, мислеше Спърджън, надявам се, че се наслаждаваш, надявам се, че нищо не изпускаш. Отиде до телефона и намери д-р Чин, специализираният хирург, който беше на повикване.

— Имаме тук човек, който развива класически сепсис — каза той. — Почти сигурен съм, че е перитонит — той описа случая.

— Обади се в операционната и го отпрати там незабавно.

Когато го свалиха и оперираха, откриха, че пънчето на апендикса се бе издуло. Набъбнала от отока, тъканта бе срязана от тесния кръг на кетгута като сирене от остър нож и със същия резултат.

— Кой е стягал това проклето нещо?

— Д-р Потър — отговори Спърджън.

— Отново този човек — докторът поклати глава. — Тъканта е подгизнала. Прекалено нездрава е, за да си играем с нея. Ако я докоснем с пинсета, ще се разкъса. Ще трябва да издърпаме сляпото черво до коремната стена и да направим кекостомия.

Под спокойните наставления на хирурга Спърджън почисти мърлявщината на Потър.

В понеделник сутринта имаше смяна на отделенията и той се намери с лице пред пет седмици в Спешното отделение, прикован здраво вътре, защото това бе място, където вече се бе провалил един път; място, където нещата стават твърде бързо; където щом трябва да се вземат решения, това трябва да става бързо. Повторение на случая Донъли, и...

Опита се да не мисли за това.

Дежуреше в линейка с Майш Майерсън — интензивен курс по спорове, въведение към обзора на световните новини, устно надраскан лист, семинар по философия. Възгледите на шофьора бяха винаги много категорични и често дразнещи и към обяд Спърджън беше уморен от него.

— Вземи расовия проблем — каза Майерсън.

— Окей, взех го.

Майш го погледна подозрително.

— Почакай, няма да се усмихваш, при две армии — черна и бяла, страната ще се превърне в пожарище.

— Защо?

— Мислиш, че всички бели са либерали в костюми на братя Брукс?

— Не мисля.

— Бас държа, че не мислиш. За много от нас цветните са заплаха.

— Аз заплаха ли съм за теб?

— Ти? — рече Майерсън с презрение. — Ти си образован тип, доктор. Черен бял. Аз съм повече нигро от теб, бял негър. За мен черните негри са заплаха, а има дяволски много черни негри. Аз ще помогна първо на себе си. Милосърдието започва вкъщи.

Спърджън нищо не каза. Майерсън продължително го изглежда.

— Това ме прави лош човек, вярно ли е?

— Дяволски вярно.

— Ти си по-добър?

— Да — заяви Спърджън, но не така категорично.

— Друг път. Чувал ли си се някога как говориш с цветните пациенти? Звучи като че ли правиш на горкия човечец огромна услуга поради доброто си сърце.

— Направи на мен една услуга. Просто спри да говориш — каза той, като гледаше сърдито.

Триумфиращо Майерсън се промъкна зад една бавно вървяща, карана от жена кола и я накара да подскочи с бърз, нетърпелив вой на сирената, въпреки че линейката беше празна и се връщаха в болницата.

Спърджън някак си избута часовете.

Тази вечер откри, че изпитва голямо съжаление към Стенли Потър.

— Сигурен ли си? — попита той Адам.

— Видях сам — отговори той. — Беше в стаята на младшите хирурзи, четеше вестник и пиеше кафе, когато го извикаха в стаята на Стареца. След малко се върна, приличаше на настъпен, събра си нещата от шкафчето и ги отнесе в хартиен плик. Сбогом, доктор Стенли Потър.

— Амин. Но аз ще съм следващият.

Не беше разбрал, че го е казал на глас, докато не видя, че Адам го гледа.

— Не бъди магаре — срязва го той остро.

— Още два дни, човече. Оня Комитет на смъртта ще ме разкъса на мънички парченца.

— Несъмнено. Но ако се канят да те изхвърлят, драги, няма да чакат никакво заседание на комитета. Не губиха много време с Потър, нали? Защото беше безподобен мърляч. Ти си стажант, допуснал грешка. Една жена е умряла и това е скапано и срамно, но ако

изхвърлят всеки лекар, който направи грешка, нито един доктор няма да остане в болницата.

Спърджън не отговори. Нека ми откажат постоянното място, ако искат, каза той без думи. Нека само ме оставят стажант.

Трябваше да остане в медицината.

Имаше нужда от музиката като средство да избяга в красотата от грозотата на болестта, която виждаше навсякъде, където погледнеше в болницата. Но в света, който отиваше по дяволите по четиринайсет различни начини, той дори не можеше да се преструва пред себе си, че искаше да прекара живота си като свири на пиано.

В сряда сутринта не беше толкова сигурен. Денят започна зловещо. Адам Силвърстоун беше на легло с рязко повишена температура — последна жертва на вируса, който превръщаше болничния персонал в пациенти. Спърджън не беше съзнавал колко много зависеше от неговата мълчалива поддръжка.

— Мога ли да направя нещо за теб? — попита той нещастно.

Адам го погледна и изпъшка.

— О, боже, просто върви долу и приключвай с това.

Той пропусна закуската. Навън валеше силен сняг. Някои от специалистите се обадиха да кажат, че няма да присъстват на заседанието, което той считаше за добра новина до момента, в който съобщиха, че Комитетът на смъртта ще заседава вместо в амфитеатъра в библиотеката, където интимността щеше да го направи още по-голямо изпитание.

В 9:50, когато го извикаха на и му казаха да докладва в кабинета на д-р Кендър, той отговори вцепенено, сигурен, че ще го определят за уволнение още преди заседанието по смъртността — тази седмица чистеха неподходящите.

Когато отиде, имаше двама мъже при Кендър, които се представиха като лейтенант Джеймс Хартиган от Бюрото по наркотици и мистър Маршал Колфакс, фармацевт от Дорчестър.

— Вие ли сте написали това, д-р Робинсън? — попита Кендър спокойно.

Спърджън взе рецептите и ги прелисти. Всяка беше написана за двайсет и четири таблетки морфинов сулфат, по четвъртинка,

предписани на непознати имена. Джордж Мозби, Семюъл Паркс, Ричард Мийдру.

Всяка беше под писана с неговото име.

— Не, сър.

— Как може да сте сигурен? — попита лейтенантът.

— На първо място, докато завърша стажа си имам само ограничено право да практикувам медицина, което означава, че пиша рецепти, които се изпълняват в болничната аптека, но не издавам външни. Второ, това е моето име, но не и моят подпис. И всеки лекар има федерален регистрационен номер за наркотици, но този не е моят.

— Няма нужда да се тревожите за себе си, д-р Робинсън — бързо се намеси Кендър. — Не сте единственият лекар тук, чието име е използвано. Само последният. Ще ви помоля, разбира се, да не споменавате това пред никого.

Спърджън кимна.

— Какво ви накара да заподозрете, че тези рецепти не са в ред? — попита Кендър фармацевта.

Аптекарят се усмихна.

— Започнах да забелязвам, че са много подредени. И много подобни. Вземете съкращенията, например. Почти всеки лекар, когото познавам, само надрасква *pn*, вместо *pro re nata*.

— Какво значи това? — попита Хартиган.

— На латински — „в зависимост от обстоятелствата“ — обясни Спърджън.

— Да. Е, вижте тези рецепти — каза Колфакс. — Това е изписано. Когато ги сверих видях, че всяка една е също като другата, сякаш който ги е писал ги е копирал наведнъж.

— И все пак е направил грешка — рече Хартиган. — Когато мистър Колфакс ми прочете рецептите по телефона, веднага разбрах, че са фалшиви. Използвал е шестцифрен федерален номер. В Масачузетс нямаме толкова много доктори.

— Хванахте ли човека, който ги е разпространявал? — попита Кендър.

Хартиган поклати глава.

— Зададох му няколко въпроса последния път, тъкмо преди да се обадя в полицията — каза Колфакс. — Вероятно съм го изплашил — той се усмихна. — Не ме бива за детектив.

— Напротив — възрази Хартиган. — Няма много аптекари, достатъчно будни, за да хванат нещо такова. Можете ли да опишете този човек на д-р Робинсън?

Колфакс се колебаеше.

— Ами, беше негър... — той притеснено погледна настрана.

Гледайте ни лицата, каза му мълчаливо Спърджън.

— Имаше мустаци. Боя се, че не си спомням нищо друго.

Спийд Найтингейл?

Хартиган се усмихна.

— Разбирам, че няма много върху какво да се продължава, д-р Робинсън.

Би било нечестно да назова Найтингейл, съзнаваше Спърджън. Има твърде много мустакати чернокожи, част от които използват наркотици.

— Би могъл да е всеки.

Хартиган кимна.

— Много хора могат да сложат ръка на кочани с рецепти. Хората в печатницата, всички в болницата, пациенти и семействата им, когато се обърнете — той въздъхна.

Д-р Кендър погледна часовника си и отмести стола си от бюрото.

— Има ли още нещо, господа?

Двамата посетители се усмихнаха и станаха.

— В такъв случай, боя се, че д-р Робинсън и аз трябва да присъстваме на заседание — каза д-р Кендър.

В 10:30 Спърджън седеше на един от страничните столове край дългата, силно полирана маса, погризваше бисквити, сръбваше кола и гледаше право напред стена, украсена с отпечатан от лекарствена фирма портрет на Марчело Малпиги, откривателя на капилярното кръвообращение, който малко приличаше на д-р Сак с брада и наметало.

Те се мъкнеха един по един и накрая той се присъедини към тях в ставането при влизането на д-р Лонгууд.

Меомартино представи един случай, много дълъг.

Меомартино представи друг проклет случай. Не *случаят*. Може би, мислеше той умолително, няма да го разглеждат. Просто, може би,

защото времето няма да стигне. Но когато вдигна глава към стенния часовник, видя, че време ще има повече от достатъчно, стомахът му се надигна и той си помисли, че ще бъде първият стажант в историята на болницата, който ще направи беля върху сияещата маса, бутилките пепси, сладките и шефа на хирургията.

И тогава Меомартино отново представи нещо и той чу всички подробности, които знаеше толкова добре. Името ѝ, възрастта ѝ, фактите на автомобилната катастрофа, датата, когато я бе прегледал в спешното, миналата ѝ история, рентгеновите снимки, които бяха направени и о, боже, снимките, които не са били направени, как я е изписал самостоятелно, как си е отишла вкъщи...

Задръж тук, помисли той с внезапна настойчивост. Какво става тук?

О, подло копеле.

Къде е обаждането ми на доцента по хирургия? Обаждането ми на теб, мислеше той вцепенено.

Но Меомартино завършваше, като разказваше как дамата с гатанките се бе върнала в болницата за последен път, мъртва.

Д-р Сак описа какво бяха намерили при аутопсията, като кратко нахвърли фактите в няколко минути.

Д-р Лонгууд седеше облегнат на стола си.

— Това е най-лошият начин да загубиш — каза той. — И въпреки всичко неизбежно губим пациенти така. Защо мислите че става това, д-р Робинсън?

— Не знам, сър.

Хлътналите очи не го изпускаха. Той видя с някакъв ужасен интерес, че лек тремор е започнал да поклаща главата на д-р Лонгууд почти незабележимо.

— То е защото този тип случаи изискват да разпознаваме увреждания, които не се срещат всеки ден. Увреждане, което е поправимо и което, непоправено, може да причини смърт.

— Да, сър — рече Спърджън.

— Няма нужда някой да ми описва напрежението и бремето на тежката работа, извършвана от нашите служители. Преди доста голям брой години и аз бях стажант и после лекар тук, после специализант, докато получа накрая пълноценен пост в тази болница. Знам, че при нас идват пациенти, чието състояние е занемарено, усложнено и ни ги

пращат в такива количества, че някои частни институти няма да повярват какво вършим. Но точно бедността на много от нашите пациенти и изискванията към нашето време ни карат да бъдем двойно по-бдителни. Кое то пък прави необходимо всеки стажант да се запита дали е напълно наясно, че трябва да се изпълни всяка диагностична процедура, да се направи всякаква рентгенова снимка. Вие запитвали ли сте се за тези неща, д-р Робинсън?

Треморът беше станал по-явен.

— Да, запитвал съм се, д-р Лонгууд — каза той твърдо.

— Тогава защо умря тази жена?

— Предполагам, че защото не съм знаел достатъчно, за да ѝ помогна.

Д-р Лонгууд кимна.

— Липсвал ви е опит. Поради което един стажант никога не трябва да се наема сам да изписва от болницата пациент, дори когато той горчиво се оплаква, че го карат да чака, докато по-опитен лекар не намери време да го освободи. Никой пациент не е умрял от недоволство. Нашата отговорност е да го пазим от самия него. Знаете ли какво би се случило, ако не бяхте я пуснали да си отиде?

Той потърси с поглед Меомартино, но доцентът по хирургия бе зает с историята на болестта.

— Щеше да е жива — отговори Спърджън.

Последва тишина и той отново погледна към д-р Лонгууд. Хлътналите сини очи, които го бяха измъчвали по време на заседанието, все още бяха отправени към него, но видя, че блясъкът им е изчезнал и са фокусирани някъде далече над него.

— Д-р Лонгууд! — обади се д-р Кендър. — Харланд! — меко продължи той. — Да пристъпим ли към гласуване?

— Какво?

— Да гласуваме ли, Харланд?

— Да — отговори той.

— Предотвратима смърт — каза д-р Кендър.

Д-р Лонгууд прекара език по сухите си устни и погледна д-р Сак.

— Предотвратима.

Към д-р Паркхърст.

— Предотвратима.

Предотвратима.

Предотвратима.

Предотвратима.

Спърджън отново се опита да улови погледа на Меомартино, но не успя. Вероятно пропускът е неволен, реши той, като изучаваше портрета на Марчело Малпиги.

Когато отиде в стаята на Силвърстоун на шестия етаж, помисли, че Адам ще се покатери по стената от бяс.

Бяс, насочен към Спърджън, смаяно откри той.

— Как можа да оставиш Меомартино да се измъкне от такова нещо?

— Той не ми каза да я изпиша. Вярно е, че го повиках по телефона, но той нищо не ми каза, човече. Само ме попита дали наистина имам нужда от него и аз му отговорих, че мога да се справя сам.

— Но си го повикал — каза Адам. — Негово задължение е било да ти каже да задържиш пациентката, докато може да слезе. Комитетът е трябвало да знае това.

Спърджън сви рамене.

— Ще отида при Стареца.

— По-добре не ходи. Той изглежда толкова зле, че не съм сигурен дали може да се оправи с такава ситуация.

— Тогава върви при Кендър.

Той поклати глава.

— Защо не?

— Защото — отговори Спърджън — има правило стажантите да не изписват пациенти и аз го наруших. Защото Меомартино не ми каза да я пусна вкъщи. Защото ако имах някакви възражения, трябваше да ги направя на заседанието.

— Робинсън, ти си най-глупавата личност, която съм срещал през целия си живот — чу вика на Адам зад себе си, когато излизаше.

Меомартино показва, че не е човек, мислеше си той отчаяно, като трополеше към асансьора.

Но по време на мъчителното слизане от шестия етаж до партера той със стар болезнен страх се застави да признае пред себе си

причината, поради която не бе привлякъл вниманието на заседанието към телефонното обаждане.

Беше ужасен от всички тези бели, бели лица.

Денят продължи както бе започнал.

Опустошително.

Той и Майерсън бездействаха и си досаждаха взаимно до средата на следобед. От 3:30 до 8:30 имаха шест повиквания, четири от тях — на дълго и мъчително разстояние, след това в 8 и 35 бяха изпратени да вземат мисис Томас Катлет, която щеше да ражда, на Симънс Корт 31, Чарлстаун. Но Майерсън зави от Експресуей и тръгна по улици, които не бяха разширявани от времето, когато бяха обявени достатъчно широки за коня на Пол Ривиър. Накрая спря в забранена за паркиране зона пред книжарницата на Шапиро на Есекс Стрийт.

— Къде отиваш? — попита Спърджън уморено.

— Гладен съм. Ще взема сандвич и нещо за пиене от деликатесния, ти ще караш, докато ям. Окей?

— По-добре побързай.

— Всичко е наред, отпусни се. Искаш ли да ти донеса нещо? Сандвич с пушено говеждо?

— Не, благодаря.

— Пастърма? Те попарват месото.

— Майш, не искам да губим време.

— Трябва да ядем.

Спърджън се предаде и извади долар от портмонето си.

— Швейцарско с бял хляб. Кафе, както винаги.

Той седеше на предната седалка на линейката и изучаваше книгите от витрината на Шапиро, докато секундите се превръщаха в минути, а Майш не се появяваше. След малко излезе от линейката, зави зад ъгъла и се взря през голямото стъкло на деликатесния магазин. В рамката на гигантски кръг колбаси на витрината, с тяло, скрито от пирамида сарфалади, Майерсън стоеше на опашка и сериозно разговаряше с двама шофьори на такси.

Спърджън почука на прозореца, без да обръща внимание на сто и двайсетте единични очи, които изведнъж се обърнаха към него и посочи часовника си.

Майш сви рамене и посочи касата.

Господи, още не го бяха обслужили.

Той се обърна и се върна назад, мина покрай магазина за книги до края на блока. Долу лежеше китайския квартал, бляскава неонова джунгла от палми и дракони.

Върна се. Облегна се за малко на линейката.

Накрая не можеше да търпи повече. Отиде до деликатесния и влезе.

— Вземете си чек — каза човекът на вратата.

— Няма да стоя.

— Тогава на излизане ще го върнете.

Майш седеше на една ъглова маса с таксиджиите, с празна чиния пред себе си, като се изключат няколко парченца месо. В шишето му имаше още два сантиметра бира.

— Веднага излизай в линейката, да те вземат дяволите — рече му Спърджън.

Майш погледна към шофьорите и вдигна очи.

— Нов човек — поясни той.

В линейката подаде на Спърджън плик от кафява хартия и ресто от двацет цента.

— Реших, че ще е по-добре да го излапам вътре. Така ще мога да карам. Познавам Китайския квартал. Помислих си, че можеш да се загубиш.

— По-добре незабавно да се отправим да вземем родилката. Това пък аз решавам.

— Когато стигнем там, ще й трябва още ден и половина, докато роди. Гарантирам.

Минаха през Китайския квартал към магистралата.

— Яж — изкомандва Майш, еврейската майка на линейкаджиите. Сандвичът беше като пощенска картичка на нервния му език, кафето студено до гадене, изгълтано, докато громоляха по моста Тобин Мемориъл.

— Получи ли си двацет и петте цента? — Беше работа на шофьора да плаща пътната такса, но Спърджън се бръкна и си отбеляза на ум по-късно да си прибере парите.

Улиците изглеждаха еднакви. Къщите изглеждаха еднакви. На Майш му отне десет минути да си признае, че не може да намери

Симънс Корт и още пет минути, докато зареже картата на града.

Сред продължителна консултация с двама полицаи и патрул от крайбрежния флот те я намериха — неосветена сляпа уличка в края на затрупана със сняг уединена улица. Катлетови живееха на третия етаж, разбира се. Апартаментът беше тъмен и мръсен, миришещ на социални помощи. Имаше изплашени в съня си деца и мълчалив, мрачен мъж. Жената приличаше на свиня от живота, прекаран в колосване, тревоги и прекалено чести кърмения. Сложиха я на носилката и вдигнаха, като пъшкаха в унисон. Най-голямото момиче остави кафяв хартиен плик на носилката при майка си.

— Нощницата ми и нещата — каза гордо жената на Спърджън.

Те тръгнаха към вратата и тогава Спърджън спря, като носилката се заби зад коленете му.

— Не искате ли да ѝ кажете „довиждане“? — обърна се към мъжа.

— Чао — каза той.

— Чао — отговори тя.

Беше много тежка. Промъквах я надолу по тясната, скърцаща стълба и навън в тъмната миризма на коридора.

— Внимавай на леда — предупреди Вождът Майш.

Ръцете ѝ краката им бяха напрегнати и треперещи, когато най-после я пъхнаха в линейката.

Тя изкрещя.

— Какво има? — попита Спърджън.

Мина почти минута, преди да отговори. От първоначалната уплаха той забрави да погледне часовника си.

— Получих болки.

— Какви болки?

— Знаете какви.

— За пръв път ли?

— Не. Вече имах много.

— Майерсън, по-добре тръгвай — каза той. — Пусни си свирката.

Майш веднага включи сирената — перчи се, кретенът — и потеглиха през празните дворове и по пустата улица, докато във всеки апартамент светваше прозорец и черна или кафява глава надничаше през него.

Той седна до нея и опря крака в отсрещната стена, за да закрепил коленете си, докато ги използваше да пише на тях.

— БИХ МОГЪЛ ДА ОПИТАМ ДА ПОДГОТВЯ НАЧАЛОТО НА ИСТОРИЯТА НА СЛУЧАЯ — изрева, надвиквайки се със сирената. — КАК Е ПЪЛНОТО ТИ ИМЕ, МАЙКО?

— КАКВО?

— ПЪЛНО ИМЕ?

— МАРТА ХЕНДРИКС КАТЛЕТ. ХЕНДРИКС Е МОМИНСКОТО МИ ИМЕ — говореше дрезгаво.

Той кимна.

— РОДЕНА КЪДЕ?

— РОЧЕСТЪР.

— НЮ ЙОРК? — Тя кимна. — ТОМАС Е ИМЕТО НА СЪПРУГА ВИ. СРЕДЕН ИНИЦИАЛ?

— Ч. ЧАРЛИ — лицето ѝ се изкриви и тя изпищя, като се завъртя в носилката.

Този път Спърджън погледна часовника си. Девет и четирийсет и две. Контракцията бе траяла почти минута.

— КЪДЕ Е РОДЕН МЪЖЪТ ВИ?

— ЧОКТО, АЛАБАМА. ПРОКЛЕТ ЛЪЖЕЦ!

— ЗАЩО?

— КАЗВА НА ДЕЦАТА, ЧЕ Е ЧАСТИЧНО ИНДИАНЕЦ.

Той кимна, усмихвайки се. Започваше да я харесва.

— Къде работи?

— БЕЗРАБОТЕН — извика тя, като превърна думата във вик на страдание. Спърджън си погледна часовника: девет и четирийсет и четири. Две минути.

Две минути?

Не мога да изродя бебе, помисли се Спър зашеметен.

Целият му опит се свеждаше до пет дни практика в родилното отделение по време на следването му в трети курс, преди две години.

Дали бе внимавал?

— ИМАТЕ ЛИ ПОДЛОГА, ДОКТОРЕ?

— НЕ МОЖЕТЕ ЛИ ДА ЧАКАТЕ?

— НЕ МИСЛЯ, ЧЕ МОГА.

Това и стана. Той разбра, че детето беше почти дошло. Наведе се към предната седалка и докосна рамото на Майерсън.

— ОТКЛОНИ И СПРИ.

— ЗАЩО?

— ИСКАМ ДА ТИ КУПЯ ОЩЕ ЕДИН ПРОКЛЕТ САНДВИЧ С ПУШЕНО МЕСО — изрева той.

Линейката намали скоростта и спря, като глътна воя на сирената си със звук като хълцане. Внезапно стана много тихо, с изключение на изплющяването на колите, които профучаваха много бързо и много близо.

Спърджън погледна навън и му прилоша. Бяха на моста.

— Имаш ли от онези димни сигнали, нали знаеш, пътни светлини? — попита той Майерсън.

Майш кимна.

— Добре, сложи ги отвън, за да не ни убият.

— Искаш ли да направя още нещо?

— Трий две пръчки една в друга, за да запалиш огън. Кипни много вода. Моли се. Стой далече от мен, да те вземат дяволите.

— Ааааа — извика жената.

Под платформата на носилката имаше малка банка с азотист двуокис и лицева маска. И акушерски пакет. Измъкна ги. Започна да мисли много усилено. Тя положително не беше първеския, не й беше за пръв път. Но имаше ли там пет деца, което я правеше многодетна?

— Колко деца имаш, майко? — попита я той.

— Осем — каза тя, като изохка.

— Колко момчета? — попита той, макар че не му пукаше колко са. Беше раждала много, което означаваше, че има голяма вероятност да изстреля бебето като снаряд.

— Първите две — момчета, останалите — момичета — отговори тя, докато й събуваше обувките. Нямаше стремена, разбира се. Той вдигна стъпалата ѝ и ги опря на перилата от двете страни на носилката, така че кръвта да тече назад към тялото ѝ, вместо да се стича по краката.

Майерсън отвори вратата, като пусна вътре грохота на трафика.

— Докторе, имаш ли монета? Ще намеря телефон и ще се обадя в болницата.

Той му даде петаче.

— Трябва да се обадя и другаде.

Даде му шепа монети, избута го навън от линейката и заключи вратата отвътре. Жената изстена.

— Ще ти дам нещо против болки, майко.

— Ще заспя ли?

— Не. Ще се почувстваш само като добре пийнала.

Тя кимна и той ѝ даде да вдъхне един-два пъти от азотистия двуокис, отгатвайки количеството, като беше много умерен, за да не сбърка. Подейства бързо.

— Радвам се — измърмори тя.

— Защо?

— Цветнокож доктор. Никога не съм имала цветнокож лекар.

Боже мой, горката жена, помисли си той. С удоволствие бих позволил бебето да се изроди от Джордж Уолас или Луиз Дей Хикс, ако единият беше акушер-гинеколог, а другата акушерка, и двамата бяха тук сега.

Той отвори акушерския пакет, в който нямаше кой знае какво: круша за изсмукване, кръвоспиращи пинсети, ножици и форцепс. Като дръпна роклята ѝ до гърдите, откри бедра като дъбове и чифт копринени пликчета, които успя да разреже и махне.

Тя заплака.

— Подарък са от втората ми дъщеря.

— Ще ти купя нови.

Открит, стомахът беше страховит, една раздута тъмна плът, на петна от тлъстина и раждания, на която мъжът ѝ бе лежал и се бе борил в единственото удоволствие, което беден черен мъж може да си позволи, единствената радост, която не струва пари, по-евтина от киното, от пиенето, за да положи мъничкото семенце, което бе порасло до това нещо, огромно и стегнато като диня под кожата ѝ.

Полека, полека.

„Имам въпрос от галерията, доктор Робинсън. Как ще извадя предмет като несъмнено дебелото бебе на тази дебела жена през отвор, който — макар че съм виждал и по-малки — е сравнително малък?“

Толкова малък!

Това е възможност, мрачно разбра той, да се загубят двама пациенти, да се нанесат в сметката втора и трета черта едновременно, както е тръгнало.

Имаше шишенце със зефиран. Отвори капачето и изля свободно върху вулвата и перинеума, след това на двете си ръце и ги размаха да изсъхнат — незадоволителен заместител на доброто хирургическо стържене на ръцете, но най-доброто налично средство.

Жената викаше, пухтеше, блъскаше, опитваше се да се освободи от бремето.

— Как си, майко?

Тя само изпъшка.

Моля те, Боже.

Силна струя вода изпръска белия му панталон. Ниагарски водопад с цвят на слама. Очите ѝ бяха затворени, големите мускули на бедрата — на възелчета. Малка плешива главичка се появи в отвора, обкръжена от космите на неподготвените гениталии на майката като тонзура.

Още две контракции и главата беше навън. Спърджън използва крушата, за да изсмуче течността от мъничката уста и тогава разбра, че тя се мъчи повече с раменете.

Направи малък срез, от който потече съвсем малко кръв. При следващата контракция помогна с ръце и цялото бебе се озова навън, в студения свят. Постави два клипса на пъпната връв и сръза между тях, след което сметна за необходимо да погледне часовника си; за пред закона беше важно да се отбележи момента на раждането.

Едната му ръка държеше мъничките вратле и главичка, а другата — мъничките бутчета, топлото кадифе, меко като... като бебешко дупенце. Автор на музика, изпълнител на музика, опитай да превърнеш такова събитие в звук, си каза той и разбра, че това не може да бъде направено. Бебето отвори уста, сгърчи личице като смешна слива и издаде слаб вик, като в същото време изстреля струйка урина от мъничката си пишка — добре обзаведено момченце.

— Имаш отличен син — каза той на жената. — Как ще се казва?

— Как е твоето име, докторе?

— Спърджън Робинсън. На мен ли искаш да го кръстиш?

— Не, по дяволите. Назови го с името на баща му. Просто исках да знам името ти.

Той още се смееше миг по-късно, когато Майерсън и полицаят почукаха на вратата на линейката.

— С нещо да помогна, докторе? — попита полицаят.

— Всичко е под контрол, благодаря — зад тях движението се беше задръстило на километър. Клаксоните, разбра той за пръв път, бяха оглушителни. — Почакайте малко. Елате и подръжете Томас Катлет за малко, ако обичате?

Раждането беше като всяка хирургическа процедура, що се касае до възможностите за шок. Той й постави система, декстроза и вода.

Покри я с одеяло, като реши да изчака по-асептични условия, за да извади плацентата. След това взе бебето от полица.

— Мистър Майерсън — каза той с огромно достойнство, — ще бъдете ли така добър да ни откарате от този проклет мост?

Когато пристигнаха в двора на болницата, първата светкавица го накара да замига, щом отвори вратата на линейката.

— Дръжете бебето, докторе. Приближете го до майката — нареди един кинооператор.

Имаше двама фотографи, двама репортери, два телевизионни екипа.

Що за дяволия, помисли си той и тогава си спомни шепата монети, които потрябваха на Майерсън за телефони.

Той диво се огледа.

Майш беше в процес на изчезване през входа на спешното. Като лист отбрулен — не, като Мартенския жребец — Майерсън се изниза от полезрението.

Много по-късно Спърджън се добра до стаята си. Смъкна бялата униформа, която миришеше силно на кръв и амниотична течност. Душът в края на коридора го мамеше, но той дълго седя по бельо на кревата, като мислеше твърде малко, но се чувстваше отлично.

Шампанско, помисли си той накрая. Ще се изкъпе, ще се преоблече и ще купи две малки бутилки много хубаво шампанско. Едната ще изпие с Адам Силвърстоун. Другата ще раздели с Дороти.

Дороти.

Той излезе, пусна две монети в коридорния телефон и набра нейния номер.

Обади се мисис Уилямс.

— Знаеш ли колко е часът? — го смъмри остро тя, когато попита за Дороти.

— Уух. Това е една от особеностите на лекарския живот. По-добре е да свикнеш с това, мамо.

— Спърджън? — обади се Дороти след малко. — Какво стана на заседанието?

— Все още ще бъда стажант.

— Ужасно ли беше?

— Натриха ми носа с това, както се прави с кученце.

— Добре ли си?

— Екстра. Най-великият жив специалист по зъбовидния израстък. — Внезапно придобил увереност, той установи, че ѝ бърбори за едрата тлъста тяхна сестра и най-сладкото мъничко момченце с меко задниче и чудесна пишка, появило се на бял свят, защото д-р Робинсън е безстрашен фронтови лекар.

— Обичам те, Спърджън — каза тя много тихо, но отчетливо, и той си я представи застанала в кухнята, по нощница, оградила слушалката с хубавата си шепа и майка ѝ, кръжаща наоколо като голяма тъмна пеперуда.

— Слушай — изрече той високо, без да го е грижа, дали Адам Силвърстоун или който и да е във вселената го чува.

— Аз също те обичам, дори по-силно, отколкото искам твоето узряло нубийско тяло. Което е много повече от значително.

— Ти си побъркан — отсече тя със старомомински учителски глас.

— Тхъ. Но когато твоят билет за великата бяла средна класа най-после бъде пробит, аз ще съм перфораторът.

Помисли, че я чу да се смее, но не можеше да бъде сигурен, защото тя затвори. Спърджън изпрати шумна, мокра целувка в бръмчащия телефон.

ГЛАВА ДЕВЕТА

ХАРЛАНД ЛОНГУУД

При бавното влачене на болестта си Харланд Лонгууд свикна с нея, сякаш беше грозна и омразна дреха, която не можеше да изхвърли по икономически причини. Откри, че е способен да спи нощем все по-малко и по-малко, но това не беше особено преимущество, тъй като бе започнал да пише най-ефективно след като апартаментът в Кеймбридж бе облицован с черно кадифе и светът се промъкваше през затворените му прозорци с минимален шум.

Пишеше бързо, като използваше материал, събиран усърдно и бавно в продължение на много години и грижливо редактираше всяка глава, преди да пристъпи към следващата. Когато бе завършил три глави, разбра, че е време за проверка и избра трима известни хирурзи — и тримата живеещи достатъчно далече от Бостън, за да не е стигнал още до тях слухът за болестта му. Главата по гръдна хирургия отиде при професор в Макгил, главата по херниите — при хирург в болницата „Лоума Линда“ в Лос Анджелис, главата по хирургична техника — при човек в клиниката „Мейо“ в Минесота.

Когато отзивите им пристигнаха, той разбра, че не гони само глупава егоистична мечта.

Професорът от Макгил се изказваше бляскаво за частта по гръдна хирургия и искаше разрешение да я публикува в списание, което издаваше. Хирургът от „Мейо“ даваше висока оценка, но предлагаше още една област за разглеждане, което прибави нови три седмици работа към задачата на Лонгууд. Калифорниецът, завистлив педант, неохотно признаваше стойността на материала и правеше три дребнави редакционни забележки, с които Лонгууд не беше съгласен и не ги взе под внимание.

Пишеше с писалка, като изпълваше разчертаната хартия с дребен тънък почерк. От време на време необходимостта от сън го надвиваше в дневни часове и за пръв път в живота си започна да отсъства често от болницата, като беше признателен за способността на Бестър Кендър да се справя.

Един ден на обяд вече му се стори безопасно да спомене за книгата на Елизабет и беше трогнат, когато тя предложи да препише ръкописа на машина, като си помисли, че иска да се грижи за него. Два дни тя се забавляваше с машината като дете с играчка, на третата сутрин след двацет минути стана и прекара дълго време пред огледалото, докато сложи шапката си.

— Обещах на Една Брюстър да отида по магазините с нея, вуйчо Харланд — рече тя и когато той кимна, го целуна по бузата.

Скоро Бърнис Лъвет беше болна и трябваше да я навести.

След два дни каза, че Хелън Паркинсън настоявала да ѝ помогне да организират в комитета изложбата на Винсънт кльб.

След това присъствието ѝ беше необходимо на Сюзън Зилбъргър, Рут Мур, Нанси Робъртс, докато купчината непреписани листа до машината нарастваше.

Той се питаше кой ли е мъжът този път.

Латиноамериканецът не е достатъчно силен да я държи стабилно, мислеше си той, най-послед оправдан в своето неодобрение към Меомартино.

Тя винаги оставаше малко в апартамента и после излизаше, като грижливо съобщаваше имената на жената, с която ще прекара деня. Докато стигна до Хелън Паркинсън, на него нещата вече му се изясниха.

— В случай, че се обади мъжът ти, искаш да кажеш — подхвърли той.

Лиз го погледна и се усмихна.

— Е, не ставай глупав и не казвай неща, за които и двамата бихме съжалявали, вуйчо Харланд — рече тя.

— Елизабет, ти дойде тук да ми помагаш. Би ли искала да поговориш с мен за... нещо? Няма ли начин, по който да ти помогна?

— Няма — отговори тя.

Вместо да мисли за това, той се обади на една секретарска агенция и уреди да идва машинописка на непълен работен ден.

Най-лошото време бяха нощите, които прекарваше на диализатора, хванат здраво от неговите игли-пръсти, докато изсмукваше кръвта от него като вампир, а той дълги часове лежеше неспособен да помръдне от леглото, пленник на апарата, който сега му даваше живот.

Беше шумен, но плискаше спокойно. Знаеше, че е неодушевен продукт на човешката техническа мисъл, но въпреки това понякога плискането приличаше на тих подигравателен смях.

Когато го освобождаваха, той побягваше облекчено и по-късно този ден излизаше в града като моряк в отпуска, пиеше нещо в Риц-Карлтън, вечеряше в Лок-Оубър, където често нарушаваше диетата си, чувствайки, че това ограничение на натрия буквално го лишава от някаква жизненоважна сол. Неизменно си поръчваше много бренди след вечеря. Никога не се бе държал стиснато, но сега смайваше Лоуи, келнера, който го бе обслужвал трийсет години, с прекалената щедрост на бакшишите си.

Гонен от желанието си да завърши книгата, той работеше всяка нощ. Работеше толкова бързо, колкото смееше и се наблюдаваше отстрани като външен човек, който гледа конни надбягвания и се пита с иронична развеселеност кой ли ще победи.

Един-два пъти Елизабет оставяше момчето в апартамента му и Лонгууд си играеше с него на пода, докато слънцето струеше през прозорците, и в своята слабост се чувстваше на възрастта на детето, доволен да управлява автомобилчетата, които Мигел си бе донесъл, като синьото беше бутано от малката пълничка ръка, а червеното — от дълги костеливи пръсти, които напоследък бяха хирургически инструменти, по килима, през столовете и под масата в трапезарията. Понякога след обяд той извеждаше момчето на истинско пътуване в истински автомобил, обикновено късо, но веднъж се оказаха на път 128 с газ, натисната до дъно и стрелка на скоростомера, летяща нагоре, нагоре, нагоре и колата фучеше по правата лента на шосето.

— Караш прекалено бързо, мили — каза меко Франсес.

— Знам — отвърна той усмихнат.

Тогава чу нещо, което помисли за сирена на линейка и разбра грешката си едва когато полицаят приближи с мотора и го накара да спре край пътя.

Човекът видя бялата му коса и медицинските знаци на номера и попита:

— Спешен случай ли имате, докторе?

— Да — рече той.

— Искате ли да ви придружа?

— Не, благодаря — отговори той, полицаят кимна, отдаде чест и продължи.

Когато погледна, Франсес беше изчезнала, преди да успее да я попита какво да прави с Елизабет, а малкото момченце спеше на предната седалка, свито като котенце. Започна да трепери, но събра сили и се върна в Кеймбридж със скорост трийсет километра в час, като се придържаше плътно вдясно на пътя.

Оттогава никога не вземаше детето на пътешествие с истинска кола.

Канюлите загнойа в плътта му. Преместваха шунта няколко пъти, докато малки белези от срязвания украсиха крака му. Токсините се натрупваха в организма му и един следобед цялото тяло започна да го сърби. Чеса се, докато потече кръв, после легна в леглото и се загърчи със стичащи се по лицето му сълзи.

Тази вечер отиде на диализа в болницата и, когато видяха следите от чесането, му предписаха бенадрил и стелазин. Д-р Кендър му каза, че вече ще трябва да ходи на диализа три вместо два пъти седмично. Определиха му понеделник, сряда и петък от 9 ч. сутринта, вместо вечер във вторник и четвъртък. Това означаваше, че дори да се чувстваше добре в тези дни, не би могъл да ходи в болницата на работа. Той все още се обаждаше вечер на Силвърстоун или Меомартино за доклад от отделението, но преустанови всякакви опити да ходи на визитации.

Понякога, когато беше сам, плачеше. Веднъж вдигна поглед и видя Франсес, която седеше до леглото му.

— Не можеш ли да ми помогнеш? — попита я той.

Тя му се усмихна.

— Сам трябва да си помогнеш, Харланд.

— Какво бихме могли да направим за този човек, джентълмени? — питаше той Комитета на смъртта.

Но никакви гласове не отговаряха.

Не направи опит да се върне в Апълтън Чапъл или да отиде в някоя друга черква, но една нощ, когато седеше и работеше над книгата, усети внезапна увереност, че ще успее да я завърши. Беше много силна. Не я почувства в сияние на цветни светлини и възвишена

музика, както винаги бяха показвани такива моменти в лошите телевизионни филми на Великден сутринта. Беше просто спокойно, твърдо обещание.

— Благодаря, сър — каза той.

На следващата сутрин, преди да се появи при апарата, влезе в стаята на мисис Бергстром и застана до нея. Изглеждаше заспала, но след малко отвори очи.

— Как се чувствате? — попита той.

Тя се усмихна.

— Не много добре. А вие?

— Знаете ли за мен? — попита той с интерес.

Жената кимна.

— Ние сме на еднакъв хал. Вие сте лекар, който е болен, нали?

Значи дори пациентите знаеха. Беше информация, облетяла болницата.

— Мога ли да направя нещо за вас? — попита той.

Тя облиза устни.

— Д-р Кендър и неговите хора се грижат за всичко. Не трябва да се безпокоите. Те и за вас ще се погрижат.

— Сигурен съм, че ще го направят — отговори той.

— Те са чудесни. Хубаво е да има хора, на които да вярваш напълно.

— Да, хубаво е — съгласи се той.

Кендър влезе и каза, че го чакат на апарата. Излязоха заедно и в коридора Лонгууд се обърна към по-младия мъж.

— Тя има страхотна вяра в теб. Вярва, че си безпогрешен.

— Случва се. И не е лошо. Помага ни — рече Кендър.

— Жалко, че аз съм наясно с твоите ограничения — каза той.

Кендър кимна.

— Да, жалко, докторе.

Лонгууд легна и остави сестрата да го свърже с апарата. След малко той запухтя подигравателно. Лонгууд затвори очи. Като леко се почесваше, започна отначало и каза на Бога всичко.

ГЛАВА ДЕСЕТА

РАФАЕЛ МЕОМАРТИНО

Тази вечер Меомартино пристигна вкъщи, когато Хънтли казваше „лека нощ“ на Бринкли. Лиз легеше на дивана във всекидневната в домашна роба с обувки на пода и коса само леко разрошена, а умората ѝ подчертаваше леките сенки под очите. Тя обърна глава и подложи бузата си за целувка.

— Как мина денят ти?

— Ужасно — каза той. — Къде е момчето?

— В леглото.

— Толкова рано?

— Не го събуждай. Той е изморен, аз също.

— Тати! — повика Мигел от стаята си.

Рейф отиде и седна на кревата.

— Как си?

— Добре — рече детето. То се боеше от тъмното и държаха на бюрото лампа със светеща слаба крушка.

— Не можеш ли да заспиш?

— Не — отговори Мигел. Когато измъкна ръката си изпод завивката, Рейф видя, че е мръсна.

— Не си ли се къпал?

Мигел поклати глава. Меомартино отиде в банята, напълни ваната с топла вода, след това занесе момчето, съблече го и го изкъпа много внимателно. Обикновено Мигел се мятеше и шляпаше, но сега му се спеше и легеше спокойно. Беше започнал да расте по-бързо, отколкото плътта му успяваше да покрие. Костите на таза му стърчаха, краката и ръцете му бяха тънки.

— Започваш да ставаш голям — отбеляза той.

— Като теб.

Рейф кимна. Изсуши го с кърпа, облече му чиста пижама и го отнесе обратно в спалнята.

— Направи ми палатка — помоли Мигел.

Той се колебаеше, уморен и гладен.

— Моля те — каза момчето.

Така че отиде в кабинета си и се върна натоварен с книги. Взе одеяло от леглото и го опъна над пространството между леглото и бюрото, като затискаше ъглите му с няколко книги. След това угаси лампата и двамата със сина си пропълзяха в палатката. Акриловият килим беше по-мек от чим. Момчето се сгуши в него и го обви с ръце.

— Разкажи ми за дъжда. Ти знаеш.

— Навън вали много силно. Всичко е студено и мокро — започна Рейф послушно.

— Още какво? — детето се прозина.

— В гората малките животни треперят от студ и се заравят под листата и в земята, за да се стоплят. Птиците са си пъхнали главите под крилата.

— Ау!

— Но на нас студено ли ни е, мокри ли сме?

— Не — измърмори момчето.

— Защо?

— В палатка сме.

— Абсолютно вярно — той целуна все още бебешки меката бузка и започна леко да докосва сина си между лопатките, наполовина потупване, наполовина поглаждане.

След малко спокойното, равномерно дишане показва, че детето е заспало. Освободи се внимателно, измъкна се, разтури „палатката“ и върна Мигел в леглото му.

Във всекидневната Лиз още лежеше на дивана.

— Не трябваше да правиш това — рече тя.

— Кое?

— Да го къпеш. Щях да го изкъпя сутринта.

— Нямам нищо против да го изкъпя.

— Никога не е занемаряван. Може нещо да съм, нещо да не съм, но съм добра майка.

— Какво има за вечеря? — попита той.

— Печено. Трябва само да се включи фурната, за да се стопли.

— Стой тук — каза Рейф. — Аз ще го направя.

Докато чакаше яденето да се стопли, той си помисли, че едно питие ще ги съживи и двамата. Потърси пелин в кухненския шкаф, когато видя бутилка джин зад кръгла кутия с овесени ядки. Беше още

студена, когато я пипна — явно беше стояла в хладилника до самото му връщане.

Идва време, помисли си Рейф, когато се изправяш пред нещата.

Сложи бутилката на поднос с две чаши и я занесе във всекидневната.

— Мартини?

Лиз погледна бутилката, но нищо не каза. Той наля питието и ѝ го подаде.

Тя отпи и рече:

— Би трябвало да е по-студено. Но иначе самата аз не бих могла да си приготвя по-добро.

— Лиз — каза той, — защо е тази сцена от „Пропадналият уикенд“? Искаш да пиеш през деня? Пий през деня. Няма защо да криеш бутилките от мен.

— Прегърни ме — поиска тя след малко. — Моля те.

Той легна до нея и я прегърна, като едва се крепеше на ръба на тесния диван.

— Защо си започнала да пиеш?

Тя се наведе назад и го погледна.

— Помага — беше отговорът.

— Срещу какво?

— Започвам да се плаша.

— Защо?

— Вече не ти трябва.

— Лиз...

— Но това е истина. Когато за пръв път те срещнах, ти ужасно се нуждаеше от мен. Сега си станал много силен. Доволен сам от себе си.

— Трябва ли да бъда слаб, за да имам нужда от теб?

— Да — отговори тя. — На път съм да разваля нещата, Рейф. Знам това. Винаги го правя.

— Глупости, Лиз. Не виждаш ли колко е безсмислено?

— По-рано почти нямаше значение. Откакто обърках нещата с Букстайн и се разведохме, всъщност бях по-щастлива. Но не мога да понеса мисълта отново всичко да объркам.

— Нищо няма да объркваме — каза той безпомощно.

— Когато си вкъщи, всичко е наред. Но проклетата болница си те прибира обратно всеки трийсет и шест часа. Следващата година,

когато започнеш да практикуваш, ще стане още по-лошо.

Рейф прекара пръст по устните ѝ, но тя обърна глава.

— Ако можеше да спиш с болницата, изобщо нямаше да те виждам — каза Лиз.

— Другата година ще бъде по-добре — отвърна той. — Не по-лошо.

— Не — заяви тя. — Когато си спомням леля Франсес, винаги я виждам да чака вуйчо ми да се прибере вкъщи. Той продаде практиката си и отиде да работи в болницата чак когато тя си бе отишла. Когато беше твърде късно.

— Няма да прекараш живота си в очакване да се върна — каза той. — Обещавам ти.

Ръцете ѝ се обвиха по-плътно около него. За да се задържи да не падне от дивана, Рейф я хвана там, където свършваха бедрата ѝ — солидно място за залавяне. След малко дишането ѝ стана бавно и равно в шията му. Заспа като момчето, помисли си той. Изпита желание, но нищо не направи, защото не искаше, да развали уютната близост. Сега и Рейф задряма, като необяснимо засънува, че отново той самият е малко момче, заспало в спалнята си в голямата къща в Хавана. Беше невероятно ясен и реалистичен сън, чак до ясното съзнание, че майка му и баща му са в голямото легло с дърворезба в главната спалня надолу по коридора и Гилермо спи в съседната стая.

Звънецът на печката в бостънския апартамент ги събуди едновременно, спящото сънуващо семейство, мъжа, чиято жена от плът и кръв скочи, за да изключи алармата на печката, преди да е разбудила сина им.

Меомартино лежеше на дивана.

Телевизорът още предаваше новини и той видя как тринайсетгодишно вьетнамче е осиновено от американски пехотен полк против волята на родителите му. Войниците давали на момчето цигари, бира и пушка, и то вече било убило двама вьетконгци.

— Как се чувстваш, когато си убил двама души? — питаше го телевизионният репортер.

— Чувства се добре. Те бяха лоши — отговори момчето, макар че не беше виждало двамата си съотечественици никога преди мига, в който малкият му пръст е натиснал спусъка, и автоматът, измислен да

работи толкова просто, че разсъдъкът на използващия го да не участва, бе стрелял.

Рейф стана и изключи телевизора.

Тя нищичко не знае за мен, помисли си той.

Сега понякога той сънуваше война.

Кошмарите винаги започваха в Залива на свинете и включваха Гилермо, но обикновено ставаха във Виетнам. Като натурализиран гражданин — лекар той се изправи пред повикване в армията още в края на първата си година като щатен доктор и много от младите му колеги, които предишната година бяха в болницата, сега бяха във Виетнам. Един вече бе убит, а друг ранен. Това бе война, която не уважаваше докторите, мислеше мрачно той. Изпращаха хирурзи на фронта, вместо рекрутираните медици и болниците в Сайгон бяха толкова изложени на огъня, колкото и медицинските пунктове.

Жена ми е наполовина права, реши той. Наистина бе станал по-силен.

Сега вече храбро призна факта, че е страхливец.

Беше много необичайно. Бележката просто гласеше: „Свободен ли си за обяд?“ Беше подписана: „Харланд Лонгууд“. Без титла. Ако беше по работа, „Главен хирург“ щеше да е акуратно напечатано под подписа, това означаваше, че срещата вероятно ще бъде някак свързана с Лиз. Единственият личен предмет, който Рейф обсъждаше с вуйчото на жена си, бе същата тази жена.

Той отиде в кабинета на стария човек и каза на секретарката му, че е дошъл за обяда. Беше ял насаме с д-р Лонгууд само веднъж, пет дни преди с Лиз да се оженят. Бяха отишли в мъжкия бар на Лок-Оубър, където сред месинга и полирания махагон д-р Лонгууд се бе опитал да подсказе, деликатно и мрачно, че макар и да е прекалено добра за един чужденец, тя е кълбо от проблеми, алкохолни, сексуални и други, за които само намекна, и д-р Меомартино би направил голяма услуга на всички засегнати и особено на него, ако веднага престане да се среща с нея.

И така те се ожениха.

Този път Лонгууд го заведе в Пиер Фор. Морските рачета бяха превъзходни, виното беше отлежало и охладено точно колкото трябва.

То помогна на Рейф в мъчителния незначителен разговор.

По време на черното кафе, което пиеше сам, той излезе от търпение.

— Какво имате наум, сър?

Д-р Лонгууд отпи малко бренди.

— Любопитен съм къде ще отидеш следващата година.

— Предполагам, че на частна практика. Ако по някакво чудо избегна армията.

— Съпругата ти е жена с проблеми. Тя изисква стабилност — каза Лонгууд.

— Разбирам това.

— Правил ли си някакви постъпки за другата година?

Това веднага подсказа на Рейф причината за поканата на обяд. Стариият човек се боеше, че се кани да отведе Лиз и детето на другия край на света.

Лонгууд наистина бе започнал да изглежда твърде болен, помисли си той съжалително. Погледна настрана, навън от пълния ресторант.

— Още нищо не съм правил, макар да смятам, че вече е време да започна. Бостън е натъпкан до козирката с хирурзи и ако отворя кабинет тук, ще трябва да се конкурирам с някои от най-добрите в света. Може да опитам да се присъединя към някой от тях като заместник. Познавате ли някого с голяма клиентела, който търси помощ?

— Има един-двама — той извади кутия с пури от вътрешен джоб, отвори я и предложи една на Рейф, който отказа. Д-р Лонгууд отрязва връхчето и се наведе напред, тъй като Рейф му поднесе запалката си, след това благодари с кимване и изпафка, за да подхване огъня. — Имаш независимо състояние. Нямах нужда от висока начална заплата. Прав ли съм?

Рейф кимна.

— Мислил ли си за кариера в медицинско висше училище?

— Не.

— Ще добавим към щата преподавател по хирургия през септември.

— Предлагате ли ми мястото?

— Не, не го предлагам — рече д-р Лонгууд внимателно.

— Ще говорим с още няколко души. Мисля, че единствен съперник може да ти бъде Адам Силвърстоун.

— Той е добър човек — каза Меомартино неохотно.

— На него се гледа с добро око, но и на теб също. Ако решиш да се кандидатираш, ще внимавам да не повлияя на избора, разбира се. Все пак вярвам, че ще имаш прекрасна възможност да бъдеш оценен по заслугите си.

Рейф видя с кисела вътрешна развеселеност, че старецът го хвали със същата липса на ентузиазъм, която той показва при оценката на Адам Силвърстоун.

— Една университетска длъжност означава научни изследвания — отбеляза той. — Силвърстоун работи с кучетата на Кендър. Аз разбрах за свое велико просвещение, че не съм изследовател.

— Не би трябвало да означава научни изследвания. В надпреварата за договорни пари и лабораторни здания медицинските институти загубиха от поглед причината на своето съществуване — студентите — и започнахме да разбираме това. Добрите преподаватели ще стават все по-важни, защото преподаването ще става все по-трудно.

— Така или иначе, чака ме служба в армията — заключи Рейф.

— Ние искаме отлагане за хората от медицинските факултети — каза д-р Лонгууд. — То се подновява всяка година.

Очите му не казваха нищо, но Рейф изпитваше неловкото чувство, че сега Лонгууд вътрешно се усмихва.

— Ще трябва да помисля над това — отговори той.

През следващите два дни Меомартино се опитваше да си каже, че има вероятност да се кандидатира за мястото.

След това дойде сутринта на заседанието по смъртните случаи и той седеше в ням срам, докато Лонгууд приковаваше Робинсън на стената на библиотеката, макар да знаеше, че би могъл да поеме главния удар на атаката — да сподели разпъването — с признание, че стажантът му се е обадил, преди да изпише жената от болницата.

Всичко, което трябваше да направи, бе едно утвърдително изречение.

След това слабо опита да се убеди, че не го е произнесъл понеже д-р Лонгууд изглеждаше толкова зле, че е искал заседанието да свърши

възможно най-бързо.

Но знаеше, че мълчанието му е било първата стъпка в неговото кандидатстване.

Тази вечер, на път към столовата, той срещна Адам Силвърстоун, който излезе от асансьора.

— Виждам, че си напуснал болничното легло — каза му Рейф. — По-добре ли си?

— Ще живея.

— Може би трябваше да полежиш малко повече. Тези вируси могат да бъдат лоши.

— Слушай. Знам, че тази сутрин си издънил Спърджън Робинсън.

Меомартино зяпна, но не каза нищо.

— Той е абсолютно беззащитен към такъв вид подхлъзване — заяви Силвърстоун. — Отсега нататък каквото правиш на него, все едно го правиш на мен.

— Много героично от твоя страна — каза Меомартино спокойно.

— Аз умея да се справям с такива положения, да знаеш.

— Ще си взема бележка.

— Мотото ми е: „Не се побърквай, запази спокойствие“ — рече Адам. Той кимна и продължи към столовата.

Рейф не направи опит да го последва. Вместо глад, изпита онзи душевен мрак, който не го бе посещавал от години. Имам нужда от семейно утешение, си помисли той; може би реакцията на Лиз на съобщението, че ще опита да заеме преподавателско място, ще отстрани част от грозотата.

Той се обади и помоли Хари Лий да подежури вместо него, докато отиде да вечеря.

Беше безпрецедентна молба и лекарят не успя напълно да прикрие изненадата си, когато се съгласи. Ще трябва да го правя често, помисли Рейф. Малкото момче няма да познава собствения си баща.

Пиковите часове бяха минали и трафикът по магистралата, макар и доста натоварен, се движеше с постоянна скорост. Той заобиколи града с колата и след това влезе в него, вмъкна се в странична алея на Чарлс Стрийт и паркира пред луксозните жилища, получени от преустроени конюшни, като колата му почти блокира бъдещото

движение по тясната уличка. Часовникът му показваше седем и четирийсет и две, когато изкачи няколкото стъпала. Достатъчно време, помисли си той, да грабне сандвич, да целуне момчето, да притисне два пъти жена си и да се върне в болницата, без дори да са забелязали, че го е нямало.

— Лиз? — извика той, след като си отключи и влезе.

— Няма я вкъщи. — Беше детегледачката, чието име така и не можа да запомни. До нея на дивана седеше момче. И двамата бяха поомачкани и очевидно прекъснати. Извинете, деца, каза им той мислено на испански.

— Къде е?

— Каза, ако се обадите да ви кажа, че отива с вуйчо си на вечеря.

— Д-р Лонгууд?

— Да, сър.

— Кога?

— Не каза — момичето стана. — А, докторе, бих искала да ви представя моя приятел Пол.

Той кимна, като се чудеше, дали беше в интерес на сина му тя да си има компания, докато стои при него. Може би момчето смяташе да си отиде преди Лиз и вуйчо ѝ да се върнат вкъщи.

— Къде е Мигел?

— В леглото. Тъкмо заспа.

Той отиде в кухнята, съблече си самото и го закачи на един стол, като се почувства нашественик в собствения си апартамент, тъй като разговорът във всекидневната се превърна в серия кратки пошепнати изречения и приглушено кискане от време на време.

Имаше хляб, леко застоял, шунка и кашкавал. Имаше и бутилка бийфийтър, празна повече от половината, съдържаща мартини, която, разбра той, беше извадила от хладилника преди неговото връщане от болницата, по разписание на следващата сутрин.

Той си направи сандвич, отвори малко шише безалкохолно питие с джинджифил и ги пренесе през всекидневната в спалнята на сина си, като затвори вратата срещу любопитните погледи на двамата младежи на дивана.

Мигел беше заспал, една дълга оранжева препарирана змия лежеше през лицето му, възглавницата беше на пода. Той остави сандвича и питието на бюрото, взе възглавницата и застана, зяпнал

сина си в незадоволителната светлина на нощната лампа. Да махне ли препарираното животно? Знаеше много добре, че няма опасност от задушаване, но все пак я махна, което му позволи да погледне малкото личице. Мигел се размърда, но не се събуди. Момчето имаше тъмна, твърда коса, с прическа Бийтълс дори на възраст две и половина години, дълга отзад и на бретон отпред, който Лиз обичаше, а той не харесваше въобще. Вуйчото на Лиз не харесваше прическата дори повече, отколкото не харесваше „чуждестранно звучащото“ му име, което заместваше с по-приемливото Майк. Мигел имаше мъжки, дори грозни уши, които стърчаха от главата му и разстройваха майка му. Иначе беше хубав, як и жилав, със светлата кожа на майка си и фините топли черти на баба си по баща. Сеньората. Мамичка.

Звънна телефонът.

Той стигна до него преди бавачката и позна течната интонация на Лонгууд без необходимост от представяне.

— Мислех, че днес си в отделението.

— Дойдох вкъщи да хапна.

Лонгууд го разпита за няколко болни и Рейф му докладва, като и двамата знаеха, че няма никаква възможност главният хирург да се опита да даде активни указания за доброто на пациентите. До ухото му долитаха като фон шумовете на ресторанта — тихи гласове, тракане на метал по стъкло.

— Може ли да чуя Елизабет? — каза Лонгууд, когато Рейф свърши.

— Не е ли с теб?

— И таз хубава! С нея ли трябваше да се срещна?

— За вечеря.

Настъпи моментна тишина и тогава старото момче опита да спаси положението.

— Проклетата секретарка. Това момиче винаги държи бележника със срещите ми заключен. Не знам как някога ще мога да обясня на Елизабет. Ще ѝ предадеш ли моите най-унизителни извинения? — Смуцението в тона му беше истинско, но имаше и още нещо, и Рейф разбра с внезапно отвращение, че добавъчната съставка бе съчувствие.

— Ще ѝ предам — отговори той.

След като затвори, взе сандвича и питието, седна на леглото в краката на сина си и започна да дъвче, пие, гълта и мисли за много

неща, като наблюдаваше лекото, постоянно издигане и спадане на гърдите на Мигел, когато дишаше. Приликата на детето с майка му беше особено сипна в полусветлината.

Не след дълго той остави апартамента на младите влюбени и се върна в болницата.

Рано на другата сутрин д-р Кендър и Луис Чин отвориха мисис Бергстром и отстраниха парчето разпаднала се тъкан, което неотдавна беше бъбрек на Пеги Уелд. Нямаха нужда от патологоанатом, за да разберат, че пропадналият орган бе напълно отхвърлен от тялото на мисис Бергстром.

След това в стаята на хирурзите всички седяха и пиеха горчиво кафе.

— Какво ще правим сега? — попита Хари Лий.

Кендър сви рамене.

— Единственото, което ни остава, е да опитаме с бъбрек от труп.

— Трябва да кажем на сестрата на мисис Бергстром — каза Рейф.

Когато излезе и отиде в стаята на Пеги Уелд, видя, че тя си опакова нещата.

— Напускате болницата?

Тя кимна. Очите ѝ бяха червени, но спокойни.

— Д-р Кендър каза, че няма нужда да стоя повече.

— Къде ще отидете?

— Само в Лексингтън. Няма да напусна Бостън, докато сестра ми не приключи с това. По един или друг начин.

— Бих искал да ви видя някоя вечер — каза той.

— Вие сте женен.

— Откъде знаете?

— Попитах.

Той замълча.

Пеги се усмихна.

— Тя не ви разбира, предполагам.

— Аз не я разбирам.

— Е, това не е мой проблем.

— Не, не е — Рейф я погледна. — Ще ми направите ли услуга?

Тя чакаше.

— Използвайте по-малко козметика. Вие сте твърде очарователна. Съжалявам за бъбрека. Съжалявам, ако бях един от тези, които ви убедиха да го дадете.

— Аз също — каза тя. — Но нямаше да е така, ако не беше отхвърлен. Така че можете да престанете да се чувствате виновен, защото аз сама вземам решенията си. Дори относно козметиката.

— Мога ли да направя нещо за вас?

Пеги поклати глава.

— Нещата ми са доста добре подредени — тя потупа ръката му и се усмихна. — Докторе, момиче само с един бъбрек не може да си позволи да се протяга към всеки мъж, който пожелае да се навърти наоколо.

— Не искам да се навъртя наоколо — каза той неубедително. — Бих искал да ви опозная.

— Ние нямаме нищо общо — куфарът се затвори с твърдо, решително щракване.

Рейф отиде в кабинета и се обади на Лиз.

— Колко жалко, че се разминахме снощи — каза тя.

— Хареса ли ти вечерята?

— Да, но какво глупаво нещо. Объркала съм датите. Изобщо не съм била поканена на вечеря от вуйчо Харланд снощи.

— Знам — рече той. — Какво прави?

— Обадох се накрая на Една Брюстър. За щастие, Бил трябвало да работи до късно, така че вечеряхме с нея в Черлс, след това седяхме у тях и бъбрихме. Идваш ли си вкъщи?

— Да.

— Ще кажа на Мигел.

Той разлисти бюрото си, затвори вратата и смъкна белите дрехи. Облече се, седна и потърси номера на Една Брюстър в указателя.

Тя беше приятелка на Лиз, а не негова и звучеше озадачено, но радостно, когато чу гласа му.

— Опитвам се да измисля нещо специално за подарък на Лиз за Коледа — започна той. — Вие, момичетата, винаги имате всичко.

Една изохка.

— Аз съм възможно най-лошата съветничка за подаръци.

— Не искам съвет. Само си отваряй ушите, когато си с нея. Опитай да разбереш, дали има нещо, което наистина би искала да има.

Тя обеща честно да шпионира и той ѝ благодари.

— Кога най-после ще ви видим? Лиз каза онзи ден, че не ви е виждала отдавна.

— От месеци. Не е ли ужасно? — възкликна Една. — Като че ли никога нямаме време да се срещнем с хората, които наистина искаме да видим. Нека се съберем четиримата на бридж. Кажете на Лиз, че ще ѝ се обадя — тя се изкиска. — Всъщност по-добре не ѝ казвайте, че сме говорили. Ще бъде наша тайна. Става ли?

— Става — отговори той.

ГЛАВА ЕДИНАЙСЕТА

АДАМ СИЛВЪРСТОУН

Адам обвиняваше яда си към Меомартино за ставането си от леглото, но се върна към работата си раздразнителен и мрачен, склонен да си спомня в неподходящи моменти как Габи беше лежала равномерно загоряла на слънцето със затворени очи, съвършената ѝ настойчива миниатюрност, нейния стеснителен и накъсан смях, сякаш беше несигурна в правото си да се смее.

Опитваше се да я изхвърли от съзнанието си, като се набъркваше във всичко друго.

Доктор Лонгууд го информира за мястото, което ще се открие в Медицинския факултет и той внезапно разбра какво бе станало с Меомартино. Каза за това на Спърджън, когато седяха в неговата стая и пиеха бира, охладена в снега на перваза.

— Ще закова тази работа — закани се Адам. — Меомартино няма да я получи — пръстите му тракаха по празна бирена кутия, като оставяха вдлъбнатини.

— Но не само защото не го харесваш — каза Спърджън. — Не можеш чак толкова да не харесваш никого.

— Той е само част от мотива. Аз действително искам това назначение.

— Пасва на Великата Схема на Нещата на Силвърстоун?

Адам се усмихна и кимна.

— Престижна работа, която води право към онази, която носи много пари?

— Сега вече улучи.

— Просто се самозаблуждаваш, приятелю. Знаеш ли какво всъщност е Великата Схема на Нещата на Силвърстоун?

— Какво? — попита Адам.

— Лайна и фъшкии.

Адам само се усмихна.

Спърджън поклати глава.

— Смяташ, че всичко си планирал, нали, човече?

— Всичко, за което можах да се сетя.

Едно от нещата, за които се бе сетил, беше, че недостатъчните познания у Спърджън за зъбовидния израстък са признак, че стажантът трябва по-добре да познава анатомията. Когато му предложи да работи с него, Спърджън прие охотно и д-р Сак им разреши да правят дисекции в патологоанатомичната лаборатория на медицинския факултет. Работеха там по няколко пъти седмично, Спърджън научаваше бързо, а Адам изпитваше удоволствие от обучението.

Една вечер Сак намина при тях и кимна за поздрав. Говореше малко, вместо това си дръпна стол и започна да ги гледа. След две вечери се върна и този път, когато свършиха, повика Адам в кабинета си.

— Бихме могли да използваме частична помощ в Патологоанатомията на болницата — каза той. — Искаш ли да ни я оказваш?

Работата нямаше да се заплаща дори приблизително колкото дежурствата му в Спешното на Уудбъро, но и нямаше така да му изсмуква силите, нито щеше да изяде толкова много от скъпоценното му време за сън.

— Да, сър — отвърна той без колебание.

— Джери Лобзенц е свършил добра работа над теб. Предполагам, че не бихме могли да те примамим в патологоанатомията следващата година?

Започнаха да пристигат предложения — признак, че се задава край на безкрайната борба.

— Боя се, че е така.

— Заплащането ли е малко?

— И заради него, но то не е всичко. Просто не искам да се занимавам само с това — то не влизаше във Великата Схема на Нещата на Силвърстоун.

— Е, честно си го признаваш. Съобщи ми, ако някога си промениш мнението.

Така че сега вече имаше съвсем малко причини въобще да напуска болницата. Старото здание от червени тухли ставаше негов свят. Часовете му в патологоанатомията бяха нередовни, но не неприятни. Харесваше му да работи сам в пеещата тишина на бялата

лаборатория, съзнаващ, че в това обкръжение някои хора не биха могли да функционират, но той за кой ли път можеше да работи с висока ефективност.

Разделяше свободното си време между патологоанатомията и вивариума, където научаваше много от Кендър. Беше поразен от пълната липса на сходство между двамата мъже, от които бе научил най-много. Лобзенц беше дребен, самонаблюдаващ се евреин, с едва забележим немски акцент, който се откриваше когато бе уморен. А Кендър...

Кендър беше Кендър.

Но може би се опитваше да се занимава с твърде много неща. За пръв път в живота си Адам редовно спеше малко и сънуваше не съня за пещта, а за гмуркането.

Винаги в началото на съня той се изкачваше по стълбата под ослепително слънце. Беше много реалистично: усещаше прохладата на стоманената рамка, която вибрираше в ръцете му от ударите на вятъра. Вятърът го тревожеше. Докато се качваше, гледаше право нагоре към площадката на върха, където стълбата се стесняваше като връх на молив, докато очите му се насълзяваха от слънцето и се налагаше да ри затвори. Никога не поглеждаше надолу. Когато накрая достигаше площадката, стъпваше на нея и поглеждаше към света, който се простираше на трийсет метра под него, със стегнати бутове, пресъхнала уста, платформа, която се люлее, потреперва от вятъра, басейнът проблясва често и силно — по-скоро като метална плочка на кучешка шия, отколкото като капан за живота. Правеше крачка напред, главата му падаше назад, простираше ръце, докато тялото му се обръщаше високо, високо във въздуха и усещаше как вятърът го подхваща като платно на кораб, тласка го, нарушава равновесието му, отхвърля го встрани точно достатъчно. Той отчаяно опитваше да компенсира, съзнаващ, че може да улучи както земята, така и басейна, в крайна сметка някъде другаде, освен в най-дълбоката част, където водата създаваше триметрова шокова възглавница. Ще скоча зле, мислеше тъпо той, висеше гротескно окачен, водата нахлуваше върху него. Ще се нараня и никога няма да стана хирург.

О, боже!

Сънят винаги свършваше по средата между върха на кулата и водата. Събуждаше се и лежеше в мрака, казваше си, че никога вече

няма да прави такива глупости, че вече е хирург, че вече нищо не може да го спре.

Защо сънят се повтаряше?

Не можеше да се сети за причината, докато една вечер в патологоанатомичната лаборатория затвори очи, вдъхна дълбоко и бе пренесен от миризмата, от острия дъх на формалин, през времето и пространството в лабораторията на Лобзенц, където за пръв път бе сънувал съня със скачането.

Беше по времето на третата му година в медицинския факултет в Пенсилвания, в периода на най-тежките му финансови затруднения. Срамът и отвращението от застаряващата метреса и нейните подаяния бяха зад него. Хвърлянето на въглища в пещта, с което си бе плащал през зимата, трая до ранна пролет, когато започна да заспива редовно на занятията и се наложи да напусне, защото иначе нямаше да може да посещава лекциите по два предмета. Така свикна с безнадеждността, че повечето време беше в състояние да не я забелязва. Вече дължеше шест хиляди на студентския фонд. Закъсняваше с плащането на наема си, но хазайката му охотно чакаше. Премахна обедите въз основа на констатацията, че яде твърде много и две седмици бе измъчван от глад по обяд и следобедно прилошаване, но от началото на април до средата на май вземаше дежурства в болницата и чрез обработка на съответните сестри можеше да се храни в отделението безплатно.

През юни се появи възможност да работи като хирургически лаборант, но разбра със съжаление, че трябва да се откаже. Мизерното заплащане нямаше да му позволи да спести достатъчно, за да си осигури преживяване през последната година на следването си. Неохотно реши да се върне в курорта Поконос, където видя обявление във филаделфийския „Бюлетин“, че търсят професионални гмуркачи за водно шоу на плажа на Джърси. Аквакадата на Барни беше дъсчена площадка, която показваше двама филипинци и един мексиканец, но им трябваха петима гмуркачи за шоуто, и Адам беше един от двамата колежани, които бяха наети. Плащаха по трийсет и пет долара дневно, седем дни в седмицата. Въпреки че никога не бе скачал от трийсет метра, никак не беше трудно да се научи как да се гмурка: един от филипинците му показва в безбройни сухи тренировки как да отметне ръце назад в момента, в който се удари във водната повърхност и да

свие колене към гърдите си така, че да се хлъзне през трите метра вода и да се окаже кротко седнал на дъното.

Първият път при изкачването на кулата височината беше най-лошата част от изживяването.

Стоманената стълба му се струваше прекалено гладка, почти хлъзгава, невъзможна да я задържиш в шепата си. Катереше се много бавно, след като се уверяваше, че едната му ръка се е затворила стегнато около страничното желязо и тогава пускаше другата ръка и издигаше крака си — на следващото стъпало. Опита да гледа право напред, към хоризонта, но силното залязващо слънце още беше там и то плашеше — златно дяволско око. Адам спря да се изкачва, закачи се за страничното желязо, като го обхвана с лакът, докато пръстите му направиха знака с рогата — *scutta mal occhio*, пу-пу-пу — и той решително погледна нагоре, като фиксира погледа си върху високата площадка, която увеличаваше размерите си мъчително бавно, докато се катереше, но накрая стигна до нея. Когато краката му стъпиха на платформата, пускането от стълбата и обръщането бяха нещо много трудно за изпълнение, но го направи.

Беше равно само на пет етажа, знаеше това, но изглеждаше повече. Нямаше нищо между него и повърхността, и всички съседни здания бяха построени близо до земята. Той се изправи в своето орлово гнездо и погледна надясно, където завършваше дървената площадка и брегът хлътваше и правеше завой, и наляво, където много далече и надолу се трупаха мънички коли като по миниатюрен път на увеселително влакче.

Здравей, Господи.

— Време е — долетя нетърпеливият глас на Бенсън, управителя.

Той направи крачка в пустотата.

Сумирано, печеленето беше много лесно. Имаше толкова много повече време, отколкото когато го правиш от триметров трамплин. Но никога преди не се бе държал скован по време на толкова продължително падане. Започваше да гребе в момента, в който пръстите на краката му докосваха водата. В следващия миг се хлъзгаше напред, за да се приземи странично на дъното, на десния си бут. Блъсваше се силно, но не прекалено силно. Изправяше се и сядаше, като изпускаме мехури и се хилеше, отблъскваше се от цимента и излизаше на повърхността.

Сякаш никой не беше впечатлен, но след два дни тренировки започна да участва в шоуто, два пъти на ден.

Другият нов, който се казваше Йенсен, се оказа добър гмуркач, предишно университетско спортно величие в Екстър и Браун. Беше в последния курс по писателско майсторство в Айова и беше неплатен драматург на съседен театър. Той нави Адам да се засели в евтин пансион, където нощем имаше мишки, шумни като лъвовете и други звуци и шумолене, но матракът беше твърд. Времето се държеше, нервите му — също. Едно момиче от водния балет с хубави гърди започна да го притиска с поглед и той реши да я привлече към своите гърди и обратно. Водеше дълги разговори за Елиът и Паунд с Йенсен, който може би щеше да му стане приятел. Гмуркаше се като автомат и често си мислеше как ще се върне в университета невероятно богат.

Разказите за злополуки приличаха на басни. Но на петия ден Йенсен загреба преждевременно и се приземи в басейна по гръб. Беше побелял от болка, когато се появи над водата, но способен да върви и да си извика такси, за да го закара в болницата. Не се върна в шоуто. Когато Адам се обади по телефона, казаха, че състоянието му е добро и е приет за преглед. Следващият ден бе сив, но без дъжд, с поривист вятър, който разклащаше стълбата и люлееше платформата. Онези, които стоят високо, изпитват много удари, които ги разтърсват. Шекспир. Адам направи двата си скока без инциденти и на другата сутрин с облекчение видя, че слънцето се бе показало и вятърът — изчезнал. Тази вечер направи първия си скок почти без да мисли за него. По време на второто шоу изкатери стълбата и застана на площадката в жълтата светлина на големи прожектори. Далеч в морето светлините на траулер откриха присъствието му пред него, а лампите на дървената площадка се простираха като пръснати скъпоценности.

Проклет глупак, каза си той.

Съвсем не беше изплашен физически. Но внезапно разбра, че няма да скочи, просто защото не си струваше парите, които бе спечелил това лято, ако трябваше да се нарани така, че това да му попречи да стане лекар или хирург. Той се обърна и заслиза по стълбата.

— Добре ли си? — попита Бенсън по микрофона. — Искаш ли някой да дойде и да ти помогне да слезеш?

Бръмченето на тълпата достигна до него като произведено от насекоми.

Той спря и направи знак, че е добре и няма нужда от помощ, но това го накара да погледне за пръв път право надолу и внезапно престана да е добре. Продължи много внимателно. Беше на по-малко от половината път, когато започнаха дюдюкането и подигравките. Имаше много млада кръв сред публиката.

Бенсън беше бесен, когато стигна долу.

— Болен ли си, Силвърстоун?

— Не.

— Тогава качвай се горе, дяволите да те вземат. Всеки се плаши от време на време. Ще ти ръкопляска много по-бурно от всякога, ако сега се качиш и скочиш.

— Не.

— Никога вече няма да участваш в професионални скокове, малко жълто еврейско копеле. Ще се погрижа за това.

— Благодаря много — каза любезно Адам, като наистина го мислеше.

На следващата сутрин взе автобус за Филадельфия и на другия ден започна да работи в болницата като хирургичен лаборант — работа, която му позволяваше да научи много за процедурите в операционната.

Три седмици преди началото на есенния семестър прочете бележка на дъската за обяви във факултета.

„Ако ви интересува анатомията и ви трябват пари, бих могъл да ви помогна. Обадете се в кабинета на съдебния медик.

Д-р Джералд М. Лобзенц, медицински следовател.

Окръг Филадельфия, Пенсилвания.“

Окръжната морга беше старо триетажно здание, което остро се нуждаеше от почистване с пясъчна струя, а кабинетът на съдебния медик беше задръстена, прашна музейна стая на първия етаж. Мършава чернокожо момиче седеше зад дъбово бюро и тракаше на пишеща машина. — Да?

— Бих искал да видя доктор Лобзенц, моля.

Без да спира да пише, тя обърна глава и показа мъж, който работеше по риза зад бюрото в дъното на стаята.

— Седнете — каза му той. Дъвчеше пура, чийто край бе угаснал и пишеше в медицински дневник.

Адам седна на стол с изправена облегалка и се огледа. Бюрата, масите и первазите на прозорците бяха отрупани с книги и хартии, някои пожълтели. Една копривка пламтеше в евтина розова пластмасова саксия. До нея имаше малък поток изсъхващи листа, които не можа да определи, сухи корени се протягаха отчаяно към два сантиметрова мътна вода на дъното на лабораторна йенска вана. Бутилка от уиски, пълна наполовина и с етикет, стоеше на купчина книги. На пода имаше изтърган гол линолеум. Прозорците бяха замъглени и без завеси.

— Какво ще ни разкажете?

Д-р Лобзенц имаше избелели сини очи, много прями. Косата му бе сива. Беше зле избръснат и бялата му риза не бе облечена чиста тази сутрин.

— Видях бележката ви във факултета. Кандидатствам за работата.

Д-р Лобзенц въздъхна.

— Вие сте петият кандидат. Как се казвате?

Адам му каза.

— Имам малко работа. Ще дойдете ли с мен? Ще ви разпитам по пътя.

— Да, сър — отговори Адам. Зачуди се, защо ли негърското момиче се усмихваше, както си тракаше на машината.

Д-р Лобзенц го заведе в сутерена — слизане по две дузини стъпала и около четири градуса температура.

Имаше тела на маси и носилки, някои покрити с чаршафи, други не. Спряха до трупа на старец, мършав и съсухрен, с много мръсни крака. Лобзенц показа очите му с угасената си пура.

— Виждате ли белия ръб на роговицата? Аркус сенилис (старческа дъга). Забелязвате ли увеличената дълбочина на гърдите? Старчески емфизем — той се обърна и погледна Адам. — Ще запомните ли тези неща, когато ги видите следващия път?

— Да.

— Хммм. Може би.

Отиде до един от боксовете, които обкръжаваха стената, отвори го, погледна мъртвеца вътре.

— Смърт от пожар. На около 45 години. Виждате ли розоватия цвят? Две неща го причинява. Едното е студът. Другото — въглероден окис в кръвта. Където има дим или жълт пламък, има и въглероден окис.

— Как е умрял?

— Жилищен пожар. Влязъл заради майка си. Всичко, което намерили от нея, не могло да се различи от останалата пепел.

Той заведе Адам до един асансьор и го качи мълчаливо на третия етаж.

— Още ли ви интересува работата?

— Каква ще бъде тя?

— Да се грижите за тях — показва с движение на главата надолу, към студения сутеренен етаж.

— Добре — каза Адам.

— И да асистирате при аутопсиите. Виждали ли сте някога аутопсия?

— Не.

Той последва Лобзенц в стая с бели плочки. На бялата дисекционна маса имаше мъничка фигурка, кукла, помисли си той и тогава разбра, че беше цветнокожо бебе, на не повече от година.

— Намерена е мъртва в кошчето си. Не знам от какво е умряла. Хиляди хлапета ни правят тези номера всяка година, една от мистериите. Един проклет глупак, млад семеен лекар, ѝ е правил изкуствено дишане уста в уста, преди да се предаде. Изчакал ден и чак тогава се облял в студена пот при мисълта, че доколкото знае би могла да умре от нещо силно заразно. Хепатит, туберкулоза, дявол знае какво. Ще му послужи добре, ако разберем нещо, дръвникът му с дръвник.

Той пхна ръцете си в ръкавици, огъна пръсти, взе скалпел и направи разрез от всяко рамо към гръдната кост и после надолу към корема.

— В Европа правят това от брадата надолу по права линия. Ние предпочитаме V-виден срез.

Кафявата кожа се раздели магически. Под нея имаше слой жълта бебешка тлъстинка, помисли Адам малко замаяно, а под нея — бяла тъкан.

— Трябва да се помни — рече не грубо Лобзенц, — че това не е плът. То вече не е човешко същество. Това, което прави едно тяло личност, е животът, характерът, божествената душа. Душата си е отишла от тази обвивка. Това, което е останало, е глина, нещо като пластичен материал, произведен от изключително талантлив майстор.

Докато говореше, ръцете в ръкавици търсеха, скалпелът разделяше; той вземаше проби — клъвваше тук, мазваше там.

— Черният дроб е прекрасен, виждали ли сте някога по-хубав? Хепатитът би го направил отекъл, може би с петна от кръвоизливи. Не прилича и на туберкулоза. Късметлия глупак, този общ доктор.

Той пусна пробите в стъклени съдчета за лабораторни изследвания, после върна всичко в телесната кухня и заши гръдния разрез.

Не ме смути въобще, помисли си Адам. Това ли е всичко тук?

Лобзенц го поведе по коридора в друга дисекционна, почти копие на първата.

— Когато сме притеснени, помощникът подготвя едната стая, докато аз работя в другата — обясни той.

На масата имаше стара жена, износено тяло, провиснали гърди, сбръчкано лице: Господи боже, с усмивка на него. Ръцете бяха кръстосани на гърдите. Лобзенц ги разтвори, като изпъшка от усилието.

— В учебниците пише, че ригор мортис (трупно вкочаняване) започва от челюстите и постепенно слиза надолу по тялото. Запомнете от мен, никога не става така.

Когато я отвори, от нея не излетяха дваисет и четири коса. Той задържа челюстите си стиснати — ригор вита — и дишаше възможно най-бавно, усещайки, че коремът му се свива над празния стомах. Кой казва, че да си болен е едно от най-големите удоволствия в живота? Семюъл Бътлър. Е, няма да се наслаждаваш, си каза решително.

Постепенно Лобзенц заши гърдите.

Когато се върнаха в кабинета долу, медицинският изследовател извади две издраскани стъклени чаши от средното чекмедже на бюрото си и наля в тях залпово от надписаната бутилка уиски. На етиката й

пишеше „Експонат номер две — Елиът Джонсън“. Изпиха уискито неразредено.

— За кенефа — поясни Лобзенц, като свали един ключ от пирон на стената.

Когато той излезе, кльощавото момиче заговори, без да вдига глава от машината.

— Ще ви предложи стая и седемдесет и пет на месец. Не се съгласявайте на по-малко от сто. Ще ви каже, че има и други кандидати, но имаше само един, който повърна насред аутопсията. — Клавишите продължаваха да тракат.

— Той е страхотен тип, но е пълен с лайна — добави тя.

Д-р Лобзенц се върна, като триеше ръцете си.

— Е, какво ще кажете? Искате ли работата? Тук можете да научите за човешкото тяло повече, отколкото в четири медицински факултета. Ще ви обучавам в процеса на работата.

— Окей — каза Адам.

— Имам хубава стая за вас и седемдесет и пет долара на месец.

— Искам стаята и сто долара.

Усмивката на Лобзенц избледня. Той погледна подозрително момичето зад бюрото, което продължаваше да пише.

— Имам и други кандидати.

Може би от питието, което точно тогава го удари в празния стомах като с юмрук, усети главата си голяма и въздушна като балон.

— Докторе, след месец-два ще стана много гладен, ако не получа работа веднага. Да не беше това, не бих докоснал хубавото ви предложение дори с триметров прът.

Лобзенц го погледна и неочаквано се усмихна.

— Елате, Силвърстоун, ще ви купя обяд.

Стаята на втория етаж приличаше отвън на кабинет с вратата си от матово стъкло, но в нея имаше походно легло и бюро. Чаршафите можеха да се сменят колкото си искаше често: имаше достъп до обществената пералня за лични нужди — чудесна добавка, която д-р Лобзенц пропусна да спомене. Чистотата на тялото винаги се е смятала за произлизаща от дължимото уважение към бога. Франсиз Бейкън.

Задълженията не бяха трудни за човек, завършил две години медицина. Отначало миризмите непрекъснато го смущаваха и ужасно не харесваше стърженето на триона през черепа. Но Лобзенц го обучаваше, докато работеше, и беше добър преподавател. През първата година на следването си Адам си бе разделял един спиртосан труп, наречен Кора, с още шест други студенти в анатомичната лаборатория. По времето, когато се добра до Кора, нейните части и органи бяха разсечени и нарязани до пълна неузнаваемост. Сега си отваряше очите и слушаше внимателно Лобзенц, който, като забеляза интереса му, беше очевидно зарадван, но мрънкаше, че трябвало да му се плаща за обучението. Адам беше вътрешно убеден, че така и трябваше да бъде; това бяха първокласни частни уроци по анатомия.

В началото нощите бяха лоши. Нощният телефон беше в стаята. От седем до осем и половина звъняха собственици на погребални бюра и искаха окръга да им плати по трийсет и пет долара за всяко непотърсено тяло, което безцеремонно погребваха в прост дървен ковчег — същата цена, която Бенсън плащаше за две гмуркания.

Първата нощ той прие обажданията от погребалните агенти, след това учи два часа, нави си будилника, легна, заспа и сънува скачането във водата.

Когато се събуди, се смя на себе си в тъмнината. Типично за глупак като него, мислеше си той: изобщо не му пукаше по време на цялата работа с височината, а сега, в леглото си, се разтрепери над това, което е могло да стане.

Втората нощ говори по телефона с гробарите, учи до след полунощ, нави будилника, угаси лампата и легна на тъмно, напълно буден.

Броеше овце, преброи до петдесет и шест, след което всяка овца се превърна в тяло, което бавно се носеше покрай въртящата се бариера, докато той ги отбелязваше. Започна да брои отзад напред, започна от сто и два пъти достигна до едно без ни най-слаб признак на задрямване и с очи, шарещи в мрака наоколо.

Мислеше за баба си, спомни си как го притискаше до гърдите си и го люлееше да заспи в кухнята. *Фа папа, фа папа*, заспивай, Адамо. Помоли се на свети Микаел, той ще прогони дявола със своя меч.

Зданието беше голямо. Имаше шумове, дрънчащи от вятъра стъкла, скърцания и пъшкане, някакво подрънкване, някакви стъпки.

Подрънкване?

Стъпки?

Предполагаше, че е сам в сградата. Стана от леглото и запали лампата, за да намери дрехите си. Не се боеше от духове. Като учен човек разбира се не вярваше в свръхестественото. Но входната врата и входа за линейките бяха заключени. Той самият ги бе заключил. Следователно някой бе влязъл с взлом. Бог знае за какви цели.

Излезе от стаята си, като включваше светлините навсякъде, където минаваше — първо горе през дисекционните стаи, после покрай кабинетите на втория и първия етажи. Нямаше никой.

Накрая влезе в прохладата на моргата, като бързо напипа ключа. Имаше четири трупа като греди извън боксовете, едно от тях на старата жена, за чиято аутопсия бе помагал на д-р Лобзенц. Погледна към замръзналата усмивка.

— Коя беше ти, леличко?

Отиде към много слаб китаец, може би туберкулоза.

— Далече от дома си ли умря? Дали имаш синове в Червената армия и братовчеди във Формоза?

Няма съмнение, че човекът е роден в Бруклин, каза си той. Мисълта отново го превърна в глупак. Върна се по стъпките си, угаси светлините, отиде в стаята си и включи радиото — чудесен концерт от Хайдн.

Стори му се, че ги чу да танцуват и си ги представи — старицата, покланяща се в своята голота на ориенталеца, другите зяпаци от своите отворени сандъци с лед, мълчаливият арлекин, застанал в своя пъстър костюм от светлини, усмихнат и движещ глава в такт с музиката.

И звънчетата на шапката му подрънкват.

След малко отново стана и запали всички светлини. Заключи вратата на моргата. Нави будилника за шест часа, за да може да ги угаси и да отключи моргата, преди да дойде първият служител сутринта, след това заспа и сънува скачането.

На следващата нощ остави лампите изгасени и не сънува. На другата забрави да заключи моргата й сънят се върна. Постепенно се научи да различава чукането по тръбите, подрънкването на хлабавите прозоречни стъкла и други напълно обясними шумове и вече не бе посещаван от съня. Отново започна да спи дълбоко и спокойно,

начинът му на съществуване започна да му се струва незабележителен. Два месеца след като стана помощник, като се бореше със състудентката си Пен в нейната стая, се развесели, когато тя внезапно спря и зарови лице в гърдите му.

— Имаш най-адски сексуалната миризма — възкликна.

— Ти също, кукличке — каза той искрено, като не си направи труда да обясни, че неговата беше лекият, едва доловим лъх на формалин.

Сега, като работеше в лабораторията на д-р Сак, отново свикна с остротата на химическите консерванти в ноздрите си и накрая престана да сънува, когато заспиваше. Вече никой не приближаваше толкова плътно до него, че да усети дъха на формалина. Обмисляше да покани малката руса сестра-студентка, Андерсън, но някак си не успя да стигне до това.

Бе опитал да се обади на Габи.

Бе информиран от нейната съквартирантка Сюзън Хаскел ледено и постоянно, че е извън града и не може да бъде намерена.

Особено от д-р Силвърстоун, уточняваше тонът на момичето.

Беше ѝ писал пет дни след като се бяха върнали от Тръроу.

„Габи,

За кой ли път разбирам, че съм катастрофален глупак.

Би ли приела, моля, едно телефонно обаждане или отговор на тази бележка?

Намирам, че е ужасно различно с човек, когото обичаш.

Адам.“

Но писмо-отговор не последва и тя си оставаше недостъпна за обажданията му.

Зимата се установи. Снегът падаше, беше зацапван от градската мръсотия, отново падаше и отново се мърсеше, като в резултат се

получаваха редуващи се сиви и бели слоеве, когато снегорините разсичаха преспите.

Една сутрин Меомартино разказваше в стаята на хирурзите на пиещите кафе как е завел сина си да види дядо Коледа при Джордан Марш.

— Ти човек ли си? — попитал той.

Брадатата фигура кимнала.

— Истински човек?

Пак кимване.

— И си имаш пенис и всичко?

Хирурзите изреваха и дори Адам се усмихна.

— Какво отговори светецът на това? — попита Лу Чин.

— Не каза „Хо-хо-хо“ — отговори Меомартино.

Бостънските търговци отбелязваха идването на сезона. Витрините на магазините грееха от зеленика и оживяваха от подвижни картини, зелени пластмасови венци се появиха по стените на болничните асансьори. Сестрите си тананикаха коледни мелодии, а д-р Лонгууд реагира на радостта от предстоящия празник сякаш тя потвърждаваше най-големите му страхове относно човешката крехкост на младите хирурзи.

— Мисля, че Лонгууд си е изпял песента — каза Спърджън на Адам.

— А аз мисля, че е велик.

— Може би е бил велик. Но сега, когато не може да практикува, защото е болен, се държи така, като че ли е постоянен, едноличен Комитет на смъртта. Този човек вижда медицинска грешка всеки път, когато някой умре. Можеш да разбереш за кой ден е определено заседанието на Комитета само по свръхнапрежението на целия медицински щат.

— Така ние плащаме за скапания му късмет с малко свръх стрес. Това е малка цена, ако го задържи малко по-дълго — рече Адам.

По ирония на съдбата той бе с Меомартино, когато Лонгууд се обади, за да разпита за една операция на апендикс, която те двамата бяха направили преди два дни. Шефът на хирургията не беше убеден, че операцията е била необходима. Нареди случаят да се представи по време на главната визитация на следващата сутрин.

— Не се поти — каза Адам рязко на Меомартино. — Хистологичните препарати показаха силно възпаление и множество левкоцити. Сега е отрязан и подсушен.

— Знам — рече Меомартино. — Взех ги вчера вкъщи и ги поразгледах в микроскопа. О, по дяволите.

— Какво има?

— Забравих да ги донеса. Ще ни трябват да ги покажем.

— Дежурството ми свършва след два часа. Мисля, че ще мога да ги донеса — предложи Адам.

— Би ли го направил? Вземи колата ми.

— Не, благодаря — отказа Адам. Но не го притесни да приеме услугата от Спърджън и когато свърши смяната му, Робинсън го закара през града с фолксвагена в неприветливата зимна вечер. Меомартино им беше дал указания, но се затрудниха в последния момент: улицата беше повече алея и грамадите сняг отстрани я правеха още по-тясна.

— Виж какво, не мога да оставя колата и да блокирам улицата. Ще те чакам тук — каза Спърджън.

— Окей.

Меомартино имаше добър вкус и пари да си го позволи, помисли си той със завист, когато позвъни на вратата. Преустроените конюшни бяха очарователно място за живеене.

Отвори шведка на средна възраст.

— Да?

— Мисис Меомартино вкъщи ли е?

— Не мисля, че тя може да приеме някого.

Адам обясни поръчението си.

— Добре, в такъв случай по-добре влезте — покани го тя неохотно. Той я последва из къщата, и, като не знаеше какво друго да прави, и в кухнята, където малко момче седеше на масата и ядеше вечерята си.

— Здравей — каза той и се усмихна, като се сети за историята с дядо Коледа. Лесно беше да се види Меомартино в детето.

— Здравей.

— Не знам нищо за никакви препарати — заяви прислужницата троснато.

— Трябва да са до микроскопа му. Може би аз мога да ги намеря.

— В кабинета — каза тя, като посочи с глава и се обърна към печката. — Не първата врата, там е спалня. Втората.

Беше хубава стая. Имаше дебел персийски килим и дълбоки кожени кресла. Стените бяха покрити с шкафове. Повечето книги бяха солидно медицински, но имаше и биографии, история, смес от английски и испански заглавия. Много малко литература, с изключение на малка секция, в която имаше и съвременна поезия.

Поезията трябва да е на жена му, помисли си той, като хвърли поглед към затворената врата между спалнята и кабинета.

Препаратите стояха до микроскопа. Някои от тях още бяха навън и той ги върна в кутията. Беше готов да си тръгне, когато вратата на спалнята се отвори.

Тя беше в пижамата на мъжа си, която ѝ бе твърде голяма. Косата ѝ беше разрошена, краката боси и може би носеше очила, които сега ѝ липсваха, защото комично присви очи към него. Общият ефект беше изключително привлекателен. Не беше от онези жени, които се прикриват и хукват за пенъора си.

— Здравейте — рече той. — Не съм крадец. Аз съм Адам Силвърстоун.

— Силвърстоун. Някаква връзка с Букстайнови?

Гласът ѝ беше дрезгав, но Адам видя, че както ниският регистър, така и присвистият поглед можеха да се дължат на това, че пие. Тя се вмъкна в стаята и се олюля.

— Хей — посегна да я закрепи и след миг за свое изумление видя, че тя се наведе към него и завря глава в гърдите му.

— Никаква връзка — каза той. — Работя с Рейф. Забравил е препаратите.

Тя вдигна глава и го погледна, без, както Адам забеляза, да отстрани тялото си от неговото.

— Той е говорил за вас. Конкуренцията.

— Да.

— Горкият Рейф — въздъхна тя. — Приятно ми е — тя го целуна, устата ѝ беше топла и горчива от джина.

— Много ми е приятно — рече той учтиво. Този път Адам я целуна и идеята за това беше там, преди целувката да се осъществи. Като я погледна, разбра, че е възможно — едно абсурдно класическо унищожение на Меомартино: в собствения замък на съперника му, със

Спърджън, чакащ отвън в колата и прислужницата, която би могла да влезе всеки момент.

От другата страна на апартамента чу момченцето да се смее щастливо.

При това дамата беше пияна.

— Извинете ме — каза той.

Освободи се, събра препаратите и я остави, застанала, в средата на стаята. Момченцето бе приключило с вечерята и гледаше телевизия.

— Бай-бай — извика то, без да сваля очи от клоуна Бозо.

— Бай-бай — отговори Адам.

След два дни тя дойде в болницата.

Те винаги идваха в кабинета на Адам след визитациите и когато отвори вратата, първото нещо, което видя, беше визоново палто, метнато на стола. Тя носеше хубав черен костюм и приличаше на плейбойска версия на младата матрона от Бек Бей.

— Лиз — изненада се Меомартино.

— Казаха ми, че мога да те намеря тук, Рейф.

— Не смятам, че познаваш тези джентълмени — каза Меомартино. — Спърджън Робинсън.

— Здравейте — ръкува се Спърджън.

— Адам Силвърстоун.

Тя протегна ръка и той я пое сякаш бе забранен плод.

— Приятно ми е.

— Приятно ми е — рече тя.

Той не можеше да погледне Меомартино. Куку, куку! О, дума на уплаха, неприятна за съпружеско ухо. Шекспир. Той измърмори „довиждане“, докато продължаваха другите запознания, върна се в отделението, работи много, но не беше в състояние да прогони мисълта за жената, която се предлагаше в пижамата на мъжа си.

В средата на следобеда, когато го повикаха на телефона, разбра, преди да го вдигне.

— Ало — каза тя.

— Как сте? — попита той глупаво с овлажнели длани.

— Страхувам се, че изгубих нещо в кабинета ви.

— Какво е то?

- Ръкавица. От черно шедро.
- Не съм я виждал. Съжалявам.
- О, боже! Ако я намерите, ще ми се обадите ли?
- Да. Разбира се.
- Благодаря. Довиждане.

Когато след петнайсет минути се върна в кабинета си, полази на четири крака под бюрото си и ръкавицата още беше там, където тя несъмнено я беше хвърлила. Взе я и потри между пръстите си меката скъпа кожа. Когато я приближи до носа си, парфюмът ѝ върна жената при него.

Сега е трезва, помисли си той.

Намери номера в указателя, набра го и тя отговори веднага, сякаш беше чакала.

- Намерих, я — каза той.
- Какво?
- Ръкавицата.
- О. Прекрасно — рече тя и зачака.
- Мога да я дам на Рейф.
- Той е толкова разсеян. Никога няма да ми я донесе.
- Добре, утре съм свободен. Бих могъл да ви я предам.
- Имах намерение да пазарувам — отговори тя.
- Аз също трябва да си купя някои неща. Защо не се срещнем, ще ви върна ръкавицата и ще ви предложи питие.
- Добре — съгласи се тя. — Два часа?
- Къде?
- Знаете ли Парлър? Недалече от Административния център?
- Ще го намеря — отговори той.

Беше още рано. Адам седна на една каменна пейка в Административния център и загледа кънкьорите, докато бутовете и краката му замръзнаха, след това се отказа, тръгна по Бойлстън Стрийт и влезе в салона. Вечер тук несъмнено има и сериозни пиячи, и мъже и жени, търсещи кого да свалят, но сега се виждаха само студенти, които изяждаха късния си обяд. Той си поръча чашка кафе.

Когато тя влезе, бузите ѝ бяха много червени от студа. За втори път забеляза, че имаше превъзходен вкус. Носеше черно палто,

украсено с кожа от бобър и когато ѝ помогна да го съблече, видя с одобрение бежова трикотажна рокля с много проста кройка, и единствено бижу — брошка с камей, която изглеждаше старинна.

— Искате ли нещо за пиене?

Тя погледна към чашата му с кафе и бързо поклати глава.

— Прекалено рано е, нали?

— Да.

Тя пожела чаша кафе и когато той я поръча и я донесоха, заяви, че не я иска.

— Да отидем ли някъде с кола? — попита тя.

— Нямам кола.

— О. Нека тогава се поразходим.

Облякоха палтата си, излязоха от бара и тръгнаха към Копли Стрийт. Не би могъл да я заведе на места като Риц или Плаза, помисли си той. Непременно щяха да срещнат някой неин познат. Беше много студено и двамата започнаха да потреперват. Той отчаяно се оглеждаше за такси.

— Боя се, че трябва да използвам тоалетна. Имате ли нещо против да ме почакате?

На отсрещната страна беше Рийджънт, третокласен хотел и той възхитено ѝ се усмихна.

— Ни най-малко.

Докато тя беше в дамската тоалетна, Адам се регистрира на рецепцията. Чиновникът кимна равнодушно, когато му каза че багажът им ще пристигне от летище Логан.

Когато тя се върна в малкото фоайе, Адам я взе за лакътя и я поведе внимателно към асансьора. Мълчаха. Главата ѝ беше високо изправена, гледаше право пред себе си. Когато той отвори вратата на стая 314 и влязоха, той затвори след себе си, обърна се към нея и се погледнаха.

— Забравих да донеса ръкавицата — каза Адам.

По-късно тя спеше, а той лежеше до нея в претоплената стая и пушеше. Тя постепенно се събуди и видя, че я гледа. Посегна взе цигарата от устните му, угаси я внимателно в пепелника до леглото,

след това се обърна към него и повториха ритуала, докато навън здрачът се сгъстяваше.

В пет часа тя стана от леглото и започна да се облича.

— Трябва ли да правиш това?

— Вече е почти време за вечеря.

— Можем да поръчаме долу. Бих могъл също и да пропусна вечерята.

— Имам малко дете вкъщи — каза тя. — Трябва да се погрижа да го нахранят и сложат да спи.

— О!

Дойде при него по пликчета, седна на леглото и го целуна.

— Чакай ме тук — поръча. — Ще се върна.

— Добре.

Когато тя си отиде, Адам се опита да заспи, но не можеше да диша, стаята беше прекалено топла. Миришеше на сперма, на цигари и на нея. Отвори единия прозорец, като пусна вътре полярния въздух, след това се облече, слезе и изяде сандвич, който не искаше, изпи чаша кафе, отиде по Копли Стрийт в Бостънската обществена библиотека и започна да чете стари броеве на Сатърди Ревю.

Когато се върна в осем часа, тя вече бе там, под одеялото. Прозорецът беше затворен и отново бе много топло. Лампите бяха загасени, но фирмата на хотела отвън мигаше и блясъците караха стаята да прилича на сюрреалистична картина. Беше му донесла сандвич. Салата с яйце. Разделиха си го в единайсет и миризмата на твърдо сварено яйце се прибави към богатите аромати на стаята, които запечатаха този ден в паметта му.

На Коледа сутринта Адам единствен работеше в операционните като дежурен хирург. Лежеше на дългата пейка в кухнята на хирургията, като се вслушваше в самотните шумове на кафеварката, когато позвъни телефонът.

Беше Меомартино.

— Ще се наложи да извършиш една ампутация след обяд. Дотогава ще съм си отишъл.

— Добре — каза той студено. — Как се казва пациентът?

— Стратън.

— Познавам го — рече той повече на себе си, отколкото на Меомартино.

Предишната седмица бяха опитали да направят артериален байпас, за да възстановят кръвообращението в крака на мистър Стратън. Първоначалният план бе да изрежат сафенната вена и да я използват за присаждане вместо артерия, обърната така, че клапите ѝ да се отварят по посока на артериалния поток. Но вените на мистър Стратън се оказаха калпави, само два милиметра в диаметър — около четвъртинка от диаметъра, който би им свършил работа. Бяха изрязали голямата склерозна плака, която бе блокирала кръвообращението и бяха съединили артерията с пластмасова присадка, която би вършила работа само година, най-много две, но всичко тръгна накриво още от самото начало. Сега кракът беше бяло, мъртво нещо, което заплашваше живота на пациента и трябваше да се махне.

— По кое време ще стане това?

— Не знам. Опитваме се да се свържем с адвоката му, да го накараме да подпише документите. Мистър Стратън е женен, но жена му е критично болна в болницата Бет Израел, така че не може да подпише. Мисля, че ще бъде извършено веднага, след като намерят адвоката и го доведат. Опитват от снощи.

Адам въздъхна, когато затвори, взе зелен операционен екип от купчината на масата и отиде в стаята на младшите хирурзи, за да се преоблече. В дрехите се почувства удобно и уютно. Взе чифт черни пластмасови калцуни, откъсна перфорираните им горнища и ги пяхна между обутите си в чорапи крака и обувките, после стегна калцуните към глезените си с еластични връзки. След това, подготвен за действие и заземен срещу възможността електрическа искра да предизвика ужасна експлозия в заредената с кислород операционна, се върна на своята пейка в кухнята и взе книгата си, но не за дълго.

Този път, когато отговори на телефона, беше спешното.

— Изпращаме мезентериален инфаркт. Започни да се миеш. Д-р Кендър събира цяла тълпа, за да попълни екипа.

— Луиз — повика той, когато затвори. Операционната сестра, която седеше до прозореца, остави плетката си.

— Весела Коледа — каза тя.

Беше приятно да се знае, че можеше да се събере толкова много хирургически талант за кратко време. Бяха четиринайсет души —

сестри, хирурзи, анестезиолози — наблъскани в малката операционна, заедно със струпването на електрическа апаратура. Пациентът бе с посивяла коса, небръснат и в кома. Изглеждаше в края на петдесетте или началото на шейсетте си години, със силно тяло, но с голям мек бирен корем. Известен като сърдечно болен, приемащ дигиталис, бил намерен от полицията в апартамента си в кома. Допускаха, че кръвообращението му е било уредено в резултат на вземането на дигиталис — странично действие на поеманите дози, въпреки че не се знаеше точно колко е вземал или кога.

Внесоха го с вече поставена система и един анестезиолог натискаше дихателна торбичка, за да подпомогне дишането му.

Адам гледаше как Спърджън Робинсън почистваше гърдите на мъжа.

— Хей — повика го Робинсън. — Татуировка.

Адам се взря в пациента пред себе си, чувствайки се странно като богомолец. „Мили Боже, моля те, вземи този човек на небето... Изкарал е военната си служба в пкъля“. Що за живот трябва да е внушил отчаяната необходимост един човек да носи тази мисъл като броня? Той я запомни, докато Спърджън действаше със своя тампон, като го попиваше, потънал в миризмата на бетадин. Ако имаше източник на цитата, той липсваше в неговия компютър.

Пациентът вече бе закачен за пейсмейкър. Другите апарати бяха приближени на колелцата си до операционната маса — за измерване на газовото съдържание на кръвта, обема на кръвта, електрокардиограф, който писукаше като обезумяло животно от стъкло и метал, и светлинните сигнали тичаха по екрана, докато сърцето на пациента се бореше.

Кендър нетърпеливо чакаше да свършат покриването на болния със стерилни чаршафи, след това отиде до масата, пое скалпел от Луиз и бързо направи разрез. Адам беше там с аспиратора и контейнерът на стената започна да реве като Ниагара, когато в него започнаха да вкарват перитонеалната течност от коремната кухина на пациента.

С един поглед разбра, че има работа с перитонит и гангрена. Ръцете на Кендър се движеха и масажираха подпухналите и обезцветени вътрешности, приличаше на човек, който гали болен питон.

— Позвънете на д-р Сак вкъщи — каза той на студент-четвъртокурсник. — Кажете му, че имаме гангренозен корем чак до низходящата част на дебелото черво. Попитайте го, дали може веднага да дойде в болницата с оборудването си.

— Какво оборудване?

— Той ще знае.

Под ръководството на Кендър те инжектираха контрастно вещество, което на рентгеновата снимка би показало какво става с коремното кръвообращение на пациента и още един апарат пристигна на колелца в операционната — преносим рентген.

Адам забеляза, че кръвта в операционното поле беше много тъмна. Мускулите в най-горната част на ръцете му започнаха да потрепват сякаш беше кон, който плаши мухи.

— Като че ли има затруднения с кислорода — обади се той.

— Как са показателите? — попита Кендър анестезиолога.

— Почти няма определимо кръвно налягане. Сърцето му е адски аритмично.

— Какво е рН-то?

Спърджън го измери.

— 6,9.

— Пригответе натриев бикарбонат — поръча Кендър.

— Този мъж ей сега ще направи спиране на сърцето.

Жълтите светлини на монитора, отразяващи всяко свиване на умирация сърдечен мускул, се появяваха все по-рядко, малките светли снопчета изглеждаха все по-бледи линии с все по-ниски върхове, докато накрая пред очите им се изправиха в равна линия.

— Господи, натам отива — рече Спърджън.

Кендър започна здраво прекъснато натискане на гърдите с основата на дланта си.

— Бикарбонат — изкомандва той.

Адам го инжектира във вената на крака. Наблюдаваше д-р Кендър.

Натискане надолу.

Повдигане.

Надолу.

Нагоре.

Равномерния натиск на силни ръце, видът на хирурга, който се поклащаше напред-назад му напомняше... Какво? И си спомни италианската си баба, която месеше тесто за домашен хляб. В кухнята (разкъсани щори, избелели пердета — жълто на бяло, разпятие на камината, броят от последната седмица на Il Giornale на старата крачна шевна машина „Сингер“ и проклетото канарче, което винаги пееше). Месенето на хляб върху голяма стара дъска с драскотини от нож по нея, които винаги бяха запълнени с бяло твърдо макаронено тесто, избягнало остъргването след последната фурна хляб. Брашното по кафявите ѝ ръце. Проклятие към баща му върху леко мустакатите сицилиански устни.

Що за дивотия, се запита той, като привлече вниманието си отново към мъжа на масата.

— Епинефрин — каза Кендър.

Обслужващата сестра срязва стъклената ампула и я отчупи с пръсти. Спринцовката на Адам изгълта хормона и го инжектира в друга вена на крака.

Хайде, проклет мускул, казваше той безгласно. Удряй.

Погледна стенния часовник, тих като спрялото сърце. Часовниците във всички операционни бяха безполезни. Болничната легенда твърдеше, че са били поддържани с години от един стар местен инженер и когато той се е пенсионира, същото направили и часовниците.

— Колко време продължава? — попита той.

Една от обслужващите сестри, нестерилна и затова с разрешение да носи ръчния си часовник, бързо го погледна.

— Четири минути и десет секунди.

О, боже! Е добре, опитахме, който и да си ти, помисли си той. Сега погледна Кендър, като мислено му внушаваше да спре усилията си. След четири минути без окислена кръв това, което е било мозък, вече се е превърнало в пъхната в череп ряпа. Дори да се върне към живот, това тяло вече никога няма да мисли или чувства; няма да живее истински.

Кендър сякаш не го чу. Той се клатушкеше, основата на дланта му натискаше гърдта и я оставяше да скочи обратно.

Отново.

И отново.

И...

— Сър? — каза накрая Адам.

— Какво има?

— Минаха почти пет минути. — Оставете горкия нещастник да си отиде, искаше да каже той.

— Опитай отново бикарбонат.

Инжектира във вената още веднъж. Д-р Кендър се поклащаше, изпълнявайки старото правило на Военновъздушните сили: работи с лекота, хвърляй бомбите, никога не казвай „умирам“.

Секундите се изнизваха.

— Получихме сърдечен удар — рече анестезиологът.

— Удари го с още малко от онзи адреналин — каза Кендър, сякаш му нареди да пусне напалм.

Адам го направи с грижливо безразлични очи, скритата му зад маската уста беше навъсена.

На екрана на монитора се появи нова звезда, после нова и светлинките тръгнаха отново. Възстановиха си стария ритъм, мускулът се свиваше, освежен, пулсиращ, биещ така, както почти бе забравил да бие за известно време.

Възкръсна, помисли си Адам.

Пристигна д-р Сак с две камери, едната за диапозитиви, друга за цветни филми.

— Разтвори широко разреза — нареди Кендър.

Адам го направи. Кинокамерата забръмча и той трепна, филмовата звезда.

Беше само кадър. След миг фотоапаратурата бе оставена и те отново станаха хирурзи. Наблюдаваше как отстраниха коремния ганглий и инжектираха лекарство, за да предотвратят мускулния спазъм и да възстановят кръвообращението. Червата бяха, разбира се, неоперабелни. Удостоиха го с честта да зашият корема му с метални скоби.

След като работата свърши, те със Спърджън обилно промиха участъка със спирт. Когато кръвта и бетадинът изчезнаха, буквите бавно се появиха: „Мили Боже, моля те, вземи този човек на небето... Изкара е военната си служба в пъкъла.“

— Искam двама души да стоят при него по всяко време, за да го поддържат жив — рече Кендър.

Адам им помогна да преместят човека на носилката, след това махна маската от изпотеното си лице и видя как, след като един анестезиолог избута лабораторния апарат да диша вместо него, откараха вегетиращия.

Имаше дни, в които практикуваше животоспасяваща хирургия. Операциите, които извършваше, бяха за живеене, процедура, която щеше да направи живота на пациентите по-лесен, съществуването им по-приятно, освободено от болка. В други правеше хирургия на смъртта и безнадеждността, отваряше човешката черупка, за да открие клетки, подивели от грозотия, които можеха само да се затворят и скрият, като работеше отчаяно, за да координира мозъка и ръцете си със знанието, че и най-доброто, което би могъл да направи, не е в състояние да предотврати големите страдания и постепенната смърт.

Този ден бе такъв, той чувстваше това.

Късно следобед мистър Стратън бе свален в хирургията. С него влезе мъж — несъмнено адвокатът, чието разрешение бе необходимо за операцията. Мъжът носеше провиснал кафяв костюм. Яката на ризата му бе мръсна и възелът на вратовръзката му — прекалено голям. Имаше уморено лице, което съответстваше на шапката му, която бе с изпоцапана лента. Съвсем не приличаше на Мелвин Бели или Ф. Лий Бейли. Стоеше в коридора пред операционната, говорейки тихо на мистър Стратън, докато Адам го помоли да си отиде, което той бързо направи, като се мъчеше да прикрие признателността си за тази молба.

— Здравейте, мистър Стратън — каза Адам. — Сега добре ще се погрижим за вас.

Човекът затвори очи и кимна.

Хелена Манинг, лекар първа година, влезе, следвана от Спърджън Робинсън. Адам реши да ѝ даде възможност да направи ампутацията. Понеже имаше само една дежурна сестра, той я помоли да обслужва и попита Спърджън дали би приел да играе ролята на хирургическа сестра. В бокса за миене имаше друга ободряваща бележка. Снабдяването с топла вода не можеше да се споразумее със старата водопроводна мрежа. Сега, както ставаше по няколко пъти седмично, често по за цял час, от крановете за топла вода течеше леденостудена. С пшкане и проклетия тримата хирурзи търкаха

ръцете си до подмишниците предписаните десет минути под замразяващата струя и след това влязоха заднешком в операционната през летящата врата, като държаха високо вкочанените си ръце.

Обслужващата сестра беше сравнително нова, призна тя разтреперана, и нервна, защото за пръв път трябваше да прави всичко в операционната.

— Няма нищо — рече Адам, като изрева вътрешно.

Наблюдаваше как Спърджън отваря ампутационния набор инструменти и ги подрежда в спретнати блестящи редици, конците и скобите напъхвани под стерилна кърпа така, че да могат да се изтеглят един по един, когато потребват. Лекарката намести пациента и започна да му прави гръбначна инжекция пред погледа на анестезиолога.

Мистър Стратън изохка...

Хелена Манингс изтърка крака и двамата с Адам го покриха със стерилен чаршаф.

— Къде? — попита я той.

С пръст в ръкавица тя очерта пътя на подколяновото отрязване.

— Добре. Ще трябва да режеш така, че да оставиш дълго предно и късо задно парче кожа. Така че, когато заздравее, да може да ходи върху кожата и белега зад нея. Започвай.

Спърджън ѝ подаде ножа и почна да трупа кръвоспиращи щипки пред Адам, който притискаше с тях кървящите съдове веднага, щом тя ги срязваше. Работеха без пауза, докато десет-дванайсет щипки щръкнаха от среза, след това спряха, за да завържат кръвоносните съдове и да махнат щипките.

— Поправи светлината — рече Хелена на обслужващата сестра.

Сестрата стъпи на стол и насочи горната лампа. Когато тя се завъртя около осите си, Адам видя душ от фин прах да се посипва от закрепващото устройство на тавана върху операционното поле. Лампите в операционните, както и часовниците и топлата вода, бяха останки от миналото, които свързваха Общата окръжна болница на Съфък с друга епоха. Откакто бе дошъл от Джорджия, непрекъснато се чудеше как можеха сериозни университетски хирурзи да губят толкова много време за миене и търкане, с дезинфекция и други антисептични процедури и после случаен прах да посипва операционното поле, когато се насочва лампата.

Видя, че Хелена върши мърлява работа, като реже твърде ниско.

— Не — каза той — трябва да направиш неравен срез линеа аспера по-нагоре. Ако дръпнеш надкостницата, ще започне да образува ново костно вещество и ще направи костен израстък.

Тя срязва отново, този път по-високо, като прибави минути към времето на ампутацията. Климатичната инсталация бръмчеше. Мониторът издаваше своите приспивни бип-бип-бип. Адам усети първото леко докосване на дрямката и направи усилие да се съсредоточи. Мислеше изпреварващо, като предвиждаше какво ще трябва на хирурга.

— Ще дадеш ли малко абсолютен спирт? — обърна се той към сестрата.

— О, боже — тя тревожно се огледа. — А за какво им е?

— Да го инжектират в нерва.

— О!

Операщата беше намерила феморалната артерия и я бе завързала. Сестрата се върна със спирта навреме. Хелена намери седалищния нерв, повдигна го, превърза го и го инжектира със спирт.

— Би ли ми дала стерилен восък? — попита Адам.

— Аха — изправена пред ново предизвикателство, сестрата отново изчезна.

Адам подаде на Хелена триона. В този миг, за негово голямо удоволствие, лекарката стана жена. Тя не знаеше как да държи триона. Като го взе изящно и с голямо достойнство, задвижи го напред-назад по костта, а плоскостта му се клатушкаше.

— Никога не си правила табуретка за крака за майка си в прогимназията — отбеляза той. Тя му хвърли гневен поглед, стисна зъби и продължи решително да реже.

Сестрата се върна.

— Нямаме стерилен восък.

— А с какво мажете шевовете?

— С мазнина.

— О, по дяволите, ще ѝ трябва восък. Виж в ортопедията.

Това беше краят на тяхното топло професионално сближаване, но тя отиде. След малко се върна.

— Восък няма? — каза той, като се усмихна.

— Ами горе нямат.

— Много благодаря.

— Моля — рече тя хладно и излезе.

Хелена заши кожата прекрасно, явно притежаваше голям опит в шиене на рокли за куклите си.

— Мистър Стратън — казваше анестезиологът. — Можете да се събудите. Събудете се, мистър Стратън.

Пациентът отвори очи.

— Всичко мина чудесно — каза му Адам. — Ще се почувствате много добре.

Мистър Стратън се вторачи в тавана на операционната с присвити очи, изпълнен с коледните мисли на един еднокрак шофьор на камион с жена в друга болница толкова зле, че не може дори да подпише един документ.

Сестрата беше обвила крака с два чаршафа. Когато Адам се преоблече в бялата си униформа, той го взе заедно с текущия доклад на Хелена и отиде при асансьора, който постепенно пристигна. Патологията беше на четвъртия етаж. На първия влязоха няколко души и когато клетката се издигна до втория, забеляза дама на средна възраст от онези, които тананикат бебешки песнички на булдозите, вторачена във вързопа в ръцете му.

— Може ли само да зърна малкото? — попита тя, като посегна към горния край на вързопа.

— Не — Адам бързо отстъпи назад. — Не бих искал да го будят — рече той.

„Това дете аз за мен ще задържа.“ Уърдзуърт. По целия път до четвъртия етаж той нежно потупваше прасеца на мистър Стратън.

Нямаше никаква вест от Габи. Обади се отново и беше отблъснат от Сюзън Хаскел, която вече бе започнал да мрази.

Чувстваше се виновен за Лиз Меомартино, разбирайки, че я беше използвал в своята калпава игра на мъжко надмощие с нейния съпруг също така, както някога бе използвал гъркинята.

Никога вече няма да ѝ се обади, си каза той с облекчение. Беше недостоеен епизод, но ще го погребее в миналото си.

И все пак откри, че мисли за нея. Тя беше голяма изненада. Не беше обикновена лека жена. Имаше възпитание, вид, вкус, пари, беше така чудесно чувствена...

— Ало? — каза тя.

— Тук е Адам — отговори той и затвори вратата на телефонната кабина.

Разиграха същата схема — срещнаха се в Парлър, отидоха по мръсния сняг в Рийджънт. Той поиска същата стая.

— Дълго ли ще останете, сър? — попита чиновникът.

— Само една нощ.

— След три-четири часа хотелът ще се препълни. Ще има конференция на Националния легион в аудиторията на Военния мемориал по-надолу по улицата. Така че исках да ви предупредя, като желаете да запазите стаята за остатъка от седмицата.

Вратата на дамската тоалетна се отвори и той я видя да се връща във фойето.

Защо не? Нищо не го задържаше в болницата извън работните му часове.

— Използвайте седмичната тарифа — каза той.

Този следобед лежаха в стая 314, оркестрирана с гръмогласен смях, когато невидими мъже в синьо-златни отвъдокеански шапки си предаваха обиди и съобщения през отворените врати и бомбардираха с празни бутилки и пълни с вода найлонови торби въздушното пространство.

— Какъв е истинският й цвят? — попита той, като галеше сламената й коса.

— Черен — отговори тя, като сбърчи чело.

— Не е трябвало да го пипаш.

Тя обърна глава.

— Недей. Винаги ми го казва и той.

— Това не значи, че непременно е лошо. Би трябвало косата ти да е с естествения си цвят — рече той нежно. — Това е твоя грешка.

— Има и други — промълви тя. — Не мислех, че ще ми се обадиш — продължи след известно време.

В коридора маршируваха под такт. Той изучаваше тавана и пушеше цигарата си.

— Нямах намерение — сви рамене. — Не можах да те забравя.

— С мен беше същото. Познавала съм много мъже. Това притеснява ли те? Не — тя спря устните му с пръсти, — не ми отговаряй на този въпрос.

Адам целуна пръстите ѝ.

— Бил ли си някога в Мексико? — попита тя.

— Не.

— Когато бях на петнайсет години, вуйчо ми отиде там на медицинска конференция и аз заминах с него.

— О!

— Куернавака. В планините. Яркооцветени къщи. Чудесен климат, цветя през цялата година. Хубав малък площад. Ако не пометат тротоарите преди обяд, получават квитанции за глоба от полицията.

— Но няма сняг — каза той. Навън хвърчаха снежинки.

— Няма. То е само на малко разстояние с кола от Мексико Сити. Осемдесет километра. Много е интернационално, като Париж. Големи болници. Оживен светски живот. Талантлив североамерикански доктор може да живее там изключително добре. Имам достатъчно пари да купиш всякаква практика, която ти харесва.

— За какво говориш? — попита той.

— За теб, мен и Мигел.

— Кой?

— Моето малко момченце.

— Това е безумие.

— Не е. Не можеш да имаш нещо против момченцето ми. Не бих могла да го оставя.

— Не можеш. Тоест, няма защо да имам нещо против. Това е невъзможно.

— Само ми обещавай, че ще помислиш по въпроса.

— Виж какво, Лиз...

— Моля те. Само помисли за това.

Тя се търкулна и го целуна — тялото ѝ беше лято, в което той си играеше — нектар, къпини, прасковен мъх, мускус.

— Ще ти покажа палата на Кортезите — каза тя.

Рано вечерта в неделя Кендър върна случая с перитонита обратно в операционната и когато го отвориха отново, видяха, че мерките,

които бяха взели в събота сутринта очевидно бяха стимулирали кръвообращението. От гангрената се беше освободила достатъчно тъкан, за да им позволи да срежат повторно. Отстраниха повечето тънки черва и част от дебелото. През цялото време пациентът спеше със съня на постоянната кома.

В понеделник сутринта на закуска Адам чу, че човекът е преживял още две сърдечни атаки. Приложена му е интензивна терапия, всичко, което Кендър е могъл да направи, за да го поддържа жив технически. Минимум двама лекари бяха при него непрекъснато, като наблюдаваха жизнените му показатели, даваха му кислород и лекарства, дишаха вместо него, вкарваха капка по капка поддържащи живота течности във вените му.

Този следобед Адам мина през кухнята на хирургията и видя Кендър седнал в един стол в ъгъла, заспал или просто отпуснат много спокойно със затворени очи — не можа да разбере кое от двете. Възможно най-тихо си наля чаша кафе.

— Би ли налял една и на мен?

Адам подаде чашата на заместник-шефа на хирургията и започнаха мълчаливо да пият.

— Странна професия е нашата хирургия — рече Кендър. — Прекарах години в денонощна работа в областта на трансплантацията. Следващата година ще има нова катедра по хирургия в Медицинския факултет. Искат да я попълнят със специалист по трансплантация, но няма да съм аз. Ще бъде главният хирург.

— Съжалявате ли? — попита Адам.

Кендър уморено се усмихна.

— Всъщност не. Но разбрах, че д-р Лонгууд хич не е имал лека работа. Напоследък поех всичките му случаи.

— Знам — каза Адам.

— Знаеш ли също процента смъртност в обединените случаи на д-р Лонгууд и д-р Кендър за последните три месеца?

— Трябва да е висок, иначе нямаше да питате. Петдесет?

— Кажи ги сто — рече меко Кендър. Той бръкна в джоба си и извади пура. — За три месеца. Това е твърде дълъг период без нито един оживял пациент. Много операции.

— Как така?

— Защото, по дяволите, лесните отиват при вас, момчета. В болници като тази шефовете не получават някого, без да е наполовина в гроба.

За пръв път Адам видя, че беше наистина така. Божичко!

— Следващия път, когато ми дадат херния или апендикс, ще поискам вашата помощ.

Кендър се усмихна.

— Ще оценя това — каза той. — Много високо — запали пурата и отпрати дима към тавана. — Загубихме оня мъж с гангренозните черва преди малко.

Съчувствието на Адам се разсея.

— Фактически го загубихме по време на първите шест минути на спиране на сърцето, не бихте ли казали, сър?

Кендър го погледна.

— Не — отговори той. — Не, не бих казал това — стана и отиде до прозореца. — Виждаш ли онзи тухлен мавзолей през улицата?

— Вивариума?

— Построен е преди адски дълго време, още преди Гражданската война. Някога Оливър Уендъл Холмс е рязал котки в това здание.

Адам чакаше, без да е много впечатлен.

— Е, ти, аз и Оливър Уендъл Холмс не сме единствените, които са работили в него. Вече отдавна д-р Лонгууд и д-р Сак, и някои други хора от болницата вземат кучета с гангрена на най-важните органи и като са им приложили това, което направихме на онзи мъж в нашата операционна, са успели да спасят някои от тези кучета.

— Това беше човек — възрази Адам. — Не куче.

— През последните две години сме имали шестнайсет такива пациенти. Те всички умряха, но всеки следващ е живял по-дълго от предишния. Този мъж живя четирийсет и осем часа. Експерименталната процедура работеше в негова полза. Тя превърна едно неопераabelно гангренозно състояние в такова, с което можехме да се справим хирургически. Кой знае — следващият пациент, ако имаме късмет, може да не получи спиране на сърцето.

Адам погледна по-стария хирург. Изпита наведнъж многобройни чувства.

— Но кога ще си кажете: „Този човек си е отишъл, изобщо не можем да го спасим, нека го оставим да умре спокойно и с

достойнство“?

— Всеки лекар има собствено мнение по въпроса. Аз никога не казвам това.

— Никога?

— По дяволите, млади приятелю — възкликна Кендър. — Само погледни какво е ставало в тази болница за броени години, по времето на хората, които работят тук. През 1925 г. един млад лекар, Пол Дъдли Уайт, започнал да лекува петнайсетгодишно момиче от Броктън. След три години започнала да умира, защото сърцето ѝ било задушено от дебела като кожа перикардиална обвивка. Той накарал да я приемат в Общата болница на Масачузетс осем-девет пъти, всеки я преглеждал и лекувал, но никой нищо не можел да направи. Така че я изпратил вкъщи, като знаел, че ще умре, ако по някакъв начин перикардиумът не бъде отстранен. Докато мислел над това, уредил да приемат Катрин в същата болница още веднъж, като се надявал, че по някакъв начин операцията може да се окаже възможна. По щастлива случайност, наречи го способност да се виждат интересните неща — точно по това време млад хирург на име Едуард Дилъс Чърчил се върнал в болницата от Европа, направо от двегодишна специализация по най-новото в гръдната хирургия, в това число и при великия Фердинанд Зауербрух в Берлин. Чърчил по-късно станал шеф на хирургията в Масачузетската обща болница, разбира се. Е, добре, д-р Уайт се срещнал с него в стария тухлен коридор и го убедил да дойде в отделението и да прегледа Катрин. Никой в Съединените щати дотогава не бил успявал да направи нещо срещу стягащ перикардит с нож или лекарства. Но д-р Уайт попитал д-р Чърчил дали би опитал — Кендър сви рамене, — а момичето бавно умираше. Е, той я оперирал. И оживяла, фактически сега е баба. И множество хора със стягащ перикардит са претърпели сполучлива операция през последните четирийсет години.

Адам не каза нищо. Седеше и пиеше кафето си.

— Искаш ли друг случай? Д-р Джордж Майнът. Блестящ млад бостънски изследовател, почти мъртъв от диабет в онези години, когато още не е имало ефикасно лечение. Тогава, точно преди края, получил една от най-ранните проби на съвсем нов хормон, открит от двама канадци — д-р Фредерик С. Бантинг и д-р Чарлс Х. Бест — инсулин. И понеже не умрял, продължил да работи, за да стигне до Нобелова награда за намиране на средство за лечение на

пернициозната анемия и спасил неизвестен брой други хора — кой ги знае колко са за този период от време — той плесна силно Адам по бедрото и пафна дим от пура в лицето му. — Затова не правя реверанси пред лесната смърт, синко. Затова предпочитам да се бия до дупка, дори ако е грозно и боли.

Адам поклати глава, неубеден.

— Има още много какво да се каже за непродължаване на ужасните страдания и грозота пред лицето на неизбежното поражение.

Кендър го погледна и се усмихна.

— Млад си — каза той. — Ще бъде интересно да се види, дали ще си промениш възгледите.

— Съмнявам се, че ще ги променя.

Кендър духна в лицето му облак вонящ дим от пурата.

— Ще видим.

Посред нощ, като бягаше в анцуг, ръкавици, шал и високи обувки по мекия, прясно паднал сняг, който блестеше като натрошено стъкло под уличните лампи и кръжеше пак и пак около болницата — неговото слънце, — докато студът на външното пространство не разяде дробовете му и не прониза жизнения му център, той разбра, че Спърджън Робинсън бе прав: „Великата Схема на Нещата на Силвърстоун“ беше лайна и фъшкии. Лиз Меомартино на тепсия му предлагаше „По-велика Схема на Нещата на Силвърстоун“ и той разбра веднага, че не отговаряше на желанията му. Това, което отчаяно копнееше да стане след двадесетина години, бе смес от Лобзенц и Сак, и Кендър, и Лонгууд, и превръщането нямаше да се осъществи в Куернавака с Лиз Меомартино.

На сутринта ѝ се обади и ѝ каза толкова нежно, на колкото беше способен.

— Сигурен ли си?

— Да.

— Нека се видим, Адам.

Мисли си, че може да ме накара да променя мнението си, разбра той.

— Не мисля че трябва, Лиз.

— Рейф си е вкъщи довечера, но ще изляза. Искam само да ти кажа „довиждане“.

— Довиждане, Лиз. Всичко хубаво.

— Ела там. Моля те — тя прекъсна разговора.

Той работи цял ден като освободен роб, започнал собствен бизнес. Свършил смяната си в шест, изяде вечерята си с голям апетит и поработи здравата няколко часа във вивариума.

Когато се качи на шестия етаж, взе душ, легна на кревата си по шорти, прочете три списания, след това се облече. Потърси чиста носна кърпа, когато ръката му се затвори над нещо в чекмеджето на бюрото и го заопипва пак и пак, като го изучаваше така, като че ли никога в живота си не бе виждал ръкавица от черно шедро.

Този път Ръйджънт беше претъпкан с legioneri и техните жени и трябваше да си пробива път през фойето.

— Филикс, у теб ли са билетите? — изпищя дебела жена в смачкана униформа на спомагателните части.

— Разбира се — отговори мъжът ѝ, като ръгна Адам с краварски остен.

Той подскочи, предизвиквайки всеобщ смях, но бе отведен до асансьора.

Те бяха в коридора, по стълбите; струваше му се, че са и под ноктите му. Пъхна ключа в ключалката и когато отвори вратата на 314 стая, електрическата фирма отвън блесна и засне поредната сюрреалистична снимка, фокусът на която беше синьо-златна задморска фуражка на закачалката.

Адам взе смешната шапка. Човекът в леглото го гледаше внимателно. Не е от Виетнам. Прекалено е стар дори за Корея. Реколта Втора световна война, помисли си Адам. Старите войници, не знам защо, са по-достъпни от старите моряци. Хотърн.

Човекът беше явно много изплашен.

— Какво искате? Пари?

— Просто се разкарайте.

Адам му подаде шапката и задържа вратата, докато мъжът се вмъкна в панталона си и благодарно изчезна.

Лиз го погледна. Видя, че е пила.

— Би могъл да ме спасиш — каза тя.

— Не съм сигурен дори дали бих могъл да спася себе си.

Той събра чорапите ѝ и черната ръкавица и ги пъхна в чантата ѝ.

— Върви си — каза му тя.

— Трябва да те изпратя вкъщи, Лиз.

— Вече е безкрайно късно — тя се усмихна. — Казах им, че отивам за цигари.

Беше в пликчетата си, но роклята беше пречка. Той не получи съдействие и отне доста време да се сложи всичко на мястото му. На средата ципът заяде. Облян в пот, Адам се бореше, но нямаше смисъл, той не мърдаше нито надолу, нито нагоре.

Палтото ще го скрие, помисли си Силвърстоун.

Когато й obu обувките и я изправи на крака, тя се заклати. С ръка около кръста й, а нейната около шията му, той я поведе към вратата като пациент.

Във фойето генералите поднасяха бира и уиски със сода.

— Не, благодаря — отказа учтиво Адам, като натисна копчето на асансьора.

Когато я смъкна в долното фойе, видя мъжа с остена, който се готвеше за веселба.

— Ако докоснеш с това някого от нас, Филикс — рече той, — ще те прасна с него по проклетата шия.

Филикс изглеждаше докачен.

— Чуваш ли това копеле? — попита той жената.

— Казах ти, че хората тук са студени като времето — казваше тя, докато Адам се отдалечаваше с товара си. — Следващият път ще те послушат и ще го проведат в Маями.

Навън снегът приличаше на рядка овесена каша. Не посмя да я опре до сградата. Като се сграбчваха и задържаха, те се клатушкаха заедно в мократа лапавица.

— Такси! — извика той.

Колите профучаваха край тях, в това число и няколко таксита.

— Такси!

— Ти ме разочарова — каза тя.

— Не те обичам — отговори той. — Съжалявам. — Косата му вече беше мокра. Снегът се топеше във врата му и мокреше яката на ризата му. — Нещо повече, не мога да разбера, как можеш да почувстваш, че ме обичаш. Ние едва се познаваме.

— Това няма значение.

— Разбира се, че има. Трябва да се познавате един друг, за Бога. ТАКСИ! — извика Адам на минаващо видение.

— Имам предвид любенето. То е надценявано. Толкова те харесвам.

— Господи — каза той. Извика отново и този път разбра, че е пресипнал. По чудо таксито спря, но преди да успее да я пхне вътре един пъргав бивш ефрейтор с шапка се пхна в него и тръшна вратата. Возилото потегли.

Друга кола се появи в полезрението, изравни се с тях и отмина, но спря на три метра и двама души излязоха от нея.

— Хайде — подкани той и я помъкна. — Преди да си е отишъл.

Извика след колата, докато се подхлъзваха и пързалиха, но двамата мъже вече бяха излезли и вървяха към тях, и видя, че единият бе Меомартино, а другият — д-р Лонгууд. Старецът не трябва да е навън в такава нощ, помисли си той.

Адам престана да я дърпа. Те просто клюмнаха и зачакаха. Меомартино се втренчи, когато ги достигнаха, но нищо не каза.

— Къде беше? — попита я д-р Лонгууд. — Търсихме те навсякъде — той хвърли поглед към Адам. — Къде я намерихте?

— Тук — отвърна Адам.

Досети се, че ръката ѝ още е около шията му и че продължава да я държи през кръста. Освободи се и я прехвърли на Меомартино, който беше мълчалив като камък.

— Благодаря много — каза Лонгууд вдървено. — Лека нощ.

— Лека нощ.

Като си разделиха товара, съпругът и вуйчото я придвижиха към таксито. Вратата се отвори и най-после се затвори, моторът изрева, задните колела се завъртяха. Лапавицата полетя назад като наказание и изплеска десния му крачол, но той и без това бе мокър и не го беше грижа; спомняше си заялия ѝ цип.

— Такси — измърмори той безнадеждно, когато едно заето жълто такси изникна пред него в мрака.

В дните, които последваха, страдащ от тежка простуда, той чакаше Лонгууд да изпрати гръм и мълнии върху съблазнителя на неговата плът и кръв. Старецът можеше да го съсипе по много начини.

Но два дни след катастрофата пред хотела, Меомартино го спря в стаята на хирурзите.

— Жена ми каза, че когато е била болна, си бил любезен да си направиш труда да опиташ да ѝ намериш такси — очите му гледаха предизвикателно.

— Ами...

— Късмет е, че си я срещнал. Благодаря.

— Няма за какво.

— Сигурен съм, че няма отново да има нужда от помощта ти — Меомартино кимна и си отиде, победител по някакъв начин.

Адам никога не бе изпитвал такава ненавист и такова уважение. Какво стана с отмъщението ми, питаше се той.

Гневът на Лонгууд не намаля. Адам работеше много, оставаше в болницата и прекарваше свободните си часове в стаята си, във вивариума или в патологоанатомията. Получи поток от хирургически случаи — операция на апендикса, жлъчка, няколко коремни операции, още кожни присадки на мистър Гриджио.

Мисис Бергстром получи коледен подарък — бъбрек. В предпоследната нощ на декември внезапно снежна буря нахвърля десет сантиметра чиста белота върху мръсния град. Отвъд реката, в Кеймбридж, шестнайсетгодишния син на известен учен, силно пиян, откраднал кола и като криволичел пред полицейска кола, която внимателно го преследвала по хлъзгавия Мемориал Драйв, се блъсна в бетонен стълб и загина на място. Скърбящите му родители, молещи само за анонимност, за да бъдат защитени от безмилостната гласност, подариха роговицата на момчето на Масачузетската детска очно-ушна болница и по един бъбрек на Бригам и на Окръжната в Съфък.

Адам седеше с Кендър и се тормозеше над въпроса колко имуносупресивни лекарства да дадат на мисис Бергстром с новия бъбрек.

Кендър се спря на 130 милиграма имуран.

— Функцията на бъбрека ѝ е много слаба — каза Адам със съмнение. — Няма ли 100 мг да бъдат достатъчни?

— Дадох ѝ деветдесет миналия път — отговори Кендър — и тя решително отхвърли бъбрека. Не искам отново да я прекарвам през това.

Операираха я след полунощ и новият бъбрек започна да отделя урина, когато я изнасяха от операционната.

В навечерието на Нова година Адам отново беше в операционната, като се готвеше да извади далака на първия пиян шофьор, който бе имал благоразумието да си го разкъса само на два блока от болницата. Стоеше с ръце в ръкавици, кръстосани на гърдите му и чакаше с Хари Лий, който щеше да асистира. Норм Померанц даваше обща упойка, която щеше да бъде слаба, но сложна, защото мъжът вече се бе упоил с алкохол. В операционната беше много тихо.

— Дванайсет часът е, Адам — каза Лий.

— Честита Нова година, Хари.

На следващата вечер, смутен от дозата лекарство, която Кендър бе дал на мисис Бергстром, той преглежда с часове картоните ѝ, но не намери в тях утеха, накрая се предаде и заспа над бележника си с глава върху ръцете. Сънуваше стая 314 и жената, фигурата ѝ му се предлагаше, но се сливаше с друга, ставаше по-стройна и по-незряла, докато започваше да се люби с Габи, а не да изпълнява ритуал с Лиз Меомартино.

Когато се събуди, се изсмя на себе си.

Някак си, обаче, бе придобил знанието, че мъжът, който би се свързал с Габи Пендър, никога не би се безпокоил, ако изпрати вкъщи друг лекар, за да вземе някакви препарати.

Но, разбира се, тя си имаше друг проблеми. Добре че се е отървал от малката побъркана женичка, казваше си той.

След един час отиде на телефона и избра номера ѝ. Очакваше Сюън Хаскел, но вместо съквартирантката ѝ нейният глас каза „Ало“.

— Габи?

— Да?

— Адам е.

— О...

— Как си?

— Добре. Тоест известно време не бях, но вече съм.

— Наистина ли? — попита той тъжно.

— Да.

— А аз не съм. Честита Нова година, Габи.

— Честита Нова година, Адам.

— Габи, аз...

— Адам...

Бяха заговорили едновременно, сега и двамата замълчаха.

— Трябва да те видя — каза той.

— Кога?

— Тази вечер съм на работа. Слушай, ела на болничния паркинг в девет часа. Ако не се покажа веднага, почакай ме.

— Какво те кара да мислиш, че ще хукна, защото си щракнал с пръсти? — попита тя студено. — И да се мотая да те чакам?

Той почувства тревога, огорчение, голямо съжаление.

— О, Адам, и аз не съм добре — избухна тя. Смееше се и плачеше едновременно — единственото от всички момичета, които някога бе познавал, което можеше да прави това. — Ще дойда, скъпи, скъпи Адам — и затвори.

КНИГА ТРЕТА
ПРОЛЕТ И ЛЯТО, ПЪЛНИЯТ ЦИКЪЛ

ГЛАВА ДВАНАЙСЕТА

АДАМ СИЛВЪРСТОУН

Адам бе разговарял с Габи спокойно, надълго и нашироко в синия плимут на болничния паркинг, с включено отопление, падащ сняг и сигналната лампа на спешното, която мигаше пред тях, докато бял слой покри стъклото, достатъчно дебел, за да изключи останалия свят.

— Аз бях виновен — каза той. — Никога вече няма да позволя да си причиним един на друг такова нещо.

— Ти почти ме довърши. Дори не можех да разговарям с друг мъж.

Адам млъкна.

Но имаше други неприятни факти, които трябваше да се погледнат в очите.

— Баща ми е безнадежден алкохолик. Точно сега изглежда някак си успява да се справи, ако може така да се каже. Но преди се е пропивал напълно и вероятно пак ще го направи. Когато това стане, ще трябва да драскам за всеки цент, за да успея да му осигуря грижи. Не мога да се ожена, докато не заема положение, при което ще получавам малко повече пари.

— Кога ще стане това?

— Следващата година.

Знаеше, че Габи никога няма да притежава управляваната чувственост на Лиз, и все пак беше толкова желана за него. Толкова скъпа. Внимаваха да не я докосне и не направи никакво движение към нея и сега.

— Не искам да чакам до другата година, Адам — заяви тя твърдо.

Той обмисляше консултация с някого от психиатричното отделение на болницата и тогава си спомни, че Джери Торнтън, който му беше състудент, сега е в Масачузетския център по психиатрия.

Обади му се, размениха си поздрави и пет минути клюки за това къде са останалите.

— А, ти за нещо специално ли ми се обади? — попита Торнтън най-после.

— Да, фактически — отговори Адам. — Имам приятелка. Много близка приятелка, която има проблем и си помислих, че би било много хубаво да побъбря за него с човек, който ни е близък и психоанализиран.

— Всъщност ми остават още няколко години от моя собствен анализ — подхвърли Торнтън. И зачака.

— Джералд, ако програмата ти е претоварена, не е нужно да стане тази седмица...

— Адам — рече Торнтън укорително, — ако дойда при теб с остър апандисит, ще ми кажеш ли да почакам до другата седмица? Какво ще кажеш за четвъртък?

— На обяд?

— О, мисля, че в кабинета ми ще бъде по-добре.

— ... Виждаш ли — започна Адам. — Това, което ме смущава, е възможността нашата връзка да ѝ навреди.

— Е, разбира се, не познавам момичето. Но смятам ще е безопасно да кажа, че ако тя е сериозно увлечена, а ти само миткаш наоколо — извинявай за израза...

— Случаят не е такъв. Но искам да зная, нафукан фройдистки психиатре, какво би могла една дълга, провлечена връзка да причини на момиче, което страда от нещо, приличащо на явна хипохондрия.

— Хмм. Ами аз мога да ѝ поставя диагноза не по-добре от теб, ако някой поиска по телефона да му кажеш дали има рак. — Торнтън посегна за тютюн и започна да пълни лулата си. — Казваш, че родителите ѝ са разведени?

Адам кимна.

— От известно време тя е отрязана и от двамата.

— Да, би могло да бъде и това, разбира се. Ние бавно научаваме по нещо за въображаемите болести. Някои семейни лекари преценяват, че осем от десет пациенти в чакалните им са там по психосоматични причини. Болката им е така реална, както и на всички други пациенти, разбира се, но е причинена от съзнанието, не от тялото — той драсна

клетка и запуфка. — Познаваш ли поезията на Елизабет Барет Браунинг?

— Отчасти.

— Има няколко реда, които е написала за кучето си Флъф.

— Мисля, че името му беше Флъш.

Торнтън изглеждаше раздразнен.

— Вярно, Флъш — той отиде до библиотечния шкаф, взе един том и започна да прелиства страниците. — Ето го.

*„Но за теб да кажа може,
Че ти бдиш край мойто ложе
Неуморно ден и нощ,
В стая тъмна, и без лъч
Да разкъса прахен здрач,
Бдиш край болест и немощ.“*

— По всичко личи, че четирийсет години тя е била класическа хипохондричка. Инвалид, всъщност, стигнала толкова далече, че е трябвало да я носят нагоре и надолу по стълбите. След това Робърт Браунинг се влюбва първо в духа на нейната поезия, накрая в нея и щурмува крепостта на стареца Барет на Уимпъл Стрийт, а хипохондрията е отнесена от вятъра — или може би от брачното ложе, не знам. Тя дори му е родила дете, когато е била на четирийсет години. Как се казва твоето момиче? — попита Торнтън неочаквано.

— Габи. Гейбриъл.

— Хубаво име. Как се чувства Гейбриъл в момента?

— Точно сега е безсимптомна.

— Била ли е на психотерапия?

— Не.

— Хора с безпокойства се лекуват всеки ден, както знаеш.

— Ще я видиш ли?

Торнтън се намръщи.

— Не мисля. Смятам, че е по-добре да отиде при едно много умно момче в Бет Израел, което се е специализирало по хипохондрия. Съобщи ми дали е склонна и ще му се обадя да уредя нещата.

Адам му стисна ръката.

— Благодаря, Джери.

Джери, ще свършиш като надут пуяк, предсказа той, като си проправяше път през дима от лулата и излизаше от кабинета. После се ухили. Торнтън несъмнено търпеливо би понесъл това наблюдение като отрицателно пренасочване.

Габи често се виждаше с Дороти. Те се харесаха от пръв поглед и често когато Адам и Спърджън бяха на работа, двете момичета се събираха. Именно Дороти я заведе на Бийкън Хил, където намериха апартамента.

— Сестра ми живее наблизо — каза Дороти. — Сестра ми Джанет.

— О! Да спрем ли да ѝ се обадим?

— Не, няма смисъл. Не се разбираме с нея.

Габи усети, че Дороти е смутена, но не зададе никакви въпроси. След два дни, когато заведе Адам на Бийкън Стрийт, вълнението измести случката от съзнанието ѝ.

— Къде ме водиш? — попита я той.

— Ще видиш.

Златният лист върху купола на общината приличаше на пламнал под утринното слънце храст, но не излъчваше топлина. След миг тя взе ръката му в своята ръкавица без пръсти и го поведе през идващите от необработената земя ветрове към относителния завет на Джой Стрийт.

— Още много ли има? — попита Адам, като дишането му образуваше облачета скреж.

— Ще видиш — повтори Габи.

Тя носеше червено скиорско яке и син ластичен панталон, който обхващаше това, което той предната вечер бе нарекъл, поглаждайки го, най-прелестната седалищна област, която някога е виждал на и до операционната маса; и синя вълнена шапка за кьнки с бял пискюл, който Адам дръпна, когато бяха по средата на Бийкън Хил, за да я накара да спре.

— Не мръдвам от тук. Нито крачка, преди да ми кажеш къде отиваме.

— Моля те, Адам. Почти стигнахме.

— Закълни се сексуално.

— В твоето нещо.

На Филипс Стрийт изминаха половин квартал и спряха пред четириетажно здание с апартаменти, с напукана хоросанова мазилка.

— Внимавай по тези стълби — предупреди тя, като му показва слизащия надолу коридор.

— Самоубийствено — измърмори той. Бетонните стъпала бяха покрити с десет сантиметров надраскан лед, по който се придвижиха внимателно. На дъното Габи извади от джоба си ключ и отвори вратата.

Единственият прозорец пропускаше твърде малко светлина в стаята.

— Почакай малко — каза тя бързешком и включи наведнъж трите лампи.

Беше ателие. Тапетите бяха боядисани в кафяво, което бе прекалено тъмно при ограничената светлина. Под праха подът беше асфалтова настилка с цвят на тухли, напукана на места. Имаше относително ново канапе, което несъмнено се разтваряше и ставаше на легло, един стол с прекалено натъпкана тапицерия от избеляла дамска и друг стол, взет от плетена гарнитура за тераса.

Габи си смъкна ръкавицата и захапа върха на палеца си. Беше установил, че това е характерен жест, издаващ напрежение.

— Е, какво мислиш?

— Какво мисля за какво?

— Казах на жената, че до десет часа ще ѝ съобща дали ще го наема.

— Това е килия.

— Сутерен.

— Дори подът е мръсен.

— Ще го изстържа и излъскам до блясък.

— Габи, сериозно ли говориш? Тук не е така хубаво, както в квартирата ти в Кеймбридж. Дори приблизително.

— В добавка към тази спалня — всекидневна има баня и кухничка. Хвърли един поглед.

— Само не ми казвай, че Сюзън Хаскел ще хареса това повече от другата квартира.

— Сюзън Хаскел няма да живее тук.

Той се замисли над това за момент.

— Няма ли?

— Ние ще живеем. Ти и аз.

Те стояха и се гледаха.

— Струва седемдесет и пет долара месечно. Мисля, че е изгодно,
Адам — добави тя.

— О, така е. Наистина е така.

Той я прегърна.

— Габи, сигурна ли си, че това е, което искаш?

— Напълно. Освен ако ти не го искаш.

— Ще боядисам стените — заяви той след малко.

— Те са грозни, но кварталът е фантастичен. Спирката на въздушната железница е на две преки от тук. А също и затворът на Чарлс Стрийт. А хазайката ми каза, че само за три минути пеша може да се стигне до апартамента на Бодуън Стрийт, където е живял Джон Кенеди.

Адам целуна бузата ѝ и откри, че е мокра.

— Мисля, че мястото е подходящо — каза той.

Адам имаше твърде малко за опаковане. Извади нещата си от бюрото и ги пхна в сака. В гардеробчето висяха малко дрехи и закачалки, събра и няколко книги, които сложи в кафява книжна торба, и работата беше свършена. Стаята изглеждаше точно както вечерта, когато бе влязъл в нея. Не оставяше нищо от себе си в малката клетка.

Спърджън беше на смяна в отделението, така че нямаше с кого да се сбогува на шестия етаж.

Те отидоха с колата ѝ до квартирата в Кеймбридж и Сюън Хаскел помогна на Габи да си опакова нещата, докато той изпразваше две библиотечки в кашони.

Сюън беше много обезпокоена, но се отнасяше към Адам с ледена грижливост.

— Пластмасовата кофа е моя — подхвърли Габи виновно. — Купих веднъж куп неща, а бях забравила да си взема чанта. Може ли да я взема?

— Разбира се. Вземи си това, за което си платила, глупаче.

— Ще обядваме заедно след ден-два — обеща Габи. — Ще ти се обадя.

И двамата мълчаха, когато караха по Харвард Бридж и след това покрай реката откъм Бостънската част на Чарлс. Небето беше пепелно и настроението им повехнало, но когато стигнаха до Филипс Стрийт, физическата активност при разтоварването разкъса умърлушването.

Адам изпълни малък, вдъхновен, главозамайващ балет върху заледените стълби, докато пренасяше нещата, но успя да не падне. Докато и последният кашон пристигна на пода, Габи бе избърсала чекмеджетата на бюрото с дезинфектант и ги покриваше с непромокаема хартия.

— Има само един скрин — каза тя. — Имали значение в кое чекмедже ще сложа нещата ти?

— Както ти харесва — отговори той, почувствал се внезапно по-радостен. — Искам да изчистя леда от тези стъпала.

— Велика идея — одобри тя, правейки го горд, че е такъв отговорен стопанин.

Когато се върна в къщата, замръзнал, но триумфиращ от победата над силите на природата, Габи не му позволи да си съблече палтото.

— Ще ни трябват чаршафи за леглото.

Така че отиде в Джордано и скоро се сблъска с въпросите бели или цветни, дюз или с контури. Накрая скочи в тъмното, като се спря на бежови с контури и купи четири — два за ползване и два за пералнята.

Когато отвори вратата, я намери коленичила да жули пода.

— Върви покрай стената, мили — нареди Габи. — Оставих ти място да ходиш.

Адам обиколи стаята.

— Има ли още нещо, което мога да направя?

— Ами пода в клозета и кухничката също трябва да се измие — каза тя. — Можеш да го изжулиш, докато аз мажа и лъскам този.

— Абсолютно ли се налага? — попита той малко тихо.

— Не можем да живеем в квартирата, без първо да я изчистим — шокира се тя.

Така че Адам взе пластмасовата кофа, изхвърли помията, изплакна я, направи нов разтвор, коленичи и започна да търка. Двата пода станаха по-големи, когато ги погледна отблизо, но той запя, вършейки работата си.

Когато свърши, навън беше тъмно и двамата бяха огладнели. Остави я да маже пода и кухнята и въпреки че беше плувнал в пот позволи на гравитацията да размърда гумените му крака надолу по студената, ветровита страна на Бийкън Хил към закусвалнята до затвора на Чарлс Стрийт, където поръча сандвичи и бира за вкъщи и имаше определеното чувство, че човекът зад щанда си мисли, че ще занесе храната до съседната врата на някой затворник.

Когато се нахраниха, беше готов за килията, но Габи го помоли да измие шкафове в кухненския бокс, докато тя чисти шкафчетата и дръжките в банята.

Този път Адам не пееше. Накрая всеки от тях работеше с механична суровост. Габи свърши първа и докато вземаше душ, той чакаше на плетения стол, прекалено уморен, за да прави нещо друго, освен да диша. Когато тя излезе по хавлия, Адам влезе и се подложи на фините горещи струи, докато те взеха бързо да изстиват, и започна надбягване с падащата температура, като се насапуниса и изплакна за тази част от секундата, в която водата още не бе станала непоносимо студена.

Габи бе отворила канапето и бе приготвила леглото, на което лежеше в синя нощница, четеше списание и отбелязваше харесалите й рецепти.

— Тази светлина е отвратителна — заяви той. — Ще си повредиш очите.

— Защо не я угасиш?

Адам обиколи всичките три лампи със слаби крушки и в тъмното се спъна в обувките й. Мушна се в леглото до Габи и потисна едно изохкване, защото мускулите му се бяха схванали ужасно, и тъкмо се обръщаше към нея, когато някъде изпищя жена, продължителен и смразяващ звук, последван от силен удар някъде пред вратата им.

— О, боже!

Той скочи от леглото.

— Какво направи с чантата ми?

— В шкафа е.

Тя изтича и му я подаде, Адам пъхна босите си крака в обувките и ръцете в хавлията, и хукна навън. Беше много студено и не се виждаше нищо. Някъде отгоре жената изпищя отново. Той се изкачи по централните стълби, които водеха към горните части на сградата и

когато стигна до предното фоайе, вратата на апартамент №1 се отвори и някаква жена погледна навън.

— Да?

— Чухме нещо. Знаете ли какво е?

— Нищо не съм чула. Кой сте вие?

— Аз съм д-р Силвърстоун. Току-що се преместихме тук. В сутерена.

— О, толкова ми е приятно да се запознаем — вратата се отвори по-широко, разкривайки ниско трътлесто тяло, сивееща коса, кръгло увиснало лице с леки следи от мъх над горната устна. — Аз съм мисис Уолтърс. Хазайката. Съпругата ви е прелестна малка женичка.

— Благодаря — каза той, докато жената горе извика отново. — Това имам предвид.

— О, просто Бърта Крол — отговори мисис Уолтърс.

— А. Бърта Крол.

— Да. Не й позволявайте да ви досажда. След малко ще спре — тя го погледна, застанал там в обувки на бос крак, с голи глезени, с пижама като за газене във вода, в стара хавлия, с чанта в ръка и раменете й се затресоха.

— Приятна вечер — пожела той сковано.

Докато слизаше по първото крило на стълбите, последва ново тупване и торба с боклук се пръсна по средата на улицата. Слисан, Адам видя в светлината на уличната лампа мръсната бъркотия на първата торба, чийто удар по земята бяха чули преди няколко минути. Погледна нагоре навреме, за да успее да види глава, която се метра навътре в горния прозорец.

— Това е ужасно! — извика той. — Престанете, Бърта Крол!

Нещо изсвири покрай главата му и заграка по стълбите.

Бирена кутия.

Вътре изплашената Габи седеше на стола.

— Какво беше това? — попита тя.

— Просто Бърта Крол. Хазайката каза, че след малко ще спре.

Адам върна медицинската чанта в шкафа, угаси лампата, хвърли хавлията, събу си обувките и те се вмъкнаха в леглото.

— Адам?

— Какво?

— Съсипана съм — рече тихо тя.

— Аз също — каза той с облекчение. — Както и схванат, и ожулен.

— Утре ще намеря някакъв мехлем и ще те разтрия. Мммм. Лека нощ, мили Адам.

Горе жената виеше. Навън издрънча на тротоара поредната празна кутия. Габи до него леко трепна, той се обърна и сложи ръка на раменете ѝ.

След малко усети, че раменете ѝ се затресоха под ръката му, почти както се бе затресла хазайката, но не можеше да каже дали от съжаление или смях.

— Какво има? — попита меко Адам.

— Толкова съм уморена. И постоянно си мисля — значи това е да бъдеш паднала жена.

Той се разсмя с нея, макар че го болеше на разни места.

Малък студен крак намери място до извивката на стъпалото му. Горе жената — Адам се чудеше — пияна или луда? — вече спря да вие. От време на време отвън минаваше кола, като мачкаше неговия лед и боклуците на мисис Крол и очертаваше кратка картина от светлини и сенки на отсрещната стена. Ръката ѝ се плъзна нагоре и пусна светлина и топлина по бедрото му. Тя спеше и той откри, че хърка, но реши, че мекото, ритмично бръмчене беше и музикално, и трогателно, гукане на гълъби във вековни брястове, жужене на безбройни пчели. Беше звук, който Адам вече много харесваше.

На сутринта се събудиха рано и, въпреки забележимата мускулно-скелетна болка, се любиха с наслаждение под пласта дебели одеяла в спокойната, студена стая, а после, понеже още нямаше храна в кухненските шкафове, се облякоха, тръгнаха надолу по хълма, който през нощта бе покрит с мек, бял сняг и си направиха голяма закуска в едно кафене на Чарлс Стрийт.

Габи отиде с него до станцията на въздушната железница, целуна го за довиждане до след трийсет и шест часа и те видяха по лицето на другия колко доволни бяха и двамата от цялата работа. Но никой от тях не се опита да го изрази с думи, може би от суеверие.

Тя отиде в близкия магазин и напазарува, като се опитваше да бъде много пестелива и разумна, защото той имаше комплекс за техния

живот с чека му от болницата, за който Габи знаеше, че няма да стигне за дълго, ако харчеше парите с обичайната си нехайност.

Но когато видя зрелите авокадо, не можа да устои и купи два плода. Въпреки вниманието ѝ и факта, че бяха само двама, накупи грамади, за да запълни празните шкафове. Накрая се оказа с пет пълни торби. Помисли да се върне вкъщи и да вземе колата, но после реши да попита управителя, дали не би могла да си послужи с количката от магазина. По правило това не се разрешаваше, но той омекна от факта, че си бе направила труда да попита. Дори ѝ помогна да натовари пакетите. Разрешението изглеждаше добро, докато започна да бута количката нагоре по хълма. Нямаше достатъчно триене между стоманените колелца и снега. Те се хлъзгаха и боксуваха, както и тя.

Цветнокожо момиче със замръзнала ивица сняг в косата изникна от нищото за нейно спасение.

— Бутайте от едната страна, аз ще бутам от другата — предложи то.

— Благодаря — изпъшка Габи. Двете успяха да я докарат до Филипс Стрийт.

— Спасихте ми живота! Не бихте ли влезли за чашка чай?

— Добре — отговори момичето.

Внесоха покупките, съблякоха си палтата и ги пуснаха на канапето. Момичето носеше избелели сини дънки и стара блуза от памучно трико. Имаше високи скули и прекрасна кадифенокафява кожа. Изглеждаше на около седемнайсет.

— Как се казвате? — попита то.

— О! Извинете ме. Аз съм Гейбриъл... — тя се запъна, като не знаеше дали да каже Пендър или Силвърстоун.

Момичето не показва да е забелязало.

— Много ми е приятно.

— А вие как се казвате?

— Джанет.

Габи стоеше на пръсти, като се протягаше за чайника.

— Да не сте Джанет на Дороти?

— Имам сестра на име Дороти.

— Но ние сме приятелки!

— О? — пророни момичето, почти без интерес.

Габи приготви за пръв път чая в кухничката, отвори пакет бисквити и те пиеха чай, ядяха бисквити и разговаряха. Джанет живееше на Джой Стрийт.

— Името беше една от причините да се преместим там. В тази голяма, огромна къща.

Габи се засмя.

— Правите я да изглежда гигантска.

— Такава е.

— С колко стаи?

— Никога не съм ги броила. Осемнайсет, може би двајсет. Имаме нужда от пространството. Живея с необикновено голямо семейство.

— Колко души?

Тя сви рамене.

— Променлив брой. Понякога хора си отиват, понякога други идват и остават. Не знам точно колко са в този момент. Доста, във всеки случай.

— О! — възкликна Габи разбиращо.

— Действа много добре — рече Джанет, като си вземаше бисквита. — Всеки просто се занимава със собствените си работи.

— Какъв вид работи?

— Знаете. Правим плакати. Или цветя, или сандали. Каквото поискаш.

— Какво правите вие?

— Търся. Аз съм търсачка. Излизам и донасям храна.

— Къде я намирате?

— О, навсякъде. Магазини и хлебарници. Дават ни застояли неща и развалени зеленчуци и неща. Ще се изненадате, ако ви кажа колко много остава, когато се изрежат развалените части. И хората наоколо ни опознаха и ни дават някои работи. Има още пет други търсачи в моето семейство. Живеем си чудесно.

— Разбирам — заяви Габи колебливо. След малко събра чашките и ги занесе в кухненската мивка. — Ще трябва да върна количката.

— Аз ще я върна. И без това отивам там.

— О. Не, наистина...

— Не ми вярвате, че ще я върна?

— Разбира се, че ви вярвам.

— Добре, тогава ще го направя.

Габи отиде в бокса и пхна в един плик бурканче фъстъчено масло, две бурканчета конфитюр, хлебче и, кой знае защо, едното авокадо.

— Бих искала да ви дам това — подаде го тя на момичето, като се чувстваше засрамена по неизвестна и неразбираема за нея причина.

Джанет равнодушно сви рамене.

— Имате много книги — посочи тя томове, наредени на купчини по пода. — От щайгите за портокали стават чудесни библиотечни шкафове. Ако се боядисат в различни цветове — помаха с ръка и излезе.

Когато си отиде, апартаментът стана тих и спокоен. Габи остави чека си, съзнавайки, че пак ще трябва да слезе по стръмнината, за да купи фъстъчено масло, конфитюр и хляб. Изрязва две ленти от леплива хартия, написа на едната Гейбриъл Пендър, на другата — д-р Адам Р. Силвърстоун и ги залепи от другата страна върху ръждясалата черна пощенска кутия.

В магазина попълни нещата, които бе дала на търсещото момиче и импулсивно попита и получи шест щайги от портокали. Те изпълниха плимута догоре. По пътя за вкъщи спря пред железарски магазин и купи две четки, разредител и кутии с черна, тиквено-жълта и бяла боя.

Остатъкът от деня бе посветен на проекта. Тя простря на пода сутрешния вестник и заработи педантично, без да спре, като боядиса по две сандъчета от всеки цвят. Искаше всеки да изпъкне добре, за да може да изненада Адам. Когато и шестте бяха готови, изми четките и ги сложи под мивката заедно с боята, след това взе душ и си облече пижамата. Не ѝ харесваше подреждането на нещата им в скрина и извади половината нейни и половината негови дрехи от чекмеджетата, като размени местата им, докато в едно и също чекмедже бяха обединени неговите чорапи и нейните, нейните пликчета, подредени идеално зад неговите жокейски шорти. Под нейните блузи, до неговите ризи, тя пхна малката кръгла кутийка от фалшив седеф, съдържаща таблетките, които бяха пробния камък на техните отношения, магичния еликсир, който позволяваше да живеят заедно.

Габи учи до десет часа, след това заключи вратата, сложи веригата, взе една от ужасните малки таблетки, угаси светлините и си легна.

Да лежиш в тъмното е най-самотното нещо, реши тя след малко.

Апартаментът беше изпълнен от миризмата на боя. Мисис Крол изпищя три пъти, но този път сякаш без да вложи цялото си сърце и не хвърли през прозореца нищо, което да вдигне шум, когато падне на земята. Откъм Общата болница на Масачузетс изстена сирена на линейка и това я накара да се почувства по-близо до Адам. Когато по Филипс Стрийт минаваха коли, фаровете им продължаваха да създават чудовища, които се прогонваха едно друго от стените.

Започна да задрямва, когато някой почука.

Тя скочи от леглото, застана до вратата в тъмнината и я откряна само колкото позволяваше късата верига.

— Кой е?

— Изпраща ме Джанет.

През цепнатината на вратата в светлината на уличната лампа видя мъж, не, момче. Много едро момче с дълга руса коса, която в слабата светлина изглеждаше почти с цвета на косата на Джанет.

— Какво искате?

— Изпраща ви нещо — той й подаде безформен вързоп.

— Може ли да го оставите? Не съм облечена.

— Добре — съгласи се бодро момчето. Остави го долу и мечешката му сянка заподскача, докато се отдалечаваше.

Габи си метна хавлията, запали всички лампи и изчака дълго, докато събере целия си кураж, след това свали веригата, грабна вързопчето, затръшна вратата, заключи я и седна на леглото с разтуптяно сърце. Обвит хлабаво като какавида в стар вестник, в пакета имаше голям букет от пъстри хартиени цветя. Пищен цъфтеж в черно, оранжево и жълто. Точно нужните цветове.

Тя се върна в леглото при запалени светлини, като се възхищаваше на стаята, вече по-малко изплашена. Постепенно престана да мисли ударите на сърцето си за чукане на вратата и скоро заспа, чувствайки за пръв път, че е в свой собствен дом.

ГЛАВА ТРИНАЙСЕТА

РАФАЕЛ МЕОМАРТИНО

Когато Меомартино беше малко момче, редовно бе придружавал Лио, тяхното момче за всичко, до Сейнт Рафаел, малка бяла черква, заобиколена от всички страни с тръстиковите ниви на баща му, за да получи там прохладната нафора на езика си от отец Игнасио, работник-свещеник с лош дъх, на когото редовно признаваше греховете на ранното си юношество и получаваше меките почтени наказания на привилегированите.

„Имах лоши мисли, отче.“

„Пет възхвали на Дева Мария и пет молитви за разкаяние, сине мой.“

„Злоупотребявах с тялото си, отче.“

„Пет възхвали на Дева Мария и пет молитви за разкаяние.“

За сватби и погребения семейството беше свикнало с помпозността на катедралата в Хавана, но за обикновени случаи Рейф се чувстваше като у дома си в малката черква, построена от бригадите работници на баща му в деня на неговото раждане. Коленичил в тъмното, влажно помещение пред гипсовата статуя на своя светец-покровител, той изпълняваше покаянието и след това молеше архангела да се застъпи за него пред един тираничен учител, да му помогне да научи латински, да го защитава от Гилермо.

Сега, като лежеше ханш до ханш със заспалата си жена, с която преди час бе правил студена и безнадеждна любов, си мислеше за свети Рафаел и горещо искаше да бъде на дванайсет години.

Бе престанал да вярва в Харвард. Минало бе дълго време, откакто не се бе изповядвал, години, откакто истински бе разговарял със свещеник.

„Свети Рафаел, каза той мълчаливо в тъмната стая.

Покажи ми как мога да ѝ помогна.

Помогни ми да разбера къде я разочаровах, защо не мога да я утоля, защо ходи при други мъже.

Силвърстоун, помисли си той.“

Рейф беше по-добър човек и по-добър хирург от онзи, и все пак Силвърстоун заплашваше съществуването му и от двете направления.

Усмихна се безрадостно като си помисли, че Лонгууд явно е решил, че има и по-лоши неща от един кубинец в семейството. Старецът беше съвсем шокиран от гледката на Лиз със Силвърстоун. Винаги след онази нощ той бе почти топло и приятелски настроен, сякаш се опитваше да покаже, че знае колко трудна е племенницата му.

Но сега Лонгууд го притискаше всеки ден по-силно, за да се увери, че той, а не Силвърстоун ще спечели мястото във факултета.

Меомартиното размишляваше със съмнение.

„Свети Рафаел, каза той.

Не съм ли достатъчно мъжествен? Аз съм лекар, знам, че когато свършваме, тя е задоволена.

Посочи ми какво трябва да направя. Обещавам, че ще се изповядам, ще взема причастие, отново ще стана истински католик.“

В тъмната стая беше тихо, чуваше се само дълбокото ѝ дишане.

Рейф си спомни, че въпреки всичките коленичения пред статуята, се беше провалил по латински, тялото му вечно беше синьо и черно от ударите на Гилермо до деня, когато стана достатъчно силен, за да надвие по-големия си брат.

Свети Рафаел и тогава не му бе помогнал.

На сутринта с натежали клепачи отиде в болницата и се напругаше в ранните часове. Настроението му вече беше отвратително, когато излезе от лекарската стая за сутрешната визитация и не се бе подобрило, когато пристигна при Джеймс Роч, 69-годишен господин с напреднал рак на дебелото черво, който беше записан за операция на следващата сутрин.

Докато сестрите и диетиците се суетяха в приличащото на пещера отделение с подноси, Меомартиното спокойно очерта случая, който повечето от щатните лекари познаваха добре и се приготви да зададе няколко учебни въпроса.

Но се спря наред изречението.

— Боже Господи. Не мога да повярвам.

Мистър Роч ядеше обяда си. Чинията му съдържаше пиле, картофи, зелен фасул.

— Д-р Робинсън, защо този човек яде всичко това?

— Нямам представа — отговори Спърджън. — Нарездането да му се промени диетата е в картоната му. Записах го аз самият.

— Моля те, подай ми дневника с предписанията.

Когато го отвори, нареждането бе там, записано с акуратната, уверена ръка на Робинсън, но това не смекчи гнева му.

— Мистър Роч, какво ядохте на закуска? — попита той.

— Както обикновено. Плодов сок, яйце, малко зърнена каша. И чаша мляко.

— Задраскайте името му от утрешното разписание за операции — нареди Меомартино. — Запишете го за другиден. По дяволите!

— О, и препечен хляб — добави пациентът.

Меомартино погледна лекарите.

— Можете ли да си представите какво би се случило с този човек, ако бяхме влезли в дебелото му черво при наличието на всички тези твърди остатъци? Можете ли да си представите защипването на кръвоносните съдове в такава мръсотия? Представете ли си изобилието на инфекциозен материал? Повярвайте ми, не можете да си го представите, ако не сте го преживели.

— Докторе — обади се пациентът разтревожен, — да оставя ли останалата част от яденето?

— Изяжте си пилето и му се наслаждавайте — каза той. — Утре сутринта ще бъдете на диетата, която е трябвало да пазите днес — течна диета. Ако някой утре се опита да ви даде нещо по-твърдо от желе, не го яжте. Веднага пратете да ме повикат, разбрахте ли?

Съвсем мистериозно нито една сестра не знаеше кой бе сервира на мистър Роч закуската и обяда му.

След двацет минути Меомартино седеше в кабинета си. Подготви служебно оплакване срещу неизвестната сестра, която бе сервира двата подноса и го подписа с гневна драскулка.

Този следобед имаше телефонно обаждане от Лонгууд.

— Съвсем не съм доволен от разрешенията ти за аутопсия.

— Правил съм всичко възможно да ги получа — оправда се той.

— Хирурзите от другите смени имат по два пъти повече.

— Може би при тях умират повече хора.

— В собствената ти смяна тази година един друг хирург е получил много повече разрешения за аутопсия от теб.

Не се налагаше да пита Лонгууд за името на хирурга.

— Ще бъда по-настойчив — обеща той.

След малко Хари Лий влезе в кабинета.

— Току-що ми настъпиха опашката, Хари. Д-р Лонгууд иска да получавам повече разрешения за аутопсии. Ще трябва да разпростра това смърряне върху всички лекари, които работят върху някой от моите случаи.

— Ние само дето не падаме на колене пред близките всеки път, когато загубим пациент — възмути се китайският лекар. — Знаеш това. Когато се съгласяват на аутопсия, получаваме подписа им. Ако имат силни лични причини да откажат...

Меомартино сви рамене.

— Лонгууд изтъкна, че Адам Силвърстоун е получил много повече разрешения от мен.

— Не знаех, че се състезавате — Лий го погледна с любопитство.

— Сега знаеш. Имаш ли представа как някои отделения получават разрешение?

Рейф чакаше.

— Те сломяват съпротивата на живите като намекуват, че цялото семейство може да страда от някаква тайнствена слабост, която е убила пациента и хирургът иска само да им спаси живота като извърши аутопсията.

— Това е отвратително.

— Съгласен съм. Искаш ли и ние да започнем да го вършим?

Рейф го погледна и се усмихна.

— Не, само правете всичко възможно. Колко документа за разрешение сме получили последния месец?

— Нито един — отговори Лий.

— По дяволите. Точно това имам предвид.

— Нямаше как да получаваме разрешения за аутопсия — добави Лий меко.

— Защо, по дяволите?

— Защото нямаме умрял в отделениято последния месец.

Няма да се извинявам, помисли си Рейф.

— Това означава, че дължа на всички ви купон.

Лий кимна.

— Ти или Силвърстоун.

— Аз ще го направя. Имам апартамент — каза Меомартино.

— Както разбрах, Адам вече също има апартамент — подхвърли Лий. — Поне вече не живее в болницата.

Значи ето къде ходи Лиз, вцепенено помисли Меомартино.

Лий се усмихна.

— Une necessite d'amour, може би. Дори ние на Формоза си уреждаме такива неща.

Меомартино с досада забеляза, че с мекото на палеца си отново разтрива ангелите на джобния часовник.

— Можеш да го обявиш — рече той. — Купонът е от мен.

Лиз беше очарована.

— О, обичам събиранията! Ще бъда такава домакиня, която ще ти спечели работата на вуйчо Харланд, ако се пенсионира — заяви тя, като незабавно подви под себе си дългите си крака на дивана и започна да прави на лист от бележник списък на нещата, които трябва да се свършат.

— Пиене, сандвичи и хапки, цветя, помощ...

Той внезапно с неудобство се сети, че повечето от колегите му не са свикнали с големи сметки за цветя и бакшиши за слугите, когато се канеха взаимно.

— Нека бъде просто — спря я той. Споразумяха се компромисно за барман и Хелга — жената, която постоянно работеше у тях на половин ден.

— Лиз, ще ти бъда много признателен, ако...

— Няма да пийна капка.

— Няма нужда чак така. Само не прекалявай.

— Нито капка. Трябва да ми позволиш това. Искам да се докажа пред теб — каза тя.

Временното примирие със смъртта не трая дълго. В петък, деня преди партито, Мелани Бергстром разви пневмония. Пред високата температура и явното засягане и на двата дроба Кендър я натъпка с антибиотици, Пеги Уелд седеше до леглото на сестра си и държеше ръката ѝ под кислородния тампон. Рейф си намираше причини да

влиза в стаята, но Пеги не се интересуваше от него. Очите ѝ бяха приковани към лицето на сестра ѝ. Той чу разговор само веднъж.

— Дръж се здраво, бебче — изкомандва Пеги.

Мелани облиза устните си, изсушени от трудното ѝ дишане.

— Ще се погрижиш ли за тях?

Съскането на кислорода беше силно.

— Какво?

— Тед и момичетата.

— Слушай — изрева Пеги, — цял живот съм вършила мръсната ти работа. Сама ще се грижиш за тях.

Мелани се усмихна.

— А, Пег?

— Няма да се предаваш на тези неща.

Но тя умря в интензивното отделение рано на другата сутрин.

Това бе открито от Джоан Андерсън, малката руса стажант-сестра. Студентката беше спокойна и ясна, но след като докладва на Меомартино, започна да трепери.

— Изпратете я вкъщи — поръча той на мис Фулц.

Но старшата сестра бе виждала стотици млади момичета, които внезапно се бяха сблъскали със смъртта. За остатъка от деня тя изпрати мис Андерсън да се грижи за най-неприятните пациенти, мъже и жени, на които им бе дошло до гуша от горчивия, достоен за оплакване живот.

Меомартино чакаше Пеги Уелд, когато тя забързана дойде в болницата.

— Здравейте — поздрави я той.

— Добро утро. Знаете ли как е сестра ми?

— Седнете за минута да поговорим.

— Станало е, нали? — попита тя тихо.

— Да — отговори Рейф.

— Горката Мели — Пеги се обърна и си тръгна.

— Пег — започна той, но тя поклати глава и продължи да върви към изхода на болницата.

След няколко часа дойде, за да събере нещата на сестра си. Беше бледа, но със сухи очи, видя Меомартино, което го обезпокои. Имаше чувството, че е от жените, които чакат да останат съвсем сами, дори

ако им отнеме седмици да постигнат пълно уединение и тогава изпаднат в истерия.

— Добре ли сте? — попита той.

— Да. Просто се разхождах.

Те само поседнаха за малко.

— Тя заслужаваше нещо повече — промълви Пег. — Наистина заслужаваше. Трябваше да я познавате, когато беше добре.

— Бих искал да съм я познавал. Какво ще правите сега? — попита я Рейф меко.

Тя сви рамене.

— Единственото, което знам. След... всичко... ще се обадя на моя агент и ще му кажа, че съм готова да се върна към работата си.

— Чудесно — каза той и облекчението личеше в тона му.

Тя го погледна с любопитство.

— Какво значи това?

— Съжалявам. Без да искам чух разговор...

Пег го погледна и се усмихна тъжно.

— Сестра ми беше много непрактична. Моят зет не би ме приел дори на грамофонна плоча. Той мисли, че съм разпусната жена. Да си кажа честно, дойде ми толкова много, че не мога да понасям надутия кучи син. — Тя стана и протегна ръка. — Довиждане, Рейф Меомартино — пожела Пег, без да скрива своето съжаление.

Той пое ръката ѝ и се замисли за безсмислените отрязъци от време, когато два човешки живота се кръстосват, като се питаше какво ли би станало, ако бе срещнал тази жена преди нощта, когато Лиз бе приела един пиян непознат от дъжда навън.

— Довиждане, Пеги Уелд — пусна я той.

Този следобед, в отсъствие на д-р Лонгууд и под председателството на Кендър, лекарите се срещнаха на заседание по смъртните случаи, посветено изцяло на пациентката Мелани Бергстром.

Д-р Кендър посрещна обсъждането прямо, приписвайки смъртта на податливост към инфекции, причинена от въвеждането на твърдо висока доза имуносупресивни лекарства.

— Д-р Силвърстоун предлагаше доза 100 милиграма — каза той.
— Аз реших, че тя трябва да е 130 милиграма.

— Според вас би ли се развила пневмония, ако ѝ бяхте дали 100-е милиграма, предложени от д-р Силвърстоун? — попита д-р Сак.

— Може би не — отговори Кендър. — Но съм почти убеден, че само със 100 мг тя щеше да отхвърли бъбрека. Д-р Силвърстоун проведе изследвания върху животни и ще ви каже, че това не е просто въпрос на Х единици телесно тегло, изискващи У единици лекарство. И други фактори се намесват в проблема — издръжливостта на пациента, силата на сърцето му, наследствената устойчивост към болести, без съмнение и други неща, които още не знаем.

— Накъде ще тръгнете от тук, докторе? — попита Сак.

Кендър сви рамене.

— Съществува субстанция, получена от инжектиране на коне със смлени лимфатични възли от човешки трупове. Нарича се антилимфоцитен серум, за по-кратко АЛС. Има предварителни съобщения, че много помага в случаи като този. Мисля, че веднага ще започнем изследвания върху животни с него.

— Д-р Кендър! — беше Мириам Паркхърст. — Кога смятате да дадете бъбрек на Харланд Лонгууд?

— Търсим труп — донор — рече Кендър. — Неговата кръвна група е В-отрицателна. Донорите и без това са оскъдни, а като се прибави и рядката кръвна група... — той поклати глава.

— Това е ужасна пречка — съгласи се Джоуъл Сак. — По-малко от два процента от донорите, които идват в нашата кръвна банка, са В-отрицателни.

— Съобщили ли сте в другите болници, че търсим В-отрицателен труп — донор? — попита Мириам.

Кендър кимна.

— Има и нещо друго, което трябва да знаете, колеги — заяви той. — Ние сме в състояние да поддържаеме състоянието на д-р Лонгууд с диализния апарат. Но той е емоционално неподходящ за процедурата. По психични причини не може да бъде държан на диализа още много време.

— Това исках да кажа — обади се Мириам Паркхърст. — Трябва да направим нещо. Някои от нас познават този човек — този голям хирург — като приятел и преподавател от години.

— Доктор Паркхърст — каза Кендър меко, ние правим всичко възможно. Но никой не може да направи невъзможното. — Очевидно решил да възстанови професионализма на заседанието, той се обърна към Джоуъл Сак. — Извършена ли е вече аутопсия на Бергстром?

Д-р Сак поклати глава.

— Не получих разрешение за аутопсия.

— Говорих с мистър Бергстром — поясни Адам Силвърстоун. — Той отказва да даде разрешение.

Кендър сбърчи вежди.

— Мислиш ли, че решението му е окончателно?

— Да, сър — отговори Силвърстоун.

— Ще опитам да променя мнението му — заяви внезапно Меомартино.

Те се вторачиха в него.

— Всъщност, ако д-р Силвърстоун няма възражения.

— Разбира се, че нямам. Не мисля, че е склонен да подпише този документ, но ако искате да опитате...

— Нищо не пречи да се опита още веднъж — съгласи се Кендър и хвърли одобрителен поглед към Меомартино. После огледа събраните хирурзи. — Без да имаме резултатите от аутопсията е безсмислено да гласуваме по този случай. Но изглежда очевидно, че при сегашното ниво на знанията ни за феномена на отхвърлянето тази смърт беше неизбежна — той почака за възможни възражения и след това, чувствайки общото съгласие, кимна, за да покаже, че заседанието е закрито.

Меомартино се обади от кабинета си.

— Ало? — Беше Тед Бергстром.

— Мистър Бергстром? Тук е д-р Меомартино от болницата.

— Какво има? — попита Бергстром и в тона му Меомартино почувства несъзнателната омраза на живите роднини към хирурзите, които са загубили битката.

— Става дума за аутопсията — отговори той.

— Разясних това, когато говорих с другия лекар. Въпросът е приключен. Преживях достатъчно. Смъртта ѝ ще бъде краят.

— Има нещо друго, което смятам, че съм длъжен да ви кажа.

— Слушам ви.

— Имате две дъщери.

— Е, и?

— Не смятаме, че са в опасност. Нямаме истински доказателства, че предразположението към бъбречна недостатъчност е наследствено.

— О, боже мой!

— Сигурен съм, че аутопсията ще покаже, че няма абсолютно нищо обезпокояващо — добави Меомартино.

Бергстром млъкна. След това по телефона дойде дрезгаво ръмжене, вик на ранено животно.

— Веднага ще изпратя някого с документа за разрешение. Трябва само да го подпишете, мистър Бергстром — каза той.

Меомартино седеше и слушаше ужасния звук много дълго, както му се стори, след това внимателно остави слушалката.

Тази вечер в осем и двацет, когато звъннаха камбанките, известявайки за първите посетители, той сам отвори вратата.

— Здравсти, докторе — рече Майш Майерсън.

Меомартино въведе шофьора на линейка и го представи на Лиз. Тя беше ходила на фризьор тази сутрин и го бе изненадала, като се върна с черна коса.

— Харесва ли ти? — го бе запитала почти стеснително. — Казаха, че ще израсте коса с естествения ми цвят, така че няма да си личи.

— Много.

Това малко го бе изплашило, правеше я дори по-отдалечена, напълно чужда. Но от дълго време я бе карал да го направи и беше щастлив, че го е направила заради него, като се надяваше, че е добър знак.

Майерсън си избра кисел малцов бърбън. Те вдигнаха чаши един за друг.

— За вас нищо ли, мисис Меомартино?

— Не, благодаря.

Те и двамата обърнаха чашите до капка и изпъшкаха.

— За какво е всичко това, Майш? — попита той.

— Кое?

— Цялото проклето нещо.

— Нямам ни най-малка представа — те се ухилиха един на друг и той напълни чашата на Майерсън, след това и своята.

Камбанките звъннаха отново и на лицето на Лиз се мярна облекчение, но само за миг. Този път беше Хелън Фулц. Тя позволи на Хелга да свали палтото ѝ и се присъедини към тях във всекидневната, но не пожела нищо по-силно от доматиен сок. Четиримата седнаха, гледаха се и се мъчеха да разговарят, но тогава камбанката започна да звъни редовно и стаята се напълни. След малко навсякъде стояха хора и вдигаха обичайния за едно парти шум. Той откри, че се пита дали Пегги Уелд вече е имала възможност да се разридае, след това като домакин започна да се потопява в басейна на гостите.

Някои от служителите бяха женени и бяха довели жените си. Майк Шнайдър, за чийто брак бе широко известно, че е пропаднал, представи леко пълничко червенокосо момиче като своя сладка братовчедка от Кливлънд, Охайо.

За разлика от него Джек Мойлан вървеше неотстъпно след Джоан Андерсън. Очите на стажант-сестрата бяха малко прекалено светнали, помисли си Меомартино, но не изглеждаше никак зле след сутрешната си травма.

— Никога не съм била пияна, Рейф — каза тя. — Мога ли да променя това тази вечер?

— Моля — отговори той.

— Промяната е ключовата дума. Долу правилата — рече Мойлан, като я поведе към бара.

Хари Лий, когото никой досега не бе виждал с момиче, беше с Алис Таякава, анестезиоложката.

Спърджън Робинсън, придружен от една черна Атина, на която хладно представи Меомартино, пристигна с Адам Силвърстоун и малка блондинка с тен като от Флорида. Меомартино наблюдаваше, когато пътят им се пресече с този на домакията.

Жена му я изгледа с любопитство.

— Приятно ми е — каза тя.

— Приятно ми е.

Двете жени се усмихнаха една на друга.

Към десет и половина Майерсън беше убедил Хелън Фулц да опита коктейл от водка с портокалов сок, защото съдържал витамин С. Хари Лий и Алис Таякава седяха в ъгъла и разгорещено спореха за опасностите от увреждане на черния дроб като отрицателна последица от упойка с халотан.

— Пийни още — викаше Джек Мойлан на Джоан Андерсън, която бе достатъчно напреднала в своята програма да изпълни забележителна версия на усамотение под едно навиващо се на ролка перде, което се бе смъкнало до шейсет сантиметра от пода, докато Мойлан и Майк Шнайдър я изучаваха клинично.

— Тесен таз — отбеляза Мойлан.

— Мастърс и Джонсън трябва да напишат статия върху пенис-възприемчивостта на младите сестри след първоначална среща със смъртта — отбеляза Шнайдър, когато гърбът на момичето се изви и, като раздвижи тесния си таз, тя премина под пердето.

Мойлан забърза към бара, за да напълни чашата ѝ.

— Мога ли да ви донеса нещо? — попита Майерсън Лиз Меомартино.

Тя му се усмихна.

— Не, благодаря.

— ... И заших разреза в делтоидния ѝ мускул — казваше Спърджън. — Тогава се обърнах към нея: „Значи ви раниха в свадата“, а тя ми отговори: „Не, сър, в рамото“.

Това отприщи серия анекдоти за чути недочути описания на пациенти върху техните болести: дванайсетопръстник превърнат в дванайсети кръстник, таласемията — в таласъмния, деца с обриви разправяха, че са болни от пари-цела.

— Ще се върнеш ли във Формоза? — попита Алис Таякава Хари Лий.

— Когато завърша специализацията си.

— Как е там?

Той сви рамене.

— В много отношения те още се придържат към старовремски обичаи. Почтени неженени мъже и жени никога не биха се срещнали на събиране като това...

Алис Таякава сви вежди. Тя бе родена в Дериън, Кънектикът.

— Ти си много сериозна личност — каза тя.

Хари отново сви рамене.

— Бих искала да ти задам един въпрос — каза Алис със стеснителна официалност.

— Да?

— Вярно ли е това, което разправят за китайските момчета?

Той я погледна озадачен. След това замига.

За свое голямо смайване и Хари ѝ се усмихна.

Косата ѝ бе пълен провал, мислеше мрачно Елизабет Меомартино. Когато беше руса не би могла да се сравни с набраздения от слънцето светъл бронз на малката кучка Пендър, а сега, когато беше с истинския си цвят, отново африканският блясък на негърското момиче я правеше да прилича на каквото си беше — боядисана слама. Гледаше с негодувание Дороти Уилямс и тогава забеляза, че Адам Силвърстоун и Габи Пендър танцуваха прегърнати. Габи се усмихна на нещо, което той ѝ пошепна и докосна страната му с устни.

— Мисля, че бих пийнала възможно най-малкото мартини — каза тя на Майерсън.

— Тук става толкова горещо — оплака се Джоан Андерсън.

— Ще ти донеса ново питие — предложи Мойлан.

— Замаяна съм — прошепна тя.

— Да отидем в другата стая, където има повече въздух.

Хванати за ръце, те се помъкнаха към кухнята и после надолу, към някаква спалня.

В леглото имаше заспало момченце.

— Къде можем да отидем? — пошепна тя.

Той я целуна, без да обезпокои детето, и се запътиха по коридора към спалнята на домакина.

— Мисля, че трябва да легнеш — заяви Мойлан, като затвори вратата.

— На леглото има палта.

— Нищо няма да им стане.

Те легнаха в гнездото от дрехи и устата му намери лицето ѝ, нейната уста, шията ѝ.

— Трябва ли да правиш това? — попита Джоан след малко.

Той не си направи труда да отговори.

— Трябва — заключи тя сънливо. — Джек — каза след малко. — Джек!

— Да, Джоан — каза Мойлан, свръхуверен вече.

— Джек...

— Няма да разваляме нещата с бързане — обеща той.

— Джек, не разбираш. Става ми лошо — рече тя.

И ѝ стана. Върху неговото палто, видя той с ужас.

— Има ли много японци във Формоза? — попита Алис Таякава, като стискаше ръката на Хари Лий.

Рейф влезе в стаята на Мигел и оправи завивките върху малките слаби раменца. Седна на леглото и се загледа в спящото момче, докато от всекидневната още долиташе смях имузика, и напоеният с уиски глас на червенокосата, която пееше.

Някой влезе в кухнята. През отворената врата чу, че в чаши се пуска лед и после се налива течност.

— Сам ли сте тук? — Беше гласът на Лиз.

— Да. Тъкмо приготвям последните питиета.

Спърджън Робинсън, помисли Меомартино.

— Прекалено сте симпатичен, за да бъдете сам.

— Благодаря.

— Много сте голям, нали?

Той я чу да шепне нещо.

— Всеки знае за нас, надарените цветнокожи — тонът му бе внезапно поласкан. — Това и ритмичното танцуване.

— Аз не знам за ритмичното танцуване — рече тя.

— Мисис Меомартино, имам по-прекрасно, по-сладко девойче в по-зелена, по-чиста страна.

Последва моментна тишина.

— Къде е това? — попита тя. — В Африка?

Меомартино прекрачи прага на кухнята.

— Взе ли си каквото ти трябва, Спърджън? — попита той.

— Абсолютно всичко, благодаря — Робинсън излезе от кухнята с питиетата.

Меомартино я погледна.

— Е, смяташ ли, че ме направи главен хирург?

По-късно, когато накрая всички си отидоха, той не можа да легне до нея. Вместо това взе възглавница и одеяла и легна на дивана в опустелия хаос, който миришеше на утайка от уиски и застоял дим. Когато изпадна в полусън, видя тялото ѝ, чудесните ѝ бледи бедра, скрити от погледа от редица мъжки гърбове с различен цвят, някои принадлежащи на непознати, други разпознаваеми прекалено лесно.

Полубуден, той я убиваше и знаеше, че не би могъл да го направи, както и да излезе от апартамента и да подкара надалече.

„Ако това беше наркомания, питаше се Рейф трескаво, бих ли я изоставил?“

Сега бе напълно буден.

„Свети Рафаел“, каза той в тъмната стая.

Меомартино мисли за това през нощта и на другата сутрин, се обади на един частен детектив от служебния телефонен указател.

— Тук е мистър Кътридж — каза безразличен глас.

— Името ми е Меомартино. Бих бил признателен, ако можете да ми осигурите известна информация.

— Бихте ли искали да се срещнем някъде и да обсъдим това? Или да дойдете в кабинета ми?

— Не можем ли да го обсъдим просто сега?

— Никога не приемаме нови клиенти по телефона.

— Добре... Няма да мога да дойда в кабинета ви преди седем часа.

— Това е добре — прие гласът.

Така че Рейф отново помоли Хари Лий да го замести по време на вечерята и отиде на адреса, даден в телефонния указател, който се оказа скрибуцащо старо здание на Уошингтън Стрийт, което съдържаше множество фирми за търговия на едро с бижута. Кабинетите изглеждаха много обикновени делови стаи, които биха могли да принадлежат на застрахователна компания. Мистър Кътридж беше на около четирийсет, облечен консервативно. Носеше масонски

пръстен и имаше вид на човек, който никога не слага краката си на бюрото.

— Домашен проблем? — попита той.

— Жена ми.

— Имате ли снимка?

Той изрови една от портмонето си: направена скоро след раждането на Мигел, снимка, с която се гордееше — Лиз се смееше с наклонена глава, с добро използване на слънцето и сянката.

Мистър Кътридж я погледна.

— Искате ли да се разведете с нея, докторе?

— Не. Тоест, зависи от това, което ще откриете — каза той уморено — първа стъпка към поражението.

— Причината да питам — поясни мистър Кътридж — е, че искам да знам, дали ще са необходими писмени доклади.

— О!

— Нали разбирате, че вече не ви трябва снимки от спални и всички тези безсмислици?

— Всъщност знам много малко по тези въпроси — рече Меомартино сковано.

— Сега законът изисква само доказателства за време, място и възможност да е извършено прелюбодеяние. Точно тук писмените ми доклади биха свършили работа.

— Разбирам — кимна Рейф.

— За тях не се плаща допълнително.

— Само устни доклади, мисля — каза той. — Поне засега.

— Знаете ли имената на някои от приятелите й?

— Необходимо ли е?

— Не, но би могло да ми помогне — рече търпеливо Кътридж.

Повдигаше му се, стените леко се приближиха.

— Мисля, че е Адам Силвърстоун. Той е лекар в болницата.

Кътридж си отбеляза.

— Таксата ми е десет долара на час, десет долара на ден за наемане на кола и десет цента за миля. Минимум двеста долара в аванс.

Ето защо не приема клиенти по телефона, помисли си Меомартино.

— Може ли с чек? — попита той.

— Разбира се — любезно се съгласи мистър Кътридж.

Когато се върна в болницата, Хелън Фулц го чакаше. Без благотворното въздействие на алкохола, помисли си Рейф, тя отново бе съсипана от грижи, старееща жена.

Уморена жена, осъзна той, като погледна зад униформата и видя личността.

— Много бих искала да ви върна това, д-р Меомартино — каза тя.

Той пое документа и видя, че бе служебното оплакване срещу неизвестната сестра, която бе дала на мистър Роч два пъти непозволена храна в деня преди операцията, въпреки писмените разпореждания.

— Какво очаквате да направя с него?

— Надявам се, че ще го скъсате.

— Защо трябва да го късам?

— Познавам момичето, което сервира тази храна — обясни тя.
— Мога да се погрижа за въпроса по свой начин.

— Тя заслужава порицание — отсече Меомартино. — Онзи стар човек и без това се е напатил. С операцията можем само да облекчим болката на последните му дни. Само защото някаква негодница от мързел не е прочела нарежданията, той прибави два дни мъчения към присъдата си.

Мис Фулц кимна в съгласие.

— Когато аз започвах, не бихме я смятали за сестра. Тя е крава.

— Тогава защо я защитавате?

— Не достигат сестри и имаме нужда от всяка крава, която можем да задържим. Ако порицанието се разпространи, тя ще напусне и ще си намери нова работа след половин час.

Той втренчено гледаше хартията в ръката си.

— Имало е вечери, когато съм се оказвала съвсем сама в отделението — рече тихо тя. — Досега имахме късмет. Не сме залавяни натясно от спешен случай. Не плюйте на късмета ни. Кравата има чифт ръце и чифт крака. Не отказвайте на истинските ми сестри използването на тези ръце и крака.

Меомартино разкъса хартията напречно и надлъжно и я пусна в кошчето за отпадъци.

— Благодаря — каза Хелън Фулц. — Ще взема мерки да чете всеки картон отсега нататък, преди да сервира храната — тя му се усмихна.

— Хелън — възкликна той, — как би работила тази болница без вас?

— Както винаги е работела.

— Преуморявате се прекалено много. Вече доста отдавна не сте на шестнайсет години.

— Не сте май много галантен днес, докторе.

— На колко години сте? Сериозно?

— Какво значение би могло да има? — попита тя.

Твърде близо е до пенсионна възраст, за да иска да обсъжда това, разбра той.

— Казвам го само защото изглеждате уморена.

Мис Фулц направи гримаса.

— Това няма нищо общо с възрастта. Мисля, че имам язва.

Рейф неочаквано я видя не като Хелън Фулц, а като изхабена стара жена, която е пациентка.

— Защо смятате така?

— Грижила съм се за достатъчно язваджии, за да познавам симптомите. Вече не мога да ям храната, която приемах преди. Имам слабо ректално кървене.

— Елате в кабинета за прегледи — предложи той.

— Няма да дойда.

— Вижте какво, ако д-р Лонгууд беше взел най-обикновените предпазни мерки, днес щеше да бъде здрав. Това, че сте медицинска сестра, не ви освобождава от отговорност за себе си. В кабинета за прегледи. Това е заповед.

Меомартино се усмихваше, като вървеше след нея, знаейки, че му е много ядосана.

Беше трудна за преглед, но не криеше изненади. Беше с високо кръвно, 190 на 90.

— Имате ли някакви болки в гърдите? — попита той, като преслушваше сърцето ѝ.

— Знам за този базиларен систоличен шум от девет години — рече тя язвително. — Както казахте, вече доста отдавна не съм на шестнайсет години.

По време на ректалния преглед, който тя изтърпя в убийствено мълчание, Рейф видя, че има хемороиди, които несъмнено бяха причина за кървенето.

— Е? — каза тя, когато дрехите и достойнството ѝ бяха възстановени.

— Мисля, че сте доста добра диагностичка — отговори той. — Предположението ми е за дуоденална язва. Но ще уредя да ви направят стомашно-чревни изследвания.

— Уф, колко разпавии — тя поклати глава, неспособна да му благодари, но отново му се усмихна. — Снощи прекарах много хубава вечер, д-р Меомартино. Жена ви е много красива.

— Да — съгласи се той. Без да си дава сметка, за пръв път след известието за смъртта на Гилермо усети зад клепките си остро солено парене, на което не обърна внимание, докато, както всичко на този свят, то изчезна.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАЙСЕТА

СПЪРДЖЪН РОБИНСЪН

Когато Адам се премести в апартамента на Бийкън Хил, Спърджън бе изоставен сам-самотен на шестия етаж и започна все по-често да свири с китарата на старите стени музиката на криво огледало, което изопачаваше отражението на душата му. Беше отчаяно влюбен, би трябвало да е в екстаз. Но песните, които свиреше, се кискаха сподавено с радост, която показваше, че е толкова тъжен, че не може да понася мисълта за това. За да създава по-весела музика би трябвало да си купи банджо и да работи на полето.

Това беше навсякъде около него и с всеки изминал ден го виждаше все по-ясно.

— Можеш ли да ми кажеш — попита го една сутрин Мойлан — как е възможно такова нещо да се случи тук? — Той гледаше едно бебе с интерес, съставен от ужас и страх, с изражение, подобно на онова, което Спърджън си спомняше от лицата на състудентите си, когато за пръв път виждаха в учебниците снимка на ненормален човешки плод.

Бебето беше цветнокожо. Трудно можеше да се определи възрастта му, защото гладът бе изял бебешката тлъстинка, която се получава по рождение и бе останало съсухреното, сбръчкано лице на един старец. Мускулите му бяха атрофирани и то лежеше слабо и умиращо, а крачетата му като кибритени клечки подчертаваха подутото малко коремче.

— Това може да се случи навсякъде — отговори Спърджън. — Абсолютно навсякъде, където едно дете не получава достатъчно храна, за да си подхване пламъчето.

— Не. Мога да разбера, ако бе се намерило такова нещо в колиба на изполичар в Мисисипи — каза Мойлан.

— О, нима можеш, човече?

— По дяволите, знаеш, какво искам да кажа. Но тук, в този град...

Той поклати глава и двамата заедно се отдалечиха от гледката.

Спърджън не можеше да избяга достатъчно далече.

Когато приключваха трийсет и шестте му часа, почти против волята си вземаше въздушната железница към Роксбъри, слизаше на Дъдли Стрийт и започваше да върви, минаваше покрай „Силен коз“, без да влиза вътре, продължаваше без посока, докато не виждаше вече нито едно бяло лице, а само кожи, които бяха от мургави до черни с всички промеждутъчни оттенъци.

Откри, че възстановява парченца и части от детството си с отделни изгледи, миризми и звуци, уморените къщи с разбити стъпала, с отпадъците и боклука по улиците, дивите писъци на децата, пукнат прозорец със сърцераздирателна саксия от тенекиена консервена кутия на перваза.

Какво ли беше станало с дебелобедрата Фей Хартнет, Пити и Тед Симпсън, Томи Уайт, Шишкото Маккена?

Ако имаше властта да види хората, които бяха формирали детството му — каквито са сега, в момента — би ли го поискал?

Знаеше, че не.

Те сякаш бяха мъртви или по-лошо: курва, сводник, дребен продавач на наркотици, вехтошар — човешка утайка, известна в полицейските досиета, почти сигурно впримчвана, ако не и убивана, от лесното бягство, предлагано от наркотиците.

Малко момче с коса като пяна профуча откъм ъгъла, завъртя задниче и хукна обратно, за да го избегне, като попътно го засегна и му хвърли кратка подигравателна ругатня. Стоеше и го гледаше с тъжна усмивка, докато офейка.

Няма значение колко бързо тичаш, синко, мислеше той, ако не срещнеш свой собствен Калвин Дж. Прийст по пътя си, ще бъдеш муха, заловена в горещ асфалт, вече в сянката на валяка. Изчислявайки шансовете против възможността да се избяга, той се огледа наоколо с ново, плашещо съзнание за собственото си чудотворно спасение.

Когато се върна в болницата, провери за поща и намери само безплатен каталог на фармацевтична фирма, който отвори и запрелиства в асансьора, докато старата барака се бореше със земното притегляне.

Някой чакаше в коридора пред стаята му — нисък червенолик мъж в черно палто с кадифена яка, носещ, отбеляза невярващ той,

бомбе.

— Доктор Робинсън?

— Да.

Човекът протегна плик.

— Това е за вас.

— Току-що взех пощата си.

Човекът се изкиска.

— Специална доставка — заяви той.

Спърджън взе плика и забеляза, че няма марка. Бръкна и затърси монета, но мъжът си сложи бомбето и се обърна да си върви с усмивка.

— Не съм раздавач — каза той. — Заместник-шериф.

Заместник-шериф?

Вътре Спърджън седна на леглото и отвори плика.

„ЩАТ МАСАЧУЗЕТС

СЪФЪК

ВЪРХОВЕН СЪД

До Спърджън Робинсън от Бостън, в нашия окръг Съфък. Като се има предвид, че Артър Донъли от Бостън в нашия окръг Съфък е завел дело за правонарушение срещу вас със съдебно нареждане от 21 февруари 1968 г., подлежащо на гледане във Върховния съд в Бостън в нашия окръг Съфък в понеделник, 20 май, 1968, в което е предявен иск за причинени щети на сума 200 000 долара както следва: ПРАВОНАРУШЕНИЕ И/ИЛИ ЛЕКАРСКА НЕБРЕЖНОСТ както ще стане по-пълно ясно от исковата молба, подадена в горепосочения съд и ако споменатото дело бъде регистрирано там:

РАЗПОРЕЖДАМЕ ВИ, ако възнамерявате да предприемете някаква защита при посоченото дело, на посочения двадесети май 1968 г. или в такъв по-нататъшен срок, какъвто законът допуска, да осигурите постъпването на писмена пледоария и ваш писмен отговор или друго законно изложение, което трябва да се заведе в кабинета на съдебния деловодител, на който гореспоменатото съдебно

разпореждане трябва да бъде върнато и да се защитите срещу горепосочения иск съгласно закона.

От тук при неизпълнение по ваша вина, както е уточнено по-горе, срещу вас може да бъде произнесена присъда по гореспоменатия иск без по-нататъшно предупреждение.

Вашето имущество и състояние е под запор като гаранция за изпълнение на всяка присъда, която може да бъде произнесена срещу вас по посочения иск.

Р. Харолд Монтано, ескуайър, от Бостън, свидетел от двадесет и първи септември на лято Господне хиляда деветстотин шестдесет и седмо.

Хоумър П. Райли
Деловодител“

Първото нещо, което направи, бе да телефонира на чичо Калвин, като се опитваше да му разкаже историята спокойно, без нито да се щади, нито да пропусне някой от важните пунктове.

— Просто остави всичко на мен — рече Калвин.

— Не искам да го правя — отговори Спърджън.

— Застраховането ми е работата. Познавам много хора. Мога да се погрижа за това без суетене и дандании.

— Искам сам да се погрижа.

— Тогава защо ми се обади?

— О, боже, Калвин, не можеш ли поне веднъж да ме разбереш? Искам съвет. Не искам да го уреждаш вместо мен. Просто исках да чуеш проблема ми и да ми кажеш какво да правя.

— Застрахователната компания трябва да има добър адвокат в Бостън. Веднага се свържи с него. Какво покритие имаш?

— В това отношение съм добре. Имам 200 000, което е двойно по-голяма сума от тази на повечето хора тук — тъкмо Калвин, спомни си той, настоя да вземе най-малко толкова като гаранция срещу лекарска небрежност.

— Окей. Имаш ли нужда от още нещо?

Калвин се чувстваше отблъснат, Спърджън разбираше това от тона му.

— Не. Как е майка ми?

— Роу-Елън? — тонът се смекчи — Добре е. Прекарва сутрините си в магазина за подаръци на Обединените Нации. Забавлява се, като продава тамтами от джунглата на малките бели кокошчици от Дюбок.

— Не й споменавай за това.

— Няма. Внимавай, момче.

— Довиждане, Калвин — каза той, като се чудеше защо, след като се бе обадил, се чувстваше по-потиснат от всякога.

След четири дни те бяха в Бостън.

— Калвин трябваше да дойде по работа — обясни му Роу-Елън, когато му се обади в болницата. — Реши, че това ще е добра възможност за мен да видя сина си — добави тя многозначително.

— Съжалявам, че не си идвах вкъщи по-често, мамо.

— Е, щом планината не отива при Мохамед... — Бяха в Риц-Карлтън. — Можеш ли да дойдеш при нас за вечеря?

— Да, разбира се.

— Седем часа?

Той направи светкавични изчисления, за да прецени колко време ще му трябва, до Нейтлик и обратно.

— Осем ще е по-добре. Искам да доведа някого.

— О?

— Едно момиче.

— Ох, Спърджън, сладурче! Колко е хубаво!

Що за ад, помисли си той примирено.

— Всъщност, като помислих, бих искал да доведа трима.

— Три момичета? — попита тя с надежда.

— Тя има майка и баща.

— Чудесно.

Той прочете предпазливостта, която се промъкна в тона ѝ в тази единствена дума.

Но когато Роу-Елън видя Дороти, Спърджън забележа моменталното ѝ облекчение и разбра, че се е страхувала да не се е заплел с някоя малка бяла уличница. Семейство Прийст я погледна в

простата ѝ кафява копринена рокля и с късата ѝ африканска коса и веднага се стоплиха към нея. Харесаха и родителите ѝ. Уилямсови никога не бяха ходили в заведение като Риц, но имаха достойнство, а Калвин и Роу-Елън бяха обикновени хора. Докато стигнат до десерта, четиримата вече бяха приятели и нюйоркчаните бяха обещали да отидат в къщата в Нейтлик на вечеря следващия път, когато дойдат в Бостън.

— Можеш ли да се върнеш за чашка преди лягане? — попита го Калвин, когато се пригответи да си тръгне, за да закара Дороти и родителите ѝ вкъщи.

— Няма ли да сте си легнали?

— Майка ти — да. Но аз имам малко писмена работа.

— Разбира се, ще се върна — съгласи се Спърджън.

Когато почука на вратата, Калвин дойде веднага и с пръст на устните.

— Тя спи — пошепна той.

Имаше гостна, но решиха да отидат през улицата в една градска градина.

Навън късният нощен въздух беше достатъчно хладен, за да ги накара да вдигнат яките на палтата си, но намериха пейка до леха зюмбюли, които пламтяха под светлината на лампата. Седнаха с лице към Бойлстън Стрийт и гледаха как нощният трафик затихва.

— Чудесно момиче — каза Калвин.

Спърджън се усмихна.

— Така мисля.

— Майка ти се безпокоеше за теб.

— Съжалявам — рече Спърджън. — Годинаята на стажа е най-трудната. Нямам много свободно време.

— Можеш от време на време да ѝ се обаждаш по телефона.

— Ще звъня по-често — обеща той.

Калвин кимна.

— Хубав парк. Има ли риба в това езеро?

— Не знам. През лятото тук има лодки — кану. С големи бели лебеди на тях.

— Ходи ли при адвоката?

— Да. Каза да не се тревожа. Каза още, че за млад доктор сега лекарската небрежност е ежедневие, както не можеш да станеш мъж,

докато не получиш една плесница.

Калвин го погледна.

— Ти какво му отговори?

— Казах му, че съм виждал някои много грозни случаи на плесницата, и някои са удряни от много жалки подобия на хора.

Калвин се усмихна.

— Не се тревожа за теб.

— Благодаря.

— Безпокоя се повече за себе си — добави той. — Защо винаги ме отпращаш, Спърджън?

През Бойлстън Стрийт гласове се издигнаха в песен и смях, тръшнаха се врати на кола.

— Това е Плейбой клуб — поясни Спърджън. — Пълчища надути мадами със заек на задника.

Калвин кимна.

— Бил съм в един в Ню Йорк. Но благодаря за дефиницията.

— Трудно ми е да намирам думи — извини се Спърджън.

— Мисля, че е време да намериш. Не бих могъл да те обичам повече, ако ти бях баща по кръв и плът. Знаеш това.

Спърджън кимна.

— Никога в живота си не си ми поискал нещо. Дори когато беше хлапе.

— Ти винаги ми даваше нещата, преди да успея да ги поискам. Нали знаеш какво казваха Рап Браун и Стокли — че белите ще ни отрежат топките?

Калвин го погледна и кимна.

— Е, това е нещо такова.

— Аз ще ти отрежа топките? — попита Калвин слабо.

— Не, не, съвсем не това искам да кажа. Виж какво, ти ми спаси живота. Където и да погледна, виждам това. Ти ми спаси живота.

— Аз не съм спасител на животи. Искам да ти бъда баща.

— Тогава слушай какво ти казвам. И се опитай да ме разбереш. Ти си специален човек. Да те оставя да вършиш всичко вместо мен до края на живота ми би било много лесно. Като даване.

Калвин сурово го погледна и кимна.

— Да. Мога да го разбера.

— Остави ме да бъда мъж, Калвин. Не ми предлагай повече помощ.

Калвин продължаваше да го гледа.

— Ще се обаждаш ли на майка си? Ще си идваш ли вкъщи, когато имаш възможност?

Спърджън се усмихна и кимна.

— И ако някога имаш нужда от мен — истинска нужда от моята помощ — ще я поискаш ли? Както ако ти бях кръвен баща?

— Обещавам.

— Какво щеше да правиш, ако те ме бяха намразили? — попита го Дороти няколко дни след като Роу-Елън и Калвин се върнаха в Ню Йорк.

— Не те намразиха.

— Но ако бяха?

— Знаеш — каза той.

Без да са необходими много думи, едно разбиране за взаимозависимост нарастваше между тях, но му беше все по-трудно да се отнася към нея сякаш бяха юноши — трудност, утежнявана от факта, че често се срещаха с Адам Силвърстоун и Габи Пендър, които толкова явно се наслаждаваха физически един на друг, че понякога се чувстваше като воайор в тяхно присъствие.

В тихите следобеди четиримата изучаваха Бийкън Хил, радваха му се, бродеха по него с чувство на собственици. Възхищаваха се на всичко — на стилната старобостънска подреденост на Луизбърг Скуеър, на гладкия калдъръм, който предхождаше политически присъдените договори за пътищата, важните дебели политици, които спореха над шаха и кафето в кафенето зад общината, на прелестните запазени фенери по Ривиър Стрийт, на усещането през тъмните нощи, че от другата страна на хребета лежеше и ги чакаше годината 1775. Винаги, когато се връщаха в разпуснатата северна страна на хълма, тяхната, наемана предимно от работещи хора и бързо нарастваща колония от бради и чудаци, се съгласяваха, че тя е по-хубавата от двете, по-оживената, по-сочната.

Една сутрин четиримата вървяха под студения пролетен дъжд, фин като мъгла, следвайки указанията, получени от Габи от хазайката

й, и намериха на Боудън Стрийт 121 изглеждащата съвсем обикновено къща, където един необикновен президент на Съединените щати бе поддържал адреса си за гласуване и се питаха един друг какво ли би могло да се случи със света, ако младият човек бе оставен да стане по-стар и по-мъдър.

Дороти внезапно се обърна и побягна.

Той тръгна след нея и я настигна на Бийкън Стрийт, до стълбите на щатския правителствен дом, прегърна я и целуна мокрото ѝ лице, като усети солен вкус.

— Губернаторът на целия щат може да ни гледа точно сега от някой от тези прозорци — каза тя.

— Нека му дадем възможност да погледа — привлече я до себе си той и те останаха плътно притиснати, като леко се поклащаха на стълбите в дъжда.

— Съжалявам — рече тя.

— Няма за какво. Той беше истински мъж.

— Не, не разбираш. Не беше от скръб за Кенеди. Разплаках се, защото ме направи толкова щастлива и те обичам толкова много, а Габи и Адам са така лишени от расови предразсъдъци и толкова хубави, че знам, че това прекрасно време няма да трае дълго за никого от нас.

— Ще трае — каза той.

— Но ще се промени. Никога нищо не остава същото.

На кафявата ѝ кожа над горната устна имаше капчици влага, и той ги обрча с палеца си също както бе избърсал сухата сол в оня първи ден на плажа.

— Аз искам нещата между нас да се променят — заяви той.

— Горкият Спърджън — въздъхна тя. — Ужасно ли е за теб?

— Ще оживея. Но отчаяно искам нещата да се променят.

— Ожени се за мен. Моля те, Спърджън.

— Не мога. Поне, докато свърша стажа си през юли.

Тя погледна към замъгления от дъжда купол на правителственото здание.

— Тогава можем да използваме апартамента на Филипс Стрийт понякога. Габи и аз говорихме за това.

Той взе мократа ѝ, вълнеста глава между дланите си.

— Бих могъл да им купя куче. Бихме могли да уредим да ги посещаваме, докато разхождат кучето между блоковете.

Тя му се усмихна.

— Биха могли два пъти да обиколят блоковете с кучето.

— Можем да го кръстим Бим-бам — предложи той.

— О, Спърджън! — Тя отново се разплака.

— Не, благодаря, мадам — зарови лицето си в черната вълна. — Ще се оженим през юли — повтори той в мократа ѝ коса. След малко взе ръката ѝ, помахаша за довиждане на губернатора, върнаха се и намериха Габи и Адам. Не го обсъждаха, но по негласно взаимно съгласие никой от тях не каза нищо на другите двама за забележителната промяна, която бе станала със света.

На следващата сутрин той я взе и закара до гетото Роксбъри. Паркира фолксвагена и двамата тръгнаха по улиците, без да изпитват нужда да говорят. Дъждът бе спрял през нощта, но слънцето беше жестоко.

— Защо ме доведе тук? — попита тя накрая.

— Не знам — отговори Спърджън. — Идвам понякога.

— Мразя това място. Моля те, отведи ме от тук.

— Добре — каза той.

Те се обърнаха и тръгнаха към колата.

Няколко момчета играеха бейзбол на улицата, като погребваха зимата.

— Ей, Чарли — онова с бухалката се подиграваше на подаващото топката. — Ти не си шибания Джим Лонбърг. Много ти е черен задникът.

— Майната ти! — изрева подаващият, като бясно метна топката.

— Нито си шибания Лоуи Тайънт. Дори не си шибания Джим Уайът.

Когато стигнаха до колата, той излезе от Роксбъри без да заобикаля.

— Не мога да понеса да родя дете в това място — рече тя.

Той тананикаше весели късчета музика.

— Тук има не само бедни хора. И много образовани, с професия, също живеят тук и някак успяват да отгледат децата си.

— По-скоро не бих имала деца.

— Добре, не се безпокой за това — подразни се той. — Няма да се наложи да отглеждаш децата си в такова място.

— Ти някога ми обеща остров и червен жасмин в косата.

— Ще ти ги осигуря.

— Защо наистина не отидем?

— Къде? На пуст остров?

— В Хаваите.

Спърджън я погледна, сигурен, че не говори сериозно.

— Там няма расови проблеми. Точно на такова място искам да отглеждам децата си.

— Внуците ти ще имат дръпнати очи.

— О, ще ги обичам много. Ще имат твоя нос.

— За тях ще е по-добре да е така.

— Аз го мисля сериозно, Спърджън — обади се тя след малко.

И той видя, че това бе истина. Започна да свиква с идеята, да я изследва за дефекти.

— Имам още три години задължителна практика — каза той.

— А не бихме ли могли да отидем след това? Ще продължа да работя, след като се оженим и ще си пестим парите като циции, може би ще направим пътешествие дотам след година-две да огледаме и да си направим планове — сега Дороти беше много развълнувана, сигурна, че очертават бъдещето си.

— Може и да стане — подхвърли той предпазливо, заразен от нейното щастие.

Когато стигнаха в Нейтлик, откри че докато е била паркирана в Роксбъри, някой е откраднал от колата му таса на лявата задна гума. По целия път до болницата пееше с цялата сила на дробовете си.

ГЛАВА ПЕТНАЙСЕТА

АДАМ СИЛВЪРСТОУН

Адам хареса оранжевите щайги — библиотеки. Вдъхновен, купи бяла боя и валяк и преди да са му минали старите болки, получи нови, но белите стени отвориха стаята, промениха я изцяло. На Нюбъри Стрийт Габи купи две евтини репродукции — на Кети Кловиц — селянка с дете в ръцете и цветна абстракция с глобуси и кубове, които си подхождаха добре с изкуствените цветя.

Тя бе оставила една костилка от авокадо и я набоде с клечки за зъби, пусна я в чаша с вода — бе прочела за това в едно списание — и очакваше, като нетърпеливо я проверяваше. През първите три седмици нищо не се случи, но тогава, тъкмо когато бе решила да я изхвърли, тя поникна — мъничко светло зелено змийче живот, стъбълце, после и листче, което ставаше по-тъмнозелено и лъскаво, след като го бе посадила в богата черна почва, която бе купила в супермаркета. Авокадото си прибави още два листа, перести и блестящи, подхранвано с любов и растителна храна в преходното петно слънце от единствения прозорец.

Сутереният апартамент стана скелетът на техния живот; не биха го сменили и за Белия дом. Любеха се щастливо и много често, и само с едва доловима вина се опознаваха все по-добре един друг. Тя се чувстваше силна и свободна, жена — пионерка. Знаеше, че са първите и единствени влюбени на света, дори въпреки това, което Адам ѝ бе казал — че напук на всичките ѝ фантазии и всичките книги, които бе прочел в медицинския факултет, те никога няма да извършат истински грях.

За пръв път откакто се помнеше не я беше грижа за тялото ѝ. Единственото неразположение, което изпитваше, се дължеше на хормоналния стрес от таблетките, към които още не се бе приспособила и който понякога ѝ причиняваше съсипващи пристъпи на сутрешно гадене. Адам ѝ обещавахе, че това ще изчезне.

Беше горда с онова, което бяха направили от апартамента и би искала да покани всичките им общи познати, но се доверяваше само на

Дороти и Спърджън. Сюзън Хаскел дойде на обяд и се чувстваше толкова неприятно и нещастно, така явно очакваше да чуе сочни признания как Адам я малтретира, че Габи разбра, че никога няма да повтори поканата си. Но откри, че поддържа нещо като периодичен салон за някои от съседите им на Джой Стрийт. Джанет Уилямс се отбиваше често, но не толкова, че да досажда. Няколко пъти довеждаше друг търсач, едрото русо момче, което им бе донесло цветята. Името му се оказа Карл, беше възпитан и любезен, и знаеше много за музиката и изкуството. Друг път доведе рошавобрадия тип на име Ралф, който изглеждаше сякаш не се е къпал отдавна, но бе засмян и отнесен, очевидно дрогиран с нещо. Джанет сякаш не забелязваше. Отнасяше се към него също както и към Карл. Или Габи, ако е въпросът. След всяко посещение търсачите си отиваха с малка част от техния бакалски бюджет.

Неизбежно, те пристигнаха една вечер, когато Дороти и Спърджън бяха там.

— Здравсти — каза Джанет на сестра си.

— Здравей — отвърна Дороти. Тя изчака всички да бъдат запознати и попита: — Не искаш ли да знаеш как са Мидж, татко и мама?

— Как е Мидж?

— Добре е.

— Как са татко и мама?

— Добре са.

— Страхотно — рече Джанет.

Всички бяха много учтиви. Адам предлагаше и смесваше напитки, предаваше солени ядки, присъединяваше се към разговора. Проблемът възникна, когато Спърджън спомена нещо за националните избори.

Ралф се намръщи и замига. Беше се покатерил на стола си, седеше на облегалката му с крака на седалката като на трон и ги гледаше отвисоко.

— Ако само всички искаха да ни послушат — каза той. — И да се включат, и да го зарежат. Копелетата няма да има кого да управляват. Опитваме се да ви го кажем, но не ни слушате.

— Не мислите сериозно, че това би свършило работа, нали? — обади се Спърджън меко.

— Не ми казвай какво аз мисля, човече. Мисля, че всеки трябва просто да се омете в гората, да се надруса и да си гледа работата.

— Какво ще стане със света, ако всички се надрусат?

— Какво става със света сега, когато е така побъркано прекрасен и всички вие, консерватори, сте така смъртоносно почтени?

— Вие имате нужда от всички нас, почтените консерватори, просто за да съществувате — отговори Адам. — Без нас не бихте могли въобще да си гледате работата. Ние ви храним, момче, и произвеждаме дрехите ви, и правим къщите, в които живеете. Ние слагаме нещата в кутиите, които купувате, когато продадете достатъчно цветя и плакати, за да купите кутии, и ние освобождаваме от недрата това гориво, което топли бърлогите ви през зимата. Ние ви оправяме, когато съсипвате хубавите тела, които Бог ви е дал — той погледна към Ралф и се усмихна. — Във всеки случай, ако всички станем като вас, вие ще поискате да станете нещо друго. Вие не можете да понасяте да сте като нас, останалите.

— Това е гуано, човече.

— Тогава защо, по дяволите, седиш така над всички, като висш гуру, който гледа отвисоко на света?

— Така обичам да седя. Не преча на никого.

— Пречиш на Габи и на мен — заяви Адам. — Обувките ти изпоцапаха седалката на нашия стол.

— Недей да ми се ежиш — сопна се Ралф. — Мога да преобърна това нещо. Ти си наистина агресивен котарак, знаеш ли? Може би си щял да станеш месар, а не хирург, като си изкарваш цялата агресивност в забиване на ножове в крави, вместо в хора, ако не си имал богати родители да те пратят в колеж и медицински факултет. Мислил ли си някога за това?

Габи и Адам не можаха да сдържат смеха си, нито се опитаха да го обяснят.

Джанет никога вече не доведе други търсачи, нито самата тя идваше вечер, но продължаваше да се отбива от време на време за сутрешно кафе. Един ден седеше на дивана, когато пристъп на повдигане изхвърли Габи от стаята. Когато се върна пребледняла и извиняваща се, Джанет я погледна с лице като на Мона Лиза.

— Да не си прихванала?

— Не съм.

— А аз съм.

Габи зяпна към момичето и после попита много предпазливо:

— Сигурна ли си, Джанет?

— Аха.

— Какво ще правиш?

— Нека семейството го отглежда.

— Като Мидж.

Момичето студено я изглежда.

— Истинското ми семейство. Тук, на Джой Стрийт. Всички ще му бъдат родители. Мислим, че ще е чудесно.

Този разговор я преследваше. Карл ли беше бащата? Или Ралф? Или още по-плашеща мисъл: знаеше ли изобщо Джанет кой е бащата?

Беше сигурна само в едно: момичето имаше нужда от медицински грижи, които да започнат веднага. Когато заговори на Адам, той затвори очи и поклати глава.

— По дяволите. Някой не е знаел как се прави това.

— Положението ни едва ли позволява да правим забележки като тази.

— За теб няма ли разлика? — попита той.

Тя кълумна.

— О, Адам, разбира се, че има. Но цели нощи няма да спя, ако не направим нещо за малката глупачка. Дали да кажа на Дороти?

— Не мисля, че трябва. Поне засега. Ако тя дойде в болницата, ще ѝ осигуря да бъде прегледана и да получи витамините си и каквото трябва.

Габи го целуна и зачака нетърпеливо следващото посещение на Джанет, но момичето не се върна. След шест дни, като мъкнеше нагоре по хълма торба с покупки, видя Ралф, който се задаваше от горния край.

— Ей, здрасти. Как е Джанет? — попита тя.

Очите му бяха изцъклени.

— Какво, хлапето? — каза той. — Семейството ѝ се грижи за нея — и си отиде, приемайки на друга вълна.

След два дни видя Карл да раздава плакати и пак попита за момичето.

— Тя вече не живее при нас.

— Къде е?

— Мисля, че в Милуоки.
— Милуоки? — попита Габи обезсилена.
— Онзи котарак, когото срещна, дойде и я отведе.
— Имаш ли адреса й?
— Имам го записан някъде в къщата.
— Можеш ли някой път да ми го дадеш? Бих искала да й пиша.
— Разбира се. Ще го направя.
Но никога не го направи.

Липсваха й посещенията при кафето. Мисис Уолтърс би се радвала да идва, да седи и да клюкарства, ако я повикат, беше сигурна в това, но не харесваше хазайката и я избягваше. Беше я омагьосала друга обитателка на сградата, дребна прегърбена жена, която всеки няколко дни се измъкваше, обвита в шал и винаги се връщаше като носеше само един книжен плик. Лицето й беше стегнато здраво, сякаш да се предпази от враждебния свят. Горкото същество приличаше на надвиснала вещица, помисли си Габи и веднага разбра коя беше.

Една сутрин тя отвори вратата и направи крачка да я пресрещне.

— Мисис Крол — повика тя.

Бърта Крол трепна, когато ръката на Габи докосна лакътя й.

— Аз съм ваша съседка. Гейбриъл Пендър. Не искате ли да влезете и да изпиете чаша чай с мен?

Изплашените очи шареха по Филипс Стрийт като птици, които търсеха изход от клетката.

— Не — прошепна тя.

Габи я остави да си отиде.

Валеше много, беше влажна пролет. Гаденето, причинено от таблетките, изчезна. Земята се преместваше и дните ставаха по-дълги и не така студени. Дъждът валеше почти през ден и потоците бягаха надолу по постланите с калдъръм канавки на хълма, като образуваха малки водопади в старите канали и оттоци. В болницата Адам асистираше при серия гръдни операции и бе заразен от сърдечната хирургия, сякаш беше ЛСД. Нощем, когато лежаха в леглото и тихо си говореха, той й разказа как е сложил ръката си в гръден разрез и е усетил през тънката гума на ръкавицата биенето на подвижната розова помпа — живото сърце.

— На какво прилича то?
— На докосване до теб.

Адам беше престанал да дава имена на кучетата. Едно беше да отидеш във вивариума и да научиш от Казанджян, че хирургичен експеримент № 37 се е провалил, друго — дати кажат за смъртта на живо създание, наречено Лъвли, или Макс, или Уолас, или Дете-цвете. Насилваше се да се прави, че не забелязва кучешките езици, които търсеха да близнат ръката му и вместо това да се съсредоточава върху микрокосмичната война, която бушуваше между антигените и антителата в кучетата.

След като месеци му бе доверявал да работи сам, Кендър започна да следи лабораторията и да го наблюдава отблизо.

— Нещата трябва да са много наизраснали с мястото във факултета — каза той една вечер на Габи и ѝ разказа за Кендър, докато тя се мажеше с бебешки крем под кварцовата лампа.

— Може би не е заради това — възрази тя, като се обърна по корем и му подаде крема. — Може би толкова силно го интересуват опитите, че не може да стои настрана.

— Винаги са го интересували опитите и без да ме наблюдава — отговори Адам. Намазаната му с крем ръка правеше шляпаци звуци, когато разтриваше любимото му място — малката вдлъбнатина, където свършваше гръбнакът и започваше седалищното възвишение. Адам вдишваше аромата на крема върху топлата плът и нито един от тях не можа да устои, щом се опита да я намаже под коленете. Когато най-после Габи се обърна, той получи мазни петна по дрехите и на другия ден, когато отиде на работа, ризата му жулеше лекото изгаряне на врата и гърба му.

След две вечери, когато Кендър го накара да обясни една процедура, която вече бе описал подробно в бележника, Адам се увери.

Той устно описа експеримента и тогава погледна по-възрастния хирург и се усмихна.

— Колкото се отнася до мен, минаваш — призна Кендър.

— Как мислите, че ще се справя с другите хора, които имат значение? — попита Адам, като си играеше с интуитивното чувство, че това е момент, в който прямотата бе допустима.

Кендър разопакова една пура.

— Трудно е да се предвиди. Мога да ти кажа, обаче: полето е тясно. Имат предвид само теб и още един човек. Предполагам, че вече знаеш кой е?

— Съвсем сигурен съм.

— И двамата имате много плюсове.

— Кога ще бъдем уведомени?

Кендър поклати глава.

— То не става така. Уведомява се само един човек — този, който получи мястото. Другият кандидат ще чуе за него чрез хорската мълва. Никога няма да му кажат защо той не е получил назначението или кой е гласувал за него — той сви рамене. — Такава е системата. Тя поне позволява на неуспелия кандидат да се утешава с мисълта, че може би е загубил, защото някой негодник не е харесвал вратовръзките му или цвета на очите му.

— И тази възможност ли е част от системата?

Кендър изпафка. Връхчето на пурата проблясна като неон и атмосферата в лабораторията се изпълни с пушек.

— Мисля, че се е случвало — отговори той.

По-късно тази вечер д-р Лонгууд влезе във вивариума и Адам се стегна донякъде ядосано от толкова оценки и проучвания.

Но Стареца само поиска разрешение да се запознае с лабораторния дневник по серията проучвания върху антилимфоцитния серум.

Той седна като трагична карикатура и зачете, като ръката трепереше в скута му и Адам се стараеше да гледа настрана. Лонгууд може би усети това; ръката започна да си играе с халката на ключодържателя и ключовете тихо задрънкаха като... какво?

Звънчетата на Арлекин, помисли си Адам.

— Тук ли държите конете, в другата част на тази сграда? — попита д-р Лонгууд.

— Не, сър — каза Адам. — Конете принадлежат на болницата, но се гледат в щатските биологични лаборатории. Ние събираме лимфни възли от човешки трупове, смиламе ги и ги изпращаме в щатските лаборатории, където ги инжектират на конете и получават серум.

Д-р Лонгууд потупа бележника с тънкия си пръст.

— Получили сте известни резултати.

Адам кимна.

— Серумът забавя механизма на отхвърлянето. Когато го използваме, можем да дадем силни имунопотискащи лекарства като имурана в дози достатъчно малки, за да осигурят на животното известна защита срещу инфекция.

Лонгууд кимна, очевидно научил това, за което бе дошъл.

— Вие обичате тази работа с животните?

— Мисля, че ме прави по-добър хирург.

— Така е.

Адам внезапно почувства силата на неговите очи.

— Къде ще отидете следващата година, когато ни напуснете?

Той прие въпроса зле, разбирайки, че за Лонгууд всичко е приключило. След това се успокои, като си спомни, че Кендър не мислеше така.

— Още не знам.

— Защо не си изберете географска област и не ме уведомите. Ще се радвам да ви помогна да намерите нещо.

— Благодаря — успя да каже Адам.

— Бих искал да прочетете нещо. — Д-р Лонгууд бръкна в чантата си и измъкна от нея кутия. — Това са около две трети от ръкописа на книга. За учебник по обща хирургия.

Адам кимна.

— Колкото и да струва мнението на един главен асистент, ще го имате.

— Няколко много големи светила в хирургията от други части на страната вече прочетоха части от него. Искам да видя какво впечатление прави на човек, който е напуснал медицинския факултет не така отдавна.

— Чест ще е за мен.

— Само едно нещо — очите отново го заковаха. — Искам никой от хората около вас да не узнае за това. Не мога рационално да разпределям работните си часове поради състоянието си. Не мога да си позволя да губя време.

Господи, помисли си Адам, какво да кажа на това? Но не беше необходимо да казва нищо, защото Лонгууд кимна и се измъкна от стола.

— Лека нощ, сър — му пожела Адам.

Стареца сякаш не го чу.

Силвърстоун даде лекарства на някои от животните, отчете жизнените им показатели, попълни лабораторния дневник до днешна дата. Беше много късно, когато свърши и се изкушаваше да отложи четенето на ръкописа, но знаеше, че ако поне не го започне, когато имаше тази възможност, може и никога да не го прочете. Обади се по вътрешния телефон и каза на портиера, че ще бъде в лабораторията. След това седна зад старото дъбово бюро и извади ръкописа от кутията. Кафето кипеше над Бунзеновата горелка, старото здание поскърцваше. В клетките някои от кучетата се хапеха заради бълхите; други ръмжаха и виеха на сън, може би преследвайки бавни сънувани зайци или се качваха на разгонени кучки, които в студеното будно минало са ги прогонвали озъбени. Шумът събуди няколко животни и след миг техният лай вдигна останалите. Лабораторията затрепери от кучешкия протест.

— Всичко е наред — извика той. — Успокойте се. Заспивайте, заспивайте.

Абсурдно — говореше им като на хора — пациенти, сякаш можеха да разберат утешителния тон.

Но се успокоиха.

Наля си чаша горещо черно кафе, седна отново, отпи предпазливо, започна да чете.

Повечето глави го изпълниха с благоговение. Стилът на писане беше сбит и изразителен, измамно прост, този тип леко научно четиво, което е много трудно да се напише. Лонгууд беше дестилирал цял живот първокласен хирургически опит и не се бе поколебал да се позове на работата на много други водещи хирурзи. Когато Адам беше на стотната страница от ръкописа, телефонът иззвъня и той се изпълни със съжаление при мисълта, че може би го викат. За щастие беше Спърджън с молба за съвет, който можеше да му даде, без да излиза; после настървено се върна към ръкописа.

Чете цяла нощ.

Когато довърши последните три глави, прозорците на лабораторията бяха просветлели до мрачно сиво.

Може би, мислеше той, се дължи на моята умора. Разтри очи, стопли кафето, изпи нова чаша и повторно прочете последните три

глави.

Те сякаш бяха написани от някой друг.

Дори с ограничения си опит той успя да открие явни грешки. Писането беше мърляво, конструкцията на фразите усукана и трудна за следене. Големи празнини се появяваха в материала.

Прочете страниците още веднъж и сега един мрачен процес стана очевиден за него — картина на упадъка на един страхотен интелектуален капацитет.

Разпадане на съзнанието, разбра той потресен.

Опита да подремне като котка, но този път не можа да заспи. Излезе от лабораторията и, пръв посетител при Макси, изяде ранна закуска, след това се върна в лабораторията в разпръскващия се здрач и внимателно върна ръкописа в кутията му.

Адам чакаше, три часа по-късно, когато Кендър влезе в кабинета му.

— Тук има нещо, което смятам, че трябва да прочетете.

На следващата вечер, когато лежеше в тъмното с Габи, ѝ каза, че Лонгууд се е оттеглил от поста си главен хирург.

— Горкият човек — въздъхна тя. — Не може ли нещо да се направи? — попита след малко.

— Шансовете да се намери труп — донор с рядка кръвна група са мизерни. Може да се поддържа чрез диализа, но Кендър казва, че апаратът е причина за психичния му срив.

— Не мисля, че бих искала апарата дълго, ако аз бях...

— Ако ти беше какво? — попита той сънливо.

— Осъдена.

Адам беше заспал.

След малко тя го докосна с ноктите на краката си, отново, докато се събуди и се обърна към нея. Дивите ѝ викове изпращаха звукови вълнички през черното море.

След това Габи плуваше с глава на гърдите му, докато той заспа отново и биещото му сърце говореше в ухото и.

Жив съм, казваше то.

Жив.

Жив...

ГЛАВА ШЕСТНАЙСЕТА

СПЪРДЖЪН РОБИНСЪН

Човекът беше наведен, черен и плачеше — нито едно от трите не го правеше странна гледка в болницата, но Спърджън спря до пейката.

— Добре ли си, дядо?

— Те ми го убиха.

— Съжалявам — каза меко той, като се чудеше дали е син или брат, пътно произшествие или убийство.

Отначало Спърджън не схвана името.

— Отърваха се от него завинаги. Нашия водач, Кинг.

— Мартин Лутър? — попита той тихо.

— Белите одежди. Ще ни докопат всички до един накрая.

Старият човек продължаваше да се клатушка. Спърджън го мразеше заради разпространяването на толкова чудовищна лъжа.

Но беше вярно. Скоро радиото и телевизията из цялата болница го потвърдиха.

Спърджън искаше сам да седне на пейката и да плаче.

— О, боже, съжалявам — каза му Адам. Другите казваха подобни думи. Отне му известно време да разбере, че хората му предлагат утешения по същия начин, както той ги бе предлагал на стария пациент — с вярата, че той страда за загуба, която общо взето няма да ги засегне. Това го вбеси чак накрая.

Нямаше време за лукса да се шокира. Д-р Кендър свика целия персонал, който не бе дежурен в момента. Общата окръжна болница бе имала расов конфликт само веднъж, предишната година и за този случай бе неподготвена. Сега отделенията бяха оставени само с основните екипи, докато операционните бяха приготвени за незабавна употреба. Всяка линейка бе снабдена с допълнителни носилки и материали.

— Искам по един допълнителен лекар във всяка кола — заяви д-р Кендър. — Когато адът избухне, не искам да се връщате само с по един пациент, след като можете да докарате двама или дори трима — той се обърна към Меомартино и Адам Силвърстоун. — Един от вас

остава тук и се оправя в спешното. Другият може да отиде с линейките.

— Какво избираш? — Меомартино попита Адам.

Силвърстоун сви рамене и поклати глава, в този момент влезе Мойлан и съобщи, че стрелят от покривите, ръководени от полицията по радиото.

— Мога да остана в спешното — каза Меомартино.

Адам разпредели екипите на линейките и се включи в колата на Майерсън със Спърджън. Първият им случай не беше нищо сериозно: три коли бяха се блъснали на магистралата, двама ранени, нито един сериозно.

— Рефлексите ти са окопани, знаеш ли? — викна Майерсън на единия от шофьорите, докато го вкарваха в линейката.

Но когато се върнаха в болницата, откриха, че нещата са спокойни. Съобщенията за стрелба се оказаха неверни. Полицейските сили продължаваха да се мобилизират, но нищо не бе станало.

Следващият път отидоха в Чарлстаун, за да докарат момиче, което бе стъпило на счупена бутилка.

На третия път ги изпратиха в Роксбъри, където бе станала престрелка в един бар.

— Нема д'ида там — заяви Майерсън.

— Защо? — попита Спърджън.

— Не ща така да си вадя хляба. Нека копелетата се изтрепват един друг.

— Размърдай си задника! — рече Спърджън.

— От теб зависи — каза Адам меко. — Ако не отидеш сега, винаги ще те пращат там — ще се погрижа за това.

Майерсън ги погледна.

— Пионерчета — изсъска той.

Стана и бавно закрачи навън. Спърджън помисли, че ще отмине линейката, но той отвори вратата и седна зад волана.

Спърджън пусна Адам да седне в средата.

Някои от витрините на магазините на Блу Хил Авеню бяха със спуснати рулетки. Повечето бяха тъмни. Осветените имаха набързо нарисувани букви през стъклата: „БРАТСКА ДУША“,

„ПРИНАДЛЕЖИ НА ЧЕРЕН“, „ПРИТЕЖАВАН ОТ БРАТ“. Преминаха покрай магазин за напитки, вече плячкосан почти до голо, скелет, оглозган от мравки, деца се появяваха от прозорците без стъкла, като носеха бутилки.

Сърцето на Спърджън се късаше за тях. Скърбете, казваше им той мълчаливо. Не знаете ли как се скърби?

Недалече от Гроув Хил налетяха на първата маса хора, толкова голяма, че се простираше на половин квартал, подобни на стадо добитък. Групи сновяха от едната страна на улицата до другата, като се блъскаха и суетяха, звуците, които се изливаха от отворените прозорци, бяха карнавален рев, ругателни крясъци и смях като на Сирница.

— Няма да преминем през това — заяви Майерсън. Той натисна клаксона.

— По-добре да завием от Блу Хил Авеню и да ги заобиколим — предложи Адам.

Пътят зад тях вече бе затворен от тела.

— Други идеи? — попита Майерсън.

— Няма.

— Пионерчета.

Под уличната лампа някои от мъжете и момчетата започнаха да клатят паркирана кола — черен седан с четири врати. Беше тежък модел, буик, но след малко се залюля напред-назад като играчка, двете колела се издигаха над земята след всеки тласък и след това се тряскаха долу, докато накрая се прекатури под викове, поздравления и боричкане да се махнат оттам.

Майерсън натисна с крак бутона на сирената.

— Ченгетата! — извика някой.

Други гласове подхванаха вика и те незабавно станаха остров сред море от хора. Ръце започнаха да тропат по страните на линейката.

Майерсън вдигна прозореца си.

— Ще ни убият.

В този миг линейката започна да се люлее.

Спърджън освободи дръжката и натисна с рамо вратата, като при това някой отвън полетя. Той излезе от линейката, покатери се на капака и застана там с гръб към двамата бели вътре.

— Аз съм брат — извика той на чуждите лица.

— А те какво са — братовчеди? — попита някой и последва смях.

— Ние сме лекари, отиваме да вземем човек, който е ранен. Той има нужда от нашата помощ и вие ни пречите да му я окажем.

— Той брат ли е? — викна някакъв глас.

— По дяволите, да, брат е.

— Пуснете ги!

— Да, по дяволите!

— Доктори отиват да помогнат на брат! — Той чуваше как се предават тези думи.

Седна на капака: девет години висше образование, за да стане украшение на радиатора. Майерсън отвътре обърна прожектора към него. Много бавно линейката се движеше напред, хората се разделяха пред нея, сякаш той беше Мойсей, а те — водата.

Скоро излязоха на чисто.

Майерсън се увери, че са на пет-шест квартала от тях и чак тогава спря линейката и пусна Спърджън да влезе.

Намериха бара. Раненият лежеше по очи на пода, панталонът му бе прогизнал от тъмна кръв. Нямаше следа от някого, който би могъл да го застреля, нито имаше оръжие. Зяпачите отричаха да знаят.

Спърджън разряза напоения с кръв панталон и долните гащета.

— Куршумът е преминал право през максималния седалищен мускул — каза той след малко.

— Сигурен ли си, че още не е там? — попита Адам.

Той опипа раната с върха на пръстите си и кимна, докато мъжът подскочи и изохка. Сложиха го по корем на носилката.

— Лошо ли е? — изпышка човекът.

— Не — отвърна Спърджън.

— Застреляли са те в задника — поясни Майерсън и изръмжа, когато повдигна своя край на носилката.

В линейката Адам даде на пациента кислород, а Спърджън седна до Майерсън. Майш не пусна сирената. Няколко минути след началото на пътуването им обратно Спърджън разбра, че приближават „фронтната“ територия в северен Дорчестър — една трудна област, където черното население се разпространяваше в белите досега улици.

— Тръгнал си по дългия път — рече той на Майерсън.

— Това е най-късият път от Роксбъри — отговори Майерсън. Той изви кормилото, линейката зави зад ъгъла и спря с писък на спирачките, тъй като Майерсън почти скочи на педала. — Сега пък какъв дявол има?

Паркирана кола с отворена врата беше блокирала края на тясната улица за движението. Другата страна също бе затворена от две момчета на около шестнайсет, едното цветнокожо, другото бяло, които бяха застанали корем до корем и се млатеха един друг.

Майерсън натисна клаксона и изрева със сирената. Забравили всичко, освен единствения неприятел, те стояха и се биеха. В борбата им нямаше изкуство. Просто се налагаха един друг с все сила. Не можеше да се каже от колко време битката е в ход. Лявото око на бялото момче беше затворено. На черното му течеше кръв от носа и то нервно хлипаше.

Майерсън въздъхна.

— Ще трябва да прекъснем глупавите копелета или да преместим колата — каза той. Тримата излязоха от линейката.

— Гледайте да не ви напердашат — предупреди Майерсън.

— Да ги хванем сега — предложи Адам, когато момчетата са вкопчиха и сграбчиха.

Беше изненадващо лесно. Оказаха лека съпротива за успокояване на самолюбие то си, всеки несъмнено облекчен от това, че изпитанието приключи. Спърджън беше сграбчил ръцете на бялото момче изотзад.

— Тази кола твоя ли е? — попита той.

Момчето поклати глава.

— Негова — отговори то, като посочи другия борец.

Едва сега Спърджън забеляза, че Адам държи ръцете на цветнокожото момче, докато големите бели лапи на Майерсън, вчепкани в къдравата черна коса като тази на Дороти, дърпаха главата му назад.

— Това не е нужно — рече остро той. Бялото момче се разциври. Като погледна надолу, Спърджън видя собствените си черни пръсти да се забиват в луничавата плът. Смаян, той ги отвори и момчето се отдалечи като освободено животно, вдървено от фалшиво безгрижие.

Черното момче гръмна предизвикателно с двойния си карбуратор, докато те влизаха в линейката.

Спърджън отново се почувства като стареца, който ридаше на пейката.

— Ние избрахме страните — каза той на Адам.

— Какво искаш да кажеш?

— Сkochих достатъчно бързо, за да хвана белия негодник, а вие двамата бели храбреци се нахвърлихте на цветнокожото хлапе.

— Не ставай параноичен задник — избухна Адам.

По обратния път към болницата раненият пшкаше от време на време, но никой от пътниците в линейката не заговори с другия.

В спешното имаше три ченгета, ударени от хвърлени камъни, но иначе нямаше признаци за предсказваната яростна атака. Тяхната линейка бе изпратена обратно в Роксбъри, за да вземе дърводелец, който си бе разрязал ръката с трион, докато режел дъски, за да си закове витрината. След това отидоха да доведат мъж, получил коронарна криза на Северната гара. В 9:20 излязоха отново, за да докарат някого, който по доклад си бе ранил гърба, падайки от стълба, когато е боядисвал тавана на апартамента си.

Следващото повикване беше в комплекс градски жилища в Саут Енд. Край голям, блискащ басейн ги чакаше момче почти на същата възраст като уличните бойци, но много мършаво и облечено в мръсно, бяло памучно сако.

— От тук направо, г'сда — посочи то, като се движеше в тъмнината. — Ще ви заведе при него. Май е ранен сериозно.

— Да вземем ли носилката? — попита Спърджън.

— Хей — извика Адам на момчето, — на кой етаж е?

— На четвъртия.

— Има ли асансьор?

— Повреден е.

— По дяволите — изръмжа Майерсън.

— Стой тук — нареди му Силвърстоун, като посегна към чантата си. — Много е далече да мъкнем носилката, ако няма нужда от нея. Д-р Робинсън и аз ще погледнем пациента. Ако трябва носилка някой от нас ще слезе да ти помогне да я донесете.

Комплексът беше серия от подобни на кутийки бетонни структури. Блок II беше близкият до басейна. Не стар, но вече порутен.

Драсканици и анатомично невъзможни рисунки с молив покриваха стените на долното антре, но не се виждаха по-нагоре, защото мрак покриваше пространството, тъй като крушките бяха откраднати или счупени. На втория етаж тъмнината съдържаше воня на стар боклук и нещо по-лошо.

Спърджън долови как Адам задържа дишането си.

— Кой апартамент? — попита той.

— Просто ме следвайте.

Горе някой свиреше нещо бясно от Литъл Ричард, диви коне препускаха и създаваха непоносим, побъркващ звук. Той ставаше все по-силен, когато се качваха по-нагоре. На четвъртия етаж момчето тръгна по коридора и стигна до вратата, зад която свиреше музиката. Апартамент Д. Той почука и някой вътре махна игличката от плочата.

— Отворете. Аз съм.

— Те с теб ли са?

— Да. Двама доктори.

Вратата се отвори, момчето в индийското сако влезе и след него — Адам.

Когато Спърджън го последва, чу Адам да предупреждава:

— Тичай, Спър! Вземи...

Но той вече бе вътре и вратата се затръшна след него. Имаше една-единствена лампа. На нейната светлина се виждаха четирима мъже; не, петима, разбра той, когато пети пристъпи от тъмното в осветения конус — трима бели и двама цветнокожи, без да се брои момчето. Позна само един от тях — мършав кафяв мъж с прическа на зулус и с мустачки, сякаш нарисувани с молив, който държеше кухненски нож, наточван толкова много, че бе станал едно много тънко острие.

— Здравей, Спийд — каза той.

Найтингейл му се усмихна.

— Влизай, докторе.

Те пристъпиха в стаята и застанаха пред мъжете.

— Не знаех, че ще се случиш ти, дългокоси. Няма нужда от неприятности. Искаме само чантата на твоя приятел.

— Какво глупаво прахосничество — рече Спърджън. — Човек, който свири на пиано като теб.

Спийд сви рамене, но се усмихна на комплимента.

— Две братлета са загазили. Имат нужда от нещо много бързо. Всъщност аз самият съм без нищо вече много отдавна.

— Дай им чантата, Адам — каза Спърджън.

Но Адам отиде до прозореца.

— Не прави глупости — предупреди Спърджън. — Дай им скапаната чанта — той видя изплашен, че Адам гледа надолу към басейна. — Никой не е чак толкова добър скачач.

Някой се засмя.

— Плискай — обади се глас.

— Този басейн може да се преджапа, мистър — подхвърли момчето.

Спийд отиде до Адам и взе чантата от ръцете му.

— През цялото това време всичките ли се друсате наоколо? — попита той добродушно. Подаде чантата на Спърджън. — Намери ни го, докторе.

Той я отвори, намери шишенце ипекак и го подаде. Найтингейл свали капачето, пхна върха на езика си в шишенцето и се изплю.

— Какво е това? — попита един от мъжете.

— Нещо, от което ще ни се доповръща, смятам — той погледна Спърджън този път без усмивка и запристъпва напред.

Адам вече беше направил див скок.

Спърджън опита да нанесе удар, но беше по-неопитен дори от младите улични бойци. Сега ръце държаха неговите над лактите и той бе завладян от дълбоко усещане за déjà vu. Докато големите черни юмруци се движеха към него, светът направи пълен кръг, той отново бе на четиринайсет години и се мъknеше пиян към тъмната врата на Уест Стрийт 171 с приятелите си Томи Уайт и шишкото Маккена, заел в случая мястото зад жертвата. Човекът, който сега играеше ролята, изпълнявана от Шишко Маккена, се канеше да свърши превъзходна работа, разбра Спърджън, когато огромна сила размаза стомаха му и той не можеше да си поеме дъх. Нещо се метна към главата му отстрани и Спър едва усещаше остатъка от нея. Видя като насън човека, какъвто би могъл да стане, ако не бяха Бог и Калвин, коленичил на пода и ровещ в медицинската чанта, накрая я обърна и изсипа съдържанието ѝ на пода.

— Намери ли го, бебчо? — попита някакъв глас.

Спърджън не успя да разбере дали Спийд Найтингейл го бе намерил. Някой отново сложи иглата на Литъл Ричард, дивите коне на звуците прегазиха всичко, в това число и него.

Той два пъти дойде в съзнание.

Първия път видя Майерсън, когато отвори очи.

— Не знам — казваше Майш. — Става все по-трудно да се намерят рецепти. Може да се наложи да вдигна цената с кинта. Шест долара за рецепта не е твърде много.

— Не спорим за цената — рече Спийд. — Само ги доставяй, човече, доставяй ги.

— Можете да зашибате цялата сделка, ако ядосате тези две момчета — заяви Майерсън.

— Аде стига си се грижил за тях — каза презрително един глас.

Той искаше да знае как ще свърши това и когато гласовете заглъхнаха, изпита ядосано съжаление.

Лицето, в което се взря втория път, беше едро, ирландско и грозно.

— Негрото ще се оправи — проговори то.

— Също и другият тип. Но мисля, че достойнството му е засегнато.

Когато седна, повърна слабо и видя, че в апартамента имаше двама полицаи.

— Добре ли си, Адам? — попита той, главата му се пръскаше от болка.

— Аха. А ти, Спър?

— Ще оживея.

Спийд и приятелите му вече бяха отведени.

— Но кой ви повика? — попита Адам офицера.

— Човекът кама, че е шофьорът ви. Поръча да ви предам, че ключовете от линейката са под седалката.

Двамата полицаи ги закараха в болницата. Във фоайето Спърджън се обърна да им благодари. Той беше смаян колкото и те, когато заговори.

— И никога вече не ме наричай негро, дебело копеле.

Спа до късно, събуди се от контузиите и схващането с чувството, че е забравил нещо.

Бунта.

Но радиото го осведоми, че пълнокръвен бунт не е имало, никакъв Нюарк, никакъв Детройт, никаква стрелба. Няколко магазина разбити, минимални разграбвания. Джими Браун беше в града и кметът му бе поискал да прекара телефон от Бостън Гардън. Хората, които трябваше да бъдат запалени, си стояха вкъщи и гледаха Джими по телевизията. Други вече организираха митинги, като работеха за охлаждането на атмосферата.

Той стоя под душа почти цял час и се бършеше между контузиите с кърпа, когато звънна коридорният телефон.

Полицията беше арестувала Майерсън. Можеше да бъде освободен под гаранция двеста долара. Трябваше му двайсет долара — десетте процента за уреждащия гаранцията.

— Ще дойда — обеща Спърджън.

В полицейския участък на Бъркли Стрийт плати парите и получи квитанция.

— Изглеждаш уморен — каза той, когато Майш излезе.

— Скапани матраци.

Сутринта съдържаше пръв намек на пролетна топлина и въздухът беше лимоново оцветен от слънчевата светлина, но те вървяха през него в неловко мълчание, докато не пресякоха Парк Скуеър.

— Благодаря, че повика ченгетата — рече Спърджън.

Майерсън сви рамене.

— Не го направих заради вас, момчета. Ако ви бяха убили, щях да стана съучастник.

Това не му бе минало през ума.

— Ще ти върна двайсетте кинта.

— Не е спешно.

— Имам скрити пари в стаята си, моите пари за черни дни. Чакаха ме там снощи, когато отидох да ги взема. Ще ти пратя двете десетачки.

— Няма да се явиш в гаранционния срок, нали? — попита Спърджън.

— Има друго нещо, което стана преди много години. Този път би означавало присъда.

Спърджън кимна.

— Ама че философ — въздъхна той тъжно.

Майерсън го погледна.

— Аз съм нехранимайко. Бях ти го съобщил. Но ако беше истински негър, нямаше да ми казваш това.

Те вървяха по Бойлстън Стрийт към Тремънт. Сега, когато се спряха и се погледнаха, бос брадат пророк се приближи до тях, излизайки от правителственото здание и обяви, че ако не му дадат долар, няма да закуси.

— Пукни, идиот — каза Майерсън и момчето се отдалечи без обида.

— Не знаеш какво е да искаш нещо толкова силно, че да си готов на всичко, за да го получиш — заговори Майш. — Ти си бял черен, затова никога няма да разбереш негрите. Това те прави толкова лош, колкото и нас, останалите, белите, само че на нас не ни пука, защото се мислим за номер едно. Или си може би по-лош — той се обърна и тръгна към спирката на метрото.

Не съм, уверяваше себе си Спърджън.

Нито някой друг е.

— ТЕ НЕ СА ВСИЧКИТЕ КАТО ТЕБ, МАЙЕРСЪН! — извика той. — НЕ СА! — Но Майш вече бе изчезнал надолу по стълбите.

Стара дама със синьо-черна коса го удари с англосаксонски поглед като с камък.

— Хипита — възмути се тя, като клатеше глава.

Против волята си, той подкара към гетото.

Вятърът духаше от юг и преди да пресече границата, слаб горчив мирис на изгоряло влезе във фолксвагена. Не всички хора си бяха стояли вкъщи да гледат Джими Браун.

Спърджън караше много бавно.

Дъските върху витрините на магазините изглеждаха трогателно безполезни на дневна светлина. Някои бяха откъртени. На един магазин за бутилирани спиртни напитки желязната решетъчна врата беше разбита и висеше на пантите си. Витринното стъкло беше счупено и вътре съзря празни рафтове и руини на пода. Надписът на

вратата „БРАТСКА ДУША“ бе задраскан на кръст и заменен с друг: „ПРОКЛЕТ ЛЪЖЕЦ“.

Първият пожар не бе далече от „Силен коз“, в къща с жилища под наем, без съмнение подпалена от някой, на когото бе дошло до гуша от плъхове и хлебарки.

Вторият огън, на който се натъкна, бе на половин миля по-нататък и вече не беше огън. Половин дузина пожарникари си играеха с два маркуча на сцената на загубената битка. Всичко, което бе останало, бяха почернелите тухлени основи и няколко овъглени греди.

Паркира колата и отиде до развалините.

— Какво е било това? — попита той един пожарникар.

Мъжът му хвърли студен поглед, но нищо не каза. Един на нула за Майш, рече си Спърджън.

— Мебелен магазин — отговори другият пожарникар.

— Благодаря.

Той приклекна и известно време гледа димящите остатъци, след това стана и тръгна пеша.

Беше в общи линии същото, квартал след квартал — магазини, барикадирани срещу вихрушката. Повечето, които не бяха заковани, бяха празни. На един беше надраскан надпис, който го накара да се усмихне: ЗДРАВЕН ПУНКТ. Вратата не беше заключена, той влезе и усмивката му изчезна. Не беше шега. В кашон от салфетки имаше ролки груби бинтове, едва ли стерилни, нарязани без съмнение от стари ризи и престилки от черни жени в техните жилища, част от поголемия план на някой Наполеон Пантерата. Вероятно ветеран от Виетнам, който този път не е возил Големия, но несъмнено е очаквал следващия път.

Питаше се дали имаха антибиотици, кръвни донори, опитни хора и реши тъжно, че е малко вероятно да имат нещо повече от няколко празни магазина, скрито оръжие и съзнанието, че са чакали достатъчно дълго.

Беше голям магазин.

Централно разположен сред черната общност.

Спомни си как Гъртруд Соумс, проститутката с боядисана червена коса, се разписа и си отиде от болницата с рак на черния дроб, защото не вярваше на белите ръце, които я опипваха и й причиняваха

болка, на очите на белите мъже, за които смяташе, че всъщност не им пука.

Помисли си за Томас Катлет младши, чието малко черно задниче беше шляпнал в линейката, паркирана на моста, който имаше още осем братя и сестри, и чийто безработен баща досега сигурно беше посадил семенцето на номер десет в меката утроба на Марта Хендрикс Катлет, защото оргазмът беше безплатен и никой не ги бе научил да правят любов, без да правят бебета.

Питаше се дали пропаднали хора като Спийд Найтингейл биха могли да бъдат повлияни от някого от общността, който би бил готов да помогне на един наркоман да се освободи от това.

Авторът на надписа беше изпуснал няколко парченца тебешир на мръсния под. Той взе едно и си поигра, като начерта отделения и създаде чакалня до вратата, регистрационно бюро, кабинет за прегледи, спешна хирургия, рентгенов ъгъл, а в тоалетната, населена с дебели паяжини и три мъртви нощни пеперуди — тъмна стая.

След това отново приклезна и заразглежда белите линии на мръсния под в празния магазин.

Този следобед Спърджън се въртя около хирургията, докато откри снабдител, когото познаваше.

Името му беше Хоровиц, приятен човек и достатъчно добър специалист, за да знае, че младите стажанти се превръщат във важни клиенти след сравнително малко години. Той седеше с чашка кафе при Макси и слушаше, докато Спърджън говореше.

— Не е толкова щуро — каза той. — Франк Лейи основа клиниката „Лейи“ само с една хирургическа сестра — намръщи се и започна да драска цифри по хартиената салфетка.

— Бих могъл да ти доставям някои неща безплатно, защото фармацевтичната промишленост поддържа такива начинания. Лекарства, превързочни материали. Някои неща от обзавеждането можеш да купиш на старо. Няма да ти трябва рентген, можеш да ги пращаш в болницата.

— Не, на теб ще ти трябва рентген — отговори Спърджън. — Цялата идея ще е в това, четете ще имат клиника за черни, в която ще идват охотно, с пълната вяра, че е тяхна. А тези хора имат туберкулоза, всички видове дихателни проблеми. По дяволите, те живеят в заразен въздух на градски център. Ще ти трябва рентгенов апарат.

Хоровиц сви рамене.

— Добре, рентген. Можеш да вземеш стари мебели за чакалнята. Знаеш — сгъваеми столове, старо дървено бюро, такива неща.

— Разбира се.

— Ще ти трябва маса за прегледи, маса за операции. Хирургически инструменти, автоклав, за да ги поддържаш стерилни. Лампи за преглед. ЕКГ. Диатерм. Няколко стетоскопа, отоскоп, микроскоп, офталмоскоп. Тъмна стая и оборудване за проявяване на снимки. Вероятно и още джунджурии, за които не съм се сетил.

— Малко?

Хоровиц отново сви рамене.

— Трудно е да се каже. Тези неща невинаги могат да се намерят на старо.

— Не смятай цените на старо. Тези хора никога в живота си не са имали нещо първокласно. Стари столове — добре, но смятай ново оборудване.

Снабдителят на медицинска техника прибави още няколко цифри и остави химикалката си.

— Девет хиляди — заяви той.

— Хм.

— И ще трябва да бъдеш в състояние да я поддържаш да работи, щом веднъж я отвориш. Някои от пациентите ти ще имат здравни застраховки, но повечето няма да имат. Някои ще могат да плащат твърде малки хонорари.

— И ще има наем, и сметки за тока — добави Спърджън.

— Мислиш ли, че дванайсет хиляди ще стигнат, за да се избути първата година?

— Звучи ми разумно — отговори Хоровиц. — Обади ми се, ако има нещо друго, което мога да направя.

— Да. Благодаря.

Той продължи да седи там, изпи още една чаша кафе, а после още една. Накрая плати сметката си и помоли Макси да му развали долар на монети. Мънкаше, когато се обади на телефонистката, но стомахът му се беше схванал от нерви.

Нямаше проблеми, докато се свързваше, до момента, когато стигна до последния бастион, английската секретарка с леден глас, която защитаваше Калвин Прийст от простосмъртните.

— Мистър Прийт има хора при себе си, д-р Робинсън — произнесе тя с тон, който винаги звучеше неодобрително. — Ужасно важно ли е?

— Е, не е — каза той и веднага изпита отвращение към себе си. — Всъщност да, фактически е много важно. Бихте ли му казали, че синът му е на телефона и има нужда от помощта му?

— О, да, сър. Ще затворите ли или да помоля мистър Прийт да ви се обади сега?

— Ще почакам баща си — отговори той.

Спър заведе Дороти да види магазина на другия ден. Дотогава бе имал време да развие съмнения и да измисли множество дракони, за някои от които не бе намерил сериозна причина да убие. Кварталът и магазинът изглеждаха някак си още по-неприветливи, отколкото ги бе оставил. Някой беше отмъкнал от тебешира и бе правил на тротоара множество рисунки на двойка в разнообразни сексуални пози или може би беше повече от една двойка, беше тротоарна оргия. Художникът бе оставил тебешира и две момиченца, без да обръщат внимание на вакханалията, играеха на дама с отчаяна съсредоточеност. Вътре магазинът бе по-малък, отколкото го бе запомнил, и по-мръсен.

Тя го слушаше и гледаше тебеширените линии на пода.

— Звучи много перспективно.

— Ами, да.

— Не можеш да го направиш като нещо временно. Виждам това.

Настъпи тишина, през която се гледаха с взаимна замисленост и той разбра, че Дороти казва довиждане на хавайските острови и на безгрижните малки внуци с дръпнати очи.

— Обещавах ти червен жасмин — каза виновно той.

— Е, Спърджън — рече тя, — как щях да го позная, като го видя?

Дороти започна да се смее и след миг се засмя и той, като я обичаше безумно.

— Страх ли те е? — попита тя.

— Да. А теб?

— Гипсирана съм от страх — пхна се в ръцете му за утешение, Спърджън затвори очи и зарови лице в пухкавата черна вълна.

Двете малки момиченца на тротоара ги гледаха през витрината.

Когато спря да я целува, той отиде в „Силен коз“, взе назаем една метла от собственика и тя измете пода за него. Когато изхвърли паяка и пеперудите от тъмната стая, Дороти намокри носната си кърпа и я изстиска, като изми двойките от тротоара, а след това преподаде на момиченцата урок по рисуване. Когато Спърджън излезе вън, слънцето бе изсушило бетона и тротоарът бе покрит с тебеширени цветя, леха с лилии.

ГЛАВА СЕДЕМНАЙСЕТА

АДАМ СИЛВЪРСТОУН

Когато дойде април, сякаш някакъв часовник в Габи започна да се нуждае от малко донавиване. Тя леко се задъхваше, когато изкачваше хълма, малко по-неохотно правеше любов, започна да спи тежко след обяд. Преди година ставаше безсънна от тревоги и тичаше на лекар. Сега, когато твърдо си каза, че всичко това е зад нея, вече не беше хипохондричка.

Смяташе, че зимата ѝ бе дошла много, че е обхваната от пролетна умора. Нищо не каза на Адам или на приятния млад психиатър в Бет Израел, който я изслушваше веднъж седмично и сега чуваше интересната история за женитбата на родителите ѝ, като от време на време задаваше въпрос със сънлив, почти равнодушен глас; понякога единствен отговор отнемаше седмици и причиняваше невероятна болка, сякаш режеше през незарасла тъкан, за която тя не бе и подозирала. Започна по-малко да мрази родителите си и повече да ги съжалява. Тя съкрати няколко от предметите си в университета и зачака по-мекото време да промени Градската градина и малките частни дворчета на хълма, да влее зелена сила в стъблата, цветята и нея. В апартамента авокадото започна да пожълтява и тя го натори, поливаше го и се безпокоеше за него. Като оправяше леглото, удари крака си и получи синина като селяндурче. Тя не изчезваше, въпреки че я разтриваше с крем.

— Добре ли си? — попита я Адам една сутрин.

— Чуваш ли да се оплаквам?

— Не.

— Разбира се, че съм добре. А ти?

— Никога не съм бил по-добре.

— Чудесно, скъпи — каза тя гордо. Но когато дойде време за менструацията ѝ, а тя не дойде, разбра със смразяваща сигурност какво я измъчваше.

Някак си проклетите таблетки не си бяха свършили работата и те бяха хванати в капан.

Въпреки чувството ѝ на обща умора тя престана да спи и тогава на сутринта — нещо, което бе искала да избегне — се обади в студентската здравна служба и ѝ дадоха час за преглед.

Името на лекаря бе Уилямс. Беше с побеляла коса и коремче и носеше две пури в горния си джоб.

По-бащинска фигура от собствения ми баща, помисли си тя. Така че когато я попита за характера на оплакванията ѝ, Габи беше в състояние да му каже съвсем спокойно за подозрението си, че е бременна.

Той беше лекар в колеж от деветнайсет години и преди това бе работил още шест в частно подготвително девическо училище. За четвърт век се бе научил никога да не приема тази новина без съчувствие, но донякъде бе свикнал с нея.

— Добре, ще видим — каза той.

Когато капка от урината ѝ — смесена с капка антисерум и после две капки антиген — аглутинира на едно предметно стъкло пред очите им за две минути, той ѝ каза, че няма изгледи да стане скорошна майка.

— Ами менструацията ми? — попита Габи.

— Понякога тя е като бавен влак. Почакайте и постепенно ще дойде.

Тя му се усмихна в глупавото си облекчение и се приготви да си тръгне, но той задържа ръката ѝ.

— Къде хукнахте?

— Докторе, чувствам се толкова глупава. Аз съм от онези идиоти, за които вие, лекарите, с известна галантност казвате, че са свръх безпокоящи се. Мислех, че съм преодоляла страха си от сенките, но май не съм.

Д-р Уилямс се колебаеше. Беше я преглеждал преди това по много поводи и знаеше, че казва истината. Картонът ѝ на бюрото пред него беше дебел от описания на въображаеми болести, започнали преди шест години с постъпването ѝ в колежа.

— Кажете ми как се чувствате напоследък — предложи той. — Смятам, че след като така и така сте тук, бихме могли да направим някои изследвания.

— Е — попита го тя почти час по-късно. — Мога ли да отида и да си призная пред моя психиатър, че съм го направила отново?

— Не, не можете — отговори той. — Чувствате се уморена, защото сте анемична.

Габи усети глупав прилив на триумф, защото явно не беше в края на краищата просто една щура невротична.

— Какво трябва да правя, да ям много полусуров черен дроб?

— Искam да направя още една процедура — каза той и ѝ подаде къса болнична престилка.

— Трябва да се съблека?

— Моля.

Извика сестрата и тя усети студената целувка на спиртен тампон на бута си и убождането на игла.

— Това всичко ли е?

— Още не съм го направил — каза лекарят и сестрата се изкиска.

— Инжектирах ви малко новокаин.

— Защо? Ще боли ли?

— Ще взема малко костен мозък. Ще бъде малко неприятно.

Но когато го направи, Габи изпъшка и очите ѝ се насълзиха.

— Ох!

— Бебче — той ѝ лепна анкерпласт. — Елате след един час — поръча ѝ невъзмутимо.

Тя скиташе по магазините, гледаше мебелите, но не видя нищо, което да ѝ харесва, купи поздравителна картичка за рожден ден, за да я прати на майка си.

Когато се върна в кабинета на д-р Уилямс, той беше много зает с писмена работа.

— Здравейте. Искam да уредя да ви направят кръвопреливане.

— Кръвопреливане?

— Имате анемия, известна като апластична. Знаете ли какво е това?

Габи плътно сви ръце в скута си.

— Не.

— Мозъкът във вашите кости по някаква причина е престанал да образува достатъчно кръвни клетки и е станал мастен. Затова трябва да ви се направи кръвопреливане.

Тя се замисли над това.

— Но ако едно тяло не образува кръвни клетки...

— Трябва да му ги доставяме чрез преливане.

Габи усети езика си някак чужд.

— Болестта фатална ли е?

— Понякога — призна той.

— Колко години може да живее човек в моето състояние?

— О... С години и години.

— Колко години?

— Не мога да предскажа такова нещо. Ще работим много упорито да ви оправим първите три до шест месеца, а след това ще се види накъде вървят нещата.

— Хората, които умират... Повечето от тях умират в първите три до шест месеца ли?

Докторът я погледна с досада.

— Човек трябва да гледа откъм положителната страна такива неща. Много, много хора се лекуват напълно от апластична анемия. Няма никаква причина да не бъдете една от тях.

— Какъв процент оздравяват? — попита тя, съзнавайки, че го затруднява, но не я беше грижа.

— Десет процента.

— Добре.

Мили Боже, мислеше тя.

Габи се върна в апартамента и седна, без да запалва нито една от лампите, въпреки че единственият прозорец не пропускаше светлина, достатъчна за четене.

Никой не дойде до вратата. Телефонът не звънеше. След дълго време тя забеляза, че мъничкото слънчево петно, което падаше върху растението авокадо по за три часа всеки следобед, беше изчезнало. Тя разгледа пожълтяващото растение отблизо и си помисли да го натори и полее, но след това реши да не прави нито едното, нито другото. Това е проблемът, помисли си тя; беше го прехранила и поливала премного и несъмнено на дъното на саксията корените му гниеха в малко тресавище.

След малко видя мисис Крол да приближава входа и за секунди грабна авокадото и побърза да я настигне във входното антре.

— Заповядайте — подаде ѝ го тя.

Бърта Крол я погледна.

— Грижете се за него. Може би за вас ще расте. Сложете го на слънце. Разбрахте ли?

Бърта Крол не показва с нищо дали е разбрала или не. Просто се втрени в Габи, докато тя се обърна и се върна в апартамента си.

Седна на дивана и се запита защо даде растението.

Постепенно проумя, че въпреки първоначалната ѝ краткотрайна вяра, че просто убива времето до сутринта, когато Адам ще се върне, тя няма да е вкъщи, когато дойде той.

Опакова само своите дрехи. Остави всичко друго. Когато куфарът беше затворен, седна и написа бележка, набързо, защото се боеше, че няма да е в състояние да се насили въобще да я напише, ако се забави. Остави я на дивана, притисната с вазата с изкуствени цветя, за да е сигурна, че ще я забележи.

Не беше разбрала, че е излязла извън града. Когато се огледа, беше на път 128, но в обратна посока, на север, към Ню Хемпшир. Търсене на връзка с баща ѝ? Не, благодаря, помисли си тя. Премина в другата половина на магистралата при Стоунхъм и отново подкара на юг с крак, притиснат до педала на газта. Нито грубият полицаи, който един път я бе глобил на този път, нито някой от неговите колеги се появиха, за да я смирят, когато превръщаше плимута в снаряд, като мислеше разсеяно за големите бетонни огради на надлезите, покрай които прелиташе колата.

Виждаха се във вестниците и по телевизията, неподвижни обекти, онова, което беше останало от колите и хората, показвани периодично. Но тя знаеше, че бе имала омагьосан живот, предназначен да изтече бавно, а не да свърши като светкавица или от удар на мълния. Ръката ѝ няма да я послуша, ако реши леко да завърти кормилото, когато доближи някой надлез.

Това стана по-късно, когато с главоломна скорост влизаше и излизаше от бързия трафик, който течеше по път 24 — тя разбра колко глупаво беше да даде растението на мисис Крол. Почти сигурно Бърта Крол ще се напива, ще крещи крясъците си и ще хвърли саксията през прозореца. Черната, купена в магазин пръст ще се разпилее по Филипс Стрийт заедно с боклука на Бърта и растението никога няма да стане дърво.

Адам почука, когато намери вратата заключена, а след това изохка от изненада, когато видя, че сутрешният вестник не е прибран. Апартаментът беше полутъмен, но той веднага забеляза бележката под цветния белег.

„Адам,

Да се каже, че беше приятно, би било обида за двама ни. Ще го скътвам в себе си до края на живота си. Но бяхме се договорили, че ако някои от нас поиска да напусне, всичко ще свърши. А се боя, че имам остра нужда да се махна. От известно време исках да прекъснем, но нямах куража да го кажа в лицето ти. Не мисли много лошо за мен. Но мисли понякога. Пожелавам ти прекрасен живот, доктор Скъпи.

Габи“

Той седна на дивана и после телефонира на психиатъра в Бет Израел, който нищо не можа да му каже.

Видя колко малко беше взела. Книгите ѝ бяха тук. Телевизорът, грамофонът. Кварцовата ѝ лампа. Всичко. Само дрехите ѝ и куфарът ѝ ги нямаше.

След малко позвъни на Сюзън Хаскел и попита дали Габи е там.

— Не е.

— Ако ти се обади, ще ми кажеш ли?

Последва пауза.

— Не мисля.

— Какво би трябвало да означава това?

— Оставила те е, нали? — В гласа ѝ звучеше триумф. — Иначе не би ми се обадил по този начин. Е, ако дойде тук, няма да научиш за това от мен.

Тя му затвори, но не го беше грижа, Габи не бе там. Помисли още известно време и след това се обади в университета.

Когато телефонистката отговори, помоли я да му даде телефона на студентската здравна служба.

Адам зае фолксвагена от Спърджън и когато го караше раздрънкан по Сейгамор Бридж се изплаши от това, което би могъл да открие, когато слезе от колата. Веднъж премина покрай Хайанис, като не отлепваше крака си от пода и караше като нея. Сезонът беше твърде ранен за големия трафик и магистралата бе почти пуста. В северен Тръро зави с микробуса от път №6, подкара по тясното чакълено шосе и после, молейки се, едва зърнал зеления светофар, обърна по пясъчния път, който водеше към плажа.

Когато фолксвагенът изпъпли по височината, видя, че плимутът бе паркиран до вратата. Бунгалото бе незаклучено, но празно. Излезе от него и закрачи по пътеката към скалата. От високата козирка можеше да види белия плаж долу на километри във всяка посока, разчертан от вятъра и покрит с остатъци от зимните бури. Пясъчният насип го нямаше. Не се виждаше никой.

Докъдето се простираше погледа в морето имаше бяла пяна по вълните.

Би ли могла да бъде някъде там, под водната повърхност? Изгони мисълта от съзнанието си.

Тогава, когато се обърна, за да се върне в къщичката, я видя да крачи бавно по една скала на около петстотин метра. Омекнал от облекчение, той хукна да я настигне. Преди да успее, Габи усети присъствие и се обърна.

— Здравей — каза той.

— Здравей, Адам.

— Какво е станало с пясъчния насип?

— Преместен е с около петстотин метра. Към Провинстаун. Понякога зимните приливи и отливи правят това.

Тя тръгна към бараката и той закрачи до нея. По-късно през сезона тук щеше има плодови храсти. Стъблата се стриваха под краката им и изпълваха въздуха с дъх на къпини.

— О, Адам, защо трябваше да идваш? Трябваше да го оставиш да свърши бързо и ясно, без... това.

— Нека влезем, седнем и поговорим.

— Не искам да влизам вътре.

— Тогава ела в колата. Ще покарам.

Те влязоха в плимута, но Адам отвори за нея вратата на пътника, а сам седна зад волана.

Известно време шофираше без да говори, върна се на магистралата и подкара на север.

— Говорих с д-р Уилямс — каза той.

— О!

— Имам да ти кажа доста неща. Искам да слушаш внимателно.

Но не знаеше как да продължи, никога не бе обичал някого от тях преди и внезапно откри, че любовта прави много различно очакването на предстоящата смърт, както и преживяването в леглото. Господи, молеше се той, изпаднал в паника, промених се, отсега нататък ще мисля за всеки пациент като за човек, когото обичам, само ми помогни да намеря верните думи.

Тя гледаше навън през прозореца.

— Ако знаеше, че ще бъда убит при автомобилна катастрофа, би ли си отказала безценното време, което ми е останало?

Прозвуча му слабо дори на него, някак покровителствено и съвсем не това, което се опитваше да каже. Видя, че очите й светеха, но нямаше да си позволи да заплаче.

— Д-р Уилямс ми каза, че си се опитала да го принудиш да предсказва. В твоя случай ти спокойно можеш да изживееш цялото отредено ти време живот. Можем да прекараме петдесет години заедно.

— Или една, Адам? Или нито една?

— Или една. Това е вярно. Може би имаш само една година живот — каза той рязко. — Но, по дяволите, Габи, не виждаш ли какво означава това днес? Ние сме на ръба на златната ера. Вече се взема сърце от едно тяло и се присажда в друго. И бъбреци, и роговица. Сега и бели дробове, и черен дроб. Работят над малък апарат, който иде заеме мястото на човешкото сърце след много кратко време. За един пациент днес една седмица е много дълъг срок. Някъде в този свят екип хора напредва по всеки важен проблем, за който може да се сетиш.

— В това число и апластичната анемия?

— В това число и апластичната анемия, и обикновената простуда. Не разбираш ли? — полита той отчаяно. — Надеждата е всъщност главното в медицината. Научих това тази година.

Габи поклати глава.

— Няма смисъл, Адам — каза тихо тя. — Що за брак ще е с това, висящо над главите ни? Не само за теб. За мен също.

— Ние и без това имаме неща, които висят над главите ни. Някой кучи син може утре да взриви бомба. Мога да умра догодина или да бъда убит по дузина различни начини. Гаранции няма. Човек просто трябва да живее живота си, когато може, да го вземе в двете си ръце и да го изстиска с всички сили, за да измъкне и последната капчица сок от нещо. — Тя не отговори. — За това трябва кураж. Може би предпочиташ пътя на Ралф. Просто да изключиш. Така е по-лесно.

Адам нямаше други доводи. Чувстваше се изтощен и безполезен и караше мълчаливо, без да знае, как да я накара да разбере.

След малко видяха, че пред тях нещо става, имаше конгрес на чайките, те кръжаха, крещяха и се спускаха към земята, сякаш се смятаха за ястреби. По цялата дясна страна на пътя имаше паркирани коли.

— Какво става? — попита той.

— Къде сме, в Брюстър? Пасаж херинги, предполагам — каза тя.

Той паркира, излязоха от колата и отидоха до ръба на реката. Рибите бяха наредени почти в твърда маса, страна до страна, отправени срещу течението — фантастична флотилия от гръбни перки, порещи водната повърхност, под гърбовете преливаха зеленикаво-сиво-сребристите тела, коремните перки грациозно помахваха, раздвоените опашки — стотици, хиляди раздвоени опашки се поклащаха в бавен ритъм, очаквайки — какво?

— Какви са? — попита Адам.

— Сиви херинги. Дядо ми ме водеше да гледам това всяка пролет.

Херинговите чайки крещяха и празнуваха. На бреговете хората — хищници загребваха мятащата се риба с мрежи и кофи, които не пропускаха нищо. Някои от децата си хвърляха едно на друго живи риби.

Щом се образуваше празнина в почти твърдия рибен поток, тя се запълваше от търпеливи, бавно плуващи тела, идващи откъм морето.

— От колко далече идват? — попита той.

Габи сви рамене.

— Може би от Ню Брънзуик. Или Нова Скотия. Връщат се да си хвърлят хайвера тук, в сладката вода, където са родени те самите.

— Помисли си през колко неприятели трябва да минат, за да го направят — каза той благоговейно. — Китове — убийци, акули, всякакви други едри хищни риби.

Тя кимна.

— Змиорки. Чайки. Хора — тръгна срещу течението.

Той я последва и скоро разбра причината, поради която по-голяма част от рибата долу не се движеше. Течението се издигаше в серия от стъпала, може би дузина, които се спускаха от горните басейни в мънички водопадчета, достатъчни да поберат само една риба. Херингата плуваше нагоре по течащата струя вода към спокойствието на басейните и всеки праг беше по-труден за преодоляване, защото предишните подскоци бяха взели своя данък от усилия и сили.

— Ние с дядо ми си избирахме по една риба и вървахме нагоре с нея — рече тя.

— Защо и ние да не го направим? — предложи Адам. — Ти избери.

— Добре. Онази.

Тяхната херинга беше около двацет и пет сантиметра дълга. Наблюдавах я, докато търпеливо чакаше за точен скок на прага, след това се изстрелваше напред и прелиташе през водата, която течеше от горния басейн, където чакаше отново. Тя премина първите шест прага с явна лекота.

— Избра победителка — каза той.

Може би забележката урочаса херингата. Когато се стрелна да преплува следващия праг, падащата струя вода беше прекалено силна. Тя унищожи инерцията ѝ, понесе я и я шляпна обратно.

Успя на следващия път, но по-горния праг я застави да скочи три пъти, преди да успее.

— Защо се борят така, само за да си снесат яйцата ли? — зачуди се той.

— Запазване на вида, предполагам.

Тяхната риба се движеше вече по-бавно между опитите, сякаш дори за самото плуване ѝ трябваша твърде много усилия. Струваше им се, че правеше всеки успешен скок чрез напрежението на тяхната воля, но изглежда силата беше изцедена от нейното тяло с форма на торпедо. Когато пристигна в басейна преди последния праг, тя остана на дъното

почти неподвижна, само пулсиращите ѝ хриле и равновесните коремни перки показваха, че още е жива.

— О, Боже! — възкликна Габи.

— Хайде! — окуражаваше я Адам.

— Хайде, горкичкото.

Гледаха как направи четири напразни опита да премине през последната пречка. Всеки път времето за почивка беше по-дълго от предишното.

— Не мисля, че ще успее — каза Адам. — Смятам, че трябва просто да бръкна, да я хвана и да я пренеса.

— Остави я на мира.

Една чайка се спусна покрай тях към рибата.

— А, няма да стане! — извика Габи и плесна към птицата. Неочаквано се беше разплакала. — Няма да го направиш, негоднице!

Чайката се издигна, като кряскаше възмутено и отлетя надолу за по-лесна плячка. Сякаш усетила отминалата опасност, рибата се хвърли напред, но се удари в прага и тупна недодялано обратно. Този път се спусна отново без почивка, устреми се пак напред и се метна нагоре през падащата вода. Остана за малко увиснала в горния край на струята и после, като се извиваше, тупна в тихата вода от другата страна.

Габи още плачеше.

За миг опашката потрепна, направи триумфално завъртане от възторг и рибата отлетя от погледа им в дълбоките води на вира.

Той я притисна плътно до себе си.

— Адам — изхлипа тя в рамото му. — Искам да родя дете.

— Не виждам причина да не го направиш.

— Ще ми позволиш ли?

— Нека се оженим веднага. Още днес.

— Ами баща ти?

— Ние ще трябва да живеем собствения си живот. Докато аз ще трябва да успявам да се грижа за вас двамата, той има да мисли само за себе си. Трябваше да разбере това по-рано.

Адам я целуна. Нова херинга цапна горе — една атлетка, и се стрелна през последния праг като на асансьор.

Габи отново се смееше и плачеше едновременно.

— Ти нищичко не знаеш — каза тя. — Трябва да се чака три дни, за да се ожениш.

— Имаме предостатъчно време — заяви той, като благодареше на Бога и на облъсканата риба.

Във вторник сутринта тя тръгна надолу по Бийкън Хил и по моста Фидлър към Еспланадата, където чувстваше, че започна всичко. На брега на реката отвори портмонето си и извади кутията с таблетките. Хвърли я колкото можа по-далече и фалшивата мида блесна на слънцето, преди да падне във водата. Беше калпаво хвърляне, но свърши работа. Седна на една пейка и ѝ стана приятно при мисълта за малката кутийка в бавно течащата вода на Чарлс, може би любопитно опипвана с муцунка от време на време от водна костенурка или рибка. Може би ще бъде отнесена от приливните води към пристанището на Бостън, за да бъде намерена от някого след много време на брега на Куинси заедно с омари, миди, охлюви и рачета, и челюстта на акула, и надраскана от пясъка подлежаща на връщане бутилка от кока-кола, и поставена някъде под стъкло като остатък от Хомо сапиенс отпреди дълго време, толкова от отдавна, чак от дваисети век.

Този следобед, сякаш някак си бе разбрала, че това бе сватбен подарък, Бърта Кроя почука на вратата им за пръв път и върна растението така мълчаливо, както го бе приела. Не беше хвърлила авокадото през прозореца. Нещо повече, листата вече не падаха, въпреки че нищо от това, което можаха да измислят, не успя да я накара да проговори, когато Габи я попита с какво го е подхранвала. С бира, помисли си Адам.

Ожениха се в четвъртък сутринта, със Спърджън и Дороти за свидетели. Когато се върнаха от общината, първото нещо, което Габи направи, бе да скъса табелката с моминското си име от пощенската кутия. Липсващата лентичка остави бледа неизбеляла следа, на която тя се радваше през цялото време, докато живееха в малкия апартамент на Филипс Стрийт.

Една вечер наскоро след това Адам беше във вивариума, когато Кендър дойде на чаша кафе.

— Помните ли разговора, който водихме веднъж, за поддържането на живота на пациент с фатална болест? — попита той.

— Да, добре си го спомням — отговори Кендър.

— Искам да знаете, че си промених мнението.

Очите на Кендър светнаха с интерес и той кимна, но не попита какво е причинило тази промяна. Те седяха, пиеха кафето си в красноречиво мълчание, Адам се сдържаше да не задава въпроси за мястото във факултета, което той сега не само искаше отчаяно, но и имаше нужда от него като средство да остане там, където по-добри от него биха могли да се борят за нея с всички появили се средства.

ГЛАВА ОСЕМНАЙСЕТА

РАФАЕЛ МЕОМАРТИНО

Меомартино имаше чувството, че тихо и по неразбираеми за него пътища атомите на живота му се преподреждаха в картини, над които почти нямаше контрол. Той се срещна с частния детектив в една пицария на втория етаж на Уошингтън Стрийт и свършиха работата си над солени спагети и гъсто като смола вино.

Кътридж бе видял Елизабет Меомартино да ходи често в един апартамент на Мемориал Драйв в Кеймбридж.

— Но знаете ли дали се среща с някого?

— Проследявах я само до сградата — отговори Кътридж. — Шест пъти аз чаках отвън, тя влизаше вътре. Два-три пъти влизах в асансьора с нея, сякаш живеях там. Зданието е много хубаво, населено с професионалисти, със състояние над средното.

— Колко дълго престоява там?

— Различно.

— Знаете ли номера на апартамента, който посещава?

— Още не съм успял да науча. Но винаги слиза на четвъртия етаж.

— Е добре, това би трябвало да помогне — каза Меомартино.

— Не непременно — възрази Кътридж търпеливо. — Би могла да се качва пеша до петия или да слезе до който си поиска.

— Знае ли, че я следите?

— Не. Сигурен съм.

— Добре, нека приемем, че ходи на четвъртия етаж — рече той с отвращение, като започваше да презира професионализма на агента. — Тя няма квалификацията на международен шпионин.

— Добре — съгласи се Кътридж. Той извади бележника си. — Защо да не ви прочета имената на хората, които живеят на този етаж и да видим, дали някое от тях не ви говори нещо.

Меомартино чакаше напрегнато.

— Харолд Гил Мартин.

— Не.

— Питър Д. Коен. Мистър и мисис.
— Продължавайте.
— В следващия апартамент има две неженени момичета, Хилда Конуей и Марша Нойхаус.
Той поклати глава леко негодуващо.
— В. Стивън Сеймориън.
— Не.
— Остава само един. Ралф Бейкър.
— Не — каза Рейф, потиснат, че трябва да играе такава игра.
Кътридж сви рамене. Извади напечатан на машина лист от джоба си и го подаде на Меомартино.
— Тук са имената на всички други наематели на зданието.
Приличаше на четене на страница от телефонен указател.
— Не — заключи Меомартино.
— Един от мъжете на четвъртия етаж, Сеймориън, е лекар.
— Това не помага. За пръв път чувам това име — той замълча. — Има ли вероятност тя да прави нещо съвсем обикновено, като ходене при зъболекар?
— В два случая, и двата, когато бяхте на работа в болницата, тя се връщаше къщи около времето за вечеря и след това отново идваше на Мемориал Драйв, за да прекара цялата вечер.
— О!
— Искате ли да ви дам писмени доклади? — попита Кътридж.
— Не. Не ме пришпорвайте — изджавка той. По искане на детектива написа чек за сто седемдесет и пет долара, като всяко движение на писалката беше по-мъчително от предишното.
Тази вечер в единайсет часа Хелън Фулц дойде при него.
— Д-р Меомартино — започна старшата сестра.
Той видя, че е бледа и изпотена, изглеждаше леко шокирана.
— Какво има, Хелън?
— Страхувам се, че кървя много силно.
Накара я да легне с вдигнати крака.
— Направихте ли онези рентгенови снимки?
— Да. Ходих в тукашната клиника — отговори тя.
Рейф изпрати за кръв и за нейните изследвания и снимки. Рентгенът не показваше никаква язва, но откриваше малка аневризма на аортата — мъничко издуване на главния съд, тръгващ от лявата

камера на сърцето. Хората в клиниката смятаха, че аневризмата е прекалено малка, за да е причина за кървенето, което отдаваха на язва, неуловена от рентгеновите лъчи. Бяха й препоръчали лека диета.

Той прегледа корема й, като остави пръстите си да му бъдат зрение и разбра, че колегите му грешат.

Потърси съвет от по-старши хирург. Прочете в бюлетина, че хирург на повикване бе Мириам Паркхърст, но когато й се обади му казаха, че е тръгнала към болницата Маунт Обърн в Кеймбридж.

Обади се на Луис Чин и научи, че е в Ню Йорк. За д-р Кендър знаеше, че е на конференция по трансплантация в Кливланд, на която се надяваше да наеме собствения си наследник. Нямахше други по-старши наоколо.

Силвърстоун беше в болницата.

Меомартино го повика и двамата я прегледаха заедно. Той насочваше ръката на Адам, докато тя напипа аневризмата.

— Колко голяма смяташ че е?

Силвърстоун подсвирна беззвучно.

— Най-малко девет сантиметра, както ми се струва.

Кръвта пристигна и Силвърстоун я включи на система, докато Меомартино отново опита да се обади по телефона, като този път се свърза с Мириам Паркхърст. Трябваше да я извикат от бокса за миене в Маунт Обърн и тя беше много раздразнена от това, че трябваше да провали четири минути стъргане на ръцете си, но се успокои, когато й каза за Хелън Фулц.

— Господи, тази жена е сестра в отделението още откакто бях стажантка — възкликна тя.

— Е добре, тогава елате тук колкото е възможно по-скоро — каза й той. — Аневризмата всеки момент може да не издържи.

— Вие с д-р Силвърстоун ще трябва да започнете да я оправяте сами, д-р Меомартино.

— Няма ли да дойдете?

— Не мога. Имам собствен спешен случай. Един от частните ми пациенти, голяма спукана язва, обхванала дванайсетопръстника и пилора. Ще дойда веднага, щом свърша тук.

Той й благодари и се обади в операционните, за да им каже, че ще слезе със случай на аневризма, а после в бърза последователност се обади за медицинска консултация и на анестезиолога.

Хелън Фулц му се усмихна, когато ѝ каза.

— Вие и д-р Силвърстоун? — попита тя.

— Да.

— Можех да попадна и в по-лоши ръце.

След като се бяха измили, трябваше да чакат, докато Померанц с убийствена бавност ѝ направи упойката, но накрая Меомартино можеше да започне. Направи дълъг среден срез, като преряза кожата и обвивката на правото черво. Когато се появяваше малък кървящ съд, той го прищипваше и Силвърстоун го стягаше.

Внимателно мина през перитонеума и когато влязоха в коремната кухина, видя аневризмата — голямо, пулсиращо издуване от лявата страна на аортата.

— Ето я нашата работа — промърмори Силвърстоун.

От нея се просмукваше кръв в червата — причината за кървенето.

— Хайде да я махнем от тук — каза Адам. Двамата се наведоха над тупкащата аорта на Хелън Фулц.

Мириам Паркхърст се втурна в операционната, след като Силвърстоун беше настанил Хелън в реанимацията. Тя слушаше Меомартино, като се мъчеше да скрие задоволството си.

— Радвам се, че можахме да помогнем на човек от нашия щат. Използвахте ли фиксиращи шевове?

— Да — каза той. — Как е вашият спешен случай в Маунт Обърн?

Тя му се усмихна.

— И двамата имахме хубава вечер.

— Радвам се.

— Рейф, какво ще стане с Харланд Лонгууд?

— Не знам — отговори той.

— Наистина обичам стария човек — заяви Мириам уморено. Помаха му за лека нощ и излезе.

Меомартино просто седеше, като се вслушваше през отворената врата в тихия говор на сестрите, които почистваха операционната.

Нямаше други звуци.

Той затвори очи. Беше изпотен и вмирисан, но се чувстваше почти като след коитус, освободен, изпълнен, смекчен от един акт на любов, предявил претенции за място на земята. Хрумна му, че това, което Лиз му бе казала веднъж, беше вярно: болницата го държеше така, както любовница не би могла да го задържи.

Каква раздърпана стара проститутка, помисли си той развеселен.

Когато отвори очи, идеята не му хареса и я изостави. Махна зеленото кепе от главата си и го пусна на пода. На масата имаше магнетофон, той взе микрофона, облегна се назад и сложи краката си, още обути в черните антистатични операционни калцуни, на масата до апарата.

Като натисна копчето на микрофона, започна да диктува оперативния доклад.

Валеше. През целия следващ ден и вечерта, от онези дъждове, които се посрещат от фермерите в Ню Ингленд с радост, после със страх и накрая с гняв, защото пониците се отмиват. Тази нощ той лежеше и слушаше дъжда, а тя в жълта копринена нощница се носеше като светла сянка из тъмната стая.

— Какво има? Сърдиш ли ми се? — попита Лиз.

— Не — отговори той.

— Рейф, трябва да се променя или ще загина — каза тя.

— Кога реши това? — запита Меомартино внимателно.

— Не те обвинявам, че ме мразиш.

— Не те мразя, Лиз.

— Ако само можехме да върнем времето назад и да избегнем грешките си!

— Щеше да е хубаво, нали?

Навън дъждът започна да барабани с нарастваща сила.

— Косата ми израсна почти изцяло. Собствената ми коса.

— Тя е нежна и мека — каза той, като я погали.

— Ти си толкова мил с мен. Съжалявам за всичко, Рейф.

— Шшшт — той се обърна и я прегърна.

— Помниш ли онази първа дъждовна нощ?

— Да — отговори Рейф.

— Искам да се преструвам — промълви Лиз. — Ще ми позволиш ли да се преструвам?

— Как?

— Че ти отново си момче, а аз младо момиче, и че и двамата не сме правили нищо.

— О, Лиз.

— Моля те, моля те, нека повярваме, че никой от нас нищо не знае.

Те заиграха като деца и той отново усети най-бледата имитация на откритие, и страх.

— Amoroso — нарече го тя накрая. — Delicioso, magico, marido — любовните думи, на които Рейф я научи през първите седмици на брака им.

След това той се разсмя, а тя се обърна и горчиво заплака. Рейф стана, отвори френския прозорец и излезе на малкия балкон в дъжда, откъсна цвете от една саксия — един невен, върна се и сложи цветето на пъпа ѝ.

— То е студено и мокро — оплака се Лиз, но позволи жеста и престана да плаче. — Прощаваш ли ми? Ще ми позволиш ли да поставя ново начало?

— Обичам те — каза той.

— Но прощаваш ли ми?

— Върви да спиш.

— Кажи да.

— Да — изрече той радостно. Ще се обади на Кътридж, помисли Меомартино и заспа, като държеше ръката ѝ, и когато се събуди, беше вече сутрин. През нощта тя се бе въртяла и цветето беше смачкано, имаше каша от оранжеви листенца по чаршафите. Лиз спеше дълбоко, с протегнати крака, черна разрошена коса, спокойно лице, измито сякаш в агнешка кръв.

Той се приготви, без да я буди и отиде в болницата — нов човек за един нов ден.

На обяд се обади, но никой не му отговори. След обяд беше много зает. Д-р Кендър се бе върнал, като доведе със себе си от Кливланд двама професори на име Пауърс и Роджърсън и те всички

заедно извършиха следобедните визитации — проточена и официална работа.

В шест часа се обади отново. Този път, след като никой не вдигна, помоли Лий да го замести и отиде в апартамента на Чарлс Стрийт.

— Лиз — извика той, когато влизаше.

В кухнята нямаше никого; във всекидневната — също. Кабинетът бе празен. В спалнята им видя, че някои чекмеджета на бюрото бяха отворени и изпразнени. Дрехите ѝ бяха изчезнали от гардеробите.

Бижутата ѝ.

Шапки, палта, багаж.

— Мигел? — повика Рейф тихо, но синът му не отговори, той бе отишъл там, където майка му бе отнесла всичките му неща.

Той слезе и подкара колата към апартамента на Лонгууд, където бе приет от белокоса непозната жена.

— Това е мисис Снайдър, стара моя приятелка — поясни Лонгууд. — Марджъри, запознай се с д-р Меомартино.

— Елизабет си е отишла — каза Рейф.

— Знам — спокойно рече Лонгууд.

— Знаеш ли къде е?

— При друг мъж. Това е всичко, което ми съобщи. Каза ми довиждане тази сутрин. Обеща да пише — той погледна Меомартино с ненавист.

Рейф поклати глава. Като че ли нямаше какво повече да се каже. Той се надигна да си ходи, но мисис Снайдър го последва в хола.

— Жена ви ми се обади по телефона, преди да замине — каза тя.

— Да?

— Затова и дойдох. Каза ми, че Харланд трябва да отиде днес в болницата за процедура с някакъв апарат.

Рейф кимна, като гледаше загриженото остаряващо лице без напълно да разбира какво казваше тя.

— Е, добре, той няма да отиде — рече жената.

Какво ме е грижа, помисли си Рейф ядосано.

— Той абсолютно отказва — продължи тя. — Мисля, че е много болен. Понякога смята, че съм Франсес. Какво да правя?

Остави го да умре, помисли си той. Не знаеше ли тя, че жена му го е напуснала?

— Обадете се на д-р Кендър в болницата — каза той.

Остави я застанала в коридора, вторачена в него.

На следващата сутрин бе потърсен в болницата и когато отговори му казаха, че някакъв мистър Сеймориън го чака на рецепцията и иска да говори с него.

— Кой?

— Мистър Сеймориън.

— Да — съгласи се Сеймориън. — Тези неща обикновено отнемат време. Адвокатите и съдиите не бързат. Давам ви думата си, че докато се реши всичко, Мигел ще има добър дом. Веднага щом имаме постоянен адрес в Папо Алто, ще ви го изпратя.

— Благодаря — каза Рейф, като откри, че е невъзможно да го мрази. — Какво означава В? — попита той, когато станаха.

— Какво В?

— Във В. Стивън?

— О — усмихна се Сеймориън. — Васкен. Старо фамилно име.

Излязоха заедно. На тротоара слънцето ги заслепи и двамата, и те примигваха, когато се ръкуваха.

— Успех, Васкен — пожела Рейф. — Внимавайте с мексиканските си градинари.

Сеймориън го погледна, сякаш беше побъркан.

Този следобед, в присъствието на професорите от Кливлънд, имаше заседание за седмичните хирургически усложнения. Рейф едва чуваше прилива и отлива на гласовете им. Седеше и мислеше за много неща, но след малко разбра, че обсъждат Лонгууд.

— ... Боя се, че е стигнал края на пътя — каза Кендър. — Апаратът би могъл да продължи да го поддържа, но той отказва повече процедури и този път наистина го мисли. Избира да получи уремия и да умре.

— Просто не можем да позволим да стане това — заяви Мириам Паркхърст.

Сак изсумтя.

— Би било хубаво, Мириам, ако имахме някакъв избор в тези неща — рече той. — За съжаление, нямаме. Можем да предложим на един пациент диализа, но не можем да го принудим да я приеме.

— Харланд Лонгууд не е просто пациент — отговори тя.

— Пациент е — каза Сак, огорчен от емоционалността както обикновено. — Сега той трябва да бъде разглеждан само като пациент. Нито повече, нито по-малко. Това е най-доброто, което можем да направим за него.

Д-р Паркхърст не искаше да го погледне.

— Ако не забравяме какво Харланд вече е дал на всеки от нас и на хирургията — не се предаваше тя, — ще се намери неоспорима причина да не му позволяваме да направи това със себе си. Някои от нас са чели ръкописа на книга, над която работи. Тя е истински принос, текст, който ще повлияе на цяло поколение млади хирурзи по много съществен начин.

— Доктор Паркхърст! — повиши тон Кендър.

— Добре, животът на много хора извън тази стая ще бъде засегнат, ако се остави този човек да умре.

Права е, спомни си Меомартино.

Тя погледна гостуващите професори от Кливлънд.

— Вие, колеги, сте специалисти по бъбреци. Не можете ли да предложите нещо, което бихме могли да опитаем?

Лекарят на име Роджърсън се наведе напред.

— Трябва да чакате, докато се намери мъртъв донор с В-отрицателна кръвна група — каза той.

— Но не можем — отговори тя презрително. — Не слушахте ли досега?

— Мириам! — рече д-р Кендър. — Трябва да приемеш положението. Не можем да получим В-отрицателен труп. И не сме в състояние да спасим Харланд Лонгууд без В-отрицателен труп.

— Аз съм В-отрицателен — обади се Меомартино.

Прекалено дълго се спират, помисли той, на шансовете да намалят жизнените ми очаквания.

— Имам бъбреци като на кон — заяви той. — Единият ще изтрае толкова, колкото и двата.

Кендър и Мириам Паркхърст говориха с него насаме и му дадоха пълна възможност да оттегли с чест предложението си.

— Сигурен ли си? — попита го Кендър за трети път. — Обикновено донорът е роднина.

— Той ми е вуйчо по брак — каза Меомартино.

Кендър изсумтя, но Рейф се усмихна. Проведените разговори му бяха достатъчни, за да разбере, че вече са изчерпали аргументите си. Съвестта им се беше успокоила и щяха да приемат бъбрека му охотно.

Кендър потвърди това.

— Един неродствен жив донор е много по-добър от труп — рече той. — Ще трябва да ви изследваме и двамата — погледна Рейф. — Няма защо да се безпокоиш за хирургията. Досега никога не е умирал жив донор.

— Не се безпокоя — кимна Рейф. — Имам само едно условие. Той не трябва да знае от кого е бъбрекът.

Горката Мириам изглеждаше объркана.

— Няма да го приеме. Ние не се харесваме един друг.

— Ще му кажа, че донорът не иска разгласяване — предложи Кендър.

— Да предположим, че пак няма да го поиска.

— Просто му повтори своята реч за гениалната работа, каквато ще представлява завършената му книга — каза Меомартино. — Ще го приеме.

— Този път ще използваме антилимфоцитен серум — реши Кендър. — Адам Силвърстоун е произвел нужните количества.

Последната пречка бе преодоляна, когато тъканни проби от неговото и на стареца тела бяха проверени за кръстосана съвместимост и бе установено, че тя е в рамките на допустимото.

За плашещо кратко време той лежеше по гръб на операционната маса в стая номер 3, като чувстваше, че е странно за него да бъде на това място, въпреки че анестезиологът Норма Померанц любезно и безболезнено пхна иглата в ханша му.

— Рейф — каза му Померанц и думите бълбукаха в ушите му. — Рейф? Чуваш ли ме, приятелю?

Разбира се, че те чувам, опитваше се да му каже той.

Виждаше как Кендър приближава до масата, и Силвърстоун.
Режи добре, мой неприятелю, помисли си той.

Доволен, че веднъж е оставил на други да правят операцията, той затвори очи и заспа.

Възстановяването беше бавно протичаща нереалност.

Отсъствието на Лиз беше все по-очевидно и хората сякаш разбираха, че с брака им беше свършено.

Имаше поток от посетители, който изтъня до тънка струйка, когато времето се изнизваше, а новината се износваше. Мириам Паркхърст му даде малка суха целувка и кошничка с плодове, която беше прекалено голяма. С изминаването на дните бананите почерняха, прасковите и портокалите развиваха пълзяща бяла плесен и излъчваха зловоние, което го накара да изхвърли всичко, освен ябълките.

Бъбрекът му функционираше добре в Стареца. Беше си поставил за цел никога да не пита, но те го държаха в течение за състоянието на Харланд Лонгууд.

Телевизията предлагаше временно убежище. Един ден търсеше нещо в телевизионната програма, когато Джоан Андерсън влезе в стаята с ледена вода в ръцете.

— Днешният мач по радиото или по телевизията ще бъде предаван? — попита той.

— По телевизията. Чухте ли за Адам Силвърстоун?

— Какво за него?

— Назначен е във факултета.

— Не, не съм чул.

— Преподавател по хирургия.

— Много хубаво. По кой канал е мачът?

— По пети.

— Ще ми го намериш ли? Добро момиче — похвали я той.

Прекарваше много време, като просто лежеше и мислеше. Един следобед видя обявление в „Масачузетски лекар“ и го прочете няколко пъти с нарастващ интерес, докато идеята го завладяваше.

В деня, в който го изписаха от болницата, той взе такси до Федералната администрация и проведе много приятен разговор с един представител на Агенцията за международно развитие на Съединените щати, в резултат на който подписа документи за осемнайсетмесечна служба като цивилен хирург.

По пътя към празния апартамент спря пред бижутериен магазин и купи кутия от червено кадифе, много приличаща на онази, в която баща му бе държал часовника, докато той бе малко момче. Когато пристигна вкъщи, седна в тихия кабинет с писалка и хартия и започна на няколко пъти, като сменяше „Мой скъпи Мигел“ с „Мой скъпи сине“ и накрая смесеното:

„Мой скъпи сине Мигел,

Трябва да започна като ти благодаря, че ми достави повече радост от обичта към някого, отколкото съм изпитвал през целия си живот. През краткото време на твоя живот ти ми показва всички най-хубави качества на моето семейство и на мен самия, и нито една от безвкусните слабости, от които, уви, ще откриваш, че светът винаги е бил разяден, и ние заедно с него.

Ако някой ден, когато пораснеш достатъчно, за да го разбереш, това писмо ти бъде предадено и го прочетеш, то ще бъде, защото не съм се върнал от пътуването, което предприемам сега. Защото ако се върна ще преобърна наопак света на законите, за да спечеля попечителството над теб, и ако този свят се окаже невъзможен за преобръщане, ще уредя да те виждам редовно и често.

Но е възможно, разбира се, и да прочетеш тези думи. Затова бих искал да съумея да ги направя кредо на твоя живот, същината на това, което един баща дава на своя син за цял един живот, или поне основната мъдрост, с която да облекчи голямата болка на съществуването. За съжаление, не мога да направя това. Мога само да те посъветвам да опиташ да изживееш живота си така, че да нанасяш възможно най-малко вреди. Опитай да направиш или

поправиш преди да умреш нещо, което не би съществувало, ако ти не си присъствал на земята.

Колкото до мен, аз научих преди всичко, че когато те е страх, най-добре е да се изправиш с лице срещу това, от което се боиш и да тръгнеш решително към него. Признавам, че за невъоръжен човек да се изправи пред гладен тигър може да изглежда съмнителен съвет. Отивам във Виетнам да се срещна с тигъра и да откроя, какво морално оръжие имам като човешко същество и като мъж.

Часовникът, който придружава това писмо, е предаван от много поколения насам на най-възрастния син. Моля се чрез теб той да бъде предаван още много пъти. От време на време лъскай ангелите и смазвай механизма. Бъди добър към майка си, която те обича и ще има нужда от твоята обич и подкрепа. Помни семейството, от което произлизаш и че си имал баща, който е знаел, че от теб ще произтекат много хубави неща.

С най-дълбока обич
Рафаел Меомартино.“

Той внимателно загъна часовника, като първо натъпка кутията със смачкани листа от Крисчън Сайънс Монитор, за да го предпази от удари. След това написа къса обяснителна бележка на Сеймориън.

Когато свърши, седна и огледа хладната приятна стая, като мислеше за пренаемане, за запазване на мебелите. След няколко минути отиде при телефона и се обади на Тед Бергстром в Лексингтън, поиска и получи, макар и с известна студенина, един телефон в Лос Анжелис. Даде поръчката незабавно, но тя не беше осъществена за изтеклия три четвърти час.

Чак в десет часа същата вечер на обаждането му бе отговорено.

— Ало, Пег? Тук е Рейф Меомартино. Как сте?... Добре... Аз съм добре, просто много добре. Разведен съм или ще бъда всеки момент, предполагам... Да. Добре... Вижте, минавам през Калифорния след две-три седмици и много бих искал да ви видя... Така ли? Чудесно! Чуйте, помните ли, че ми казахте веднъж, че нямаме нищо общо? Е добре, това е най-проклетото нещо в цялата история...

ГЛАВА ДЕВЕТНАЙСЕТА

АДАМ СИЛВЪРСТОУН

Предстоящото бащинство беше превърнало Адам в коремоопипвач.

— Хайде да отидем към Комън и да погледаме хората — предложи той на жена си една неделна сутрин, като поглади корема ѝ. Габи беше само в третия месец и малката издутинка едва се забелязваше. Тя казваше, че са газове, но той знаеше. Бременността я бе превърнала в миниатюрна Рубенсова жена, показваща за пръв път в живота си намек на тежест в малките си гърди, бедрата и ханшът ѝ се очертаха. На корема ѝ, където се намираше безценното съдържание, се бе образувала определена издадена елипса, прекалено хубава, за да е газ. Обожаващата му ръка нямаше какво да опипва, освен гладката кожа върху незрялата изпъкналост, прекъсната от хлътнатината на пъпа, но в представите си виждаше вътре през слоевете мъничкото живичко нещо, плуващо в амниотична течност, сега малка рибка, но скоро щеше да развие нейни черти, негови черти, ръце, крака, полови принадлежности.

— Не искам да ходя в Комън — каза тя.

— Защо?

— Върви, погледай момичетата, а докато те няма, аз ще приготвя закуската.

Той стана от леглото, изми се, облече, се и в чудесната лятна утрин бавно тръгна нагоре по хълма. Сан Франциско беше история. Тази година на мода беше Бостън Комън, и някои от хората бяха ветерани от Хейт Ашбъри, други бяха новодошли, трети бяха лъже хипита и си обличаха костюми от време на време, но всички бяха забавни за гледане. Мъжете бяха много по-безинтересни от жените и причината не беше само физическа, си казваше той целомъдрено; мъжете проявяваха тенденция към робско подчинение в своето неподчинение, тълпяха се заедно в ограничен брой разновидности на космати племенни маркировки. Жените показваха повече въображение, мислеше той, като се опитваше да не зяпа една червенокоса Мадона,

увита като индуска в сиво одеяло въпреки горещината, която потупваше бонго. Беше се накичила с перо зад мънистената лента на косата и когато мина край него с прекрасните си боси крака, на гърба на одеялото буквите ФЛОТА НА САЩ се движеха нагоре-надолу в ритъма на там-тама. Обиколи Комън, но дори най-главозамайващите сочни хипарки не го накараха да съжaliaва, че се е оженил.

Сега Адам прекарваше много време в признателност затова, което имаха. С всеки изминал ден шансовете ѝ се увеличаваха.

Когато с Габи научиха, че преподавателското място е негово, моментално се почувстваха богати. Едно от момичетата, което познаваше от университета, даваше апартамент на първия етаж на Комънуелс Авеню, по-хубав от всякаква гледна точка от сутеренния апартамент на Филипс Стрийт, по-голям и в преустроена вила, със стара магнолия зад мъничката желязна ограда. Но се отказаха да го наемат. По-нататък щяха да се преместят; приемаха, че за едно дете ще е по-добре да познава тревата и да има повече открито пространство, отколкото предоставяше центърът. Но имаха мястото на плажа в Тръроу, когато можеха да отидат там, а засега искаха да запазят това, с което разполагаха на Бийкън Хил. Габи пестеливо реши, че всеки месец икономисва парите, които биха похарчили за апартамента на Комънуелс Авеню и с тях ще купят бебешки неща, когато потрeбват.

От своя страна Адам намери повода, който му бе необходим, за да престане да пуши. Вместо скритото чувство за вина, че е лекар, пристрастен към тютюна, през разумни интервали той пускаше стойността на кутия цигари в картонена кутия, предназначена за патологични образци, като пестеше за английска бебешка количка като тази, на която се бяха възхитили с Габи при една разходка в градския парк. Беше помислено за финансовите аспекти на раждането. Габи беше под личните грижи на д-р Ървинг Герстайн, шеф на болничната акушеро-гинекологична клиника, който не само беше най-добрият акушер, когото Адам познаваше, но бе и изключително добър към очакващите бащи. Един ден Адам седеше с него в болничното кафене, като обсъждаха тесния таз на Габи и пиеше кафе, докато Герстайн ядеше диня. Като взе хлъзгава черна семка между палеца и показалеца си, той я стисна и тя отлетя.

— Ей толкова лесно ще се роди бебето ти — предсказа Ървинг.

Сега, когато Адам отново влезе в апартамента, беше доволен и страшно гладен. Той изяде грейпфрута, яйцата и хрускавия пържен бекон, който Габи му даде, и изсипа куп похвали към нейните купени в супермаркета полуготови кифлички, но тя остана непривично сдържана.

— Нещо не е наред ли? — попита Адам, когато започна втората си чаша чай.

— Не исках да ти развалям закуската, мили.

Спонтанен аборт, помисли той вцепенен.

— Баща ти, Адам — каза тя.

Габи искаше да дойде с него, но той настояваше да остане тук. Даде повечето от парите за английска бебешка количка за самолетен билет и отлетя в Питсбърг. Пушекът, който някога бе покривал всичко, бе премахнат от технологията и въздухът не изглеждаше по-нечист от този в Масачузетс. Нямаше нищо ново под слънцето: трафикът беше същият като в Бостън; таксито го остави пред болница много подобна на Общинската окръжна в Съфък. На третия етаж намери баща си в легло, осигурено от данъкоплатците, приличащ на всеки друг скитник, каквито д-р Силвърстоун виждаше всеки ден в отделението.

Той беше изпаднал в делириум тременс, бе дълбоко упоен и нямаше да дойде на себе си скоро. Адам седна на стол, дръпнат плътно до леглото му, вторачен в изтощеното лице, бледността на което бе подсилена от издайнически нюанс на жълтеница. Чертите, видя той вледенен, бяха неговите собствени.

Такова прахосничество на човешки ресурси, мислеше той. Един човек би могъл да направи толкова много или да изхвърли всичко. И въпреки това на човешките отрепки често бе отреден дълъг живот, докато...

Мислеше си за Габи, като искаше да има властта да изтръгне болестта от едно тяло, давайки живот на друго.

Засрамен, Адам затвори очи и се заслуша в шума на отделението — тук пышкане, там подигравателно пиянско кискане, тежко дишане, въздишка. Мина сестра и той пожела да види лекаря.

— Д-р Симпсън ще мине по-късно, на визитацията — каза тя и посочи с брада фигурата в леглото. — Роднина ли сте му?

— Да.

— Когато го доведоха вдигаше страхотна врява за някакви неща, които са оставили където е живеел. Знаете ли нещо за тях?

Неща? Какво ли толкова ценно би могъл да притежава?

— Не — отговори Адам. — Имате ли адреса му?

Тя го нямаше, но след петнайсет минути се върна с листче хартия.

Можеше да направи това, докато чака. Слезе долу, взе такси и не се изненада, когато го закара до триетажна фасада от счукани червени тухли — старо здание с апартаменти под наем, превърнато в приют.

През свидливо открехнатата врата той говори с хазайката, която след обяда беше още в стара кафява роба, а рядката ѝ бяла коса бе с метални ролки. Попита за стаята на мистър Силвърстоун.

— Никой не живее тук по това време — отговори тя.

— Той ми е баща. Не го ли познавате?

— Не съм казала това. Той беше надзирател тук допреди няколко дни.

— Дойдох за нещата му.

— Бяха само парцали и боклуци. Изгорих ги. На сутринта ми дойде още един в повече.

— О — Адам понечи да си тръгне.

— Дължеше ми осем долара — заяви тя и го загледа, когато извади портфейла си и отброи банкнотите. Една ръка грабна парите щом ги подаде. — Беше пиян стар безделник — изгрухтя жената като за квитанция в затварящата се пролука на вратата.

Когато се върна в болницата, видя, че баща му е в съзнание.

— Здравей — каза му той.

— Адам?

— Да. Как си?

Зачервените сини очи се опитаха да се фокусират, устата се усмихна. Майрън Зилбърщайн се прокашля.

— Как трябва да бъда?

— Да бъдеш добре.

— За дълго ли си тук?

— Не. Ще се върна скоро, но сега трябва веднага да си тръгна. Тази вечер е последната ми смяна като главен асистент.

— Вече си голям човек?

Адам се усмихна унило.

— Не още.

— Много ли пари ще печелиш?

— Съмнявам се, тате.

— Няма нищо — успокой го Майрън неловко. — Имам си всичко, което ми трябва.

Баща му смяташе, че намалява финансовите си перспективи, за да се защити от родителските претенции, помисли си Адам с отвращение.

— Ходих да опитам да взема нещата от стаята ти — рече той, като не бе сигурен какво липсваше и колко да му каже.

— И не ги ли взе? — попита баща му.

— Какво си имал там?

— Някои стари неща.

— Тя ги е изгорила. Хазайката.

Майрън кимна.

— Що за неща? — попита Адам с любопитство.

— Цигулка. Сидур.

— Какво?

— Сидур. Еврейски молитви.

— Ти молиш ли се? — Идеята му се стори някак си невероятна.

— Намерих ги в един вехтошарски магазин — Майрън сви рамене. — Ти ходиш ли на черква?

— Не.

— Измавих те.

Не беше извинение, Адам знаеше това. Просто равнодушната констатация на човек, който с лъжа нищо повече не би могъл да спечели. Да, направи го по толкова много начини, помисли си той. Искаше да му каже, че ще възстанови изгубените неща, но видя, че отново започва делириум тременс. Баща му се затресе като от буря, тънкото тяло се изви като дъга от предсърдечна болка и започна да се мята с уста, отворена от безшумен вик.

— Сестра — извика той, благодарен, че Габи я нямаше да види това. Помогна да му направят подкожната инжекция — този път с по-леко успокоително, но след няколко минути бурята премина и баща му отново заспа.

Известно време Адам просто гледа фигурата в леглото, старецът, който бе ревал заради една цигулка и стар молитвеник. Постепенно забеляза, че ръцете на баща му не бяха измити както трябва. Машинно масло или нещо подобно се бе вградило там отдавна и приемащият екип не беше опитал да го отстрани. Той си намери леген с топла вода, файзохекс и марля, остави ръцете да се накиснат една по една и ги изми полека, докато се изчистиха.

Когато избърса дясната ръка, я изследва почти с любопитство, като отбелязваше драскотините и изпочупените нокти, синините и мазолите, факта, че дългите някога фини пръсти бяха изкривени и удебелени. Напук на всичко, размишляваше той, тази ръка никога не го бе ударила. Спомняше си и други неща против волята си, в паметта му тази ръка галеше косата му и сграбчваше врата му, стисната от любов и страдание.

Татенце, мислеше Адам.

Увери се, че баща му още спи, преди да докосне влажната ръка с устни.

Когато влезе в бостънския апартамент, намери жена си на четири крака да боядисва детско кошче, което преди това не бе виждал.

Габи се изправи на крака и го целуна.

— Как е той? — попита тя.

— Не много добре. Откъде дойде това?

— Мисис Кендър се обади тази сутрин и попита, дали мога да помогна в поощряващия спестовността магазин. Когато отидох там, тя се спусна към мен и ми показа това. Дюшечето беше отвратително и го изхвърлих, но останалото е напълно запазено. — Те седнаха. — Колко е зле? — попита Габи.

Той ѝ разказа какво бе открил в картона му, когато лекарят му го бе показал. Почти не функциониращ цирозен черен дроб, възможни увреждания на далака, пораженията от делириум тременс, допълнени от недояждане и безсъние.

— Какво могат да направят за човек в такова състояние?

— Могат да го изпишат и един нов пристъп на пиянство ще го убие — Адам поклати глава. — Единственият му шанс е концентрирана психотерапия. Държавните болници имат добри специалисти, но са претоварени. Съмнително е, че ще я получи там.

— Не трябваше да правим дете — каза тя.

— То няма нищо общо с това.

— Ако не се бяхме оженили...

— Нямаше да има значение. Не би било приемливо за „Медицински грижи“ да го лекуват година и половина а частните заведения струват над четирийсет долара дневно. И като преподавател няма да мога да получавам сума дори близка до това — той седна и я погледна. — Кошчето изглежда чудесно — отбеляза уморено.

— Това е само първата боя. Ще го довършиш ли?

— Добре.

— И получихме няколко смешни бебешки ваденки.

Адам стана, извади риза и чисто бельо от шкафа и влезе в банята да вземе душ и да се преоблече. Чу я, че набира телефонен номер, после повишаването и спадането на гласа ѝ, докато пускаше водата.

Когато излезе във всекидневната и взе да връзва вратовръзката си, тя седеше и чакаше.

— Има ли наблизо добра частна болница за него? — попита Габи.

— Няма смисъл да обсъждаме това.

— Има — заяви тя. — Току-що продадох мястото в Тръроу.

Той остави връзката.

— Обади се пак.

— Беше посредникът за недвижими имоти на Провинстаун — обясни спокойно Габи. — Даде ми, както ми се струва, много добра цена. Двайсет и четири хиляди. Каза, че ще спечели само три хиляди долара от продажбата и му вярвам.

— Кажи му, че си говорила с мъжа си и си решила да не го продаваш.

— Не — отсече тя.

— Знам, какво значи това място за теб. Искаше децата ти да го познават.

— Нека те си имат собствени любовни гнезда.

— Габи, не мога да ти позволя това.

Сега тя го разбираше толкова добре.

— Не те издържам, Адам. Аз съм твоя жена. Научи се да ми даваш, но да вземаш, е по-трудно, нали?

Габи взе ръката му и го дръпна да седне до нея. Той пхна лице между гърдите ѝ. Старата блуза миришеше на терпентин, пот и нейното тяло, което познаваше толкова добре. Като погледна надолу, видя неправилен кръг засъхнала боя на босия ѝ крак, наведе се и го изстърга. Господи, обичам я, мислеше Адам възхитен. Кожата ѝ избледняваше. Беше зарязала кварцовата лампа, откакто забременя и сега, с напредването на лятото, неговата жена ставаше по-светла, обратнопропорционално на другите хора, които получаваха тен.

Той докосна топлия, кръгъл стомах.

— Не са ли твърде тесни тези джинси?

— Не още. Но скоро няма да мога да ги нося — каза тя малко самодоволно.

Моля те, Господи, мислеше Адам. Нека ѝ давам и получавам от нея още много дълго.

— Знам, че няма да е същото, но един ден ще ти купя друго място в онзи край.

— Не давай обещания — спря го Габи; като гладеше главата му — единственият път, когато се изкуши да се държи майчински с него.
— Моят Адам. Да пораснеш адски боли, нали?

Той леко закъсня, когато стигна в болницата, но беше спокойна вечер и прекара първия час в кабинета си. Беше работил за сметка на тази смяна от седмици и всички клинични сведения бяха попълнени. Сега попълваше последната история на болестта и осъзна, че дванайсет месеца от живота му бяха в хартията на тези папки.

Пред вратата го чакаха три кашона от суха супа, които бе измолил от супермаркета на Чарлс Стрийт преди три дни и сега нареди в тях книгите и списанията от шкафовете, а след това с ужас пристъпи към разчистването на бюрото — всяко претърпкано чекмедже беше резултат на навиците му на временен обитател. Решението какво да остави и какво да изхвърли беше трудно, но възприе твърда линия и нивото в кошчето за боклук се повишаваше. Последният предмет, който изскочи от последното чекмедже, беше малко, гладко излъскано

бяло камъче, подарък от един негов пациент, когато престана да пуши. Наричаше се стресов камък, триенето с него се предполагаше да облекчава напрежението, когато пристрастеността към никотина започваше да те измъчва. Беше сигурен, че е безполезно, но му харесваха теглото и вида му, посланието му, че нещата надживяват епохите. Сега то изигра обратна роля: напомни му и го заизмъчва настойчива нужда от цигара.

Малко чист въздух ще ми подейства добре при първа възможност, реши Адам.

Долу, в двора на линейките, Брейди, високият мършав мъж, който бе заменил Майерсън, галеше линейката си с гюдерия.

— Добър вечер, докторе.

— Добър вечер.

Спускаше се мрак. Когато застана там, външната лампа примигна и светна, почти мигновено голяма нощна пеперуда излезе от тъмнината и затанцува покрай крушките. От близкото обкръжение се чуваха гърмежите на бомбички като от военен филм, гърмежи, наподобяващи бързата стрелба на далечен сектор от фронта и той помисли с чувство на вина и възхищение за Меомартино, вече пътуващ към място с име като Бен Сой, или Нха Хоа, или Ла Нанг.

— До Четвърти юли има още четири дни — каза шофьорът на линейката. — Няма да го разбереш, ако слушаш тези глупави копелета, фойерверките са незаконни при това.

Адам кимна. Броят на пациентите в спешното щеше да се покачи за остатъка от седмицата заради празника, помисли той разсеяно.

— Хей — викна Спърджън Робинсън, запътил се от зданието към линейката.

— Какво знаеш ти, Спър?

— Знам, че съм на път да измина последните си километри с това проклето нещо — заяви Спърджън.

— Но като пълноправен лекар на сутринта — рече Адам.

— Е, да. Но трябва да ти кажа, че по пътя към назначаването ми за лекар се случи нещо странно. Напуснах хирургията.

Тази новина потресе Адам. Беше вложил в Спърджън много от професионалната си вяра.

— Къде отиваш?

— В акушерството. Попитах вчера Герстайн и за щастие имаше място за мен. Кендър ме освободи с благословия.

— Защо? Сигурен ли си, че го искаш истински?

— Не мога без това. Трябва да знам неща, на които хирургията няма да ме научи.

— Какви, например? — попита Адам, готов да спори.

— Например всичко, което мога да науча за средствата против забременяване. И за ембриона.

— Защо ти е?

— Човече, зародишът е мястото, където се забърква цялата проклета каша. Когато бъдещите майки не се дохранват, мозъкът на плода не се развива достатъчно, за да позволи по-късно съответно учене, след като се родят бебетата. И после има общо увеличение на дърворезачите и водоносачите. Реших, че ако се заломя с това, най-добре е да се добера до извора.

Адам кимна, като призна в себе си, че в това имаше смисъл.

— Слушай, Дороти намери за нас апартамент.

— Хубав ли е?

— Не е лош. Не е скъп и е близо до клиниката в Роксбъри. Ще имаме голямо новодомско събиране на трети август. Запиши си.

— Ще дойдем, ако не се случи нещо в това прекрасно място, което да ме задържи. Нали знаеш...

— Разбира се — каза Спърджън.

Радиото в линейката изпраця.

— За нас е, д-р Робинсън — извика Брейди.

Спърджън влезе в линейката.

— Хей, знаеш ли какво ми хрумна току-що? — попита той, като се ухили на прозореца. — Може да съм в състояние да изродя твоето бебе.

— Ако го направиш, подсвирквай си Бах — посъветва го Адам.
— Габи обича Бах.

Спърджън изглеждаше огорчен.

— Бах не се подсвирква.

— Може би, ако помолиш Герстайн, ще ти позволи да вкараш пиано — предположи Адам, когато линейката тръгваше. Тя отнесе смеха на лекаря от двора.

Адам се усмихваше след тях, прекалено уморен и прекалено доволен, за да помръдне. Щеше да му липсва работата със Спърджън Робинсън, разбра той. Когато в голямата учебна болница нещата започнат да стават напрегнати, хората от различните отделения можеха да се окажат като на различни континенти. Ще се срещат случайно от време на време, но няма да бъде същото. Доближаваха се към края на хубав промеждутъчен интервал.

За всеки от тях той бе също и началото на нещо ново, което щеше да бъде много хубаво, Адам бе сигурен в това.

Утре новите стажанти и лекари ще напълнят болницата. Ръководството на Стареца бе приключило, но Кендър тъкмо започваше и той щеше да работи като Лонгууд, също така твърд и предизвикателен, и настойчиво търсещ истината на заседанията на Комитета на смъртта. Утре всички други щатни доктори ще бъдат там и той ще бъде един от тях. Ще учи на хирургия болничните лекари в отделенията и в операционните до септември, когато ще дойдат първите му студенти в Медицинския факултет.

Стоеше в празния двор, търкаше стресовия камък и си мислеше за онзи важен пръв курс, за курсовете, които ще го последват — жизнена линия в бъдещето, която ще го присъедини към хора като Лобзенц, Кендър и Лонгууд. Спомни си с неудобство, че бе обещал на Габи огромни постижения в медицината, решения на проблеми като апластичната анемия, глада и обикновената хрема. И все пак знаеше, че чрез безименните и безлики млади лекари, до чийто живот ще се докосне, е много вероятно да се доближи до грандиозни завоевания. Не беше я излъгал, помисли си той, когато се обърна и влезе в зданието.

Горе, в разбутания кабинет, Адам седна на стола, сложи глава на бюрото и задряма за кратки минути.

Много скоро се сепна, напълно разбуден. Бомбичките гърмяха отново, този път с по-продължително незаконно избухване и в крайния трясък чу през отворения прозорец първия самодивски вой на далечна сирена, друга линейка влезе в болницата, но не тези звуци го бяха събудили.

В джоба на гърдите му вътрешното телефонче изписка отново и когато се обади научи, че една от пациентките на Мириам Паркхърст има болки и иска неразрешени опиати.

— Извикайте д-р Мойлан и го накарайте да я прегледа — препоръча той със странно нежелание да остави кабинета и като съзнаваше, че стажантът е на смяна и е получил първото повикване. Когато върна телефона в гнездото му, седна отново на стола си. Книгите му бяха в кашоните. Картотеките с историите на болестите бяха заключени и изподрасканите метални рафтове бяха голи. Кабинетът беше точно такъв, какъвто го бе намерил, чак до старото петно от кафе на стената.

Сигналното телефонче бибишна отново и този път разбра, че го викат в спешното за хирургическа консултация.

— Слизам веднага — каза Адам.

Хвърли последен поглед наоколо.

На пода имаше топка хартия, той я взе и внимателно я пусна в пълното кошче, след това отвори празното средно чекмедже на бюрото и остави там стресовия камък — подарък за Хари Лий, който от утре ставаше главен асистент.

Телефончето изписка отново, докато Адам стоеше и мъчително се протягаше, вече напълно буден. Беше звук, който винаги ще свързва с тази стая, помисли си той, по-силен от сирените, по-силен от бомбичките, достатъчно силен дори, ако е рекъл Бог, да заглуши лекото, подигравателно подрънкване на камбанките на Арлекин.

Пръстите му неволно направиха знака с рогата и той се усмихна, когато затваряше вратата след себе си. *Scutta mal occhio*, пу-пу-пу, помисли си Адам, като приемаше помощта на баба си при отблъскването на неприятеля, докато чакаше пред асансьорната шахта бавното, скърцащо чудовище да дойде и да го отведе в спешното отделение.

Издание:

Ноа Гордън. Комитетът на смъртта

Американска. Първо издание

ИК „Делакорт“, София, 1996

Редактор: Вихра Маринова

ISBN: 954-8415-13-5

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.